

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00
F: 01 428 47 33
E: gp.mnz@gov.si
www.mnz.gov.si

Generalni sekretariat Vlade RS

gp.gs@gov.si

Številka: 007-14/2012/19 (20-03)
Datum: 18. 9. 2012

**Zadeva: Predlog Zakona o organiziranosti in delu v policiji (EVA 2012-1711- 0007)
– popravek gradiva št. 4**

1. Predlog sklepa vlade:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN in 8/12) je Vlada Republike Slovenije naseji dne sprejela naslednji sklep:

1. Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o organiziranosti in delu v policiji in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po rednem postopku.

Dr. Božo Predalič
generalni sekretar

Vročiti:

- Ministrstvu za notranje zadeve

2.a Oseba, odgovorna za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja policije
- dr. Miroslav Žaberl, generalni direktor Direktorata za policijo in druge varnostne naloge
- mag. Srečko Jarc, pomočnik vodje Službe generalnega direktorja policije

2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:

- dr. Vinko Gorenak, minister za notranje zadeve
- mag. Robert Marolt, državni sekretar
- Barbara Brezigar, državna sekretarka
- dr. Miroslav Žaberl, generalni direktor Direktorata za policijo in druge varnostne naloge

3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu: DA

4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov: /

4.b Predlog za skrajšanje poslovnih rokov z obrazložitvijo razlogov: /

5. Kratek povzetek gradiva:

Namen predloga zakona o organiziranosti in delu v policiji je urediti normativne podlage za sodobno policijsko organizacijo, njeno vodenje in usmerjanje ter jasno razmejiti pristojnost med Ministrstvom za notranje zadeve in policijo, urediti specifična delovnoppravna razmerja v policiji, status in zaščito policista, usposabljanje, izobraževanje in zagotoviti tesnejšo vpetost policije v delovanje lokalne skupnosti in tesnejše sodelovanje policije z drugimi subjekti.

Cilj predloga zakona je zagotoviti boljšo organiziranost in delovanje policije, tako da se bo lahko učinkovito odzivala na vse varnostne izzive, ter urediti nekatere posebnosti delovnopravnih razmerij, ki omogočajo fleksibilnejšo organizacijo in izvajanje nalog policije.

Predlog zakona bistveno ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi ZPol. Še posebej pa sta izraženi načeli strokovne neodvisnosti delovanja organov ter ekonomičnosti in učinkovitosti delovanja organa.

Naloge generalne policijske uprave in policijskih uprav so natančneje določene, zlasti pa je z vidika večanja samostojnosti policijskih uprav natančneje določena možnost prevzema naloge policijske uprave s strani generalne policijske uprave, s čimer se upošteva določba drugega odstavka 120. člena Ustave RS, ki določa, da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno v okviru in na podlagi ustave in zakonov.

Predlog zakona omogoča, da so zaradi nemotenega opravljanja nalog policije začasno premeščeni ali napoteni ne le policisti pač pa tudi strokovno-tehnični javni uslužbenci, kar bo pripomoglo k racionalnejši porabi kadrovskih in materialnih virov.

V zakonu se načela odprtosti, javnosti dela in usmerjenosti k uporabniku uresničujejo skozi določbe o obveščanju javnosti, sklepanju sporazumov o sodelovanju in skupnem oblikovanju svetov, komisij in drugih teles in bistveno: večja vloga lokalnih skupnosti pri določanju prioriteten nalog pred pripravo letnega načrta dela policijske postaje in poročanje komandirja policijske postaje o varnostnih razmerah na območju policijske postaje, kar bo zagotovo prispevalo k večjemu sodelovanju policije s skupnostjo, s tem pa k izboljšanju javne varnosti in tudi zmanjšanju strahu pred kriminaliteto.

Pri opredeljevanju pristojnosti posameznih organizacijskih enot je upoštevano načelo subsidiarnosti, ki omogoča, da se pravo delo izvede na pravem mestu. Konkretno to pomeni, da generalna policijska uprava opravlja predvsem strateške naloge, razen operativnih enot kot so Specialna enota, Letalska policijska enota itd., policijska uprava zlasti naloge usmerjanja in usklajevanja na ravni regije, policijske postaje pa neposredno izvajajo naloge in pooblastila policije.

V predlogu zakona so opredeljeni tudi ukrepi za varovanje zaposlenih v obliki pravne in psihološke pomoči ter varovanja ogroženih uslužbencev. Policistom je zagotovljena ustrezna pravna varnost tako v predkazenskih kot v kazenskih ali pravnih postopkih, ki so zoper njih uvedeni oziroma se vodijo zaradi opravljanja policijskih nalog. Med upravičence do plačane pravne pomoči so dodani nekdanji policisti v primerih, ko se zoper njih vodi predkazenski postopek oziroma je zoper njih uveden kazenski ali pravdni postopek zaradi nalog, ki so jih opravljali še v času, ko so bili policisti.

Z namenom skrajšanja trajanja postopkov, od vloge policista za pravno pomoč, do odločitve o pravici do plačane pravne pomoči, je pristojnost za odločanje o pravici do plačane pravne pomoči policistov policijskih uprav in območnih policijskih postaj prenesena na direktorje policijskih uprav. S tem bo tudi na tem področju zagotovljena decentralizacija policije, večja avtonomnost in samostojnost delovanja policijskih uprav, kot ene od pomembnejših rešitev novega zakona.

Slovenska policija je organ sui generis in je največji organ državne uprave v RS. Prav njen specifičen organizacijsko-funkcionalni status je okoliščina, ki zahteva iskanje optimalnih oblik notranje organiziranosti in urejenosti delovnopравниh razmerij, ki ji morajo zagotavljati potrebne sistemske lastnosti za izvajanje temeljnega poslanstva. To poslanstvo je opravljanje javnovarnostnih nalog za varovanje življenja, telesne integritete in premoženja s proaktivnim (preprečevalna in preventivna dejavnost) in postaktivnim (odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in njihovih storilcev) delovanjem. Določena specifičnost ureditve delovnopравниh razmerij je nujna, strokovno utemeljena in legitimna. Predvsem pa upošteva tudi dobre prakse iz tujine, kjer tovrstni organi, na način sui generis, urejajo ista vprašanja.

Predlog Zakona o organiziranosti in delu v policiji sledi ciljem, ki so navedeni v Pogodbi za Slovenijo 2012 – 2015, in sicer v točki 1.12 in v poglavju 8. Pravna država.

6. Presoja posledic:

a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	na socialno področje	NE
f)	na dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, - na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna		50.538	80.538	80.538
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				

II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
1714	1714-11-0010	5572		50.538
SKUPAJ:				
II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	
SKUPAJ:				

Predlog zakona predvideva povečanje finančnih odhodkov državnega proračuna v letu 2013, za 50.538. EUR zaradi razširitev pravic iz nezgodnega zavarovanja za policiste za dnevno odškodnino in v letu 2014 30.000 EUR zaradi opravljanja nalog policistov v času posebnih obremenitev.

Informativni izračun finančnih posledic za delovna mesta, ki se nanaša na presistemizacijo 3000 delovnih mest na lokalni ravni iz V. tarifnega razreda v VI. tarifni razred zaradi uvedbe višješolskega sistema, ki bi prvič nastale v letu 2018 bi znašale cca 350.000,00 EUR bruto mesečno in 4.200.000,00 EUR bruto/letno.

Povečane pravice porabe se nanašajo na PU 1714 Policija in bodo v višini 50.538 EUR za proračunsko leto 2013 in za naslednja proračunska leta vključene v predlog oziroma spremembo proračuna Ministrstva za notranje zadeve.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR: /

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Datum objave: 13. 12. 2010, 18. 2. 2011, ter 23. 3. 2012

V razpravo so bili vključeni:

Notranji javnosti je bil osnutek zakona predstavljen na posvetu 30. septembra 2010. Zunanja in tudi notranja zainteresirana javnost je bila povabljen k sodelovanju na javni predstavitvi predloga zakona, ki je bila organizirana 13. januarja 2011.

K sodelovanju so bili povabljeni predstavniki vseh ministrstev, nevladnih organizacij (CNVOS, PIC), Urada varuha človekovih pravic, Komisije za preprečevanje korupcije, Univerze v Ljubljani in Mariboru, Fakultete za upravo, Pravne fakultete v Ljubljani in Mariboru, Fakultete za varnostne vede, Vrhovnega državnega tožilstva, Vrhovnega sodišča, Inštituta za kriminologijo, Policijskega sindikata Slovenije in Sindikata policistov Slovenije, skupnosti in združenj občin, carinske in davčne uprave in Informacijske pooblaščenke. Javnega posveta

so se udeležili predstavniki Urada varuha človekovih pravic, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za obrambo, Davčnega urada, Fakultete za varnostne vede ter RKC. Pisno smo prejeli pripombe Fakultete za varnostne vede, Policijskega sindikata Slovenije in Sindikata policistov Slovenije.

9. Predstavitev medresorskega usklajevanja:

Gradivo je bilo 23. 3. 2012 poslano v medresorsko usklajevanje:

Ministrstvu za pravosodje in javno upravo, Ministrstvu za obrambo, Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Ministrstvu za zunanje zadeve, Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvu za finance, Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo in Službi Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.

Gradivo je bilo 23. 3. 2012 in 9. 8. 2012 poslano tudi Sindikatu policistov Slovenije in Policijskemu sindikatu Slovenije. S predstavniki sindikatov sta bila izvedena usklajevalna sestanka 13. In 20. 8. 2012, kar določa 18. točka Sporazuma med Policijskim sindikatom Slovenije, Sindikatom policistov Slovenije in Vlado Republike Slovenije.

Gradivo je usklajeno:(v celoti / **pretežno** / gradivo ni usklajeno)

Pripombe so posredovala naslednja ministrstva:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je podalo pripombe na člena, ki določata pristojnosti policije na področju overjanja merilnikov. Ker sta bili določbi že lani usklajeni z Uradom RS za meroslovje pripombe nismo upoštevali. Urad RS za meroslovje in Policija, sta dne 25. 3. 2011 podpisala sporazum, ki ureja problematiko izvajanja overitev zakonskih meril na področju merilnikov hitrosti v cestnem prometu ter etilometrov.

Prav tako nismo upoštevali predloga za prenos dejavnosti povezane s postopkom overitve, premestitev osebja, opreme in finančnih virov iz Policije na Urad RS za meroslovje, saj je mogoče že sedaj na podlagi sporazuma optimalno izkoriščati vse razpoložljive vire, ki so na voljo v akreditiranem kontrolnem organu K-100, tudi za potrebe kontrol merilnikov občinskih redarstev.

Pripombe na predlog zakona, ki je bil dne 30. 8. 2012 objavljen kot vladno gradivo so posredovali Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za finance in Ministrstvo za pravosodje in javno upravo, ter Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve. Pripombe Ministrstva za obrambo smo upoštevali v celoti.

Ministrstvo za finance v dokumentu številka 007-220/2012/5 z dne 30. 8. 2012 vztraja pri splošni pripombi glede določb, ki urejajo dodatke. Menimo, da predlog zakona ne odstopa od enotnega plačnega sistema in ureja le dodatke primerljivo ostalim kategorijam javnih uslužbencev.

Predloga, da bi v zakonu uredili možnost stalne premestitve policistov bližje stalnemu bivališču z namenom znižanja prevoznih stroškov ni mogoče upoštevati, saj bi bila taka ureditev neprimerljiva z drugimi javnimi uslužbenci. Ob tem je treba upoštevati dejstvo, da se kadrovska problematika kaže samo na določenih področjih (npr. PU Koper), saj na tem področju ni zainteresiranih kandidatov za delo v policiji, zato ni mogoče policistov iz PU Koper premestiti na PU Murska Sobota, ker je tam kadrovska zasedenost zadovoljiva. Edina rešitev je postopno zaposlovanje na najbolj kadrovsko obremenjenih policijskih upravah in nato postopno premeščanje policistov.

119. člen (v novem predlogu 110. člen) je bil na predlog MPJU spremenjen zato pripombe niso več aktualne.

Oceno finančnih posledic, ki se nanaša na uvedbo višješolskega izobraževanja smo dopolnili v tekstu (v tabelah je to možno samo za tekoče leto in nadaljnja tri leta), saj bodo finančne posledice nastale šele po petih letih od uveljavitve zakona. Povečanja finančnih posledic zaradi odprave omejitve skupne vrednosti dodatkov prav tako ne bo, ker se sedaj dodatki v kolikor presegajo 20 % plačujejo z zamikom enega meseca zakon pa bo omogočil le to, da se izplačujejo tekoče.

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo (MPJU), kljub našim večkratnim pojasnilom, v dokumentu številka 007-1232/2012/8, z dne 31. 8. 2012, vztraja pri nekaterih svojih pripombah. Neusklajene so tako ostale pripombe:

- k 2. členu – predlagana sprememba ni vsebinska;

- k 7. in 44. členu, kjer MPJU predlaga, da se določba dopolni z vsebino službene izkaznice. Določba je usklajena s SVZ. Ureditev je primerljiva z drugimi zakoni, ki v vseh primerih ureditev prepuščajo podzakonskim predpisom. Takšna te tudi veljavna ureditev, ki v praksi ni povzročala nikakršnih težav.

- k 21. členu in k črtanju določb o Nacionalnemu preiskovalnemu uradu - pri spremembi je bilo kot izhodišče upoštevano dejstvo, da je NPU notranja organizacijska enota Uprave kriminalistične policije Generalne policijske uprave (UKP GPU) specializirana za obravnavo posameznih kaznivih dejanj in v organizacijskem smislu del UKP. Upošteva se specifičnost dela NPU pri izvajanju svojih nalog je bila na podlagi ponovnega celovitega pregleda zakona eksplicitno določena avtonomnost NPU in posebna ureditev glede postopka imenovanja in razrešitve direktorja NPU (v novem predlogu 50. člen). Glede na to, da je NPU v organizacijskem smislu umeščen v UKP pa predlagatelj ocenjuje, da ni potrebe po dodatnih določbah, ki bi odstopale od splošne ureditve, veljavne za ostale NOE UKP.

- k 22. členu - prejšnji 22. člen, ki je podrobneje urejal pogoje in postopek prevzem preiskave, prav tako ni taksativno določal kriterijev za prevzem preiskave, pri čemer ne gre zanemariti, da sicer iz določbe predlaganega prvega odstavka 21. člena izhaja okvir za delo NPU na področju odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, kar po vsebini predstavlja tudi splošne kriterije. Ob upoštevanju navedenega dejstva, dejstva da varnostne razmere v državi lahko terjajo tudi nekoliko drugačne prioritete na področju preiskovanja hujših kaznivih dejanj, ter dejstva, da je kljub avtonomiji NPU generalni direktor predstojnik policije, je predlagana ureditev, da generalni direktor policije, na podlagi predhodnega predloga direktorja NPU, z internim aktom določi, katere preiskave sumov kaznivih dejanj bo prevzel NPU, povsem razumljiva. Glede na to, da splošni okvir dela NPU izhaja iz predlaganega prvega odstavka 21. člena, bo iz internega akta izhajala le podrobnejša vsebinska opredelitev kriterijev.

Glede preostalih izraženih pomislekov o črtanju določb, ki se nanašajo na začetek preiskave na lastno pobudo NPU in na postopek odločanja v primeru spora glede (ne)prevzema zadeve pa se v izogib nepotrebnemu ponavljanju na tem delu sklicujemo na pojasnilo k predhodno podanemu členu. Posebej pa izpostavljamo še, da obligatorna vezanost NPU na pobudo Specializiranega državnega tožilstva, ni izhajala že iz prejšnjega predloga 22. člena ZODP, saj je slednji tudi v tem primeru predvideval možnost pisno obrazložene zavrnitve.

- k 45. in 47. členu, ki določata, da kandidatu, ki ne izpolnjuje vseh pogojev za zaposlitev v policiji in zato z njim ni sklenjeno delovno razmerje, policija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev. MPJU vztraja, da je potrebno zavrženim kandidatom potrebno podati obrazložitev. Navedene določbe pa omogočajo, da policija ni dolžna, sporočiti razlogov ker so razlogi za neizbor kandidata lahko zelo različni. V primeru, da je razlog za zavrnitev zaradi psihofizičnih zmožnosti, kot ga navaja MPJU, pa se kandidate že sedaj seznanijo z razlogi za neizbor. V kolikor ima kandidat zdravstvene omejitve, se mu omogoči tudi vpogled v zdravstveno dokumentacijo. Če bi bilo treba razlog za neizbor kandidata, na primer varnostni zadržek, izrecno navesti in natančno obrazložiti, bi bil namen varnostnega preverjanja lahko izničen, saj bi bilo potrebno v obrazložitev zapisati, da se zoper posameznika izvajajo prikriti preiskovalni ukrepi ali drugi operativni ukrepi, ki ne smejo biti razkriti, da ne bi ogrozili poteka preiskave. Podobno ureditev, kot je predvidena v tem členu, predvideva tudi zakon o Slovenski varnostno-obveščevalni agenciji, ki v drugem odstavku 28. člena določa, da kandidatu, s katerim ne bo sklenjeno delovno razmerje, agencija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev. Enak namen ima tudi 35. člen zakona o obrambi, ki določa, da kadar obveščevalno-varnostna služba zbira osebne in druge podatke v skladu s tem zakonom, o tem ni dolžna obvestiti posameznika, na katerega se podatki nanašajo, če bi to onemogočilo ali otežilo izvedbo nalog obveščevalno-varnostne službe

- k 51., 52., 53. in 54. členu - navedene določbe so bile vključno z določbo 50. člena črtane, zato pripombe niso več aktualne.

- k 87. členu (v novem predlogu 82. člen) - tretji odstavek, ki je urejal pravico policista do odklonitve dela, smo črtali na predlog sindikatov, saj je področje tudi za policiste ustrezno urejeno v Zakonu o varnosti in zdravju pri delu.

- k prehodnim določbam – določbe od 115. do 118. člena so bile zaradi črtanja določb od 50. do 54. člena prav tako črtane, zato pripombe niso več aktualne.

Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve (MDDSZ) je v dokumentu številka 00700-14/2012/4 z dne 30.8.2012, podalo pripombo, k 77. členu (v novem predlogu 73. členu), ki določa časovne omejitve dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa v izjemnih, nujnih ali nepredvidenih primerih, ko ni mogoče na drugačen način opraviti nalog policije. Ker peti odstavek 73. člena jasno določa še, da skupno delo preko polnega delovnega časa policista ne sme presežati letne časovne omejitve, ki jo določa zakon, ki ureja delovna razmerja, ocenjujemo, da je razmerje med 76. (v novem predlogu 72. člen) in 73. jasno določeno. Zaradi jasnosti pa smo dopolnili obrazložitve k 73. členu s stavkom "Ta določba je izjema od splošne ureditve časovnih omejitev dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa v delovnopравни zakonodaji."

Pripomba k 128. členu (v novem predlogu 119. člen) predloga zakona, ki ni bila upoštevana, saj z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo s spremembami) namreč niso bile razveljavljene določbe 87. člena Zakona o policiji, ampak so bili določeni le drugačni pogoji za upokojitev, zato morajo določbe 87. člena Zakona o policiji ostati še naprej v veljavi. Poleg tega je v 19. točki Sporazuma med Policijskim sindikatom Slovenije, Sindikatom policistov Slovenije in Vlado Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 41/12) določeno, da bo Vlada RS v primeru sprejetja nove pokojninske zakonodaje policiste obravnavala upošteva njihove posebne pogoje za upokojitev, zato bi lahko sindikata razveljavljanje določb glede posebnega upokojevanja policistov razumela kot kršitev sporazuma in bi ponovno začela stankati.

Večino pripomb **Službe Vlade RS za zakonodajo (SVZ)** navedenih v dopisu številka 229-1/2011/3, 6.4.2012 smo upoštevali in s tem, na usklajevalnem sestanku dne 7. in 17.5. 2012, seznanil predstavnika SVZ. Dne 9. 8. 2012 smo predlog zakona SVZ poslali v končno mnenje. Dne 24. 8. 2012 smo prejeli odgovor v katerem SVZ vztraja pri pripombah, ki so bile že obravnavane in po našem mnenju ustrezno zaključene in nekatere nove pripombe. Dne 3.9.2012 pa smo prejeli pripombe na objavljeno vladno gradivo z dne 30.8.2012. Tako je neusklajeno ostalo sledeče:

- splošna pripomba službe na delitev materije, ki je sedaj urejena v enem zakonu na dva zakona - tudi po ponovni proučitvi menimo, da je treba zakonodajo s področja policije urejati v dveh ločenih zakonih. Izkušnje zadnjih let, ko je veljal ZPol, opravljene notranje in zunanje analize, raziskave in projekti, ugotovitve nadzorov, poročila varuha človekovih pravic, relevantna sodna praksa, judikatura Ustavnega sodišča RS in ESČP, upoštevanje dobrih praks iz tujine ter teorija in praksa sodobne učinkovite in demokratične policije, ki jo nadzirajo pristojni organi, temelječe na vladavini prava in operativni avtonomiji, ki v največji meri izključuje neustrezne posege politike in zasebnih interesov, na zaščiti svobode in človekovih pravic in zagotavljanju varnosti, so razlogi za pripravo dveh zakonov, ki bosta celovito uredila organizacijo in delo policije ter policijska pooblastila.

Temeljni namen ureditve v dveh predpisih je v tem, da eden določa organizacijo policije in posebnosti delovnopravne ureditve (organizacijski predpis), drugi pa ureja izvajanje nalog in postopkov – pooblastil (procesni predpis). S to delitvijo se dosega enega izmed ciljev reforme policijske zakonodaje, s čemer se:

- zagotavlja preglednejša in jasnejša ureditev obsežne tematike (organizacijski in procesni predpis),
- v zakon prenaša velik del podzakonskih norm s čemer se zagotavlja preglednost in celovitost vsebin na zakonski ravni (zato bi bil en zakon preobsežen),
- zagotavlja sistematičnost, preglednost in jasnost policijskih pooblastil,
- zasleduje cilj, da mora biti predpis pregleden in do uporabnika prijazen, kar dviguje uporabnost predpisov in omogoča jasno in nedvoumno seznanitev, tako pri državljanih kot policistih.
- 22. člen - zakon določa, da je NPU specializirana enota, ki je ustanovljena za posebne primere odkrivanja in preiskovanja sumov kaznivih dejanj. Dejstvo je, da je vnaprej zelo težko določiti nabor oz. seznam kaznivih dejanj, ki bi jih zapisali v zakon. Ravno zaradi tega je v zakonu dana pristojnost generalnemu direktorju policije, da to razmejitev med različnimi enotami policije uredi z internim aktom. Izjema je določena le v primerih, ko pobudo za

preiskavo podajo pristojna tožilstva, Komisija za preprečevanje korupcije, ter organi s področja carine, davkov, pranja denarja ipd. Glede na organizacijsko strukturo pa NPU ostaja umeščen v Upravo kriminalistične policije (kot je to sedaj). Tudi vodenje NPU ostaja nespremenjeno, saj bo NPU še vedno vodil direktor.

- 34. člen – SVZ vztraja pri stališču, da so pravice osebe, ki pomaga policiji neustrezno urejene kar bo v praksi povzročalo nejasnosti. Menimo, da je določba ustrezna, saj nanjo ni imelo pripomb niti MPJU niti Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

- 44. člen v povezavi s 120. členom – da bi se kar v največji meri izognili težavam pri uveljavitvi sprememb v praksi, smo pri oblikovanju določb zaprosili za sodelovanje MPJU. Tako oblikovanih določb na predlog SVZ nismo spreminjali.

- 49. člen SVZ predlaga, da se v zakon jasno napiše, da namestnika imenuje generalni direktor policije. Ocenjujemo, da določb ni treba spreminjati saj so skladno z 80. členom Zakona o javnih uslužbencih uradniška delovna mesta, na katerem se izvajajo naloge nadomeščanja in neposredne pomoči uradnikom na položajih generalnega sekretarja in generalnega direktorja v ministrstvu, direktorja organa v sestavi in vladne službe položajna delovna mesta, pri čemer se skladno s prvim odstavkom 82. člena istega zakona za pridobitev položaja uporabljajo določbe Zakona o javnih uslužbencih, ki urejajo zasedbo delovnega mesta, če ni drugače določeno. Glede na to, da postopek za zasedbo uradniška delovna mesta, na katerem se izvajajo naloge nadomeščanja in neposredne pomoči uradnikom na položajih ni posebej predpisan niti v ZJU niti v predlogu ZODP, bo v praksi generalni direktor policije lahko izbral dva uslužbenca, ki izpolnjujeta splošne in posebne pogoje za zasedbo delovnega mesta in ju skladno s predpisi, ki urejajo sistem javnih uslužbencev premestil na delovno mesto namestnika.

- 71. člen (v novem predlogu 67. člen) – menimo, da je z določbo dosežen osnovni namen, to je podaljševanje enoletnega obdobja napotitve oziroma premestitve brez soglasja uslužbenca policije, kljub temu, da ni določen čas, ki more poteči med eno in drugo premestitvijo oziroma napotitvijo. Ob oblikovanju določbe smo ugotovili, da določitev tega roka v zakonu dejansko ni mogoča. Ne glede ali bi bil določen rok enega leta ali le enega tedna bi v praksi lahko določba povzročala težave, vendar pa je naslednja premestitev vezana na soglasje policista.

- 104. člen (v novem predlogu 99. člen) – menimo, da dopolnitev določbe z navedbo kdo je pristojen za podpis dogovora o izvedbi izobraževanja na tem mestu ni potrebna, saj je jasno kdo predstavlja in zastopa organ.

- 119. člen (v novem predlogu 110. člen) – iz navedenega člena je jasno razviden rok za pričetek izobraževanje (najkasneje v dveh letih) in nato v petih letih sprememba sistemizacije. Delovna skupina, ki je bila zadolžena za pripravo spremembe izobraževanja v policiji je ocenila, da bo v tem roku možno izobraziti vse policiste, ki bodo morali pridobiti višjo stopnjo izobrazbe, zato menimo, da določanje še posebnega roka ni potrebno. Smo pa dopolnili obrazložitev člena, kjer smo navedli kateri policisti bodo morali pridobiti višjo izobrazbo.

- 128. člen (v novem predlogu 119. člen) – z razveljavitvijo 87. člena ZPol se ne strinjamo, saj celovita ureditev v tem zakonu ni mogoča in tudi ne bi bila sistemska. S predlagano rešitvijo se policistom ne določajo nove pravice glede upokojevanja, pač pa se le ohranja stanje, ki ga je kot ustreznega očitno ocenil tudi predlagatelj sedaj veljavnega ZPIZ-1 in nenazadnje tudi Državni zbor, ki je ta zakon sprejel. V kolikor bi 87. člen prenehal veljati bi bili policisti, ob upoštevanju 404. člena ZPIZ-1, v neenakopravnem položaju s pooblaščenimi uradnimi osebami po zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij.

Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za zunanje zadeve na predlog zakona nimata pripomb.

Druga ministrstva pripomb niso posredovala.

10. Gradivo je lektorirano: DA

11. Zahteva predlagatelja za:

a)	obravnavo neusklajenega gradiva	DA
b)	za nujnost obravnave	DA
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE

12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve

iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. z dne /

Dr. Vinko Gorenak
minister

Priloge:

- predlog zakona
- osnutki podzakonskih aktov
- mnenje SVZ

Vročiti: naslovniku – po e-pošti

PREDLOG ZAKONA O ORGANIZIRANOSTI IN DELU V POLICIJI

EVA 2012-1711-0007

I. UVOD

Interes Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu:RS) je zagotavljanje visoke stopnje varnosti in s tem kakovosti življenja za vse prebivalce. Predpogoj za to je dosledno spoštovanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter sistemsko preprečevanje nezakonitega poseganja v človekovo zasebnost in pravice. Na teh načelih temelji tudi politika zagotavljanja notranje varnosti RS, ki si prizadeva za vzpostavitev in delovanje učinkovitega in racionalnega sistema notranje varnosti.

Varnost je človekova pravica, opredeljena v 34. členu Ustave RS, in ima posebno mesto med človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami. Zagotavljanje varnosti, reda in miru je temeljna naloga države, saj le v varnem okolju lahko ljudje uresničujemo tudi druge pravice in izpolnjujemo svoje obveznosti in dolžnosti.

Policijsko dejavnost (ang. policing) razumemo kot dejavnost varovanja življenja in premoženja ljudi ter zagotavljanje reda. Slovenska policija v sodelovanju s posamezniki in skupnostmi zagotavlja varnost ljudi in premoženja, preprečuje, odkriva in preiskuje kriminaliteto, zagotavlja javni red in mir, varuje državno mejo in prispeva k varnosti cestnega prometa. Prevzema torej svoj del odgovornosti za nacionalno varnost, za nadzor zunanje meje Evropske unije, širjenje območja svobode, varnosti in pravic v Evropski uniji ter za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti. To je poslanstvo slovenske policije.

Za vse policije sveta velja, da so togi organi, saj je njihova ureditev tipično hierarhična in centralizirano vodena. Zaradi učinkovitosti dela, nadzora in ohranjanja reda v policiji je to do določene mere tudi nujno. Policijska organizacija je toga tudi zato, ker sodobne tržne zakonitosti nanjo ne vplivajo neposredno. Prizadevanja za njeno večjo prilagodljivost izhajajo predvsem iz želje, da se iz nekoč vojaško organiziranega organa prelevi v organ, ki služi ljudem in jih varuje in se v tem še izboljšuje. Proces njenega spreminjanja in prilagajanja skozi zgodovino poteka, odkar je mogoče govoriti o policiji, in tudi sedanja prenova temeljne policijske zakonodaje ima za cilj višjo stopnjo decentralizacije policije ob njeni še večji usmerjenosti v skupnost, učinkovitost in hkrati spoštovanje človekovih pravic in krepitev pravne države.

Razvoj policije na Slovenskem bi lahko razdelili na sedem obdobj: 1. obdobje Avstro-Ogrske, 2. pred okupacijo Jugoslavije, 3. med 2. svetovno vojno, 4. od leta1946 do leta 1963, 5. od leta1963 do leta 1974, 6. od leta1974 do leta1990 in 7. od leta 1990 naprej.

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V začetnih obdobjih razvoja je bila policija strogo centralistično organizirana, proces decentralizacije se je začel po letu 1963. Po osamosvojitveni vojni in spremembi sistema se je začela tudi reorganizacija policije. S sprejemom Zakona o policiji (v nadaljnjem besedilu:ZPol) leta 1998 (Uradni list RS, št. 49/98) je policija postala organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu:ministrstvo). Z zakonom je bil postavljen sistemski okvir njenega delovanja kot organa v sestavi ministrstva. ZPol je bil v zakonodajnem postopku večkrat spreminjan, njegove določbe pa je presojalo tudi Ustavno sodišče RS. V nadaljevanju navajamo spremembe in dopolnitve:

1. Zakon o policiji (ZPol-A), Uradni list RS, št. 43/01, je določil, da mora minister za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu:minister) do sprejema zakona, ki bo urejal parlamentarni nadzor nad delom nosilcev obveščevalno-varnostne dejavnosti, omogočiti delovnemu

telesu Državnega zbora RS, pristojnemu za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb, stalen nadzor nad zakonitostjo dejavnosti policije pri izvajanju posebnih metod in sredstev.

2. Zakon o javnih uslužbencih, Uradni list RS, št. 56/02, je razveljavil določbe drugega, tretjega in četrtega odstavka 97. člena ter 100. člen ZPol, ki je določal, da o pritožbah v disciplinskih postopkih odloča generalni direktor policije ter določbe o odškodninski odgovornosti, saj je to področje uredil drugače.
3. Zakon o parlamentarnem nadzoru obveščevalnih in varnostnih služb (ZPNOVS), Uradni list RS, št. 26/03, je razveljavil 126.a člen ZPol-A, ki je urejal parlamentarni nadzor.
4. Odločba US št. U-I-272/98-26, Uradni list RS, št. 48/03, je razveljavila prvi, drugi in tretji odstavek 49. člena ZPol ter določbe 96. do 107. člena Pravilnika o policijskih pooblastilih v katerih so bili določeni ukrepi tajnega opazovanja, tajnega policijskega delovanja, izdaja prirejenih listin in identifikacijskih oznak, čas izvajanja teh ukrepov in odredbodajalec za izvajanje teh ukrepov.
5. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (Zpol-B), Uradni list RS, št. 79/03, je uredil razmerje nadzora ministra nad policijo, ter dodal določbe o organizaciji policije, dodatno opredelil naloge generalne policijske uprave in policijskih uprav, na novo uredil pritožbeni postopek, dodal ukrep prepovedi približevanja ter podrobneje uredil uporabo prisilnih sredstev in evidence, ki jih vodi policija.
6. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-F), Uradni list RS, št. 43/04, je uredil tematiko, ki je bila razveljavljena z ustavno odločbo U-I-272/98-26.
7. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (ZPol-C), Uradni list RS, št. 50/04, je prinesel le manjše popravke posameznih izrazov.
8. Zakon o spremembi Zakona o policiji (ZPol-D), Uradni list RS, št. 53/05, je določil, da naloge policije v zvezi z vodenjem in odločanjem v postopku o prekršku izvajajo policijske postaje in notranje organizacijske enote generalne policijske uprave in policijskih uprav.
9. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (ZPol-E), Uradni list RS, št. 98/05, je uredil zagotavljanje medicinske pomoči pridržanim osebam, vabljenje, sklepanje pogodbe o zaposlitvi za določen čas zaradi varovanja meje in religiozno oskrbo policistov ter določil, da policisti opravljajo naloge na celotnem območju države.
10. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih (ZJU-B), Uradni list RS, št. 113/05 je razveljavil določbe 92., 96., 97., 98. in 99. člena ZPol, ki so urejale disciplinski postopek.
11. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-152/03-13, Uradni list RS, št. 36/06, ugotovilo, da je prvi odstavek 35. člena ZPol v neskladju z ustavo. Navedeni člen je določal, da policisti lahko ugotavljajo identiteto osebe, ki s svojim obnašanjem, ravnanjem, videzom ali zadrževanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo izvršila, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje. Ustavno sodišče je zapisalo, da je videz lahko podlaga za ugotavljanje identitete samo v povezavi s katero izmed drugih okoliščin iz prvega odstavka 35. člena ZPol, ter Državnemu zboru RS naložilo, da odpravi neskladje z ustavo v roku enega leta.
12. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (ZPol-F), Uradni list RS, št. 78/06, je omogočil, da posamezne naloge strokovne pomoči za predstojnika organa v sestavi pri upravljanju s kadrovskimi, finančnimi, informacijskimi in drugimi viri za organ lahko opravlja ministrstvo. V skladu z ustavno odločbo je na novo določil pogoje za ugotavljanje identitete ter prikrito evidentiranje in namensko kontrolo na meji in v notranjosti RS.
13. Zakon o verski svobodi (ZVS), Uradni list RS, št. 14/07, je preklical določbo 73.a člena ZPol, ki je urejala pravico do religiozne oskrbe policistov.

14. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (ZPol-G), Uradni list RS, št. 42/09, je omejil nadzor strokovne službe ministrstva nad izvajanjem prikritih preiskovalnih ukrepov, če bi to bistveno otežilo izvedbo ukrepov ali ogrozilo življenje in zdravje njihovih izvajalcev. Policija lahko v tem primeru do odločitve ministra začasno odreče prikaz dokumentacije, pregled prostorov in posredovanje določenih podatkov ali informacij. V spremembah in dopolnitvah zakona so zapisani in določeni tudi pogoji in postopek imenovanja ter razrešitve generalnega direktorja policije, pogoji za imenovanje namestnikov, sodelovanje policije s stanovskimi združenji, varnostno preverjanje, pregled osebe in predmetov ter sklepanje pogodb z upokojenimi policisti.
15. Zakon o dopolnitvah Zakona o policiji (ZPol-H), Uradni list RS, št. 22/10, je določil novo organizacijsko enoto, tj. Nacionalni preiskovalni urad (v nadaljnjem besedilu: NPU), njegovo delovanje, imenovanje direktorja in pomočnika ter pristojnosti NPU pri preiskovanju težjih oblik gospodarske kriminalitete in korupcije.
16. Zakon o državnem tožilstvu, Uradni list RS, št. 58/11 je deloma spremenil 6.b člen.
17. Zakon za uravnoteženje javnih financ, Uradni list RS, št. 40/12, s katerim je bil dodan 54.a člen.

Iz pregleda sprememb in dopolnitev zakona lahko vidimo, da se je zakon spreminjal skoraj vsako leto, kar ne krepi zaupanja v pravni sistem. Tako se je pokazalo, da nekatere določbe niso najboljše, da dovoljujejo različne razlage ali pa so premalo natančne. Nekatera vprašanja je bilo treba urediti tudi zaradi spremenjenih razmer in potreb časa.

V začetku januarja 2010 je ministrstvo izvedlo raziskavo stanja na področju v skupnost usmerjenega policijskega dela - analizo stališč članov občinskih varnostnih sosvetov o različnih vidikih sodelovanja med lokalno skupnostjo, policijo in občinskimi redarstvi. Ugotovitve raziskave so uporabne kot pomoč pri oblikovanju razvojnih smernic v skupnost usmerjenega policijskega dela. V RS je 211 občin; 126 občin ima organizirane varnostne sosvete in druga posvetovalna telesa s področja varnosti (seznam vseh občin z varnostnimi sosveti je dostopen na spletu: www.policija.si). Največ pobud za ustanovitev varnostnih sosvetov so podali župani občin in policija. Večina anketirancev je prepričanih, da delovanje in vpliv varnostnih sosvetov pripomoreta k večji stopnji varnosti v občini. Po besedah anketirancev sodelovanje med varnostnimi sosveti in policijo poteka predvsem prek skupnih sestankov na katerih se obravnava predvsem varnostna problematika, hkrati pa se prek izmenjave mnenj in pobud skuša reševati konkretne varnostne probleme. Občina in policija večkrat sodelujeta tudi pri izvajanju skupnih preventivnih akcij. Anketiranci poudarjajo, da je sodelovanje med varnostnimi sosveti in policijo, ki poteka po formalni in neformalni plati, dobro. Večina anketirancev meni, da bi občina morala dejavno vplivati na delo policije. Vendar ne gre toliko za željo po političnem vplivu, ampak predvsem za težnjo po sodelovanju, obveščanju policije o varnostnih problemih in prizadevanju po reševanju teh problemov. Temu sledi predlog zakona o organiziranosti in delu v policiji. Prav tako večina anketirancev meni, da je varnost v občini relativno visoka. Anketiranci so večinoma zadovoljni z učinkovitostjo policije, z odnosom policije do občanov, z odzivnim časom policije, s prisotnostjo policije na terenu, s sodelovanjem policije z občani in sodelovanjem policije z lokalno upravo. Kljub temu je del anketirancev izpostavil, da bi bilo treba povečati prisotnost policije na terenu.

Policija je v zadnjih dvajsetih letih doživela nekaj velikih organizacijskih sprememb. V preteklosti so bili uspešno izpeljani veliki projekti (npr. vstop v t. i. schengenski prostor). Slovenska policija danes deluje dobro, predvsem pa policistke in policisti dnevno dokazujejo, da se zavedajo odgovornosti, ki jo imajo pri zagotavljanju svobode in varnosti vseh prebivalcev RS.

Učinkovitost, strokovnost in zakonitost policijskega dela so življenjsko povezane, med drugim z ustreznim materialnim in moralnim vrednotenjem policijskega dela, s kakovostjo opreme in delovnih sredstev, z notranjo organizacijsko kulturo in ustreznim vodenjem, s človeškimi medsebojnimi odnosi in z občutkom pripadnosti organizaciji, ki zna zaščititi policistke in

policiste pred grožnjami in neutemeljenimi obtožbami, vendar obenem od njih zahteva dosledno spoštovanje zakonitosti in človekovih pravic.

Zavedajoč se vsega naštetega in glede na to, da je policijska dejavnost pomembna podstat vsem ostalim institucijam pravne države, svobode in varnosti, je bilo v ministrstvu od leta 2009 izpeljanih več projektov. Projekt racionalizacije posameznih (podpornih) delovnih področij v upravnem delu ministrstva in policiji je imel za cilj izboljšanje in optimizacijo procesov upravljanja s kadrovskimi in finančnimi viri ter na področju logistične dejavnosti in dokumentarnega gradiva. Projekt je bil izveden v letu 2009 in implementiran s 1. 1. 2010.

Drugi zelo pomemben projekt je bila ustanovitev NPU, katerega namen je doseči kakovosten in trajnostni preboj na področju preiskovanja in omejevanja gospodarske, organizirane kriminalitete in korupcije, zasega protipravno pridobljene premoženjske koristi. NPU je pričel z delom 1. 1. 2010, cilj njegovega delovanja pa je učinkovitejše in uspešnejše odkrivanje in preiskovanje najhujših oblik gospodarskega kriminala, korupcije in drugih resnih oblik kriminalitete. Ugotovitev, da v RS na področju odkrivanja in pregona gospodarskega kriminala nismo bili dovolj učinkoviti, je služila kot izhodišče pri oblikovanju zasnove NPU. Ustanovitev NPU naj bi zagotovila ustrezno organiziranost, izboljšano sodelovanje med institucijami, ustrezno pravno podlago za delo, strokovno usposobljenost kadrov, ustrezne materialne in tehnične razmere za delo, ustrezno kadrovsko politiko in izvajanje neodvisne kriminalitetne politike. NPU je takoj po ustanovitvi pričel tudi s preiskovanjem ne preiskanih umorov in organizirane kriminalitete v sodelovanju z različnimi sektorji kriminalistične policije.

V okviru obsežnih finančnih preiskav je identificiral različno premoženje osumljencev kaznivih dejanj in premoženje oseb, na katere je bilo to premoženje preneseno. V vseh primerih so bile podane pobude za začasno zavarovanje protipravno pridobljene premoženjske koristi. V dobi hitrega globalnega poslovanja in skoraj neomejenih možnosti hitrih prenosov gotovine, lastništva vrednostnih papirjev, nepremičnin, premičnin je to zagotovo ukrep, s katerim preprečimo, da bi se premoženje preneslo na tretje osebe, skrilo ali uporabilo za nadaljnjo kriminalno dejavnost.

NPU bo tudi v prihodnje predlagal ustanovitev specializirane preiskovalne skupine v primerih preiskovanja zahtevnega gospodarskega kriminala, ki bi zahtevali dalj časa trajajoče, usmerjeno delovanje več državnih organov in institucij predvsem s področja davkov, finančnega poslovanja in vrednostnih papirjev pod vodstvom državnega tožilca. Boj zoper kriminal zahteva multidisciplinaren pristop in krepitev sodelovanja med vsemi inštitucijami. Prednostna naloga NPU v prihodnje bo tudi uspešen odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi storilcem kaznivih dejanj, pri čemer bi tudi v RS veljalo upoštevati priporočila evropskih nadzornih inštitucij in že uveljavljeno prakso večine evropskih držav glede pravila o razširjeni zplembi premoženja. Zaradi navedenega so pri teh ukrepih nujna dodatna skupna usposabljanja za preiskovalce, državne tožilce in sodišča z namenom krepitev znanj o uporabi tega ukrepa v predkazenskem postopku.

Tretji zelo pomemben projekt je reorganizacija policije na državni (implementiran s 1. 7. 2010) in regionalni ravni (implementiran s 1. 6. 2011). Njegovi cilji pa so bili:

- prerazporeditev sil, prilagojena varnostni problematiki,
- uravnoteženje organiziranosti na regijskih ravneh,
- povečanje operativnih zmogljivosti policije z zmanjševanjem števila delovnih mest menedžmenta in logistike ter povečanjem števila operativnih delovnih mest,
- racionalizacija izrabe delovnih virov in
- ublažitev učinkov postschengenskega obdobja.

Na tej podlagi je bila opravljena združitev policijskih uprav in sicer: Krško in Novo mesto, Slovenj Gradec in Celje ter Postojna in Koper. Skupno število policijskih uprav se je iz 11 zmanjšalo na 8. Pri spremembi organiziranosti gre predvsem za racionalizacijo upravnoadministrativnih funkcij. Nobenemu delavcu zaradi reorganizacije ni prenehalo delovno razmerje, skupni stroški poslovanja pa se bodo znižali.

Posebnosti zagotavljanja notranje varnosti države v primerjavi s klasičnim, birokratskim delom državne uprave, njegovo organizacijo, sistemom uslužbencev in postopkovnimi pravili zahtevajo temu primerne pravne in organizacijske rešitve. Uresničevanje strateških ciljev

notranje varnosti je v primerjavi s klasičnim delom javne uprave tako nepredvidljivo, da ga preprosto ni mogoče zagotavljati z enakimi merili, organizacijskimi oblikami in enakim sistemom javnih uslužbencev. Tako tudi Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 56/02 in spremembe, v nadaljnjem besedilu: ZJU) v 22. členu dopušča možnost drugačne zakonske ureditve posameznih vprašanj za določene kategorije uradnikov oziroma javnih uslužbencev, med drugim tudi za policiste, če je to potrebno zaradi specifičnosti njihovih nalog oziroma za izvrševanje posebnih dolžnosti in pooblastil. Da je v obstoječem sistemu nagrajevanja in vrednotenja dela v javni upravi, glede na naravo samega poklica, poklic policista neustrezno ovrednoten, je bilo večkrat poudarjeno v razpravi članov Komisije Državnega zbora RS za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti na 15. seji, ko je obravnavala Peticijo Policijskega sindikata Slovenije glede varnosti policistov. Ustrezno vrednotenje dela policistov je bila tudi stavkovna zahteva sindikatov ob stavki v letu 2010. Ob podpisu sporazuma s Sindikatom policistov Slovenije št. 1010-6/2010/60, 13. 10. 2010, o prekinitvi stavke se je ministrstvo zavezalo, da bo v zakon o organiziranosti in delu v policiji vneslo določbo, ki bo odpravila omejitve iz 31. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS), uredilo dodatek za delo policistov, ki opravljajo naloge skupaj s posebno policijsko enoto in dodatek za delo pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnih organov. Ob podpisu sporazuma s Policijskim sindikatom Slovenije št. 1010-6/2010/56, 18. 10. 2010, o prekinitvi stavke se je ministrstvo zavezalo, da bo v zakon o organiziranosti in delu v policiji vneslo določb, ki bodo uredile višino dodatka za stalnost v višini 0,5 odstotkov, uredilo dodatek za delo pooblaščenih uradnih oseb prekrškovnih organov ter odpravilo omejitve iz 31. člena ZSPJS. Ministrstvo za notranje zadeve kot delodajalec in Ministrstvo za javno upravo sta predlog Sindikata policistov Slovenije na pogajanjih zavrnila z obrazložitvijo, da sprememba ZSPJS ni smiselna, ker gre za specifične poklice policist, ki jih je potrebno urejati v policijski zakonodaji. V zapisniku 10. seje Pogajalske komisije za pogajanja o kolektivni pogodbi za skupno metodologijo in kolektivni pogodbi za javni sektor, št. 0100-879/2009, z dne 21. 5. 2010 je navedeno »Vodja vladne pogajalske skupine je povedala, da je edini odziv na to vprašanje prejet s strani policije, in stališče policije je, da bo vprašanje urejeno v področnem zakonu. Razporejanje in organizacija delovnega časa pa naj bo pretežno takšna, da ne presega obsega dela nad omejitvijo dodatkov iz tega člena, primerov preseganja naj bo zato čim manj. V primeru, da bodo izjemni primeri urejeni v Zakonu o policiji, bo ureditev v Zakonu o policiji podlaga za spremembo ZSPJS.«

Izkušnje zadnjih dvanajstih let, ko je veljal ZPol, opravljene notranje in zunanje analize, raziskave in projekti, ugotovitve nadzorov, poročila varuha človekovih pravic, relevantna sodna praksa, judikati Ustavnega sodišča RS in ESČP, upoštevanje dobrih praks iz tujine ter teorija in praksa sodobne učinkovite in demokratične policije, ki jo nadzirajo pristojni organi, temelječe na vladavini prava in operativni avtonomiji, ki v največji meri izključuje neustrezne posege politike in zasebnih interesov, na zaščiti svobode in človekovih pravic in zagotavljanju varnosti, so razlogi za pripravo dveh zakonov, ki bosta celovito uredila organizacijo in delo policije ter policijska pooblastila.

Temeljni namen ureditve v dveh predpisih je v tem, da eden določa organizacijo policije in posebnosti delovnopravne ureditve (organizacijski predpis), drugi pa ureja izvajanje nalog in postopkov – pooblastil (procesni predpis). S to delitvijo se dosega enega izmed ciljev reforme policijske zakonodaje, s čemer se:

- zagotavlja preglednejša in jasnejša ureditev obsežne tematike (organizacijski in procesni predpis),
- v zakon prenaša velik del podzakonskih norm s čemer se zagotavlja preglednost in celovitost vsebin na zakonski ravni (zato bi bil en zakon preobsežen),
- zagotavlja sistematičnost, preglednost in jasnost policijskih pooblastil,
- zasleduje cilj, da mora biti predpis pregleden in do uporabnika prijazen, kar dviguje uporabnost predpisov in omogoča jasno in nedvoumno seznanitev, tako pri državljanih kot policistih.

Podobno ureditev imajo v Veliki Britaniji, Avstriji, Nemčiji, Švedski, Avstraliji in tudi Hrvaški. Avstralija pa ima različno ureditev tudi po regijah.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilj predloga zakona o organiziranosti in delu v policiji, je visoka raven pravne in osebne varnosti ljudi, varnosti njihovega premoženja, krepitev pravne države, okrepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo, decentralizacija policije kot tudi uresničevanje obveznosti pri zagotavljanju mednarodne varnosti, ki jih je RS sprejela na policijskem področju. Znotraj tega pa je na prvem mestu uresničevanje strateških zakonskih ciljev, to so varnost življenja ljudi in njihovega premoženja pred nevarnostmi kaznivih ravnanj, sorazmerno visoka raven pravne varnosti povzročiteljev teh dejanj v policijskih postopkih ter dosledno uresničevanje demokratičnega nadzora nad policijo, zlasti ob uporabi policijskih pooblastil in prisilnih sredstev. Strokovno in trdno zgrajen sistem policijskih uslužbencev, z jasno izraženimi cilji ter podporo ozaveščene civilne družbe, nevladnih organizacij in javnega mnenja je zagotovilo za njeno zakonito in strokovno delo. Strokovnost in zakonitost policijskih uslužbencev je mogoče doseči, če uživajo potrebno funkcionalno samostojnost in poklicno varnost.

Cilj predloga zakona je tudi ureditev normativne podlage za sodobno policijsko organizacijo, njeno vodenje in usmerjanje ter jasno razmejiti pristojnost med ministrstvom in policijo, urediti specifična delovnopravna razmerja v policiji, status in zaščito policista, usposabljanje, izobraževanje in raziskovalno dejavnost ter zagotoviti tesnejšo vpetost policije v delovanje lokalne skupnosti in tesnejše sodelovanje policije z drugimi subjekti ter s tem še boljšo organiziranost in delovanje policije.

Pri postavitvi ciljev so upoštevana naslednja izhodišča:

- organiziranost policije na državni, regionalni in lokalni ravni mora biti prilagojena poslanstvu in nalogam organa ter poslovnim procesom, ki potekajo v organu,
- zakonito, strokovno, učinkovito, racionalno in usklajeno opravljanje nalog,
- varovanje človekovih pravic in svoboščin ter spoštovanje ljudi in njihovega osebnega dostojanstva,
- učinkovit notranji nadzor nad opravljanjem nalog,
- medsebojni odnosi in pripadnost organizaciji,
- usmerjenost organa k uporabnikom njegovih storitev,
- učinkovito sodelovanje z drugimi organi in institucijami,
- preglednost in javnost delovanja.

2.2. Načela zakona

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi ZPol. Še posebej pa so izražena naslednja načela:

- operativna avtonomnost in strokovna neodvisnost delovanja organov,
- ekonomičnost in učinkovitost delovanja organa ter
- ravnotežje med stroški in prihodki državnega proračuna.

Z natančnejšo opredelitvijo razmerij med ministrstvom in policijo, pooblastil, ki jih izvajajo uradniki ob nadzoru nad delom policije in usmerjanjem policije ter obveščanjem ministra, se zagotavlja jasnost razmerij med ministrstvom in organom v sestavi. Naloge generalne policijske uprave in policijskih uprav so natančneje določene, zlasti možnost prevzema naloge policijske uprave s strani generalne policijske uprave, s čimer se upošteva določba drugega odstavka 120. člena Ustave RS, ki določa, da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno, v okviru in na podlagi ustave in zakonov.

V kontekstu iskanja najboljših rešitev in dobrih praks za boj zoper gospodarsko kriminaliteto in korupcijo sta bila ob ustanovitvi NPU opravljena primerjalni pregled ter analiza organiziranosti držav članic EU ter priporočil in ugotovitev organizacij, kot sta OECD in Svet Evrope, na tem področju. Na podlagi teh analiz in pregledov je bila ugotovljena ustreznost finskega modela nacionalnega preiskovalnega biroja, ki pa ga je RS z ustanovitvijo NPU še nadgradila z multidisciplinarnim pristopom ter adaptiranim konceptom "one-stop office" – tako, da imajo specializirane preiskovalne skupine lahko skupni sedež, kar omogoča tudi optimalno varovanje tajnih podatkov ter podatkov, pomembnih za potek postopkov oziroma preiskav.

V generalni policijski upravi, kot organizacijski enoti prve ravni organiziranosti, deluje tudi nacionalni forenzični laboratorij, ki izvaja forenzična in laboratorijska raziskovanja in opravlja forenzične preiskave ter pripravlja izvedenska in druga mnenja za policijo, državna tožilstva in sodišča. Preimenovanje centra za forenzične preiskave v nacionalni forenzični laboratorij tudi navzven izkaže pomen enote, kot edinega slovenskega forenzičnega laboratorija. Forenzični strokovnjaki, ki so zaposleni v laboratoriju, so pri opravljanju izvedenstva samostojni in neodvisni.

Ministrstvo na podlagi racionalizacije procesov ter združitve skupnih podpornih služb ministrstva in policije opravlja vse splošne strokovne naloge za policijo, in sicer na področju upravljanja s kadrovskimi, finančnimi ter logistično-podpornimi viri, na področju stvarnega premoženja, upravljanja z dokumentarnim gradivom, obrambnega in varnostnega načrtovanja ter mednarodnega sodelovanja in evropskih zadev. Struktura podpornih služb v ministrstvu je organizirana funkcijsko, procesi pa potekajo v več organizacijskih enotah. Z organizacijo skupnih podpornih služb sta bili doseženi večja učinkovitost in uspešnost, poenostavljeno je bilo izvajanje poslovnih procesov, ki so bili vsebinsko zaokroženi v notranjih organizacijskih enotah, s poudarkom na povečanju kakovosti storitev ter celovitejšem pregledu nad sredstvi. S skupnimi podpornimi službami se zagotavlja preglednejša in funkcijska organiziranost.

Novost, ki vodi k racionalnejšemu delovanju organa, je gotovo dolgoročni razvojni program za nemoteno delovanje policije, ki bo omogočal trajnostni razvoj policije. Temeljni razvojni program je strateški dokument, ki odgovarja na ključna vprašanja dolgoročnega razvoja policije. Uspešno strateško planiranje je namreč zagotovilo za pravo pot, smer delovanja in razvoj organizacije. Razvojni program vsebuje različna področja razvoja policije, kot so npr. kadri, opremljanje, izobraževanje. Dolgoročni razvojni program sprejme Državni zbor RS, kar omogoča dolgoročno načrtovanje določenih nalog pa tudi lažje načrtovanje in razporejanje finančnih obveznosti pri pripravi proračuna, obenem pa tudi zavezo policije, da ne spreminja prioritet vsako leto.

S spremenjenim načinom preizkusa strokovne usposobljenosti in psihofizičnih zmožnosti policistov se zmanjšujejo stroški za izvedbo preizkusa in omogoča racionalnejše delo policistov.

S pogodbo o izobraževanju se udeleženca izobraževanja zaveže, da mora povrniti stroške šolanja, če v predpisanem roku ne opravi izobraževanja za policista ali če je prekinitve šolanja posledica njegovega krivdnega ravnanja.

Ker se je v praksi pokazalo, da je treba v določenih primerih zaradi nemotenega opravljanja nalog policije nujno zagotoviti tudi policijske podporne dejavnosti, so lahko po novem začasno premeščeni ali napoteni tudi drugi delavci policije, torej strokovno-tehnični javni uslužbenci, kar pripomore k racionalnejši porabi kadrovskih in materialnih virov.

Predlog zakona upošteva klasična pravna načela, kot so:

- načelo zakonitosti,
- načelo pravne varnosti in predvidljivosti,
- načelo strokovnosti,
- načela sodobne javne uprave, kamor sodijo:
 - načelo odgovornosti za rezultate in načelo dobrega gospodarja,
 - načelo odprtosti, javnosti dela in usmerjenosti k uporabniku,
 - načelo subsidiarnosti,
 - načelo politične nevtralnosti.

Načelo zakonitosti obvezuje javnega uslužbenca, da izvršuje javne naloge na podlagi in v mejah ustave, ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, zakonov in podzakonskih predpisov. Načelo je izpeljano iz standarda zakonitega in pravilnega opravljanja dela in sestavlja celoto z načelom kakovosti in strokovnosti.

Načelo pravne varnosti in predvidljivosti: s predlaganim zakonom o organiziranosti in delu v policiji ter zakonom o nalogah in pooblastilih policije se zagotavlja večja jasnost predpisov, s tem pa tudi pravna varnost ter predvidljivost ukrepanja policije in izvajanja njenih nalog.

Načelo strokovnosti obvezuje javnega uslužbenca, da izvršuje javne naloge strokovno, vestno in pravočasno. Pri svojem delu ravna po pravilih stroke in se v ta namen nenehno usposablja in izpopolnjuje.

Načela odprtosti, javnosti dela in usmerjenosti k uporabniku: navedena načela se v zakonu uresničujejo skozi določbe o obveščanju javnosti, sklepanju sporazumov o sodelovanju in skupnem oblikovanju sosvetov, komisij in drugih teles, kar prispeva k izboljšanju javne varnosti. Navedena načela spadajo med novejša načela delovanja uprave in nadgrajujejo zakonitost, pravno varnost, nepristranskost in strokovnost. Seveda je vsem osnova načelo zakonitosti.

Načelo subsidiarnosti: predlog zakona ureja delovna področja posameznih enot na državni, regionalni in lokalni ravni. Pri opredeljevanju pristojnosti posameznih organizacijskih enot je upoštevano načelo subsidiarnosti, ki omogoča, da se pravo delo izvede na pravem mestu. Konkretno to pomeni, da generalna policijska uprava večinoma opravlja strateške naloge, policijska uprava naloge usmerjanja in usklajevanja na ravni regije, policijske postaje pa neposredno izvajajo naloge in pooblastila policije. Načelo omogoča, da nižji napredujejo v razvoju svojih pristojnosti, kar pomaga celotni družbi, da se razvija. Poleg tega omogoča, da se nižji ne počuti odrinjenega, mu omogoča razvoj samozavesti, samospoštovanja in samouresničevanja. Omenjeno načelo je upoštevano tudi pri urejanju delovnopravnega področja, pri čemer ta zakon ureja le izjeme, primarno pa ta razmerja urejata prvi odstavek 2. člena Zakona o delovnih razmerjih in 5. člen ZJU.

Načelo politične nevtralnosti: Ustava RS v 42. členu določa omejitve pri delovanju pripadnikov obrambnih in policijskih sil v političnih strankah. Podobno urejata tudi 28. člen ZJU in Kodeks ravnanja javnih uslužbencev. Navedeno načelo je dosledno upoštevano ob zaposlitvi v policiji, saj je pogoj za zaposlitev, da ni oseba ni član politične stranke. Članstvo policista v politični stranki je eden od razlogov za odvzem policijskih pooblastil.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve predloga zakona so:

- **natančna opredelitev razmerja med ministrstvom in policijo** ter določitev nalog, ki jih ministrstvo opravlja za policijo.

Z organizacijo skupnih podpornih služb ministrstva in policije se dosega večja učinkovitost in uspešnost ter poenostavitev izvajanja poslovnih procesov na področju upravljanja s kadrovskimi, finančnimi in logistično-podpornimi viri, stvarnega premoženja, upravljanja z dokumentarnim gradivom ter na področju obrambnega in varnostnega načrtovanja, evropskih zadev in mednarodnega sodelovanja ter preglednejša in funkcijska organiziranost. Podporne službe v ministrstvu so organizirane funkcijsko, procesi pa potekajo v več organizacijskih enotah.

- **podrobnejša opredelitev usmerjanja in nadzora ministrstva nad policijo**, pooblastil nadzornikov direktorata za policijo in druge varnostne naloge ministrstva in omejitev pri opravljanju nadzora, ko usmerjanje prevzame tožilec.

Minister ima že po zakonu o državni upravi določene pristojnosti v razmerju do organa v sestavi. Predlog zakona konkretnje določa vrsto usmeritev (temeljne, letne in posamične), kaj se šteje za usmerjanje ter na kakšen način se izvaja (ne v konkretnih kazenskih postopkih). Določena so tudi pooblastila, ki jih za učinkovito opravljanje svojih nalog potrebujejo uslužbenci, ki nadzirajo delo policije.

- **strokovno, učinkovito in racionalno delovanje ter skrb za sistemski razvoj policije.**

Novost, ki vodi k racionalnejšemu delovanju organa, je gotovo dolgoročni razvojni program za nemoteno delovanje policije, ki bo omogočal njen trajnostni razvoj. Dolgoročni razvojni

program je strateški dokument, ki vsebujejo različna področja, kot so npr. kadri, opremljanje, izobraževanje in odgovarja na ključna vprašanja dolgoročnega razvoja policije. Prav uspešno strateško planiranje je namreč zagotovilo za pravo pot in smer delovanja in razvoja organizacije. Dolgoročni razvojni program - Resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije Republike Slovenije sprejme Državni zbor RS, kar omogoča dolgoročno načrtovanje določenih nalog pa tudi lažje načrtovanje in razporejanje finančnih obveznosti pri pripravi proračuna, obenem pa tudi zavezo policije, da ne spreminja prioritet vsako leto. Razvoj virov in s tem delovnih kapacitet Policije je kompleksen proces, ki ob potrebnem času in finančnih sredstvih zahteva predvsem natančno razvojno načrtovanje, oprto na kvalitetna empirična in teoretska spoznanja sodobnih varnostnih ved. Enako velja tudi za razvoj novih metod, taktik in tehnik policijskega dela.

Policija bo vsako leto posredovala letno poročilo o svojem delu ministru, ta ga posreduje Vladi RS v seznanitev. Vlada pa posreduje letno poročilo o delu policije Državnemu zboru RS najkasneje do 1. junija.

Zakonska opredelitev nacionalnega forenzičnega laboratorija, ki izvaja forenzična in laboratorijska raziskovanja in preiskave ter pripravlja izvedenska in druga mnenja za policijo, državna tožilstva in sodišča. Nacionalni forenzični laboratorij opravlja naloge avtonomno in v skladu z mednarodnimi standardi in vodili; s predlaganimi določbami bo samostojno in strokovno neodvisno opravljanje izvedenskih nalog določeno neposredno z zakonom. Podpore policijskemu preiskovanju kaznivih dejanj, prekrškov in drugih varnostnih dogodkov, predvsem pa z njimi povezano odkrivanje, zavarovanje, analizo, vrednotenje in sodno predložitev dokazov v obliki materialnih sledi, bo policija tako okrepila tudi z modernizacijo in širitvijo kapacitet forenzičnega preiskovanja in pridobitvijo mednarodnih certifikatov usposobljenosti in kakovosti forenzičnega laboratorija in njegovega osebja.

Poseben poudarek je na raziskovalni dejavnosti, izobraževanju in usposabljanju. Kot novost v primerjavi z dosedanja ureditvijo je vključena tudi raziskovalna dejavnost, ki je potrebna in pomembna za nadaljnji razvoj policije in kakovostno sodelovanje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami. Poklic policista se določi s poklicnim standardom na VI. stopnji zahtevnosti, ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov. Uspešnost in učinkovitost policije v dinamični interakciji delovanja ljudi in naravnih sil, ki vplivajo na stanje javne varnosti, je v veliki meri odvisna od njenih človeških virov. Uslužbenci policije morajo biti za opravljanje javno-varnostnih nalog izbrani po posebnem postopku, potrebno jih je dodatno usposablјati, stalno izpopolnjevati njihove kompetence in jim zagotoviti dodatno izobraževanje. Policisti morajo pri opravljanju svojega dela in v zasebnem življenju skrbeti za varovanje ter utrjevanje lastnega ugleda in ugleda policijske organizacije, posebej pa za krepitev integritete v policijski organizaciji. Pri svojem delu morajo biti načelni, dosledni, odločni, vztrajni, pravični, strokovni, pri stiku z ljudmi, državnimi organi, nevladnimi organizacijami in drugimi ustanovami pa vljudni in korektni. Policija bo nadgrajevala sistem upravljanja s človeškim viri v smeri pridobivanja in izpopolnjevanja potrebnih kompetenc za vse oblike policijskega dela ter njegovega menedžiranja, za uspešno izvajanje te funkcije pa bo reorganizirala svoj sistem izobraževanja.

S spremenjenim načinom preizkusa strokovne usposobljenosti in psihofizičnih zmožnosti policistov se zmanjšajo stroški za izvedbo preizkusa in omogoča racionalnejše delo policistov. S pogodbo o izobraževanju se udeleženca izobraževanja zaveže, da mora povrniti stroške šolanja, če v predpisanem roku ne opravi izobraževanja za policista ali če je prekinitev šolanja posledica njegovega krivdnega ravnanja.

Po določbah ZPol so bili lahko začasno premeščeni ali napoteni le policisti zaradi nemotenega opravljanja nalog policije. Po novem so lahko začasno premeščeni ali napoteni tudi drugi uslužbenci policije, torej strokovno-tehnični javni uslužbenci, kar pripomore k racionalnejši porabi kadrovskih in materialnih virov, saj se je v praksi pokazalo, da je treba v določenih primerih zaradi nemotenega opravljanja nalog policije nujno zagotoviti tudi policijske podporne dejavnosti.

- **krepitev decentralizacije, ter avtonomnosti in samostojnosti policijskih uprav**

Tri nivojska organiziranost policije – policija je organizirana na treh ravneh, in sicer na ravni države (generalna policijska uprava), na regijski ravni (policijske uprave) in na lokalni ravni (območne policijske postaje). Teritorialno organiziranost določi Vlada RS (območje in sedeže policijskih uprav) oziroma minister s pravilnikom (območne policijske postaje). V primerjavi s sedanjo ureditvijo je v predlogu zakona poseben poudarek na večji samostojnosti delovanja policijskih uprav in s tem decentralizaciji policije, ob jasnih strateških izhodiščih generalne policijske uprave. Pri tem je posebnega pomena usmerjenost k varnostnim problemom, specifičnim za posamezno območje (posamezne policijske uprave), v nasprotju s centraliziranim določanjem dela, ne glede na varnostno problematiko.

Policija bo tako veliko pozornosti in organizacijskih naporov posvečala vodenju in upravljanju policijskih enot na vseh organizacijskih ravneh. V delovne procese bo uvajala sodobna spoznanja policijskega menedžmenta in skrbela za permanentno usposabljanje in izpopolnjevanje vodstvenih in vodilnih uslužbencev, za pridobivanje in razvoj želenih vodstvenih kompetenc, za ocenjevanje dela vodij ter odpravljanje napak in pomanjkljivosti pri vodenju in upravljanju.

Obveščanje javnosti o delu policije je v predlogu zakona razširjeno tudi na direktorje policijskih uprav in komandirje območnih policijskih postaj.

- **usmerjenost policije k uporabnikom njenih storitev in učinkovito sodelovanje z drugimi organi in institucijami ter subjekti**

Možnost sklepanja sporazumov oziroma drugih oblik sodelovanja z drugimi državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in drugimi subjekti zaradi preprečevanja različnih oblik nevarnosti.

Okrepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo z določitvijo obveznosti poročanja na zahtevo občinskega sveta ter uskladitev letnega načrta dela območne policijske postaje s prioriteta lokalne skupnosti – prednostna naloga modernih policijskih organizacij, kakršna je tudi slovenska policija, je v skupnost usmerjeno policijsko delo; policijska organizacija je namreč namenjena uporabnikom storitev, torej tudi samoupravni lokalni skupnosti.

Okrepljeno partnersko sodelovanje pri zagotavljanju varnosti z ustanavljanjem svetov, sosvetov, komisij ali drugih dogovorjenih oblik partnerskega sodelovanja.

Policija si bo prizadevala še bolj utrditi svojo povezanost z lokalnimi skupnostmi, saj neposreden stik z državljani v partnerskem odnosu ocenjuje kot bistven element preprečevanja varnostnih dogodkov s škodljivimi posledicami, obenem pa ji omogoča tudi učinkovitejše preiskovanje primerov protipravnih ravnanj, ki so škodljive posledice že povzročila. Partnerski odnos med policijo in neposrednimi uporabniki njenih storitev bo utrjeval tudi zaupanje v delo policije in njen javen ugled. Cilji izvajanja nalog policije v skupnosti in partnerskega sodelovanja bodo predvsem vzpodbujanje k samozaščitnemu ravnanju in varnostnemu samoorganiziranju ter pomoči, skupno preprečevanje varnostne problematike, odkrivanje in odstranjevanje vzrokov in pogojev za nastanek kaznivih dejanj, prekrškov in drugih negativnih pojavov, obveščanje državljanov o varnostni problematiki v lokalni skupnosti, o delu policije in o možnostih za preprečevanja kaznivih dejanj in drugih negativnih dejanj in pojavov, ki vplivajo na občutek varnosti, in različne oblike pomoči.

- **posebnosti ureditve delovnopravnih razmerij, ki omogoča nemoteno izvajanje operativnih nalog (opravljanje nalog v posebnih delovnih razmerah), s posebnim poudarkom in skrbjo za zaposlene**

Posebna ureditev nekaterih skupin javnih uslužbencev, specifičnih zaradi delovnega področja, kot je na primer v policiji, je upravičena in razumljiva, zato za delovna razmerja in plače uslužbencev policije veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja, zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje in plače javnih uslužbencev ter kolektivne pogodbe, ki veljajo za uslužbence policije, s predlogom zakona pa so posamezna vprašanja zaradi posebnosti dela ter poklica policista urejena drugače.

Predlagatelj se zaveda, da zakon s svojimi rešitvami delno posega v nekatere specifične določbe ZJU in zakona o delovnih razmerjih, vendar so te razlike nujne, strokovno utemeljene in preišljene. Predvsem pa upoštevajo dobre prakse iz tujine, kjer tovrstni organi, podobno kot predlog zakona – na način *sui generis*, urejajo ista vprašanja. Slovenska policija je organ *sui generis* in je največji organ državne uprave v RS. Prav njen specifičen organizacijsko-funkcionalni status je okoliščina, ki ji zahteva iskanje optimalnih oblik notranje organiziranosti in urejenosti delovnopравnih razmerij, ki ji morajo zagotavljati potrebne sistemske lastnosti za izvajanje temeljnega poslanstva. To poslanstvo je opravljanje javno varnostnih nalog za varovanje življenja, telesne integritete in premoženja s proaktivnim (preprečevalna in preventivna dejavnost) in postaktivnim (odkivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in njihovih storilcev) delovanjem. Policija bo tudi ob uveljavitvi določb zakona o organiziranosti in delu v policiji ostala del javnega sektorja in plačnega sistema javnih uslužbencev. V predlaganem zakonu bi bile urejene le posebnosti vezane na specifiko poklica policista. Ureditve je primerljiva z ureditvijo v zakonu o obrambi, zakonu o službi v Slovenski vojski, zakonu o carinski službi in zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij. ZJU v 22. členu dopušča možnost drugačne zakonske ureditve posameznih vprašanj za določene kategorije uradnikov oziroma javnih uslužbencev, med drugim tudi za policiste, če je to potrebno zaradi specifične narave njihovih nalog oziroma za izvrševanje posebnih dolžnosti in pooblastil. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju v drugem odstavku 1. člena, ko govori o določitvi skupnih temeljev sistema plač v javnem sektorju zasleduje zlasti, in še posebej načelo enakega plačila za delo na primerljivih delovnih mestih, zato je v skladu z načelom pravičnosti logično, da dodatki, ki jih ima določena druga primerljiva poklicna skupina, pripadajo tudi policistom.

Povzetek poročila o sodelovanju javnosti pri pripravi predloga zakona

Predlog obravnavanega zakona se le malenkost razlikuje od predloga zakona o organiziranosti in delu v policiji EVA 2011-1711-0006, ki ga je, po obsežni javni razpravi, v prvi obravnavi DZ RS obravnaval na 31. seji dne 22.9.2011, zato posebna predstavitev novega predloga zakona ni bila opravljena. Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve dne 23. 3. 2012.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona predvideva povečanje finančnih odhodkov državnega proračuna v letu 2013, za 50.538. EUR zaradi razširitev pravic iz nezgodnega zavarovanja za policiste za dnevno odškodnino in v letu 2014 30.000 EUR zaradi opravljanja nalog policistov v času posebnih obremenitev.

Povečane pravice porabe se nanašajo na PU 1714 Policija in bodo v višini 80.538 EUR za proračunsko leto 2013 in za naslednja proračunska leta vključene v predlog oziroma spremembo proračuna Ministrstva za notranje zadeve.

Informativni izračun finančnih posledic za delovna mesta, ki se nanaša na presistemizacijo 3000 delovnih mest na lokalni ravni iz V. tarifnega razreda v VI. tarifni razred zaradi uvedbe višješolskega sistema, ki bi prvič nastale v letu 2018 bi znašale v višini 350.000,00 EUR bruto/mesečno in 4.200.000,00 EUR bruto/letno.

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Pravice porabe za ocenjene stroške v letu 2013 so zagotovljene pri proračunskem uporabniku 1714 Policija, na proračunski postavki 5572 Materialni stroški, ukrep 1714-11-0010.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni povezan s pravnim redom Evropske unije.

Primerljiva vsebina tega predloga zakona je predstavljena po posameznih evropskih državah. Pri tem je treba poudariti, da niso predstavljene celovite ureditve njihovega policijskega sistema oziroma celotne vsebine, ki jo obravnava ta zakon. Predstavljene so tiste določbe iz drugih držav, ki so skladne s slovensko pravno ureditvijo in jih je mogoče vsebinsko primerjati s predlogi, ki so vsebovani v tem zakonu.

FINSKA

V ministrstvu za notranje zadeve deluje policija (Police Department) kot vrhovni policijski urad, ki upravlja in razvija policijske dejavnosti, odloča o nacionalnih strategijah, skrbi za razvoj policijske dejavnosti, pripravlja zakonodajo s policijskega področja in zagotavlja strokovno znanje s področja notranjih zadev. Poleg tega policija skrbi tudi za zadeve, povezane z zasebnim varovanjem, in nekatere upravne zadeve (npr. strelno orožje).

Iz podatkov o osebju je razvidno, da je v finski policiji zaposlenih približno 11.000 oseb, približno 8.000 od njih je policistov. Povprečno je en policist na vsakih 650 prebivalcev. Drugo osebje policije je v glavnem servisno, ki dela na lokalnih policijskih postajah. Ženske predstavljajo približno 24 odstotkov celotnega osebja in 11 odstotkov policistov.

Na državni ravni policijo sestavljajo nacionalni preiskovalni urad (National Bureau of Investigation), državna prometna policija (National Traffic Police) in varnostna policija (Security Police).

Naloge finskega nacionalnega preiskovalnega urada (fin.: Keskusrikospoliisi – KRP) so usmerjene predvsem v odkrivanje, preprečevanje in preiskovanje organizirane kriminalitete (medregionalnih ali mednarodnih razsežnosti) in drugih najtežjih pojavnih oblik kriminalitete. Med slednjimi je poudarek predvsem na preiskovanju: finančne kriminalitete, pranja denarja, računalniške kriminalitete, nerešenih primerov umorov, novih pojavnih oblik kriminalitete, kompleksnih in korupcijskih kaznivih dejanj. Njegovo delovanje zoper organizirane kriminalne združbe ali posameznike je ciljno usmerjeno in izhaja iz ocene tveganj in groženj, ki jo predstavljajo organizirane kriminalne združbe in posamezniki za družbo. Poglavitno orodje usmerjenega in ciljnega delovanja urada je kriminalistična analitična in obveščevalna dejavnost. Finski nacionalni preiskovalni urad poleg tega zagotavlja strokovno podporo drugim službam v policiji in varnostnim organom, kar obsega: forenzične preiskave, mednarodno policijsko sodelovanje, posebne preiskovalne naloge, kriminalistično obveščevalno dejavnost in operativno kriminalistično analitiko. Finski nacionalni preiskovalni urad ima poleg centralne enote svoje regionalne enote. V njem je zaposlenih približno 670 oseb, od tega približno 40 odstotkov žensk.

Organigram 1: Organizacijska struktura finske policije

Nacionalna prometna policija skrbi za vzdrževanje javnega reda in nadzor prometa, izboljšanje prometne varnosti, preprečevanje kaznivih dejanj in preiskovanje kaznivih dejanj in drugih dogodkov, ki ogrožajo javni red in varnost. Deluje tudi kot policijska rezerva, ko je treba izvajati nujne naloge in zagotavljati podporo lokalnim policijskim enotam pri ohranjanju javnega reda in boju proti kriminalu. Izvajajo nadzor tovornih vozil ter skrbijo za razvoj opreme za nadzor prometa in metod, s katerim se izboljšuje kakovost nadzora prometa. Nacionalna prometna policija je odgovorna tudi za nadzor na letališču Helsinki in skrbi za varnost in varovanje predsednika države. Poleg tega ima pomembno vlogo pri zagotavljanju policijskega usposabljanja voznikov v vsej državi, kot tudi za varnost ob obiskih različnih obiskih predstavnikov tujih držav in varovanju večjih javnih prireditev.

Pokrajinske policijske uprave (6) urejajo deželni zakoni. Te uprave skrbijo za načrtovanje, usmerjanje in razvijanje policijskih operacij v svojih provincah. Poleg tega so odgovorne za upravljanje in nadzor lokalnega policijskega nadzora in za sodelovanje med lokalno policijo, nacionalnim uradom za preiskave in nacionalno prometno policijo ter odločanje, katere naloge se bodo izvajale skupaj z njimi.

Na lokalni ravni je 90 lokalnih policijskih enot, ki imajo še okoli 280 uradov - pisarn, ki pa ne zagotavljajo 24-urnega delovanja, zato imajo na voljo 15 regionalnih centrov za ukrepanje ob nujnih dogodkih, ki jih vodi država. Ti centri sprejemajo nujne klice za policijo, reševanje, zaščito in zdravstvo.

Funkcija vsakega oddelka okrožne policije je vzdrževanje javnega reda, preprečevanje in preiskovanje kaznivih dejanj in drugih dogodkov, ki ogrožajo javni red in varnost, opravljajo nadzor prometa, spodbujajo prometno varnost in opravljajo vse druge naloge, predpisane z zakonom.

Policija v Helsinkih je organizirana drugače kot druge lokalne policijske enote, ker deluje neposredno pod okriljem policijskega urada v ministrstvu za notranje zadeve. Poleg običajnih lokalnih policijskih nalog je odgovorna tudi za nekatere posebne naloge na državni ravni.

Do leta 2006 sta bili dve instituciji za usposabljanje policistov: nacionalna policijska šola v Tampereju in policijska akademija, ki sta se v letih 2007–2008 združili. Policijska akademija je odgovorna ne samo za zaposlovanje v policiji, temveč tudi za izbor študentov za usposabljanje, vsebino programov usposabljanja, za vodenje in usposabljanje na delovnem mestu ter raziskovalno dejavnost. Na leto konča osnovno usposabljanje približno 400 študentov. To usposabljanje traja 2,5 leta, pri čemer se del opravlja v lokalni službi policije ali drugih policijskih enotah. Šolanje za policijskega narednika in višjega policijskega uradnika se opravlja poleg običajnega dela policije (ob delu) in traja 2–3 leta. Po usposabljanju za višjega policijskega uradnika se lahko študij nadaljuje na univerzitetni ravni.

Na Finskem je pravni status javnih uslužbencev določen v Zakonu o javnih uslužbencih, v katerem je navedeno, da le finski državljani izpolnjujejo pogoje za imenovanje na prosto delovno mesto policista. Posebni pogoji za zaposlitev v policiji so določeni v upravnih pravilih policije. Uradniki morajo imeti diplomu policijske šole. Višji uradniki morajo imeti opravljen izpit za policijskega inšpektorja (Police Sergeant's Examination). Merila za imenovanje vodstvenih uradnikov ali policijskih šefov zahtevajo, da ima višji policijski uradnik diplomu ali magisterij iz policijskih znanosti, pravnih znanosti ali druge univerzitetne stopnje.

Letni dopusti za policijo so urejeni v zakonu in kolektivnih pogodbah za državne javne uslužbenke (dopust, potovanja itd.).

Poveljujoči na najvišjih položajih in načelniki imajo gibljiv delovni čas in obsega 7 ur 15 minut na dan ali 36 ur 15 minut na teden. Poveljujoči častniki, višji uradniki in policisti imajo določen delovni čas v obsegu 114 ur 45 minut v treh tednih. Maksimalni delovni čas na dan je 10 ali 12 ur.

Najvišja vsota nadur za policiste je 250 ur na koledarsko leto. Poleg tega obstaja kvota dodatnih 80 ur, ki pa je stvar pogajanja med delodajalci in sindikatom. Po 25 urah od začetka dela mora delavec imeti 11 ur za neprekinjen počitek. V tednu mora biti zagotovljenih najmanj 35 ur neprekinjenega počitka.

Nadure se lahko koristijo kot kompenzacija ali pa v obliki plačila nadurnega dela, ki se plačuje kot navadna urna postavka + 50 odstotkov na uro nadurnega dela.

Za prvih 18 nadur dobijo plačilo kot običajne urne postavke + 50 odstotkov za vse nadure, nad 18 ur pa dobijo urno postavko + 100 odstotkov.

Zdravstvene storitve pri delu so za policijsko osebje organizirane in plača jih delodajalec. Storitve vključujejo preventivne storitve in zdravljenja. Državna zavarovalnica je odgovorna za obvezno nezgodno zavarovanje (nesreče, poškodbe in plačilo odškodnine) za vse vladne agencije.

Pokojnine za državne uslužbenke so urejene v zakonu o pokojninah (State Employees' Pensions Act). Plačujejo se iz državnega proračuna. Pokojnina kot pravica se dodeli v obliki starostne, invalidske ali polovične pokojnine. Poleg tega so prejemniki pokojnine upravičeni še do rehabilitacijskih dodatkov. Družinske pokojnine se dodelijo kot pokojnine za preživele zakonce in vzdrževane družinske člane, mlajše od 18 let.

Nadzor nad policijo opravlja generalna policijska uprava (Supreme Police Comand), ki je podrejena ministrstvu za notranje zadeve. Njene osrednje naloge so vrhovno poveljstvo nad policijo, pri čemer imajo pooblastila za nadzor, preiskovanje, inšpekcijo, svetovanje in naloge v zvezi z usposabljanjem.

Organizacija je pristojna za:

- disciplinske zadeve
- zadeve v zvezi s predpisi o službi
- kazenskopravne zadeve
- oblikovanje (preventivnih) predlogov za strukturne izboljšave.

Organ je bil ustanovljen leta 1900 in ima 120 zaposlenih.

NEMČIJA

Bundespolizei (BPol) je federalna policija, ki je podrejena zveznemu ministrstvu za notranje zadeve. Zvezno ministrstvo za notranje zadeve vodi zvezni minister. Policija, ki je sestavni del ministrstva, se deli na zvezno in deželno policijo (16 dežel). Deželne policije vodi posamezni minister za notranje zadeve zvezne dežele Nemčije. Tako je na primer v zvezni deželi Bavarski na podlagi zakona o organizaciji bavarske državne policije (Gesetz über Organisation der Bayerischen Staatlichen Polizei) notranje ministrstvo najvišji nadrejeni in usmerjevalni organ bavarske policije. Minister je pooblaščen dajati splošna navodila vsem v notranjem ministrstvu (kamor hierarhično spada tudi najnižja policijska enota na lokalni ravni). Navodila za policijo so splošna in strokovna in so za vse delavce policije obvezujoča. Ministrstvo lahko vodi tudi posamezne akcije, celo neposredno, kajti pristojni uradniki so obenem tudi policijski uradniki z vsemi pooblastili, pravicami in dolžnostmi policistov. Vsa deželna policija je organizirana strogo hierarhično. Takšna hierarhična organizacija vodi k jasnim nad- in podrejenim odnosom in omogoča hitro in učinkovito reagiranje policije.

Skozi analitično delo, iz obveznih poročil o gibanju varnostnih pojavov, iz poročanj o odmevnejših in težjih primerih in seveda iz spremljanja javnih občil o policijskem delu je razvidno uresničevanje danih navodil. Če ministrstvo ugotovi, da se zakonski ali upravni predpisi ter obvezne usmeritve ne izvajajo, postavi vprašanje disciplinske odgovornosti za konkretnega uslužbenca ali celo ugotavlja kazenskopravno odgovornost.

Predstojnik policije je ministrski dirigent, ki je podrejen ministru. Njegov status ureja bavarski zakon o uslužbencih (Bayerisches Beamtengesetz – BayBG), ki v 32. a členu omejuje mandat na vodilnih položajih s t. i. poskusno dobo. Za vse najvišje vodstvene funkcije (ministrski direktor, ministrski dirigent, ministrski svetovalec in njihovi namestniki v vseh najvišjih deželnih službah) določa 5-letno pogodbo. Pogodbo izda vlada na predlog pristojnega ministra. Vsi, ki so razporejeni na ta delovna mesta, so državni uradniki. Kot državni uradniki so eksistenčno neodvisni, lahko pa jih minister z obrazložitvijo premesti na drugo delovno mesto. V tem mandatnem obdobju se višja plača ne odraža kot privilegij v njihovem pokojninskem izračunu. Če minister z delom takih delavcev ni zadovoljen, ne dobijo mandata za naslednjih 5 let (obrazložitev za to odločitev ni potrebna). Šele nova pogodba za naslednjih 5 let ima pozitiven učinek na pokojninski izračun, ki ne usahne vse do upokojitve. Na tak način je v uradniški vodstveni funkciji visoka osebna motivacija za dobro sodelovanje in strokovno delo, ki izključuje potrebo po političnem udinjanju ministru ali komu drugemu.

Nadzorstvo nad policijo lahko razdelimo glede na subjekte nadzora na:

- administrativni nadzor

V vsaki deželi izvaja splošno nadzorno funkcijo deželni minister za notranje zadeve, ki nadzora tudi policijske sile. Nadzor se izvaja tudi na ravni zveze, policijo pa nadzira tudi deželni parlament.

- zakonodajni nadzor

Država in s tem policija lahko deluje le v skladu z ustavo in zakoni. Ti vsebujejo številna varovala in omejitve. Gre predvsem za določbe kazenskega zakonika o korupciji, o policistovi povzročitvi telesne poškodbe, določila kazenskega postopka, ki vsebujejo obvezo pregona kaznivih dejanj in pravico državljanov do pritožbe, ki skupaj omejujejo policijsko moč in nadzor nad njenim delovanjem.

- notranji nadzor v policiji

Kontrolni mehanizmi, ki jih razvija policija, so povezani s policijsko etiko, policijsko kulturo in poudarjanjem policijske profesionalnosti. Ključno pri tem je izobraževanje policistov in policijskega menedžmenta. Glavni nosilec tega procesa je neposredni vodja, ki izvaja administrativni in strokovni nadzor nad policisti in predstavlja vzor. Poleg omenjenih izvajajo nadzorno funkcijo še specializirane agencije za preiskave zoper policiste in instrument notranje revizije, ki izvaja revizijo na zahtevo agencije. Notranji revizijski oddelek nadzira delo policijskih enot in opozarja na pomanjkljivosti. Pomembno notranje varovalo je tudi menjavanje kadrov na korupcijsko občutljivih področjih.

Splošno delovnopravno področje policije je urejeno v zakonodaji, ki ureja zaposlovanje javnih uslužbencev (oz. uradnikov pri njih). Krovni zakon, ki ureja splošni položaj uradnikov, je zvezni zakon o uradnikih, imajo pa tudi zakone in podzakonske akte, ki jih izdajajo dežele. Plače ureja zvezni zakon o plačah uradnikov.

Delovni čas ureja uredba dežele o delovnem času in letnem dopustu, ki velja za uradnike (in sodnike). V nadaljevanju je povzeta uredba dežele Baden-Württemberg.

Povprečna tedenska delovna obveznost je 41 ur, pri čemer so en dan v letu oproščeni dela v času ene petine tedenskega delovnika, vendar se obračuna kot delovni dan. Če zaradi službenih obveznosti tega dneva ni mogoče koristiti, ga mora delavec koristiti v naslednjih dveh mesecih naslednjega koledarskega leta (5. člen).

Povprečna tedenska delovna obveznost ne sme preseči 55 ur, dnevni delovni čas pa ne sme preseči 10 ur, tako pri stalnem kot tudi pri prilagodljivem delovnem času, razen če so odrejene nadure. Primanjkljaj ur lahko v enem letu znaša v višini povprečne tedenske obveznosti. Nadure ali primanjkljaj ur se lahko prenese v naslednje leto v višji povprečne tedenske obveznosti.

Delovni čas se začne ob 7.30 in traja do 16.15, ob petkih pa do 16. ure, vključno s 30-minutnim odmorom (zaradi upravičenih potreb službe je mogoče čas s predpisom tudi spremeniti). V obračunskem letu se pri stalnem delovnem času ne sme preseči 20 ur in ne preseči manjka ur v višini 12 ur. Izravnava ur se lahko opravi dvakrat v koledarskem mesecu po največ pet ur in se lahko združi v en delovni dan. Večja izravnava ur v koledarskem mesecu je dovoljena le pod določenimi pogoji.

Odmor se lahko koristi po 6 urah dela, ki se lahko deli na dva dela. Med enim in drugim delovnim časom se zahteva najmanj 11 ur počitka. V 7-dnevnem obdobju pa je obvezen najmanj 24-urni počitek. Izjeme so le zaradi nujnih službenih potreb.

Policisti (16. člen) in druge kategorije, ki delajo po razporedu, delajo tudi v dela prostih dnevih. Dnevna delovna obremenitev sme trajati največ 12 ur. Uredba določa, da ministrstvo izda poseben akt, s katerim se ureja delo po razporedu, urne obveze itd. Mladi policisti (ki se še izobražujejo za policiste in še niso dopolnili 18 let), smejo delati največ 10 ur na dan, v prvem izobraževalnem letu 4-krat na mesec, v drugem 6-krat na mesec. Po 12 ur največ 4-krat v prvem letu v drugem pa po 14 ur 6-krat na mesec. Tedenska obremenitev znaša v prvem letu 48 ur, v drugem letu pa 50 ur. Lahko delajo ponoči: 4-krat v prvem letu, vendar ne več kot 36-krat v letu. V drugem letu 6-krat v mesecu, in ne več kot 48-krat v letu. Presežek ur oz. nadurno delo se mora v 6 tednih izravnati z dela prostimi dnevi.

Urejenost nadurnega dela navajamo iz deželnega zakona o uradnikih Baden-Württemberga, ki v 90. členu določa:

»Uradnik mora brez povračila delati preko delovnega časa, če to zahtevajo nujne okoliščine. Ko je odrejeno ali odobreno nadurno delo več kot 5 ur v mesecu preko polnega delovnega časa, se uradniku v okviru koledarskega leta odobri oprostitev izkoristka nadurnega dela. Če oprostitev od dela zaradi službenih potreb ni mogoča, se lahko uradniku izplača do 480 ur v letu.«

Če se služba izvaja v pripravljenosti, se lahko delovni čas prilagodi potrebam in podaljša, tedensko pa ne sme preseči štiri desetine rednega delovnega časa.

Uredba dežele o delovnem času in letnem dopustu, ki velja za uradnike (in sodnike), v 22. členu govori o številu letnega dopusta. Glede na starost policistu pripada:

- pred dopolnjenim 30. letom: 26 dni,
- po dopolnjenem 40. letu: 29 dni,
- po dopolnjenem 50. letu: 30 dni,

Dodatnih 3 dni dopusta dobijo policisti, ki imajo priznano invalidnost od 30 do 50 odstotkov. Poleg tega lahko dobijo:

- do 3 dni dodatnega dopusta zaradi izjemnega dela;
- do 3 dni dodatnega dopusta zaradi sprejetih predlogov za izboljšanje delovnih procesov in 1 dan za zavržen predlog za izboljšanje delovnih procesov;
- za 25., 40. in 50. obletnico dela prejmejo po 1 dan dodatnega dopusta;

- izredni dopust: do največ 10 dni v letu, lahko pa služba zaradi posebnih okoliščin odobri tudi več. Lahko se dodeli zaradi osebnih, častnih ali izobraževalnih razlogov ter tudi zaradi zdravljenja in rehabilitacije;
- posebni dopust (dopust iz drugih razlogov): do 6 mesecev za uradnike, v posebnih primerih, o katerih odloča služba, ko se izkaže poseben interes države, pa lahko tudi več.

Dopust se praviloma koristi v koledarskem letu, pravica izrabe zapade, če se ne izkoristi do 30. septembra naslednje leto. Če ni bilo mogoče izrabiti dopusta zaradi bolniške odsotnosti, se koristi ob vrnitvi v službo v istem ali naslednjem letu.

Odobritev izrabe dopusta se lahko zavrne zaradi službenih potreb.

Socialne pravice ureja zvezna delovna zakonodaja. Deželni zakon o uradnikih pa določa (100. člen), da ministri lahko predpišejo posebne določbe za policiste (tudi gasilce, civilno zaščito in obveščevalne službe), da so izvzeti iz splošne delovne zakonodaje, in sprejmejo posebne akte za te kategorije.

Zvezni zakonu v 141. členu določa, da imajo policisti pravico do polnega zdravstvenega varstva v času, ko so zaposleni kot policisti. Zdravstvena varnost je zagotovljena tudi med bivanjem v tujini, tudi brez delovnih obveznosti, vendar le v višini, kot bi bila zagotovljena na območju Nemčije. Stroške krije dežela (če je policist zaposlen v deželi) oz. zveza (če je zaposlen v zvezni policiji).

Posebno zahtevne oblike dela so urejene v odredbi o težji delih (za uradnike), kamor sodijo:

- službe, kjer uslužbenci delajo v neugodnem delovnem času
- dežurna služba
- specialne enote
- letalsko osebje.

Finančni dodatki za potapljače (uradniki in vojaki) se štejejo po urni postavki 3,09 evra za uro brez potapljaške opreme, po globinah od 5., 10. in po 15. metrih pa so določeni še višji dodatki. Pomembno je to, da upoštevajo dodatke za čas potapljanja. Prav tako imajo določene finančne dodatke za delo z eksplozivnimi sredstvi.

V deželnem zakonu o uradnikih (140. člen) je določeno, da delodajalec policistu lahko odredi, da mora bivati v skupnih bivališčih in uporabljati skupnostno preskrbo. To lahko odredi zaradi posebnih nalog, usposabljanj in izobraževalnih procesov.

AVSTRIJA

Javna varnost je v Avstriji razdeljena na tri organizacijske in teritorialne ravni. Najvišji organ, pristojen za javno varnost, je ministrstvo za notranje zadeve, kjer kot organizacijska enota deluje tudi direktor za javno varnost. Za neposredno izvajanje nalog javne varnosti je odgovorna izvedbena veja zvezne policije, to sta t. i. redarstvena služba zvezne policije in lokalna policija, t. i. občinsko redarstvo. Za izvajanje policijskih nalog so na lokalni ravni vzpostavljeni policijski inšpektorati.

ORGANIZACIJA POLICIJE V AVSTRIJI

Zvezno ministrstvo za notranje zadeve

Varnostne direkcije v 9 deželah

Zvezne policijske direkcije (14) in okrožni varnostni organi (84 okrožnih glavarstev in 2 magistrata).

V Avstriji so policisti del javnih uslužbencev, ki opravljajo naloge za vzdrževanje javne varnosti v Avstriji. V to skupino sodijo pravno usposobljeni upravni uradniki (v pravni službi policijskih uprav in direktoriatov).

V skladu s splošno delovno zakonodajo v Avstriji običajni delovni čas temelji na 40-urnem delu na teden in ta pravila veljajo tudi za policiste. Obstajajo tri glavne kategorije delovnega časa v tednu:

- "redni" delovni čas od ponedeljka do petka med 7.30 in 15.50,
- gibljiv delovni čas, kjer mora biti uradnik prisoten od ponedeljka do petka med 9.00 in 13.00,
- izmensko delo, kjer policisti delajo po načelu rotacije. Delovni urnik policistov večinoma spada v zadnjo kategorijo.

Nadurno delo ne sme preseči več kot 13 ur na dan (ali na izmeno) oz. 48 ur na teden. Kljub temu so izjeme za policiste pri obravnavanju nujnih zadev, zato se lahko pod določenimi pogoji odredi nadurno delo. Delovni čas temelji na 40-urnem delu na teden, pri delu v izmenah velja 40-urna izravnava na povprečje več tednov.

Vsi zvezni uradniki so upravičeni do 25 dni letnega dopusta od začetka zaposlitve in 30 dni, če so zaposleni več kot 25 let.

Zakonodaja s področja socialne varnosti (bolniški dopust, zavarovanje za poklicno nesrečo in smrt, pokojninski sistem) se uporablja tudi za policiste. Obstajajo posebni dodatki za delo v nočni izmeni, za nevarnost in posebne delovne razmere, kot spodbuda za strokovnjake (na primer za pilote helikopterjev itd.).

Zvezno ministrstvo za notranje zadeve zagotavlja psihološko pomoč za policiste, ki jo potrebujejo, na primer zaradi travme po streljanju ali izgorevanja na delovnem mestu. Te obveznosti niso urejene na podlagi predpisov delovnega prava, izhajajo pa iz splošne obveznosti delodajalca za skrb izpostavljenih delavcev.

Obstajajo posebne določbe za pravno pomoč policistom, ko gre za kazenski pregon v zvezi z izpolnjevanjem uradnih nalog, obsega pa predvsem plačilo odvetnika.

Za nadzor nad policijo v Avstriji je pristojen zvezni urad za notranje zadeve (BIA) (*Büro für Interne Angelegenheiten*), ki je podrejen zveznemu ministrstvu za notranje zadeve. Področje njihovega dela je preverjanje konkretnih pritožb ter pristojnosti v boju proti korupciji. Pooblastila in naloge:

- pooblastila za preiskovanje
- pooblastila za priporočanje/svetovanje
- naloge v zvezi z usposabljanjem
- preprečevanje kaznivih dejanj in korupcije.

Organizacija je pristojna za:

- kazenskopravne zadeve
- oblikovanje (preventivnih) predlogov za strukturne izboljšave
- preventivno delovanje in izobraževanje.

Pristojnostim organizacije so podrejeni:

- vsi uradniki s policijskimi ali upravnimi pristojnostmi
- vsi uradniki in zaposleni na drugih ministrstvih
- vsi lokalni organi
- javnost v zvezi s preiskavami v boju proti korupciji.

BIA je bila ustanovljena 31. januarja 2001 in ima 53 zaposlenih.

ČEŠKA

Delovanje policije na Češkem urejata zakon o policiji (273/2008 Czech Republic's Police, and Act No. 274/2008) in njegova dopolnitev, ki je začela veljati 1. januarja 2009. Zakon daje pravno osnovo za reformo policije, ki se je začela leta 2008. Razlog za reformo je bila neusklajenost med državno in regionalno ravni, npr. policija je uporabljala več kot 50 informacijskih sistemov, policijska organizacija pa je bila preveč birokratska. Cilji reorganizacije so bili:

- zmanjšanje birokracije,

- povečanje učinkovitosti policijskega dela,
- oblikovanje moderne policijske organizacije,
- vključevanje javnosti in zasebnikov pri zagotavljanju varnosti,
- nova pooblastila policije za učinkovitejše zoperstavljanju kriminalu.

Pomembna sprememba vključuje ustanovitev novega organa za policijski nadzor (Police Inspectorate), ki je prevzel naloge dotedanjega inšpektorata ministrstva za notranje zadeve. Generalnega direktorja inšpektorata imenuje vlada. Poleg policije generalni inšpektorat nadzira tudi dejavnost carinske uprave in uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (zapore). Ključna vloga generalnega inšpektorata je, da deluje kot neodvisen organ ter preiskuje dejavnosti navedenih enot.

Nova zakonodaja omogoča vzpostavitev 14 regionalnih policijskih uprav, ki naj bi bile vzpostavljene najkasneje do 1. januarja 2012, s čimer se bo teritorialna organiziranost uskladila z upravno organiziranostjo. Da bi zagotovili večjo učinkovitost pri policijskem delu, bodo oblikovali dve ravni notranje organizacijske strukture (prej tri ravni) "Police Presidium" and the Regional Police Directorates (prej Regional Police Administration Authorities). Dodatne spremembe bodo preko centralizacije in decentralizacije procesov izboljšale prilagodljivost in učinkovitost policije.

VELIKA BRITANIJA

Britanski sistem policijske organizacije temelji na 51 policijskih enotah v Angliji, Škotski in Walesu. Angleške in policijske enote v Walesu so odgovorne angleškemu notranjemu ministru, škotske policijske enote pa so odgovorne škotskemu parlamentu.

Notranji minister določi vladne prioritete policije v državnem policijskem načrtu (National Policing Plan) za obdobje enega leta, pri čemer se notranji minister posvetuje tudi z drugimi partnerskimi institucijami oz. akterji. Strateško usmeritev oz. načrt policijskega dela določi za srednjeročno obdobje ter za prihajajoče leto in postavi okvir delovanja, vključno z indikatorji in cilji, po katerih se lahko ocenjuje in primerja delo policije.

Leta 2002 je bila sprejet zakon o reformah v policiji (Police Reform Act 2002). Navedeni zakon omogoča ministru, da ukaže policijskim oblastem, naj uvedejo specifične ukrepe za izboljšanje dela. Intervencijska moč notranjega ministra je omejena in predstavlja zadnje možno sredstvo v primerih, ko policija ni uspela doseči pričakovanega standarda ali vodja policijske enote in policijske oblasti niso bile uspešne v odnosu do skupnosti. Da pride to tega, mora pristojna inštitucija napisati poročilo po opravljenem inšpekcijskem pregledu, ki potrdi, da policijska enota ali del enote ni učinkovit in da se rezultat ne bo spremenil, če niso sprejeti ukrepi. Preden notranji minister izda navodilo, pa mora predloge preveriti pri vodji policijske enote in policijskih oblasteh, proučiti njihovo mnenje ter preveriti okoliščine oz. podlago, na kateri je osnovano navodilo. Razumeti je treba tudi, da pri tem ne gre za politični nadzor nad operativnimi odločitvami ali rušenje tridelnega sistema ter da intervencijska moč britanskega notranjega ministra do danes še ni bila uporabljena.

Minister za notranje zadeve je odgovoren za promocijo in vzdrževanje učinkovitosti policije in ima širok razpon pooblastil. Pomembno je predvsem, da vsako leto določi temeljne cilje operacij in s tem povezane indikatorje uspešnosti za policijske enote. Minister na nacionalni ravni izvaja nadzor, daje navodila in svetuje *Chief Constablm*, določa pravila kadrovanja, disciplino, uniformo, delovni čas in plače pripadnikov vseh policijskih sil. Ministrstvo financira 51 odstotkov policijskega proračuna, ostalo financirajo mestne in občinske uprave. Ministrstvo podpira *Home Inspectors of Constabulary*, ki izvajajo inšpekcijski nadzor nad policijskimi silami, usmerjen v zagotavljanje izvajanja ministrskih direktiv ter ugodnega cost-benefit razmerja.

Ministru pri vzdrževanju učinkovitosti pomagajo inšpektorji, ki se imenujejo »policijski inšpektorji njenega veličanstva«. Policija je razdeljena na pet regij, za vsako je odgovoren po en inšpektor. Običajno so imenovani v inšpektorat nekdanji poveljniki (chief officers) policije.

Inšpektorji so profesionalni svetovalci ministra za notranje zadeve za policijsko nadzorovanje ter so pomembni zaradi svojega vpliva pri tem. Pregledi uspešnosti vsake policijske enote so enkrat na leto, celoviti pregledi organizacije in njenih dejavnosti pa vsake tri leta. Inšpektorji še posebej preverijo strateška vprašanja, kakovost storitev, enakopravnost pri priložnostih (napredovanjih), strukturo in menedžment policijskih služb ter menedžment in organizacijo kriminalistične službe. Inšpektorat mora poročati o učinkovitosti policije. Njegova poročila so javno objavljena.

Poleg državne policije, ki je vezana na ministrstvo za notranje zadeve, obstajajo še policijske enote zunaj ministrstva, ki so odgovorne drugim oblastem, kot npr.:

- poveljnik policije Jerseyja (Kanalski otoki) odgovarja obrambnemu odboru Jerseyja;
- Guernseyjska policija, ki nadzoruje vse Kanalske otoke, razen na Jerseyju, je odgovorna odboru za notranje zadeve Guernseyja;
- Britanska policija za transport, ki jo vodi poveljnik, odgovarja operaterjem železniškega omrežja. Nadzoruje železniško omrežje po vsej Angliji, Walesu, Škotski in londonsko podzemno železnico.

Nadzor nad policijo opravljajo:

1. Inšpektorat njenega veličanstva za policijo (Her Majesty's Inspectorate of Constabulary - HMIC)
2. Neodvisna policijska komisija za pritožbe (Independent Police Complaints Commission - IPCC)
3. Urad policijskega varuha človekovih pravic za Severno Irsko (Office of the Police Ombudsman for Northern Ireland)
4. Policijski komisar za pritožbe za Škotsko (Police Complaints Commissioner for Scotland)

1. Inšpektorat njenega veličanstva za policijo (Her Majesty's Inspectorate of Constabulary - HMIC)

Organizacija je neodvisna, njene osrednje naloge so inšpekcija policijskih sil, svetovanje ministrstvu za notranje zadeve, policijskim silam in policijskim organom.

Pooblastila in naloge:

- pooblastila za inšpekcijo
- pooblastila za priporočanje/svetovanje
- naloge v zvezi z usposabljanjem.

Organizacija je pristojna za:

- zagotavljanje kakovosti v zvezi z disciplinskimi zadevami
- dajanje predlogov za operativne in strukturne izboljšave.

Pristojnostim organizacije so podrejene naslednje ustanove ali organi:

- policijske sile v Angliji, Walesu in Severni Irski Centrex (nacionalno usposabljanje)
- organizacija za preiskovanje težkih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala
- carina in trošarine.

HMIC je bil ustanovljen 21. julija 1856 in ima 130 zaposlenih.

2. Neodvisna policijska komisija za pritožbe (Independent Police Complaints Commission – IPCC)

Neodvisnost organizacije zagotavlja parlamentarna zakonodaja, vendar je odgovorna ministru za notranje zadeve. Osrednje naloge so reševanje pritožb proti policiji v Angliji in Walesu ter začetek, izvajanje in nadzor nad preiskavami in spremljanje obravnavanja pritožb.

Pooblastila in naloge:

- pooblastila za nadzor
- pooblastila za preiskovanje
- pooblastila za priporočanje/svetovanje
- naloge v zvezi z usposabljanjem

- skrbništvo
- sistem za spremljanje pritožb.

Pristojnostim so podrejene vse enote ministrstva za notranje zadeve v Angliji in Walesu in tudi enote, ki ne sodijo pod ministrstvo za notranje zadeve (britanska transportna policija, policija ministrstva za obrambo, civilna nuklearna policija itd.), agencija za preiskovanje težkih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala (SOCA), carina (HM Revenue and Customs – HMRC) ter direktorat za priseljevanje in državljanstvo (Immigration and Nationality Directorate - IND) – samo policijski del (od 1. aprila 2007).

Komisija je bila ustanovljena 1. aprila 2004 in ima 452 zaposlenih.

3. Policijski komisar za pritožbe za Škotsko (Police Complaints Commissioner for Scotland)

Neodvisnost organizacije zagotavlja škotski parlament, ki mu je tudi odgovorna.

Osrednje naloge:

- pregled obravnavanih pritožb v zvezi s policijo
- nadzor nad ponovnim odločanjem o pritožbah v zvezi s policijo.

Pooblastila in naloge:

- dajanje priporočil
- izdajanje smernic
- vzdrževanje sistema za obravnavanje pritožb proti policijskim organizacijam, tako da so zagotovljene njegova učinkovitost in smotrnost ter očitna in ustrezna stopnja neodvisnosti.

Organizacija je pristojna za:

- poročanje
- spremljanje sistema za obravnavanje pritožb
- nadzor
- inšpekcijo
- raziskave.

Pristojnostim organizacije je podrejenih vseh osem policijskih sil ministrstva za notranje zadeve na Škotskem ter policijske organizacije, ki ne spadajo pod ministrstvo za notranje zadeve in delujejo na Škotskem (britanska transportna policija, policija ministrstva za obrambo, civilna nuklearna policija itd.), carina (HM Revenue and Customs – HMRC), agencija Združenega kraljestva za meje (UK Borders Agency) ter agencija za preiskovanje težkih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala (the Serious and Organised Crime Agency).

Urad komisarja je bil ustanovljen 1. aprila 2007 in ima 13 zaposlenih.

ŠVEDSKA

Organizacija policije je urejena v več zakonih. Nacionalna policijska uprava (National Police Board), ki je umeščena v ministrstvu za pravosodje, je odgovorna za proračun, usmerjanje, inšpekcijo in evalvacijo regionalnih policijskih uprav, vendar ne za dnevne operativne zadeve. Policija je organizirana na državni in regionalni ravni.

Dolžnost švedske nacionalne policije je varovanje zakonskih pravic posameznika, preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj. Z več kot 23.000 zaposlenimi na nacionalni ali lokalni ravni je eden od največjih upravnih organov na Švedskem.

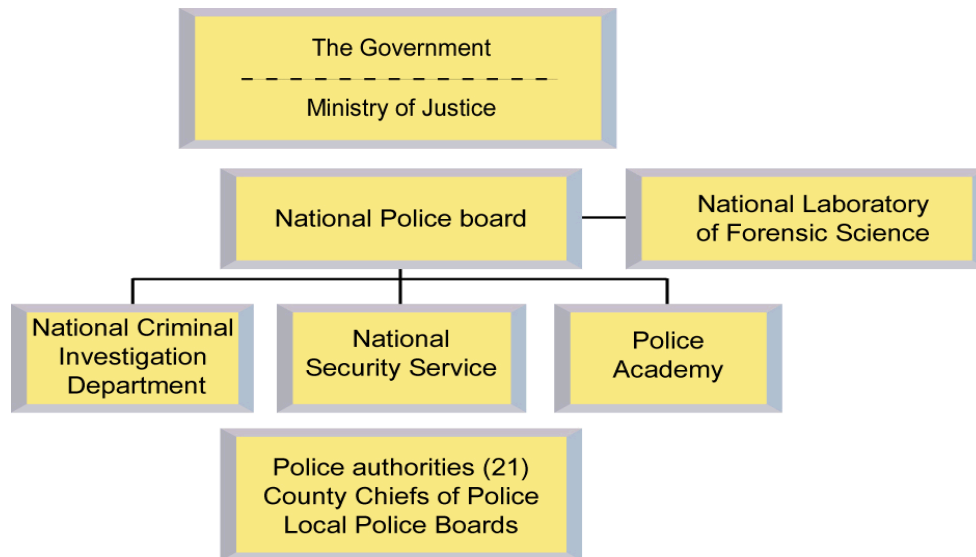
Policijska služba vključuje nacionalno policijsko upravo, nacionalni laboratorij za forenzične znanosti in 21 policijskih uprav.

Nacionalna policijska uprava (NPB) je osrednji upravni in nadzorni organ za policijsko službo. Vodi jo državni policijski komisar, ki ga imenuje vlada.

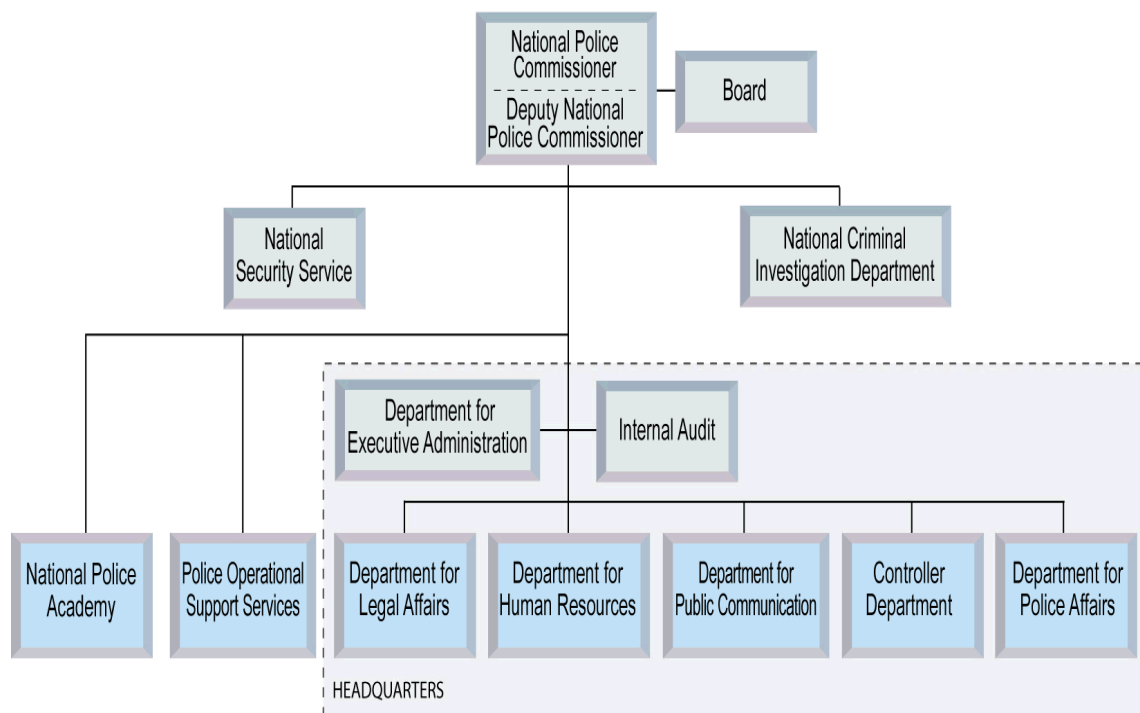
Nacionalni laboratorij (National Laboratory) za sodno medicino opravlja laboratorijske analize vzorcev, vzetih na različnih krajih kaznivih dejanj.

Za delo policije na lokalni ravni je odgovorno 21 policijskih organov, ki so samostojni in delujejo v okviru istih meja kot 21 okrožij na Švedskem.

ORGANIGRAM

The National Police Board

V švedski policijski službi je okoli 23.000 zaposlenih, 35 odstotkov je žensk. Uniformiranega osebja je okoli 17.500, od tega 18 odstotkov žensk, poleg tega imajo še 7.700 civilnih uslužbencev, 72 odstotkov od njih je žensk.

Švedska državna policijska akademija je izobraževalno središče za celotno policijsko službo in je organizirana kot oddelek švedske nacionalne policijske uprave. Akademija ima približno 210 zaposlenih in nekaj več kot 1000 študentov. Ponuja osnovno in nadaljnje usposabljanje za uniformirane in civilne uslužbence. Policijska akademija je tudi odgovorna za sprejem kandidatov do drugih mednarodnih programov v pristojnosti združenja evropskih policijskih akademij (Cepol) in omrežje za združenja evropskih policijskih akademij (AEPC). Od leta 2002 obstaja možnost, da kandidat postane policist z učenjem na daljavo.

Odgovornost za nadzor nad policijo je skupna več različnim organom: Nacionalna policijska uprava opravlja inšpekcijske preglede in preverja, če policija delo opravlja učinkovito v skladu z direktivami vlade in parlamenta ter ob spoštovanju zakonskih pravic posameznika.

Urad parlamentarnega varuha človekovih pravic je nadzorni organ, odgovoren za preverjanje, ali pri izvajanju pooblastil uslužbenci upoštevajo zakonodajo in predpise.

Zakon o policiji Švedske s 1. januarja 1999 našteva naloge policije v petih točkah (preprečevanje kriminalitete in drugih kršitev javnega reda in javne varnosti; vzdrževanje javnega reda in javne varnosti ter preprečevanje in ukrepanje ob kršitvah; nadzor, odkrivanje in preiskovanje prekrškov in kaznivih dejanj; zagotavljanje zaščite, obveščanje javnosti in zagotavljanje druge oblike pomoči, ki jih najbolj uspešno izvaja policija; in opravljanje nalog, določenih v drugih predpisih.

Pri sodelovanju z drugimi organi in organizacijami izrecno omenja organe socialnega skrbstva ter obveščanje o zadevah, ko je potrebno ukrepanje teh organov. V komentarju zakona pa imajo navedeno, da morajo podatki temeljiti na resničnih dejstvih, prejemniku pa mora biti sporočeno tudi, kako je policija do podatkov prišla, saj lahko le tako prejemnik podatke tudi ovrednoti (odločitev varuha človekovih pravic z dne 15. marca 1995, št. 3306 in 4166-1992).

Načelno lahko policija obvešča organe socialnega varstva tudi brez soglasja osebe, na katero se podatki nanašajo. Treba pa je upoštevati, da organi socialnega varstva praviloma ne pomagajo osebam, ki pomoč odklonijo. Če oseba nasprotuje nameri policije, da bo obvestila organe socialnega varstva, lahko policija posredovanje podatkov tudi opusti.

Švedska je upravno razdeljena na 21 okrožij. Vsakemu okrožju načeluje okrožni administrativni odbor, ki ga imenuje vlada. Vsako okrožje ima tudi okrožni svet, v katerem so zastopani izvoljeni predstavniki občin. Vsako okrožje je razdeljeno na občine. Leta 2002 je Švedska imela skupno 289 občin. Obstajajo tudi zgodovinske razdelitve švedskega kraljestva na pokrajine in dežele. Za opravljanje nalog policije v policijskem okraju je pristojna policijska uprava. Vlada ali pooblaščen organ odloča, ali lahko policijska uprava opravlja naloge tudi zunaj okraja. Število policijskih okrajev se je v preteklih letih postopoma zmanjševalo. Od leta 1999 vsak policijski okraj obsega območje okrožja.

Praviloma policiste zaposluje policijska uprava, lahko pa jih tudi državni policijski urad.

Policijsko upravo vodi policijski svet, ki ga sestavljajo predstojnik policijske uprave (policijski komisar) in drugi člani, katerih število določi vlada. Člane policijskega sveta, razen policijskega komisarja, imenuje vlada. Vlada imenuje tudi namestnike članov. Člani in njihovi namestniki morajo biti švedski državljani, ki stalno prebivajo v policijskem okraju ter imajo pravico voliti na lokalnih volitvah. Pri imenovanju je treba upoštevati delovne izkušnje kandidatov v lokalni skupnosti in sorazmerno zastopanost posameznih delov policijskega okraja. Članstvo v policijskem svetu odseva moč političnih strank v skladu z zadnjimi splošnimi volitvami, vlada pa lahko tudi imenuje osebe, ki so posebej zainteresirane za opravljanje policijskega dela, oziroma osebe, katerih sposobnosti lahko koristijo policijski

upravi. Vlada izmed članov sveta imenuje tudi predsedujočega in njegovega namestnika. Število članov policijskega sveta se lahko razlikuje glede na velikost okrajev in glede na potrebe posameznega okraja, vendar pa jih je lahko največ štirinajst.

Policijski svet odloča o nekaterih pomembnejših zadevah, policijski komisar pa lahko svetu predloži v odločanje tudi druge zadeve. Policijski svet ne sme odločati o zadevah, povezanih z "delovanjem policije v konkretnih primerih". Izraz se nanaša na vodenje policijske enote med opravljanjem določene naloge oziroma širše na vsako situacijo, kjer ukaz oziroma nalogo izvaja posamezen policist ali skupina policistov.

Policijski svet lahko ustanovi enega ali več policijskih odborov, ki so pristojni za delo policijske uprave v enem ali več delih policijskega okraja, ki jih določi policijski svet. Policijski odbor sestavljajo policijski komisar in drugi člani, katerih število določi policijski svet. Število drugih članov ne sme biti manjše od pet in ne večje od deset. Člane imenuje policijski svet. Član odbora je lahko tudi predstojnik policijskega območja, če tako odloči policijski komisar. Policijski svet imenuje tudi namestnike članov odbora.

Možnost za ustanovitev policijskih odborov je bila uveljavljena s sprejemom t. i. obnovitvenega zakona leta 1991 (akt 1989/90:155). Namen je zlasti zagotoviti večje zanimanje in vpliv javnosti na delo policije na lokalni ravni. Možnost policijskih odborov je predvidena zlasti za policijske uprave v večjih mestnih središčih in tiste uprave, katerih okraj obsega več kot eno mestno občino ali posebej veliko območje.

Državni policijski urad je osrednji upravni in nadzorni organ policije. Skrbi za sistematično načrtovanje, usklajevanje in racionalizacijo delovanja policije.

Vlada lahko pooblasti urad za izvajanje policijskih nalog na področju državne varnosti in tudi za izvajanje drugih policijskih nalog posebnega pomena. Državna varnostna služba je notranja organizacijska enota državnega policijskega urada, odgovorna za preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj zoper varnost države.

Premestitev delavcev

Delavec državnega policijskega urada, ki opravlja naloge za preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj zoper varnost države, je lahko premeščen na drugo delovno mesto v državni upravi. Vlada s predpisom natančneje uredi zadeve v zvezi s premestitvijo delavcev. Če je delavec policist, se lahko premesti le na drugo delovno mesto policista. Premestitev se lahko izvede le, če je delavec ustrezno usposobljen za novo delovno mesto oziroma bo opravljal podobne naloge.

SLOVAŠKA

V slovaški zakonodaji je delovnopravna ureditev policistov ločena od zakona, ki ureja naloge, pooblastila in odgovornosti policistov (Police Corps, duties, powers and responsibilities of police officers and other fundamental issues št. 171/1993 Coll. o policijski korpusa).

Celovita ureditev delovnih razmerij policistov in pripadnikov nekaterih drugih oboroženih sil je bila urejena s posebnim zakonom (št. 73/1998 Coll. on the state service of members of the Police Corps, the Slovak Information Service, the Corps of Prison and Court Guard of the Slovak republic and of the Railway Police), socialna varnost pa z drugim posebnim zakonom (no. 328/2002 on the social security of policemen and soldiers). Ta zakonodaja je popolnoma neodvisna od splošno veljavne delovne zakonodaje (zakon št. 311/2001 Coll. Labor code) in splošno veljavne zakonodaje o socialni varnosti. Poleg navedenih pravnih aktov obstajajo številni drugi, ki jih izda minister za notranje zadeve ali generalni direktor policije in urejajo več vidikov dela policistov.

Nadurno delo ureja poseben zakon (št. 73/1998 Coll), opredeljuje ga kot delo, ki presega redni tedenski delovni čas. Policist mora opraviti nadurno delo, če je to potrebno zaradi "pomembnih interesov držav". Pomemben interes države je opredeljen z uredbo (17/2008), in sicer so to dejavnosti, ki jih ni mogoče opraviti v rednem tedenskem delovnem času, zaradi njihove pomembnosti, obsega in takojšnje potrebe.

Policist ima pravico do šest tednov letnega dopusta. Ta osnovni dopust pa se lahko poveča še za dva tedna, ki jih preživi v zdravilišču na predlog zdravniške komisije. Če policist dela manj kot celo leto, ima pravico do sorazmernega dela dopusta. Dopust mora praviloma uporabiti v enem neprekinjenem obdobju. Če koristi dopust v več delih, mora vsaj en del skupaj trajati najmanj dva tedna. Začetek dopusta določi policistov nadrejeni, ob upoštevanju interesov službe in želje policista. Dopust je treba izkoristiti do konca leta, in le zaradi objektivnih razlogov ga je možno izkoristiti do konca prihodnjega leta. Zaradi pomembnih službenih interesov lahko nadrejeni spremeni predhodno določene dni dopusta ali dopust celo prekliče.

Socialna varnost policistov je popolnoma neodvisna od sistema socialne varnosti državljanov. Dajatve se plačujejo od plače policista in prispevkov delodajalca. Sistem socialne varnosti vključuje:

- nadomestilo plače zaradi bolniške, ki je na splošno bolj ugodna kot v civilnem sistemu socialne varnosti,
- nadomestilo zaradi poškodb, ki policistu zagotavlja kompenzacijo za stalno poslabšanje zdravja zaradi dela, poškodb ali bolezni, povezane z delom. Če je posledica poškodbe ali bolezni smrt, so do plačila upravičeni sorodniki.

Osnovni pogoj za upokožitev je vsaj 15 let službovanja.

Bonusi in koristi so določeni za različne situacije in so odvisni tudi od položaja policista. Policisti lahko prejmejo izredne nagrade za izjemne storitve za delo preko svojih dolžnosti in za izpolnitev izredne naloge. Druga plačila, ki se lahko štejejo kot dajatve ali dodatki, so:

- nadomestilo za stroške, ki nastanejo pri prerazporeditvi,
- nadomestilo za stroške selitve,
- nadomestilo za stroške preventivne rehabilitacije,
- povračilo potnih stroškov za družinske obiske.

Dodatni osebni bonusi:

- rekreacijske storitve: policisti in upokoženi policisti, njihovi zakonci in mladoletni otroci lahko izkoristijo rekreacijske-počitniške objekte v lasti ministrstva za notranje zadeve po znižanih cenah;
- zdraviliško zdravljenje: policisti, upokoženi policisti in upokoženi policisti invalidi lahko koristijo brezplačno zdraviliško zdravljenje na priporočilo njihovih zdravnikov;
- ureditev pokopa za policista.

Psihološka pomoč policistom je bila urejena z uredbama ministrstva za notranje zadeve (103/2005 on psychodiagnostic and psychological examination and the regulation 36/2003 on the system of psychological care of members of the Police Corps). Obsega naloge, določene v letnih akcijskih načrtih.

Glavne so:

- preiskave prosilcev za zaposlitev ali uradnikov, ki zaprosijo za zaposlitev v posebnih enotah, ali uradnikov, ki zaprosijo za delo s posebno opremo itd.,
- psihološko usposabljanje uradnikov, ki obsega psihologijo vodenja, obvladovanje stresa in komunikacijske zmožnosti,
- osveščanje o zdravem načinu življenja, ki je usmerjeno v ohranjanje in izboljšanje duševnega zdravja in dobrega počutja policistov,
- psihološka preventiva, ki vsebuje profiliranje prosilcev in policistov, redne diagnostične preiskave uradnikov (vsakih 5 let), informacijske kampanje o pogostih psiholoških nevarnostih, usmerjeno diagnostiko in zdravljenje,
- posebna psihološka usposabljanja za uradnike, katerih cilj je izboljšanje njihove sposobnosti za uspešno in aktivno obvladovanje praktičnih situacij pri policijskem delu,
- svetovanje tako posameznikom kot skupinam za odpravljanje poklicnih in zasebnih težav,
- posttravmatska svetovanja policistom, ki so imeli pred kratkim travmatično izkušnjo (uporaba smrtonosne sile, smrt sodelavca, situacije s talci, samomorilske situacije, delo z agresivnimi skupinami, naravne katastrofe), za preprečevanje duševnih motenj in regeneracijo policista za delo,

- opravljanje analiz in raziskav, ki so namenjene izboljšanju institucionalnih zmogljivosti za psihološko oskrbo in izboljšanje upravljanja s človeškimi viri.

V Slovaški izvaja nadzor nad policijo odsek službe za nadzor in inšpekcijo, ki je podrejen in odgovoren ministrstvu za notranje zadeve. Osrednje naloge so odkrivanje in dokumentiranje korupcije in organiziranega kriminala med policisti.

Pooblastila in naloge:

- pooblastila za nadzor,
- pooblastila za preiskovanje,
- pooblastila za inšpekcijo,
- pooblastila za priporočanje/svetovanje,
- naloge v zvezi z usposabljanjem,
- pooblastila za kontrolo,
- sodelovanje z agencijami kazenskega pregona.

Organizacija je pristojna za:

- disciplinske zadeve,
- zadeve v zvezi s predpisi o službi,
- kazenskopravne zadeve,
- oblikovanje (preventivnih) predlogov za strukturne izboljšave.

Pristojnostim organizacije so podrejeni vsi funkcionarji v policijskih silah in ministrstvu za notranje zadeve.

Služba je bila ustanovljena leta 1994 in ima 141 zaposlenih.

ŠVICA

Federalna ureditev Švice temelji na delitvi na treh ravneh: zvezni, kantonski in občinski ravni, kar se odraža tudi v strukturi švicarske policije.

Švicarski kantoni (26) so pristojni tudi za policijske storitve in so odgovorni za zaposlovanje, usposabljanje, opremljanje, oborožitev in uniformo kantonskih policijskih enot. To je razlog, zakaj obstaja tako raznoliko organizirana policija v Švici. Poleg tega imajo v več kot 100 mestih in večjih občinah tudi svoje policijske enote.

Policija v kantonu in občinska policija sta odgovorni za javni red in mir. Varovanje nacionalne varnosti je odgovornost zveznega urada policije (FEDPOL). V sestavi ima zvezno kriminalistično policijo (FCP) in zvezno varnostno službo (FSS), ki sta odgovorni za kazenske zadeve, preventivne ukrepe in varnostne naloge.

Policijsko delo na zvezni ravni večinoma sestavljajo naloge, povezane z varovanjem nacionalne varnosti. V tej vlogi zvezni urad policije (Fedpol) služi kot informacijski, usklajevalni in analitski center za švicarske in mednarodne partnerje. Naloge Fedpola vključujejo preventivno delo, ki ga opravlja služba za analize in preprečevanje (SAP) na področju nacionalne varnosti, ter varnostne ukrepe, ki jih izvaja zvezna varnostna služba (FSS) za zaščito ljudi in objektov, ko jim grozi nevarnost.

Fedpol opravlja tudi naloge v zvezi s kazenskim pregonom, zlasti na področju organiziranega kriminala. Poleg usklajevanja preiskovalnih postopkov zvezna kriminalistična policija (FCP) tudi sama izvaja preiskave prometa s prepovedanimi drogami in financiranja, ki izvira iz trgovine z drogami, korupcijo in ponarejanje denarja. Urad za preprečevanje denarja je del Fedpola.

Zvezni urad policije (Fedpol) je odgovoren za vse policijske naloge, ki sodijo v zvezno pristojnost, ustanovljen je bil leta 2000, z reorganizacijo, znano kot projekt "Strupol", katerega cilj je bil, združiti vse zvezne policije naloge v eno agencijo s sedežem v Bernu. Fedpol zaposluje več kot 870 oseb.

Zadnja reorganizacija v letu 2009, kot posledica odločitve zveznega sveta z dne 21. maja 2008, je National Intelligence Center in enote službe za analizo in preprečevanje (SAP), odgovorne za obveščevalne naloge, iz zveznega ministrstva za pravosodje in policijo prenesla na zvezno ministrstvo za obrambo, civilno zaščito in šport. Preostali deli enote SAP so bile vključene v druge oddelke Fedpola. Danes Fedpol preiskuje kazniva dejanja ter opravlja druge varnostne in administrativne naloge. Poleg tega zagotavlja podporo zvezni in kantonskim partnerjem in usklajuje izvajanje nekaterih nalog policije.

Kazenske preiskave opravlja zvezna kriminalistična policija (FCP) v imenu urada državnega tožilca Švice (OAG). Preiskave so ponavadi zelo kompleksne in interdisciplinarne. Število primerov, ki vključujejo terorizem, financiranje terorizma, gospodarski kriminal, organiziran kriminal, nacionalno varnost in medsebojno pomoč, se ves čas povečuje.

Fedpolove naloge opravlja zvezna varnostna služba (FSS), ki je odgovorna za zagotavljanje varnosti zveznih uradnikov (člani vlade, poslanci, državni uradnik) ter ljudi in zgradb, ki imajo zagotovljeno zaščito v skladu z mednarodnim pravom. FSS je odgovoren tudi za zaposlovanje, usposabljanje in razporejanje »šerifov na letalih«. Posebna skupina za ugrabitve in izsiljevanje je prav tako vključena v FSS od 1. januarja 2009.

Fedpol opravlja tudi upravne naloge, kot so: izdaja nalogov v zvezi z uvozom orožja in eksplozivnih sredstev; izdaja prepovedi vstopa; boj proti nasilju na športnih prireditvah. Za preiskovanje internetnega kriminala je oblikovana enota za spletni kriminal (Unit for Cybercrime Control- CYCO), ki je odgovorna za iskanje na internetu in prepoznavanje sumljivih vsebin (npr. otroška pornografija), ki pa nato zadeve odstopi pristojnim kantonskim organom pregona.

Poročanje o pranju denarja je še ena Fedpolova administrativna naloga. Prejema poročila o sumljivih dejavnostih finančnih posrednikov, ki lahko pomenijo pranje denarja ali financiranje terorizma ali izvirajo iz kriminalne organizacije. Zbira in analizira podatke in posreduje informacije, da pristojni zvezni ali kantonski organi uvedejo postopek, če obstaja utemeljen sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje.

Tudi drugi organi, kot so švicarska vojska, železniška policija, mejne enote in zasebna varnostna podjetja opravljajo nekatere varnostne naloge. Švicarska vojska podpira civilne oblasti pri preprečevanju hudih groženj nacionalni varnosti in pri delu v posebnih razmerah, kot so zasedanja G8 ali svetovnega gospodarskega foruma.

Zaradi federalne strukture in suverenosti kantonov v Švici ni nacionalne policije. Težko je spregledati nekatere slabosti tega sistema, kot sta neenotnost in pomanjkanje osrednjega organa. Kantonska policija je zato namenjena izboljšanju sodelovanja in poenotenju čim več področij, zaradi naraščanja težjih kaznivih dejanj.

Za sodelovanje na nacionalni ravni so odgovorni poveljniki kantonalnih policij (Swiss Cantonal Police Commanders) in organizacija občinskih policijskih šefov (Swiss Association of Municipal Police Constables), ki so se zavezale k izboljšanju sodelovanja med kantoni in mesti kakor tudi na zvezni ravni.

Za varnost in javni red in mir so odgovorni kantoni in njihove policijske sile, ravno tako za delo sodne policije in za usklajevanje ukrepov ob večjih nesrečah. Na politični ravni so odgovorni posamezni vodje kantonske policije, ki so člani kantonski vlade. Kantonski parlament določa pravni in finančni okvir delovanja policije.

Poleg kantonske policije obstajata tudi lokalna in občinska policija. Lokalna policija se je uveljavila v kantonih, ki so krajevno razkosani, kot npr. Kanton Valais ali Graubünden, ali v nekaterih občinah z običajno visoko stopnjo avtonomije, kot sta Bern in Zürich. Policije v mestih Bern, Zürich in v manjši meri Lausanne so odgovorne ne samo za javni red in mir, ampak tudi za kazenske zadeve. Poleg policij v majhnih in srednje velikih mestih, obstaja tudi okoli 300 občinskih policij, ki imajo od enega do dvanajst zaposlenih. Obstajajo tudi kantoni, ki nimajo občinske policije ali pa je nanje prenesenih samo nekaj nalog. Zato je občinska policija v celoti ali delno vključena v kantonsko policijo. Poleg tega so v mnogih krajih lokalno policijo

nadomestile centralizirane policijske enote, ki omogočajo mobilnost in fleksibilnost izvajanja policijskih nalog.

Švicarska policija zaposluje okoli 15.000 uniformiranih pripadnikov in 3.000 civilnega osebja.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov: /

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov: /

6.2. Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike: /

6.3. Presoja posledic na gospodarstvo: /

6.4. Presoja posledic na socialnem področju: /

6.5. Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja: /

6.6. Izvajanje sprejetega predpisa: /

Za zagotovitev učinkovitega izvajanja tega zakona bo predlagatelj izvedel ustrezna usposabljanja in ciljnim skupinam ter širši javnosti predstavil novosti.

6.7. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona: /

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON O ORGANIZIRANOSTI IN DELU V POLICIJI

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon ureja organizacijo, delovanje in vodenje policije ter določa posebnosti delovno-pravnih razmerij zaposlenih v policiji ter njihove pravice in obveznosti. Ta zakon opredeljuje tudi razmerje Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) do policije in ureja delovanje pomožne policije.

2. člen (policija)

(1) Policija je organ v sestavi ministrstva, ki opravlja naloge, določene z zakoni ter na njihovi podlagi izdanimi predpisi.

(2) Policija kot eden od subjektov sistema notranje varnosti z uresničevanjem svojih nalog prispeva k notranji stabilnosti in varnosti v Republiki Sloveniji. Za uspešno zagotavljanje notranje varnosti policija sodeluje z drugimi subjekti, ki prispevajo k zagotavljanju nacionalne varnosti Republike Slovenije.

(3) Temeljna dolžnost policije je zagotavljanje varnosti posameznikom in skupnosti, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne države.

II. RAZMERJE MED MINISTRSTVOM IN POLICIJO

3. člen (razmerje ministrstva do policije)

(1) Ministrstvo v razmerju do policije:

- določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za delo policije;
- izvaja strokovne naloge na področju upravljanja kadrovskih, finančno-računovodskih in logistično-podpornih virov za policijo;
- izvaja strokovne naloge ravnanja s stvarnim premoženjem policije, upravljanja dokumentarnega gradiva policije in izvaja posamične strokovne naloge na področju drugih splošnih zadev policije;
- usmerja in nadzoruje izvajanje nalog in pooblastil policije;
- rešuje pritožbe posameznikov na delo policistov oziroma policistk (v nadaljnjem besedilu: policisti);
- predlaga, usmerja in koordinira določene naloge mednarodnega sodelovanja policije;
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

(2) Način izvajanja nalog ministrstva iz prejšnjega odstavka podrobneje predpiše minister oziroma ministrica, pristojna za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: minister).

4. člen (usmerjanje policije)

(1) Usmerjanje policije pomeni sistematično in načrtno dajanje navodil in obveznih usmeritev za opravljanje nalog policije s ciljem izpolnjevanja temeljnega poslanstva policije.

(2) Usmerjanje policije se izvaja s pisnimi usmeritvami in navodili (v nadaljnjem besedilu: usmeritve), ki jih izdaja minister.

(3) S temeljnimi usmeritvami za izdelavo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije, ki se pripravijo za obdobje petih let, se določijo temeljni razvojni cilji na posameznih področjih dela policije ter usmeritve za izvajanje nalog policije in ukrepov, potrebnih za njihovo uresničitev.

(4) Letne usmeritve se nanašajo na izdelavo letnega načrta dela policije v naslednjem koledarskem letu.

(5) Posamične usmeritve se nanašajo na izvedbo posameznih nalog in ukrepov policije, kadar je potrebno takojšnje ukrepanje za odpravo pomanjkljivosti.

(6) V usmeritvah se lahko določijo roki za izvedbo posamezne naloge, in zahteve po poročanju o realizaciji naloge.

(7) Srednjeročni načrt razvoja in dela policije na predlog generalnega direktorja policije oziroma generalne direktorice policije (v nadaljnjem besedilu: generalni direktor policije) sprejme minister, letni načrt dela policije pa sprejme generalni direktor policije po predhodnem soglasju ministra.

(8) Pristojnosti ministra iz petega odstavka tega člena ne veljajo za policijske postopke, katerih usmerjanje je na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, prevzel pristojni državni tožilec. Ne glede na zakon, ki ureja kazenski postopek, in podzakonski predpis, ki ureja sodelovanje med policijo in tožilstvom, se šteje, da je državni tožilec prevzel usmerjanje dela policije v predkazenskem postopku od trenutka, ko je bil obveščen o kaznivem dejanju.

5. člen (nadzor nad delom policije)

(1) Ministrstvo opravlja nad izvajanjem nalog in pooblastil policije celovit, sistematičen in načrten nadzor.

(2) Z nadzorom se ugotavlja zakonitost in učinkovitost uporabe policijskih pooblastil ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri opravljanju policijskih nalog ter izvajanje usmeritev ministra.

(3) Nadzor se lahko opravlja neposredno z vpogledom v listinsko ali drugo gradivo v policijskih enotah, pogovorom s policisti, drugimi uslužbenci policije ali posamezniki ter z neposrednim opazovanjem izvajanja nalog na določenem mestu.

(4) Po končanem nadzoru se izdela poročilo o ugotovitvah, ki lahko vsebuje tudi predloge za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

(5) Pojem policijska enota se v tem zakonu uporablja za generalno policijsko upravo, policijsko upravo, notranje organizacijske enote generalne policijske uprave in policijske uprave ter za policijske postaje.

6. člen (odreditev nadzora)

Nadzor nad delom policije odredi minister. Pri tem minister določi vodjo nadzora in druge uradnike oziroma uradnice (v nadaljnjem besedilu: uradniki), ki sodelujejo v nadzoru.

7. člen
(opravljanje nadzora)

(1) Nadzor nad delom policije opravljajo uradniki, zaposleni v notranji organizacijski enoti, pristojni za usmerjanje in nadzor (v nadaljnjem besedilu: enota za usmerjanje in nadzor). Uradniki te enote so uradne osebe s posebnimi pooblastili.

(2) Uradniki iz prejšnjega odstavka se pri opravljanju nalog izkazujejo s službeno izkaznico, ki jo izda minister. Obrazec službene izkaznice in postopek za njeno izdajo predpiše minister.

(3) Za izvajanje določenih nalog posameznega nadzora nad policijo lahko minister zadolži tudi posamezne policiste, ki so zaposleni v policiji, ali druge javne uslužbenke ministrstva.

8. člen
(pooblastila uradnikov enote za usmerjanje in nadzor)

(1) Uradniki iz prvega odstavka prejšnjega člena imajo za nemoteno in učinkovito opravljanje posameznega nadzora naslednja pooblastila:

- zahtevati podatke iz evidenc, ki jih vodi in vzdržuje policija;
- zahtevati vpogled v evidence, dokumente, listine, odredbe, zapisnike, odločbe in sklepe, ki jih v skladu s svojimi pristojnostmi pridobiva, pripravlja ali izdaja policija, in po potrebi zahtevati njihovo izročitev ali izročitev njihovih kopij;
- vabiti na pogovor policiste, druge uslužbenke policije ali posameznike;
- opraviti pogovor s policisti, drugimi uslužbenci policije ali posamezniki;
- vstopiti v vsak prostor, ki ga policija uporablja pri svojem delu;
- zahtevati uradna pisna potrdila ter tehnične in druge podatke o tehničnih sredstvih v uporabi policije ter zahtevati dokazila o usposobljenosti policistov za uporabo tehničnih in drugih sredstev, ki jih ti uporabljajo pri svojem delu;
- prisostvovati izvajanju nalog policije;
- od policije zahtevati posredovanje drugih podatkov in informacij iz njihove pristojnosti, ki so pomembni za usmerjanje in nadzor.

(2) Uradniki enote za usmerjanje in nadzor lahko zaradi priprave usmeritev in navodil iz 4. člena tega zakona opravljajo delovne pogovore v policijskih enotah. O načrtovanih pogovorih so dolžni predhodno obvestiti generalnega direktorja policije.

(3) Na zahtevo enote za usmerjanje in nadzor mora policija tej enoti v določenem roku, posredovati poročila, podatke, analize ali drugo dokumentacijo, ki se nanaša na opravljanje nalog policije.

9. člen
(pomoč pri nadzoru)

(1) Javni uslužbeni oziroma javne uslužbenke policije (v nadaljnjem besedilu: uslužbeni policije) so dolžni uradnikom enote za usmerjanje in nadzor, ko opravljajo nadzor, omogočiti izvršitev nadzora in jim zagotoviti potrebno pomoč.

(2) Če se izvaja nadzor z neposrednim opazovanjem izvajanja nalog na določenem mestu, morajo uradniki iz prejšnjega odstavka skrbeti, da po nepotrebem ne ovirajo dela policistov.

10. člen
(ukrepi za odpravo pomanjkljivosti)

(1) Če se pri nadzoru ugotovi, da policisti pri delu nezakonito posegajo v človekove pravice in temeljne svoboščine, mora vodja nadzora od vodje nadzorovane enote zahtevati takojšnjo izvedbo ukrepov za odpravo nezakonnosti.

(2) Če se med izvajanjem nadzora ugotovi, da so policisti pri izvajanju svojih nalog neupravičeno odvzeli prostost, nezakonito uporabili prisilna sredstva ali neupravičeno razlikovali obravnavane osebe v postopku na podlagi osebnih okoliščin (načelo

nediskriminacije), enota za usmerjanje in nadzor generalnemu direktorju policije predlaga izvedbo ustreznih ukrepov za preprečitev ponovitve teh dejanj.

(3) Drugi ukrepi, ki jih je treba izvesti za odpravo pomanjkljivosti, se določijo v poročilu o izvedenem nadzoru.

11. člen (omejitev nadzora)

(1) Če obstaja utemeljena nevarnost, da bi izvedba pooblastil iz 8. člena tega zakona pri nadzoru nad izvajanjem prikritih preiskovalnih ukrepov onemogočila ali bistveno otežila izvedbo teh ukrepov ali ogrozila življenje in zdravje njihovih izvajalcev, lahko policija začasno odreče prikaz dokumentacije, pregled prostorov in posredovanje določenih podatkov ali informacij. V tem primeru o nadaljevanju nadzora odloči minister.

(2) Dokumentacijo, ki se nanaša na izvedbo ukrepov iz prejšnjega odstavka in ima oznako tajnosti, smejo uradniki enote za usmerjanje in nadzor, ki opravljajo nadzor nad policijo, pregledovati samo ob prisotnosti odgovorne osebe, ki je določila stopnjo tajnosti dokumenta, oziroma osebe, ki jo ta pooblasti.

(3) Ne glede na določbe tega člena, uradniki enote za usmerjanje in nadzor ne smejo vpogledati v dokumentacijo, iz katere je razvidna identiteta tajnih uslužbencev in posameznikov, ki policiji prostovoljno in prikrito posredujejo operativne informacije o kaznivih dejanjih, njihovih storilcih in drugih aktivnostih, ki so usmerjene k izvršitvi kaznivih dejanj, katerih storilci se preganjajo po uradni dolžnosti.

12. člen (obveščanje ministra)

Generalni direktor policije ali oseba, ki jo za to pooblasti, takoj obvesti ministra o dogodkih, ki so pomembni za varnost države ali varovanih oseb in objektov, o dogodkih, v katerih je več oseb izgubilo življenje ali je nastala večja materialna škoda, o dogodkih, v katerih je zaradi opravljanja nalog policije ena ali več oseb izgubila življenje, in o drugih dogodkih, ki imajo oziroma bi lahko imeli večji odziv v javnosti.

13. člen (poročanje policije)

Minister lahko zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela policije. Generalni direktor policije mora ministru redno in na njegovo zahtevo poročati o delu policije in o vseh pomembnejših vprašanjih z delovnega področja policije.

III. ORGANIZACIJA IN VODENJE POLICIJE

14. člen (naloge policije)

(1) Naloge policije izvajajo uniformirana in kriminalistična policija ter specializirane enote policije, organizirane v generalni policijski upravi, policijskih upravah in policijskih postajah.

(2) Naloge policije, ki jih v zvezi z vodenjem in odločanjem ter izrekanjem glob v postopku o prekršku določa zakon, ki ureja prekrške, izvajajo policijske postaje in tiste notranje organizacijske enote generalne policijske uprave in policijskih uprav, v katerih so zaposlene pooblašene uradne osebe, ki vodijo in odločajo v hitrem postopku pred prekrškovnim organom.

(3) Notranjo organizacijo policije določa akt o notranji organizaciji, sistemizaciji delovnih mest v policiji (v nadaljnjem besedilu: akt o organizaciji in sistemizaciji).

(4) Če policijska enota pri izvajanju nalog policije ugotovi dejstva in okoliščine, za obravnavo katerih je pristojen drug organ, o tem pisno obvesti pristojni organ.

15. člen
(razvojni programi in poročanje)

(1) Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) sprejme resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije, v kateri se določijo dolgoročni razvojni cilji in prioritete razvoja policije.

(2) Policija najkasneje do 31. marca za preteklo leto posreduje ministru letno poročilo o delu policije, ta pa ga posreduje vladi v seznanitev. Vlada posreduje letno poročilo o delu policije Državnemu zboru Republike Slovenije najkasneje do 1. junija.

16. člen
(organizacija policije)

(1) Policijo sestavljajo generalna policijska uprava, policijske uprave in območne policijske postaje.

(2) Sedež policije je v Ljubljani.

17. člen
(vodenje policije)

(1) Policijo vodi generalni direktor policije, ki vodi tudi delo generalne policijske uprave.

(2) Za zagotovitev enotne uporabe predpisov, postopkov in načina izvedbe posameznih nalog ali strokovnih opravil v zvezi z delom policije izdaja generalni direktor policije navodila, pravila in druge interne akte.

(3) Za izvrševanje posameznih nalog na področju upravljanja kadrovskih virov na policijski upravi lahko generalni direktor policije pooblasti direktorja policijske uprave.

(4) Medsebojna razmerja, odnose in način dela policijskih enot določi generalni direktor policije.

18. člen
(naloge generalne policijske uprave)

(1) Generalna policijska uprava opravlja naslednje naloge:

1. spremlja, analizira in ocenjuje varnostne razmere v državi, pripravlja strateške načrte o organiziranosti in delu v policiji, ugotavlja stanje na področju izvrševanja policijskih nalog, zagotavlja strokovno in tehnično pomoč enotam policije, nadzoruje delo policijskih enot, skrbi za izpopolnjevanje organiziranosti sistema in metod dela, uvajanje novih metod dela in kakovost policijskih storitev, za zakonito izvrševanje predpisov s področja dela policije ter izvaja ukrepe za učinkovito delovanje policije;

2. usmerja in usklajuje delo policijskih uprav na področju zatiranja kriminalitete, varnosti prometa, nadzora državne meje in izravnalnih ukrepov, nalog, določenih v predpisih o tujcih, javnega reda in miru v primerih, ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju ali ko naloge presegajo kadrovske, strokovne, materialne in organizacijske zmožnosti policijskih uprav, in izdaja na prvi stopnji odločbe v zadevah nadzora državne meje in tujcev;

3. izvaja določene naloge na področju zatiranja kriminalitete, varnosti prometa, nadzora državne meje in izravnalnih ukrepov, preventive in nalog, določenih v predpisih o tujcih ter javnem redu in miru;

4. vodi in izvaja določene naloge varovanja oseb, objektov, prostorov, okolišev, delovnih mest in tajnih podatkov ter opravlja določene naloge na področju varovanja in zaščite kritične infrastrukture;

5. opravlja forenzične preiskave in raziskave po akreditiranih in neakreditiranih metodah ter pripravlja poročila o preiskavah in izvedenska mnenja;
6. skrbi za izvajanje mednarodnih sporazumov s področja nalog policije;
7. sodeluje s policijami tujih držav, z mednarodnimi in drugimi organizacijami ter z uradi, agencijami, organi in delovnimi telesi Evropske unije s področja dela policije ter opravlja naloge v sodelovanju z njimi skladno s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi s področja dela policije;
8. izvaja naloge policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi in v vojnem in izrednem stanju;
9. zbira, obdeluje, posreduje in hrani podatke s področja dela policije ter načrtuje upravlja in razvija informacijski in telekomunikacijski sistem policije;
10. sodeluje pri pripravi kadrovskega načrta policije in predlaga njegove spremembe in dopolnitve;
11. skrbi za informiranje pristojnih državnih organov in javnosti o delu policije, o aktualnih varnostnih vprašanjih in varnostnih razmerah;
12. izvaja izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in raziskovalno dejavnost po tem zakonu ter sodeluje pri načrtovanju in organiziranju drugih oblik izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja;
13. sodeluje pri pripravi, načrtovanju in spremembi finančnih načrtov, načrtov pridobivanja stvarnega premoženja in razpolaganja z njim, načrtov nabav, investicij, investicijskega in rednega vzdrževanja nepremičnin policije;
14. sodeluje pri pripravi sistemizacije, standardizacije in tipizacije materialnih tehničnih sredstev in opreme policije ter poslovnih in drugih prostorov in njihove opreme;
15. izvaja, usmerja in načrtuje notranjevarnostne postopke in izvaja druge ukrepe, potrebne za notranjo varnost policije;
16. opravlja akreditirane in neakreditirane kontrole merilnikov ter daje strokovna pojasnila s tega področja in izvaja naloge, ki so potrebne za zagotavljanje tehnične brezhibnosti indikatorskih merilnikov;
17. opravlja druge naloge s področja dela policije, ki jih določa zakon ali drug predpis, izdan na podlagi zakona.

(2) Naloge generalne policijske uprave opravljajo notranje organizacijske enote. Vodje notranjih organizacijskih enot so za svoje delo, stanje v enoti in delo notranje organizacijske enote odgovorni generalnemu direktorju policije.

(3) Če generalna policijska uprava ugotovi, da policijska uprava ne izvršuje svojih nalog oziroma jih ne izvršuje strokovno ali pravočasno, mora na to opozoriti direktorja policijske uprave in mu naložiti, da zagotovi izvrševanje njenih nalog oziroma da odpravi ugotovljene nepravilnosti v roku, ki mu ga določi.

(4) Če direktor policijske uprave ne ravna v skladu z opozorilom generalne policijske uprave, lahko generalna policijska uprava neposredno opravi posamezno nalogo iz pristojnosti policijske uprave.

(5) Generalna policijska uprava mora neposredno opraviti posamezno nalogo iz pristojnosti policijske uprave, če bi zaradi nestrokovne ali nepravočasne izvršitve naloge lahko nastale škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje velike vrednosti. Za premoženje velike vrednosti se šteje znesek, ki presega 50.000 eurov.

19. člen (nacionalni forenzični laboratorij)

(1) Nacionalni forenzični laboratorij je specializirana notranja organizacijska enota generalne policijske uprave, ki zagotavlja strokovno in neodvisno podajanje poročil o preiskavi in izvedenskih izvidov in mnenj s področja forenzičnih znanosti.

(2) Nacionalni forenzični laboratorij izvaja forenzična in laboratorijska raziskovanja in opravlja forenzične preiskave ter podaja poročila o preiskavi in izvedenska mnenja za potrebe policije, državnega tožilstva, sodišč in drugih državnih organov.

(3) Nacionalni forenzični laboratorij opravlja naloge avtonomno in v skladu s strokovnimi standardi in vodili.

(4) Forenzični strokovnjaki, ki so zaposleni v laboratoriju, so pri opravljanju izvedeništva neodvisni.

20. člen
(nacionalna enota Europol)

V generalni policijski upravi je organizirana enota, ki opravlja naloge nacionalne enote Europol, pri čemer sodeluje s pristojnima organoma Republike Slovenije za področji carinskih zadev in preprečevanja pranja denarja.

21. člen
(Nacionalni preiskovalni urad)

(1) Nacionalni preiskovalni urad je specializirana kriminalistična preiskovalna enota, ustanovljena za posebne primere odkrivanja in preiskovanja zahtevnih kaznivih dejanj, zlasti s področij gospodarstva, korupcije in organiziranega kriminala, ki terjajo posebno usposobljenost, organiziranost in opremljenost kriminalističnih preiskovalcev ali posebej usmerjeno delovanje državnih organov in institucij s področij davkov, carin, finančnega poslovanja, vrednostnih papirjev, varstva konkurence, preprečevanja pranja denarja, preprečevanja korupcije, prepovedanih drog in inšpekcijskega nadzora.

(2) Nacionalni preiskovalni urad je organiziran v notranji organizacijski enoti generalne policijske uprave, pristojni za zatiranje kriminalitete. Pri izvajanju svojih nalog je avtonomen.

(3) Nacionalni preiskovalni urad vodi direktor oziroma direktorica Nacionalnega preiskovalnega urada (v nadaljnjem besedilu: direktor Nacionalnega preiskovalnega urada).

22. člen
(prevzem preiskave)

(1) Z internim aktom, ki ga na predlog direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada, sprejme generalni direktor policije, se določi katere preiskave sumov kaznivih dejanj bo prevzel Nacionalni preiskovalni urad.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko Nacionalni preiskovalni urad začne ali prevzame preiskavo suma določenega kaznivega dejanja v primerih, ko pisno pobudo za prevzem preiskave prejme od vodje Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije, vodje posameznega okrožnega državnega tožilstva ali predstojnika enega od državnih organov oziroma institucij s področij davkov, carin, finančnega poslovanja, vrednostnih papirjev, varstva konkurence, preprečevanja pranja denarja in preprečevanja korupcije, prepovedanih drog in inšpekcijskega nadzora. Če ne prevzame preiskave mora policija o zavrnitvi pisno obvestiti pobudnika.

23. člen
(policijska uprava)

(1) Policijska uprava je organizacijska enota policije, ustanovljena na določenem območju države.

(2) Policijske uprave, njihovo območje in sedež, na predlog ministra predpiše vlada.

24. člen
(direktor policijske uprave)

(1) Policijsko upravo vodi direktor oziroma direktorica policijske uprave (v nadaljnjem besedilu: direktor policijske uprave).

(2) Direktor policijske uprave je za svoje delo in za delo policijske uprave odgovoren generalnemu direktorju policije.

25. člen
(naloge policijske uprave)

(1) Policijska uprava opravlja naslednje naloge:

1. usklajuje in usmerja delo območnih policijskih postaj, jim daje strokovna pojasnila, izvaja nadzor nad njihovim delom ter jim zagotavlja strokovno pomoč;
2. odkriva in preiskuje določena kazniva dejanja, odkriva in prijema storilce takih dejanj in jih izroča pristojnim organom;
3. zagotavlja izvajanje določenih nalog s področja javnega reda, ko je potrebno usklajeno delovanje na območju uprave ali ko gre za hujše kršitve javnega reda;
4. zagotavlja izvajanje določenih nalog s področja varnosti prometa, ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju uprave;
5. opravlja določene naloge s področja varovanja določenih oseb, prostorov in objektov;
6. izvaja nadzor državne meje in izravnalne ukrepe;
7. izvaja postopke s tujci;
8. izvaja določene naloge na področju varnosti prometa, javnega reda ter preventive;
9. sodeluje z varnostnimi organi na obmejnih območjih sosednjih držav;
10. izdaja na prvi stopnji odločbe v zadevah prehajanja oseb čez državno mejo in dovolitve zadrževanja tujcev;
11. opravlja določene naloge s področja delovanja policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, v vojnem in izrednem stanju;
12. izvaja določene naloge vzdrževanja informacijskega in telekomunikacijskega sistema policije;
13. opravlja določene naloge s področja upravljanja kadrovskega vira, vključno s posamičnimi nalogami strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja;
14. opravlja določene naloge finančnih in materialnih zadev, rednega in v intervencijskih primerih investicijskega vzdrževanja objektov in materialnih tehničnih sredstev;
15. izvaja, usmerja, načrtuje in sodeluje pri notranjevarnostnih postopkih ter izvaja druge ukrepe, potrebne za notranjo varnost enot policijske uprave;
16. skrbi za izpopolnjevanje sistema in metod dela, uvajanje novih metod dela in inovacijskih rešitev pri izvajanju nalog policije ter izbrane rešitve posreduje generalni policijski upravi;
17. opravlja druge naloge s področja dela policije, ki jih določa zakon ali drug predpis, izdan na podlagi zakona.

(2) Policijska uprava lahko izvaja tudi naloge za zagotavljanje tehnične brezhibnosti indikatorskih merilnikov.

(3) Policijska uprava opravlja naloge v notranjih organizacijskih enotah.

(4) Področne policijske postaje so notranje organizacijske enote policijske uprave, ki so ustanovljene za opravljanje nalog na določenem področju dela policije.

(5) Z aktom o organizaciji in sistemizaciji se lahko določi, da posamezna policijska uprava opravlja tudi naloge območne policijske postaje.

(6) Vodje notranjih organizacijskih enot policijske uprave so za svoje delo, stanje v enoti in delo enote odgovorni direktorju policijske uprave.

(7) Če policijska uprava ugotovi, da območna policijska postaja z njenega območja ne izvršuje svojih nalog oziroma jih ne izvršuje pravilno ali pravočasno, mora na to opozoriti komandirja policijske postaje in mu naložiti, da zagotovi izvrševanje njenih nalog oziroma da odpravi ugotovljene nepravilnosti v roku, ki mu ga določi.

(8) Policijska uprava lahko prevzame izvedbo posamezne naloge ali vrste nalog iz pristojnosti območne policijske postaje, kadar oceni, da je to potrebno.

26. člen
(opravljanje nalog za drugo policijsko upravo)

Z aktom o organizaciji in sistemizaciji se lahko določi, da posamezna policijska uprava ali njena notranja organizacijska enota opravlja določene naloge tudi za drugo policijsko upravo.

27. člen
(območna policijska postaja)

(1) Območna policijska postaja je organizacijska enota policije, ustanovljena za neposredno opravljanje nalog policije na določenem območju policijske uprave.

(2) Območne policijske postaje ter njihovo območje in sedež določi minister na predlog generalnega direktorja policije.

(3) Območja policijskih postaj morajo biti usklajena z mejami občin tako, da ena policijska postaja izvaja naloge policije na celotnem območju ene ali več občin, ali pa tako, da na območju ene mestne občine izvaja naloge policije več policijskih postaj.

(4) Območna policijska postaja izvaja naloge v skladu z letnim načrtom dela, ki ga sprejme komandir območne policijske postaje. Letni načrt dela mora biti izdelan na podlagi ciljev generalne policijske uprave in policijske uprave, v katere območje sodi.

(5) Območna policijska postaja pred pripravo letnega načrta dela pozove občine, na območju katerih izvaja naloge, da podajo predloge prioriternih nalog pri zagotavljanju varnosti. Te predloge območna policijska postaja preuči in jih po oceni vključi v letni načrt.

(6) Komandir območne policijske postaje letno, po potrebi ali na zahtevo občinskega sveta, temu poroča o delu policijske postaje, izvajanju letnega načrta in o varnostnih razmerah na območju občine. Komandir območne policijske postaje ne sme poročati o konkretnih zadevah, o katerih poteka predkazenski ali prekrškovni postopek.

28. člen
(komandir območne policijske postaje)

(1) Območno policijsko postajo vodi komandir oziroma komandirka (v nadaljnjem besedilu: komandir).

(2) Komandir območne policijske postaje je za svoje delo, stanje na policijski postaji in delo policijske postaje odgovoren direktorju policijske uprave.

29. člen
(posebna policijska enota)

(1) Za občasno opravljanje določenih nalog policije lahko generalni direktor policije ustanovi posebno policijsko enoto in določi njeno organiziranost, način delovanja, kadrovanje, naloge in uporabo posebne policijske enote ter materialno tehnično opremljenost enote.

(2) Pravice in obveznosti, ki jih imajo pripadniki posebne policijske enote v času izvajanja nalog, imajo tudi drugi policisti, ki niso pripadniki posebne policijske enote, ko opravljajo naloge pod neposrednim vodstvom posebne policijske enote.

30. člen
(operativne delovne skupine)

(1) Za izvedbo najzahtevnejših nalog policije v primeru nepredvidenega dogodka, ki vpliva na varnost ljudi ali premoženja, lahko generalni direktor policije, ustanovi operativno delovno skupino, ki se skliče na poziv.

(2) Naloge, način delovanja, organiziranost, materialno tehnično opremljenost in uporabo operativnih delovnih skupin določi generalni direktor policije.

31. člen
(oprema)

(1) Za izvajanje z zakonom določenih nalog uporablja policija vozila, plovila, oborožitev in posebno opremo.

(2) Barvo in oznake vozil ter plovil, posebno opremo in oborožitev policije določi vlada.

32. člen
(integriteta in notranja varnost v policiji)

(1) Policija skrbi za notranjo varnost z notranjevarnostnimi postopki tako, da preprečuje, odkriva, ocenjuje in analizira možna tveganja, ki ogrožajo notranjo varnost policije, preverja, ocenjuje ter izvaja ukrepe za zmanjšanje tveganj za krnitev integritete uslužbencev policije in policijskih enot.

(2) Policija skrbi za organizacijsko integriteto in osebnostno integriteto zaposlenih. Policija ima svoj kodeks etike.

(3) Notranja varnost v policiji je stanje, ki omogoča zakonito, strokovno in nemoteno izvajanje policijskih nalog, varnost uslužbencev policije, varno uporabo tehničnih sredstev in opreme ter objektov, prostorov in okolišev.

(4) Vrste in način izvajanja postopkov in ukrepov iz prvega odstavka tega člena predpiše minister, na predlog generalnega direktorja policije.

33. člen
(objekti in okoliši objektov posebnega pomena)

(1) Minister na predlog generalnega direktorja policije določi objekte, okoliše objektov in infrastrukturo, ki jih uporablja policija in so posebnega pomena za opravljanje nalog policije, ter predpiše ukrepe za njihovo varovanje.

(2) Okoliš iz prejšnjega odstavka je funkcionalno ograjeno ali neograjeno zemljišče policijskega objekta, ki je posebnega pomena za opravljanje nalog policije in je potrebno za uporabo takega objekta.

(3) Za označevanje objektov policijskih postaj se uporablja modra tabla z barvnim grbom Republike Slovenije in z belim napisom POLICIJA.

IV. SODELOVANJE POSAMEZNIKOV PRI IZVAJANJU NALOG POLICIJE IN NJIHOVE PRAVICE

34. člen
(pomoč posameznikov)

(1) Posameznik, ki prostovoljno in ob soglasju policista pomaga pri opravljanju z zakonom določenih nalog policije in se pri tem poškoduje ali izgubi delovno zmožnost, je upravičen do vseh pravic in prejemkov, ki izhajajo iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, do katerih je upravičen policist v primeru poškodbe pri delu.

(2) Osnova za odmero pravic iz prejšnjega odstavka je osnovna plača policista v najnižjem plačnem razredu ali posameznikova plača, če je to zanj ugodneje.

(3) Če posameznik pri pomoči policiji izgubi življenje, so njegovi družinski člani upravičeni do družinske pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(4) Družina oziroma zakonec, zunajzakonski partner ali partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti posameznika iz prejšnjega odstavka so upravičeni tudi do enkratne denarne pomoči v višini zadnjih šestih mesečnih plač tega posameznika oziroma šestih osnovnih plač policista v najnižjem plačnem razredu, če je to zanje ugodneje.

(5) Posameznik, ki je pomagal policiji, ima pravico do povračila škode, ki jo ima zaradi dane pomoči.

(6) V primeru ogroženosti posameznika, ki je pomagal oziroma pomaga policiji, in njegovih bližnjih lahko policija z njegovim soglasjem izvede ukrepe, določene v 66. členu tega zakona.

(7) Za bližnjega se po tem zakonu štejejo ožji družinski člani (zakonec, zunajzakonski partner, partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti, otroci ter posvojenci) in osebe zunaj kroga ožjih družinskih članov, ki so s posameznikom v zaupnem razmerju in to lastnost vsaj verjetno izkažejo.

(8) Če se zoper posameznika, ki je pomagal policiji, uvede predkazenski, kazenski ali pravdni postopek, ki je v zvezi z dano pomočjo, mu policija zagotovi plačano pravno pomoč v tem postopku na način določen, v predpisu iz 64. člena tega zakona.

V. SODELOVANJE POLICIJE S SAMOUPRAVNO LOKALNO SKUPNOSTJO, CIVILNO DRUŽBO TER MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE

35. člen (obveščanje javnosti)

(1) Policija obvešča javnost o zadevah s svojega delovnega področja, če s tem ne škodi izvajanju nalog policije ali upravičenim koristim drugih.

(2) Policija sme pozvati javnost k posredovanju koristnih podatkov za izvajanje nalog policije, pri čemer lahko razpiše denarno nagrado.

(3) Podatke in obvestila o opravljanju nalog iz prvega odstavka tega člena dajejo minister, generalni direktor policije, direktor policijske uprave, komandir območne policijske postaje in drugi uslužbenci ministrstva oziroma policije, ki jih navedeni pooblastijo.

(4) Direktor policijske uprave in komandir območne policijske postaje lahko obveščata javnost le o varnostni problematiki na območju policijske enote, ki jo vodita.

36. člen (partnersko sodelovanje za zagotavljanje večje varnosti)

(1) Policijske uprave in območne policijske postaje v okviru svojih pristojnosti sodelujejo z organi samoupravnih lokalnih skupnosti na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v samoupravni lokalni skupnosti.

(2) Policijske uprave in območne policijske postaje sodelujejo tudi z drugimi organi, organizacijami in institucijami, civilno družbo in posamezniki, katerih dejavnost je usmerjena k zagotavljanju večje varnosti oziroma k spodbujanju varnostnega samoorganiziranja prebivalcev, ter jim v okviru svojih pristojnosti in možnosti nudijo pomoč.

(3) Policijske uprave in območne policijske postaje ter organi, organizacije in institucije iz prvega in drugega odstavka tega člena sporazumno ustanavljajo svete, sosvete, komisije ali

druge dogovorjene oblike partnerskega sodelovanja za zagotavljanje večje varnosti. V ustanovitvenem aktu se določijo področje, območje in način njihovega delovanja.

37. člen
(druge oblike sodelovanja)

(1) Policija sodeluje z državnimi organi, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, pravnimi osebami, samostojnimi podjetniki posamezniki, tujimi varnostnimi organi, posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost ter z drugimi organi in organizacijami zaradi zagotavljanja večje varnosti.

(2) Zaradi uresničevanja ciljev iz prejšnjega odstavka sme policija sklepati sporazume o sodelovanju.

38. člen
(sodelovanje z veteranskimi in drugimi stanovskimi organizacijami)

(1) Policija sodeluje z veteranskimi in drugimi stanovskimi organizacijami, katerih dejavnost je med drugim pomembna za izpopolnjevanje in usposabljanje policistov ter promocijo poklica policista.

(2) Način sodelovanja, ki ne pomeni financiranja organizacije, se opredeli s sporazumom.

VI. MEDNARODNO SODELOVANJE IN SODELOVANJE V MEDNARODNIH CIVILNIH MISIJAH

39. člen
(sodelovanje med pristojnimi varnostnimi organi)

Policija sodeluje s pristojnimi tujimi varnostnimi organi in z drugimi mednarodnimi organizacijami s področja nalog policije na podlagi sprejetih mednarodnih obveznosti, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

40. člen
(napotitev)

Policija skladno z določbami zakona, ki ureja napotitve v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije napoti uslužbence policije v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije. Napotitev uslužbencev policije v druge organizacije pa izvede na podlagi odločitve ministra.

VII. UNIFORMA, POLOŽAJNE OZNAKE IN SIMBOLI

41. člen
(uniforma, položajne oznake in simboli policije)

(1) Policisti, ki opravljajo naloge v uniformi, imajo pravico in dolžnost nositi uniformo v skladu s predpisom, ki ga izda minister.

(2) Upokojeni policisti in neuniformirani policisti lahko nosijo slovesno uniformo na državnih prireditvah, srečanjih poklicnih, strokovnih in veteranskih združenj ter na pogrebih aktivnih in upokojenih policistov v skladu s predpisom, ki ga izda minister.

(3) Drugi uslužbenci policije lahko zaradi opravljanja narave svojega dela nosijo uniformo v skladu s predpisom, ki ga izda minister. Delovna mesta drugih uslužbencev policije, ki pri svojem delu nosijo uniformo, so določena v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

(4) Uporabo uniforme za film, televizijo, gledališke predstave, druge javne nastope, reklamne in druge komercialne namene dovoljuje generalni direktor policije.

(5) Uniformo, položajne oznake in simbole policije predpiše vlada.

(6) Nadomestilo za vzdrževanje uniforme, uporabo lastnih oblačil v službene namene, postopke ob uničenju ali poškodovanju uniforme se dogovori s Kolektivno pogodbo za policiste.

42. člen

(prepoved reprodukcije in uporabe uniforme, oznak in simbolov policije)

(1) Prepovedano je izdelovati ali uporabljati uniforme in oznake, ki so po barvi, kroju, položajnih oznakah, simbolih ali drugih oznakah enake ali podobne uniformi, položajnim oznakam, simbolom ali drugim oznakam na uniformi policije, ter reproducirati in uporabljati v prometu vozila, ki so po grafični podobi enaka ali podobna vozilom in drugim prevoznim sredstvom policije.

(2) Predmete, ki so bili izdelani ali uporabljeni v nasprotju s prejšnjim odstavkom, policist zaseže na kraju prekrška.

VIII. STATUS POLICISTOV TER POSEBNOSTI UREDITVE DELOVNO-PRAVNIH RAZMERIJ IN UREDITVE S PODROČJA ZDRAVSTVENEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

1. STATUS POLICISTOV

43. člen

(uslužbenec policije)

Uslužbenci policije so policisti in drugi uslužbenci, zaposleni v policiji.

44. člen

(policist)

(1) Policisti so uniformirani ali neuniformirani uslužbenci policije, ki opravljajo naloge policije in imajo pravico in dolžnost izvrševati policijska pooblastila.

(2) Za delovno mesto policista se zahteva najmanj srednješolska izobrazba.

(3) Poklic policista se določi s poklicnim standardom, ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov.

(4) Policisti imajo službeno izkaznico, s katero izkazujejo pooblaščenost za izvajanje policijskih pooblastil.

(5) Službeno izkaznico izda generalni direktor policije.

(6) Obrazec službene izkaznice ter postopek za njeno izdajo in vrnitev predpiše minister.

2. POGOJI ZA SKLENITEV DELOVNEGA RAZMERJA TER POSTOPEK IMENOVANJA IN RAZREŠITVE

45. člen

(pogoji za sklenitev delovnega razmerja)

(1) Delovno razmerje za opravljanje nalog v policiji lahko sklene oseba, ki poleg pogojev, določenih v predpisih, ki urejajo sklenitev delovnega razmerja javnih uslužbencev, izpolnjuje še naslednje pogoje:

1. da ima ustrezne psihofizične sposobnosti;
2. da ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali da ni bila pravnomočno obsojena zaradi drugega kaznivega dejanja na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece;
3. da zoper osebo ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti;
4. da je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Evropski uniji;
5. da je bila varnostno preverjena v obsegu in na način, kot je določen v tem zakonu, in da zanjo ne obstaja varnostni zadržek;
6. da nima dvojnega državljanstva;
7. da ni član politične stranke in da o tem poda pisno izjavo.

(2) Pogoji iz 1., 6. in 7. točke prejšnjega odstavka se uporabljajo samo za sklenitev delovnega razmerja policista.

(3) Psihofizične sposobnosti iz 1. točke prvega odstavka tega člena se določijo v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

(4) Za kandidata za policista se zahteva najmanj srednja strokovna ali srednja splošna izobrazba.

(5) Osebi, s katero ni bilo sklenjeno delovno razmerje za policista, policija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev.

46. člen (sklenitev delovnega razmerja)

(1) Sklenitev delovnega razmerja policistov se izvede skladno s predpisi, ki urejajo sistem javnih uslužbencev, če ta zakon ne določa drugače.

(2) Delovno razmerje s kandidati za policiste se sklene na podlagi javne objave.

(3) Za sklenitev delovnega razmerja policista na delovnih mestih, za katera se zahtevajo posebna znanja in spretnosti, se ne uporabljajo predpisi, ki urejajo sistem javnih uslužbencev, in tudi ni potrebna javna objava. Delovna mesta se določijo v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

47. člen (preklic izbire)

Policija lahko prekliče izbiro osebe za sklenitev delovnega razmerja, če se do sklenitve delovnega razmerja ugotovijo dejstva, da oseba ne izpolnjuje pogojev iz 45. člena tega zakona. Preklica ni treba obrazložiti.

48. člen (imenovanje in razrešitev generalnega direktorja policije)

(1) Generalnega direktorja policije imenuje in razrešuje vlada na predlog ministra. Za postopek se uporabljajo določbe zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev.

(2) Generalni direktor policije je za svoje delo in delo policije odgovoren ministru.

(3) Poleg pogojev, določenih v predpisih, ki urejajo sklenitev delovnega razmerja javnih uslužbencev mora kandidat za generalnega direktorja policije izpolnjevati naslednje pogoje:

1. pogoje, ki jih ta zakon zahteva za sklenitev delovnega razmerja policista;
2. da ima najmanj 15 let delovnih izkušenj v policiji;

3. da ima najmanj osem let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v javnem sektorju.

(4) Za delovne izkušnje iz tretjega odstavka tega člena se štejejo tudi delovne izkušnje pridobljene na delovnih mestih s statusom pooblaščenih uradne osebe po Zakonu o notranjih zadevah (Uradni list SRS št. 28/80, 38/88, 27/89 in Uradni list RS, št. 19/91, 4/92, 58/93 in 87/97).

49. člen

(namestnik generalnega direktorja policije)

(1) Generalni direktor policije ima lahko dva namestnika, ki mu pomagata pri vodenju policije v okviru pooblastil, ki jih določi generalni direktor policije s pisnim pooblastilom.

(2) V primeru odsotnosti ali zadržanosti generalni direktor policije pooblasti namestnika, ki ga nadomešča.

(3) Poleg pogojev, določenih v predpisih, ki urejajo sklenitev delovnega razmerja javnih uslužbencev, mora kandidat za namestnika generalnega direktorja policije izpolnjevati naslednje pogoje:

1. pogoje, ki jih ta zakon zahteva za sklenitev delovnega razmerja policista;
2. da ima najmanj 12 let delovnih izkušenj v policiji;
3. da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v javnem sektorju.

(4) Za delovne izkušnje iz tretjega odstavka tega člena se štejejo tudi delovne izkušnje pridobljene na delovnih mestih s statusom pooblaščenih uradne osebe po Zakonu o notranjih zadevah (Uradni list SRS št. 28/80, 38/88, 27/89 in Uradni list RS, št. 19/91, 4/92, 58/93 in 87/97).

50. člen

(imenovanje in razrešitev direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada)

Direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada imenuje in razrešuje generalni direktor policije. Za postopek se uporabljajo določbe zakona o javnih uslužbencih, ki urejajo imenovanje in razrešitev direktorja organa v sestavi.

51. člen

(prisega)

(1) Po opravljenem izpitu iz 60. člena tega zakona mora policist dati prisego pred generalnim direktorjem policije.

(2) Prisega se glasi: "Slovesno prisegam, da bom pri izvajanju nalog policije vestno, odgovorno, humano in zakonito izpolnjeval svoje naloge ter spoštoval človekove pravice in temeljne svoboščine."

(3) Prisego iz prejšnjega odstavka dajo tudi pomožni policisti.

3. POSEBNOSTI UREDITVE DELOVNOPRAVNIH RAZMERIJ

52. člen

(delovna razmerja in plače)

Za uslužbence policije veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in plače javnih uslužbencev, predpisi, ki urejajo zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter kolektivne pogodbe, ki veljajo za uslužbence policije, če s tem zakonom ni določeno drugače.

53. člen
(varnostno preverjanje)

(1) Policija izvede varnostno preverjanje posameznika pred sklenitvijo delovnega razmerja za opravljanje nalog v policiji in pred sklenitvijo pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji ter uslužbenca policije pred premestitvijo ali napotitvijo na določena delovna mesta v policiji in pred napotitvijo v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije.

(2) Policija lahko varnostno preveri tudi osebe, ki se bodo izobraževale, izpopolnjevale ali usposabljevale po programih policije.

(3) Varnostno preverjanje je poizvedba, ki jo opravi policija in katere namen je zbrati podatke o morebitnih varnostnih zadržkih iz 54. člena tega zakona.

(4) Varnostno preverjanje osebe se izvaja z njeno pisno privolitvijo. Za osebo, ki ne privoli v varnostno preverjanje, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za sklenitev delovnega razmerja v policiji, za premestitev ali napotitev v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali na določeno delovno mesto oziroma za sklenitev pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji ali izobraževanje, izpopolnjevanje ali usposabljanje po programih policije.

(5) Policija pri varnostnem preverjanju pridobiva podatke neposredno od osebe, na katero se podatki nanašajo, od drugih oseb, organov in organizacij in iz že obstoječih zbirk podatkov. Če policija pri varnostnem preverjanju zbira osebne in druge podatke o preverjeni osebi iz že obstoječih zbirk podatkov, so ji organi, organizacije in drugi subjekti, ki na podlagi zakona vodijo zbirke podatkov, dolžni na podlagi pisne ali s pisno obliko izenačene zahteve brezplačno posredovati zahtevane osebne in druge podatke.

(6) Določena delovna mesta iz prvega odstavka tega člena so delovna mesta iz tretjega odstavka 46. člena tega zakona in druga delovna mesta izpostavljena dodatnim tveganjem, določena v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

54. člen
(varnostni zadržek)

(1) Varnostni zadržki so:

1. lažne navedbe podatkov preverjane osebe v vprašalniku ali v razgovoru za varnostno preverjanje;
2. neizbrisana pravnomočna obsodba za naklepno kaznivo dejanje z elementi nasilja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti;
3. neizbrisana pravnomočna odločba o prekršku zoper javni red in mir z elementi nasilja ter prekrškov s področja proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ter orožja;
4. dokončen disciplinski ukrep zaradi težje disciplinske kršitve pri obdelovanju oziroma obravnavanju tajnih podatkov, osebnih podatkov in varovanih podatkov policije;
5. odvisnost od alkohola, prepovedanih drog oziroma druga zasvojenost;
6. bolezen ali duševne motnje, ki bi lahko ogrozile varno opravljanje nalog policije;
7. članstvo ali sodelovanje v organizacijah ali skupinah, ki ogrožajo vitalne interese Republike Slovenije ali držav članic političnih, obrambnih in varnostnih zvez, katerih članica je Republika Slovenija;
8. navezovanje stikov in poskusov novačenja organizacij in združb, ki delujejo zoper pravni red Republike Slovenije;
9. utemeljen dvom o zanesljivosti ali verodostojnosti osebe za sklenitev delovnega razmerja v policiji, za premestitev ali napotitev v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali na določeno delovno mesto oziroma za sklenitev pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji.

(2) Utemeljen dvom o zanesljivosti ali verodostojnosti osebe iz 9. točke prejšnjega odstavka obstaja, če se na podlagi ugotovljenih dejstev iz prekrškovnih ali kazenskih postopkov ali življenjskih razmer lahko sklepa, da bo oseba nezakonito in nestrokovno opravljala naloge v policiji oziroma v mednarodni civilni misiji ali mednarodni organizaciji. Pri presoji se upoštevajo okoliščine in teža storitve posameznih dejanj oziroma kršitev, vrsto in višino

predpisane oziroma izrečene sankcije, čas, ki je pretekel od storitve, vpliv na varnost ljudi in premoženja, starost osebe v času storitve oziroma kršitve, povezava med dejanjem in nalogami, ki jih ali bi jih opravljala v policiji oziroma v mednarodni civilni misiji ali mednarodni organizaciji.

(3) Če se z varnostnim preverjanjem ugotovi sum odvisnosti od alkohola, drog ali drugih zasvojenosti iz 5. točke prvega odstavka tega člena oziroma sum bolezni ali duševnih stanj iz 6. točke prvega odstavka tega člena, policija ta sum preveri tako, da napoti preverjano osebo na zdravniški pregled v zdravstveno organizacijo, ki jo določi policija. Preverjanje se opravi na podlagi sklepa o napotitvi. Če se preverjana oseba pregleda iz neupravičenih razlogov ne udeleži v roku, ki ji ga določi zdravstvena organizacija, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za sklenitev delovnega razmerja v policiji, za premestitev ali napotitev v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali na določeno delovno mesto oziroma za sklenitev pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji.

55. člen

(pogodba o zaposlitvi za določen čas)

(1) Za opravljanje nalog varovanja zunanje meje Evropske unije in varovanja objektov, ki jih v skladu s predpisi varuje policija, se lahko z osebo, ki izpolnjuje pogoje iz 45. člena tega zakona, sklene pogodba o zaposlitvi za določen čas do pet let, ki se lahko enkrat podaljša za obdobje do pet let.

(2) Za sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas z osebo iz prejšnjega odstavka ni potrebna javna objava ali javni natečaj.

56. člen

(javna objava za kandidate za policiste)

Na predlog generalnega direktorja policije ministrstvo z javno objavo objavi prosta delovna mesta kandidatov za policista v skladu s potrebami in kadrovskim načrtom.

57. člen

(pravnomočna kazenska sodba)

(1) Če je bil uslužbenec policije pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece zaradi naklepne kaznivega dejanja, mu preneha pogodba o zaposlitvi, delovno razmerje pa mu preneha s sklepom, ki ga izda predstojnik, najkasneje pa 15. dan po vročitvi pravnomočne sodbe policiji.

(2) Sodišče mora v primerih iz prejšnjega odstavka pravnomočno sodbo poslati policiji.

58. člen

(imenovanje v naziv)

Po imenovanju v policijski ali kriminalistični naziv mora uslužbenec policije v roku, ki je za to usposabljanje določen v predpisih, ki urejajo sistem javnih uslužbencev opraviti usposabljanje za imenovanje v naziv.

59. člen

(strokovno in psihofizično usposabljanje)

(1) Policisti morajo biti strokovno in psihofizično usposobljeni za opravljanje nalog policije, policija pa jim mora zagotavljati pogoje za usposabljanje. Če policist posameznih usposabljanj, za katera je tako določeno v programih usposabljanj iz 97. člena tega zakona v tekočem letu ne opravi uspešno, mora opravljati preizkus strokovne in psihofizične usposobljenosti pred komisijo, ki jo imenuje generalni direktor policije.

(2) Policist lahko ponavlja preizkus iz prejšnjega odstavka največ dvakrat zaporedoma.

(3) Način preverjanja in ocenjevanja uspešnosti na usposabljanjih iz prvega odstavka tega člena se določi s programi usposabljanj iz 97. člena tega zakona, vsebino in potek preizkusa strokovne in psihofizične usposobljenosti ter način ocenjevanja pred komisijo pa določi minister na predlog generalnega direktorja policije.

60. člen
(izpit iz policijskih pooblastil)

(1) Oseba, ki je sklenila delovno razmerje za opravljanje nalog policista, mora v roku enega leta po sklenitvi delovnega razmerja opraviti izpit za izvajanje policijskih pooblastil.

(2) Vsebino in način opravljanja izpita iz prejšnjega odstavka predpiše minister na predlog generalnega direktorja policije.

(3) Osebi, ki v roku iz prvega odstavka tega člena ne opravi izpita za izvajanje policijskih pooblastil, preneha delovno razmerje.

(4) Izpita ne opravlja oseba, ki je uspešno zaključila izobraževalni program policist ali kriminalistični tečaj.

61. člen
(odvzem policijskih pooblastil)

(1) Generalni direktor policije lahko z odločbo odvzame policistu pravico izvajati policijska pooblastila:

- če uporabi policijska pooblastila v nasprotju s predpisi;
- če ravna v nasprotju z določbo zakona, ki določa naloge in pooblastila policije in določa, da morajo policisti tudi zunaj delovnega časa preprečevati nezakonita dejanja ter izvajati policijske naloge, če je zaradi nezakonitega dejanja ali zaradi splošne nevarnosti neposredno ogroženo življenje, zdravje, osebna varnost ali premoženje;
- če tretjič ne opravi preizkusa iz 59. člena tega zakona;
- če se ugotovi, da ima dvojno državljanstvo;
- če ne izpolnjuje več pogojev za dostop do tajnih podatkov zahtevane stopnje ali
- če opravlja dela iz 75. člena tega zakona.

(2) Generalni direktor policije z odločbo odvzame policistu pravico izvajati policijska pooblastila na podlagi ocene zdravstvene komisije, da ni zmožen za opravljanje svojega dela ali če ugotovi, da je član politične stranke.

(3) Zoper odločbo iz prvega in drugega odstavka tega člena je dopustna pritožba. O pritožbi odloča minister.

(4) Policista iz prvega in drugega odstavka tega člena generalni direktor policije premesti na drugo delovno mesto, ustrezno njegovi strokovni izobrazbi. Če uslužbenec ponujeno delovno mesto, ki ustreza njegovi izobrazbi, odkloni ali če mu takega delovnega mesta v policiji ali drugem državnem organu ni mogoče zagotoviti, mu po preteku odpovednega roka preneha delovno razmerje.

(5) Policistu iz prvega in drugega odstavka tega člena se odvzamejo službena izkaznica, orožje in uniforma ter se mu prepreči dostop do policijskih evidenc.

62. člen
(začasen odvzem policijskih pooblastil)

(1) Policistu, ki je zaradi težav z duševnim zdravjem nezmožen opravljati naloge policije, lahko generalni direktor policije na predlog zdravstvene komisije policije z odločbo začasno odvzame pravico izvajati policijska pooblastila. Ukrep lahko traja 30 dni in se lahko na predlog zdravstvene komisije podaljša, vsakič za največ 60 dni, do zaključka zdravljenja.

(2) Neposredni vodja policista, ki meni, da so se pri policistu pojavile okoliščine iz prejšnjega odstavka, v roku 24 ur ali najkasneje prvi naslednji delovni dan poda predlog za oceno sposobnosti policista zdravstveni komisiji policije, policistu pa takoj odvzame službeno orožje in službeno izkaznico ter mu prepreči dostop do policijskih evidenc. Zdravstvena komisija mora predlog obravnavati in svoje stališče sporočiti v dveh dneh po prejemu predloga.

(3) Po prenehanju razlogov za začasni ukrep po prvem odstavku tega člena zdravstvena komisija policije predlaga generalnemu direktorju odpravo tega ukrepa.

(4) Zoper odločbo iz prvega odstavka tega člena je dopustna pritožba v osmih dneh. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe. O pritožbi odloči minister v roku osmih delovnih dni.

63. člen

(prepoved opravljanja dela in začasna odstranitev od dela)

Policistu, ki mu je prepovedano opravljanje dela, ali policistu, ki je začasno odstranjen od dela, se odvzame službena izkaznica in orožje ter onemogoči dostop do evidenc, ki jih vodi ali uporablja policija.

64. člen

(pravna pomoč)

(1) Policija zagotavlja plačano pravno pomoč policistu, pomožnemu policistu in nekdanjemu policistu, zoper katerega se vodi predkazenski postopek oziroma zoper katerega je uveden kazenski ali pravdni postopek zaradi opravljanja nalog policije, ki jih je po oceni policije opravil v skladu s predpisi.

(2) O vlogi za pravno pomoč za zaposlene na generalni policijski upravi, direktorje policijskih uprav in nekdanje policiste odloči generalni direktor policije, za zaposlene na policijski upravi in območni policijski postaji ter pomožne policiste pa direktor policijske uprave.

(3) Način zagotavljanja plačane pravne pomoči predpiše minister na predlog generalnega direktorja policije.

65. člen

(psihološka pomoč in psihološka podpora)

(1) Policija zagotavlja strokovno psihološko pomoč in psihološko podporo uslužbencem policije v primeru hujših psihičnih obremenitev pri opravljanju nalog policije in drugih dogodkih, ki vplivajo na opravljanje nalog policije, ter udeležbo v programih, namenjenih obvladovanju psihičnih obremenitev.

(2) Psihološko pomoč in podporo iz prejšnjega odstavka lahko policija zagotovi tudi ožjim družinskim članom uslužbenca policije.

(3) Vrste in način izvajanja strokovne psihološke pomoči in podpore ter usposabljanja uslužbencev policije za obvladovanje psihičnih obremenitev predpiše minister na predlog generalnega direktorja policije.

66. člen

(varovanje ogroženih uslužbencev policije)

(1) Policija mora za zagotavljanje varnosti uslužbencev policije in njihovih bližnjih izvajati ukrepe za preprečitev vseh vrst ogrožanja na delu ali v zvezi z delom, ter ukrepe za varovanje tehničnih sredstev in opreme policije.

(2) Za izvedbo ukrepov za zagotavljanje varnosti uslužbencev policije in njihovih bližnjih je potrebno pisno soglasje ogrožene osebe.

(3) Vrste in način izvajanja ukrepov iz prvega odstavka tega člena, način določanja stopnje ogroženosti ter pogoje odprodaje tehničnih sredstev in naprav, uporabljenih pri izvajanju ukrepov iz prvega odstavka tega člena, predpiše minister na predlog generalnega direktorja policije.

67. člen
(začasna premestitev in napotitev)

(1) Zaradi nemotenega opravljanja nalog policije ali policijskih podpornih dejavnosti lahko generalni direktor policije začasno premesti uslužbenca policije na drugo delovno mesto ali ga napoti na delo na določeno območje ali področje dela, vendar najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev.

(2) Zaradi nemotenega opravljanja nalog policije ali policijskih podpornih dejavnosti lahko direktor policijske uprave začasno napoti uslužbenca policije z ene na drugo območno policijsko postajo oziroma notranjo organizacijsko enoto na območju policijske uprave, vendar najdlje za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev.

(3) Odločba o začasni premestitvi oziroma napotitvi mora biti uslužbencu policije vročena najmanj sedem dni pred nastopom dela. Odločba je dokončna.

(4) Uslužbenec policije, ki je premeščen ali napoten v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena, ima pravico do povračila stroškov prevoza na delo in z dela v skladu s predpisi, ki urejajo povračila stroškov prevoza na delo in z dela za javne uslužbence, ali do nadomestila stroškov za ločeno življenje in selitvenih stroškov, če se preseli.

(5) Uslužbencu policije, ki je premeščen ali napoten v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena in se preseli, policija zagotovi ustrezno nastanitev.

(6) Za začasno premestitev ali napotitev po določbah tega člena ne veljajo omejitve zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev, glede oddaljenosti kraja opravljanja dela od dotedanega kraja opravljanja dela.

(7) Neposredno po zaključku začasne premestitve in napotitve po prvem in drugem odstavku tega člena je uslužbenec policije lahko ponovno začasno premeščen oziroma začasno napoten le, če s tem soglaša.

68. člen
(premestitev na specifična delovna mesta)

(1) Zaradi nemotenega opravljanja nalog policije lahko generalni direktor policije začasno premesti policista na delovno mesto, za opravljanje katerega se zahtevajo posebna znanja in spretnosti, ki so določena v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

(2) Premestitev iz prejšnjega odstavka se lahko opravi samo s soglasjem policista in traja največ tri leta, z možnostjo sporazumnega podaljšanja. Premestitev lahko skupno traja največ devet let.

69. člen
(začasna premestitev v drug državni organ)

(1) Policist je lahko zaradi varovanja določenih oseb in objektov, nadzora nad policijo ali reševanja pritožb nad delom policije premeščen na delo v drug državni organ.

(2) Premestitev iz prejšnjega odstavka se lahko opravi samo na podlagi pisnega soglasja policista in traja največ dve leti z možnostjo sporazumnega podaljšanja za največ dve leti.

(3) Policist, ki je premeščen na podlagi prvega odstavka tega člena, je za svoje delo odgovoren predstojniku organa, v katerega je premeščen. V času začasne premestitve ima

pravice in obveznosti, ki izhajajo iz tega zakona, v obsegu, določenem v sporazumu med državnim organom, kamor je policist začasno premeščen, in policijo.

(4) Po izteku začasne premeščitve po tem členu, ima policist pravico vrniti se na delo v policijo na delovno mesto, ki ustreza njegovemu nazivu in za katero izpolnjuje pogoje.

70. člen (delo v posebnih delovnih pogojih)

(1) Uslužbenci policije so dolžni opravljati delo v posebnih delovnih pogojih, kadar je to potrebno za izvajanje z zakonom določenih nalog.

(2) Posebni delovni pogoji so:

1. delo v neenakomerno razporejenem delovnem času,
2. delo v izmenah,
3. delo ob sobotah, nedeljah, praznikih in drugih dela prostih dnevih,
4. delo preko polnega delovnega časa,
5. popoldansko in nočno delo,
6. delo v deljenem delovnem času.

(3) Delo v neenakomerno razporejenem delovnem času oziroma v izmenah vključuje opravljanje delovne obveznosti ob sobotah, nedeljah, praznikih in drugih dela prostih dnevih ter delo v popoldanskem in nočnem času s prerazporeditvijo delovnega časa v okviru določene redne mesečne oziroma letne delovne obveznosti.

(4) Delovna mesta, na katerih poteka delo v skladu s prejšnjim odstavkom, se določijo v aktu o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest.

(5) Če to terjajo varnostne razmere oziroma če je samo tako mogoče opraviti določene naloge, ki jih ni mogoče odlagati ali pa morajo biti opravljene v določenem roku, se lahko odredijo tudi druge oblike dela v posebnih pogojih, kot so določene v prvem odstavku tega člena.

(6) Generalni direktor policije določi primere, v katerih je dovoljeno odrediti delo iz prejšnjega odstavka, in osebe, ki ga lahko odredijo.

71. člen (pripravljenost za delo)

(1) Pripravljenost za delo je poseben delovni pogoj, pri katerem mora biti uslužbenec policije, ki mu je pripravljenost odrejena, v pripravljenosti za delo doma ali na določenem kraju. Pripravljenost pomeni dosegljivost uslužbenca policije po telefonu ali drugih sredstvih za potrebe prihoda na delovno mesto ali na kraj, kjer je treba opraviti nujno nalogo.

(2) Uslužbenec policije, ki je v času pripravljenosti poklican na delo, se mora v najkrajšem možnem času zglasiti na delovnem mestu ali kraju, kjer je treba opraviti določeno nalogo.

(3) Pripravljenost za delo se ne šteje v delovni čas.

(4) Če uslužbenec policije med pripravljenostjo za delo začne opravljati delo, se mu čas opravljanja dela šteje v delovni čas.

(5) Pripravljenost za delo lahko odredita generalni direktor policije in direktor policijske uprave ali osebe, ki jih pooblastita.

72. člen (delo preko polnega delovnega časa)

(1) Policistu se lahko odredi delo preko polnega delovnega časa, pri čemer se časovna omejitev dnevnega, tedenskega in mesečnega delovnega časa preko polnega delovnega

časa upošteva kot povprečna omejitev v določenem časovnem obdobju, ki ne sme biti daljše od štirih mesecev. Pri izračunu povprečja se ne upoštevata letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni.

(2) S soglasjem policista se dnevna, tedenska in mesečna časovna omejitev lahko upošteva kot povprečna omejitev v obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev.

73. člen

(delo preko polnega delovnega časa v izjemnih in nujnih primerih)

(1) Ne glede na določbe zakona, ki ureja delovna razmerja, o časovnih omejitvah dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa, lahko v izjemnih, nujnih ali nepredvidenih primerih, ko ni mogoče na drugačen način opraviti nalog policije, nadrejeni policistu po poteku delovnega časa odredi, da dokonča začeto nalogo.

(2) Odreditev dela po prejšnjem odstavku je dopustna le za najkrajši možni čas, s tem da je treba policistu takoj po prenehanju razlogov zagotoviti ustrezen počitek. Soglasje policista ni potrebno.

(3) Delo preko polnega delovnega časa po prvem odstavku tega člena mora nadrejeni odrediti v pisni obliki praviloma pred potekom rednega delovnega časa. Če zaradi narave dela ali nujnosti opravljanja dela to ni mogoče, se lahko delo preko polnega delovnega časa v izjemnih in nujnih primerih odredi ustno. V tem primeru se pisna odreditev vroči policistu naknadno, praviloma v 48 urah po opravljenem nadurnem delu.

(4) Delo preko polnega delovnega časa odrejeno na podlagi prvega odstavka tega člena lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec.

(5) Skupno delo preko polnega delovnega časa policista ne sme presežati letne časovne omejitve, ki jo določa zakon, ki ureja delovna razmerja.

74. člen

(povečan obseg v času posebnih obremenitev)

(1) Policistom Specialne enote in policistom, ki neposredno skupaj s Specialno enoto opravljajo posebno nevarne naloge z najvišjo stopnjo ogroženosti življenja, se za čas izvajanja nalog v nevarnih pogojih in pod posebnimi obremenitvami plača zaradi povečanega obsega in zaradi posebnih obremenitev poveča za največ 30 odstotkov osnovne plače. Policistom Specialne enote pripada dodatek tudi za čas usposabljanja za izvajanje zgoraj navedenih nalog.

(2) Odstotek povišanja plače iz prejšnjega odstavka določi vlada na predlog ministra.

75. člen

(prepoved opravljanja del)

(1) Policist ne sme opravljati dela, ki bi ga oviralo pri opravljanju policijskih nalog.

(2) Policist, ki prostovoljno ali nepoklicno opravlja naloge zaščite, reševanja in pomoči, mora opravljati te naloge na način, ki ga ne ovira pri opravljanju nalog policije.

(3) Dela iz prvega odstavka tega člena predpiše minister.

76. člen

(naloge v času stavke)

(1) Policisti so dolžni med stavko opravljati naslednje naloge policije:

- varovanje življenja, osebne varnosti ljudi in premoženja,
- preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj,

- odkrivanje in prijemanje storilcev kaznivih dejanj in drugih iskanih oseb ter njihovo izročanje pristojnim organom,
- varovanje določenih oseb, organov, objektov, prostorov in okolišev državnih organov,
- vzdrževanje javnega reda,
- nadzor in urejanje prometa na javnih cestah,
- izvajanje nadzora državne meje,
- opravljanje nalog, določenih v predpisih o tujcih.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka so policisti dolžni opravljati pravočasno, učinkovito in v skladu z navodili nadrejenih.

77. člen

(varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požarom)

(1) V delovnih in pomožnih prostorih policije ter pri uporabi sredstev za delo se uporabljajo predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom.

(2) Posamezne ukrepe in postopke za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom v prostorih, kjer se uporabljajo ali so uskladiščena sredstva oborožitve ter tehnična oprema, določi minister v internem aktu.

78. člen

(začasna prepoved dela)

(1) Če je uslužbenec policije pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ali drugih snovi, ki zmanjšujejo zmožnost za opravljanje dela, ali če je v takšnem psihofizičnem stanju, da neposredno ogroža svojo varnost ali varnost drugih, se mu prepreči nastop dela ali prepove nadaljevanje opravljanja dela. Prepoved nastopa dela oziroma prepoved nadaljevanja opravljanja dela odredi vodja enote ali uslužbenec, ki ga nadomešča, ustno in se zaznamuje v razpored dela. Če se v enoti razporeda dela ne vodi, se o tem napiše uradni zaznamek.

(2) Preizkus alkoholiziranosti ali strokovni pregled, s katerim se ugotavlja prisotnost alkohola ali drugih prepovedanih snovi, ki zmanjšujejo zmožnost za opravljanje dela, lahko delavcu policije, ki kaže znake motenj v vedenju, katerih posledica je lahko zmanjšana zmožnost za opravljanje dela, odredi vodja enote ali uslužbenec, ki ga nadomešča, oziroma uslužbenec policije, ki ga pooblastita.

(3) V primeru iz prvega odstavka tega člena se policistu začasno odvzame službena izkaznica in orožje. Odvzem lahko traja največ 24 ur.

(4) Ukrepi iz prvega in tretjega odstavka tega člena se izvedejo tudi v primeru, če uslužbenec policije odkloni preizkus s sredstvi ali napravami za ugotavljanje alkohola ali strokovni pregled, s katerim se ugotavlja prisotnost alkohola ali drugih prepovedanih snovi, ki zmanjšujejo zmožnost za opravljanje dela.

79. člen

(dodatek na stalnost pri premetitvi)

(1) Javnemu uslužbencu, ki je premeščen na delo v policijo, se za določitev dodatka na stalnost šteje tudi delovna doba v organu, iz katerega je premeščen, če je bil po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za organ, iz katerega je premeščen, upravičen do dodatka na stalnost.

(2) Policistu, ki ponovno sklene pogodbo o zaposlitvi v policiji, se pri odmeri dodatka za stalnost ne upošteva delovna doba v policiji pred ponovno zaposlitvijo razen, če je pred ponovno sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi v policiji opravljal delo v drugem državnem organu.

80. člen

(skupna višina dodatkov)

Uslužbencem policije se ne glede na omejitve, določene v 31. členu Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Ur.l. RS, št. 108/09-UPB13, 8/10-Odl.US, 13/10, 16/10-Odl.US, 50/10-Odl.US, 59/10, 85/10, 94/10-ZIU, 107/10, 35/11, 110/11-ZDIU12, 27/12-Odl.US, 40/12-ZUJF) vsi dodatki, določeni s tem in drugimi zakoni, izplačajo v predpisani višini.

81. člen
(dodatno pokojninsko zavarovanje)

Policiste, ki opravljajo naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje ali ki jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti, policija obvezno dodatno pokojninsko zavaruje v skladu s predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

82. člen
(zdravstvena komisija)

(1) Za potrebe policije se ustanovi zdravstvena komisija, ki ocenjuje zmožnost policista za opravljanje dela.

(2) Zdravstveno komisijo imenuje generalni direktor policije.

(3) Policista, ki ga komisija iz prvega odstavka tega člena oceni, da ni zmožen za opravljanje svojega dela, je pa zmožen za drugo delo v policiji, se lahko ne glede na določbe zakona, ki ureja sistem javnih uslužbencev, premesti tudi na strokovno tehnično delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne usposobljenosti in zdravstvenemu stanju.

(4) Če je zmanjšana delovna zmožnost posledica opravljanja z zakonom določenih nalog, policist ali poklicne bolezni v primeru premestitve na drugo delovno mesto obdrži plačo, ki jo je prejemal na prejšnjem delovnem mestu, če je to zanj ugodneje.

83. člen
(nezgodno zavarovanje)

(1) Policija zavaruje uslužbence policije v času opravljanja dela za primer nesreče pri delu, katere posledica je smrt, trajna izguba splošne delovne zmožnosti ali začasna izguba delovne zmožnosti, če opravljajo operativno delo ali drugo nevarno delo.

(2) Delovna mesta, na katerih so uslužbenci policije zavarovani, so določena v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

84. člen
(posebna odškodnina)

(1) Uslužbenec policije, ki ni zavarovan po določbah prejšnjega člena, ima v primeru nesreče pri delu, posledica katere je trajna izguba splošne delovne zmožnosti, pravico do posebne odškodnine v višini največ 100 odstotkov zavarovalne vsote, določene na podlagi prejšnjega člena. Višina posebne odškodnine je odvisna od odstotka trajne izgube splošne delovne zmožnosti.

(2) V primeru smrti delavca policije iz prejšnjega odstavka pripada posebna odškodnina v višini 100 odstotkov zavarovalne vsote iz prejšnjega člena njegovi družini oziroma zakoncu, zunajzakonskemu partnerju ali partnerju iz registrirane istospolne partnerske skupnosti.

(3) Višino in način izplačila posebne odškodnine v vsakem posameznem primeru določi generalni direktor policije.

85. člen
(stroški pogreba in enkratna denarna pomoč)

(1) Za policista, ki je pri opravljanju svojega dela izgubil življenje, policija v soglasju s svojci izvede pogrebne slovesnosti in poravna stroške pogreba v kraju, ki ga določijo svojci.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka družini oziroma zakoncu, zunajzakonskemu partnerju ali partnerju iz registrirane istospolne partnerske skupnosti policista pripada enkratna denarna pomoč, v višini skupnega zneska bruto plač, ki jih je v zadnjih dvanajstih mesecih prejel pokojni policist. Znesek enkratne denarne pomoči določi generalni direktor policije s sklepom.

(3) Generalni direktor policije lahko z internim aktom določi protokol pogrebne slovesnosti.

86. člen

(pravice družinskih članov po smrti policista)

Ožjim družinskim članom policista, ki je pri opravljanju svojega dela izgubil življenje, pripadajo tudi naslednje pravice:

- psihološka pomoč in podpora ob smrti policista;
- štipendiranje šoloobveznih otrok ter posvojencev, vendar ne dlje kakor do leta, v katerem dopolnijo 27 let starosti;
- brezplačno svetovanje in nudenje informacij v zvezi z urejanjem zadev, povezanih s smrtjo policista;
- prednost pri zaposlitvi brezposelnega zakonca, otroka ali posvojenca v policiji pod pogojem, da izpolnjuje pogoje za zasedbo delovnega mesta, določene v 45. členu tega zakona;
- brezplačna uporaba počitniških zmogljivosti ministrstva deset let po smrti policista in sicer sedem dni v letu.

87. člen

(pravice v primeru invalidnosti)

Določbe prejšnjega člena se smiselno uporabljajo tudi za policista, ki mu je zaradi poškodbe, ki jo je utrpel pri opravljanju svojega dela, priznana invalidnost I. kategorije, ter njegove ožje družinske člane.

88. člen

(službena stanovanja in počitniška dejavnost)

(1) Uslužbencem policije se dodeljujejo službena stanovanja.

(2) Minister z internim aktom določi merila in kriterije ter postopke za dodeljevanje službenih stanovanj, samskih sob in ležišč v samskih sobah. Minister določi tudi način uporabe samskih sob in ležišč v samskih sobah.

(3) Upokojenim uslužbencem policije se omogoči koriščenje počitniških zmogljivosti ministrstva pod pogoji, ki veljajo za uslužbence ministrstva.

89. člen

(delovanje sindikata)

(1) Če je z zakonom ali pogodbo med policijo in reprezentativnim sindikatom v policiji določeno, da mora generalni direktor policije pred odločitvijo pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata, mora generalni direktor policije poslati predlog odločitve ali akta v mnenje sindikatu in določiti razumen rok za oblikovanje mnenja, ki praviloma ne sme biti krajši kot osem dni. Če generalni direktor policije ne uskladi predloga odločitve z mnenjem reprezentativnega sindikata, lahko sprejme neusklajeno odločitev, vendar mora pisno obrazložiti razloge, zaradi katerih ni bilo upoštevano mnenje reprezentativnega sindikata, in s tem seznaniti reprezentativni sindikat. Enako ravna generalni direktor policije tudi v primeru, ko predlaga akt v sprejem ministru.

(2) Pogoji za delovanje reprezentativnega sindikata in sindikalnih zaupnikov v policiji se urejajo s pogodbo, ki jo skleneta policija in reprezentativni sindikat.

(3) Za čas opravljanja profesionalne funkcije v reprezentativnem sindikatu policist nima pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz statusa policista. V tem času prejema 100 odstotno nadomestilo plače. Osnova za obračun nadomestila je njegova osnovna plača, ki jo je prejemal pred nastopom poklicnega opravljanja sindikalne funkcije in dodatek na delovno dobo.

VIII. PRIZNANJA

90. člen (priznanja)

(1) Za širjenje varnostne kulture, za zasluge in prispevek k razvijanju in krepitvi varnosti Republike Slovenije, za pomoč policiji ali za sodelovanje in pomoč v posameznih varnostnih akcijah se podeljujejo priznanja.

(2) Priznanja iz prejšnjega odstavka se podeljujejo uslužbencem policije in javnim uslužbencem ministrstva, enotam policije, notranjim organizacijskim enotam ministrstva, pomožnim policistom, posameznikom, državnim organom, samoupravnim lokalnim skupnostim ter pravnim osebam javnega in zasebnega prava.

(3) Za dolgoleten izjemen osebni prispevek pri krepitvi varnosti Republike Slovenije ter razvoju in krepitvi policije se lahko uslužbencem policije in javnim uslužbencem ministrstva kot priznanje podeli strelno orožje. Podeli se neformacijsko kratkoceavno orožje kategorije B po zakonu, ki ureja orožje.

(4) Za hrabro in požrtvovalno dejanje se policistu poleg »medalje policije za hrabrost« ali »medalje policije za požrtvovalnost« izplača tudi denarna nagrada.

(5) Generalni direktor policije lahko policistu, ki je prejemnik priznanja policije »medalja policije za hrabrost«, s sklepom določi do 15 dni plačane odsotnosti z dela.

(6) Vrste priznanj, podrobnejše pogoje za podelitev priznanj, višino denarne nagrade iz četrtega odstavka tega člena ter postopek podeljevanja priznanj predpiše minister.

IX. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE, USPOSABLJANJE IN RAZISKOVALNA DEJAVNOST

91. člen (načrtovanje in izvajanje)

Generalna policijska uprava načrtuje in izvaja izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in raziskovalno dejavnost v policiji ter sodeluje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami. Za izvajanje izobraževanja se smiselno uporabljajo določbe področne zakonodaje, če ni s tem zakonom določeno drugače.

92. člen (programi izobraževanja)

(1) Izobraževanje iz prejšnjega člena poteka po javno veljavnih programih izobraževanja odraslih, javno veljavnih študijskih programih za pridobitev višje strokovne izobrazbe ter po programih poklicnega izpopolnjevanja in usposabljanja.

(2) Programe iz prejšnjega odstavka sprejme minister na predlog pristojnega strokovnega sveta.

(3) Izobrazbo strokovnih delavcev, ki izvajajo programe iz prvega odstavka tega člena, predpiše minister. Minister lahko predpiše tudi druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati strokovni delavci.

93. člen

(izvajanje izobraževanja po študijskih programih prve in druge stopnje)

Za izvajanje izobraževanja po javno veljavnem študijskem programu prve ali druge stopnje s področja delovanja policije se sklene dogovor z drugimi visokošolskimi institucijami.

94. člen

(vključevanje v druge oblike izobraževanja)

Policisti se lahko vključujejo v nadaljnje izobraževanje v drugih izobraževalnih institucijah Republike Slovenije in v verificirane programe izobraževanja v drugih državah.

95. člen

(pogodba o izobraževanju)

(1) Policija z udeleženci izobraževanja sklene pogodbo, v kateri se določijo medsebojne pravice in obveznosti.

(2) Udeleženec izobraževanja je dolžan policiji povrniti stroške izobraževanja, če v roku, določenem v pogodbi o izobraževanju, ne zaključi izobraževanja ali če preneha z izobraževanjem.

(3) Povračila stroškov izobraževanja je udeleženec izobraževanja oproščen, če izobraževanja ni zaključil v roku ali če je prenehal z izobraževanjem zaradi opravičljivih razlogov, ki niso nastali po njegovi volji ali krivdi.

96. člen

(posebnosti izvajanja programov)

(1) Policija lahko za izvedbo programov izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj uslužbencev policije določi posebnosti, ki se nanašajo na prisotnost udeležencev na določenem kraju in v določenem časovnem obdobju. Udeležba v teh programih se šteje za redno delovno obveznost.

(2) Posebnosti izvajanja programov iz prejšnjega odstavka se določijo v pogodbi o zaposlitvi ali pogodbi o izobraževanju ali aktu o napotitvi udeležencev na usposabljanja in izpopolnjevanja.

97. člen

(izpopolnjevanje in usposabljanje)

(1) Izpopolnjevanje in usposabljanje policistov poteka po programih, ki jih določi generalni direktor policije.

(2) Izpopolnjevanje in usposabljanje uslužbencev policije izvajajo enote policije.

(3) Izpopolnjevanje in usposabljanje uslužbencev policije lahko izvajajo tudi ministrstvo, druga ministrstva in zunanje institucije, če potrebnih znanj in veščin, ki so potrebna za izvajanje izpopolnjevanja in usposabljanja, ni mogoče zagotoviti znotraj policije.

(4) Medsebojne pravice in obveznosti policije in udeležencev izpopolnjevanja in usposabljanja se določijo z aktom o napotitvi udeležencev na usposabljanja in izpopolnjevanja.

98. člen
(druge oblike)

(1) Policija izvaja tudi druge oblike izpopolnjevanj in usposabljanj, ki so določene z zakonom ali na njegovi podlagi izdanim predpisom, za ministristvo, druga ministristva in zunanje naročnike.

(2) Medsebojne pravice in obveznosti med policijo in naročnikom iz prejšnjega odstavka se urejajo s pogodbo.

99. člen
(zunanji izvajalci in udeleženci)

(1) V programe izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja v policiji se lahko vključujejo tudi zunanji izvajalci in udeleženci.

(2) Sodelovanje zunanjih izvajalcev in udeležencev v programih izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja se ureja s pogodbo.

100. člen
(raziskovalna dejavnost)

(1) Policija izvaja raziskovalno dejavnost s svojega delovnega področja.

(2) Policija na podlagi izobraževalnih potreb in potreb po raziskovalni dejavnosti sodeluje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami.

(3) Obseg, vrste in način sodelovanja iz prejšnjega odstavka ter medsebojna razmerja se urejajo s pogodbo.

XI. POMOŽNA POLICIJA

101. člen
(opravljanje nalog pomožne policije)

(1) Pomožni policisti so državljani Republike Slovenije, ki so sklenili pogodbo o prostovoljni službi v pomožni policiji in so usposobljeni za izvajanje policijskih nalog. Pomožni policisti sklenejo pogodbo o prostovoljni službi v pomožni policiji praviloma za obdobje najmanj petih let.

(2) Kandidati za pomožne policiste so osebe na osnovnem usposabljanju za pomožne policiste ali osebe, ki so že uspešno opravile osnovno usposabljanje pa še niso sklenile pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji.

(3) V pomožni policiji lahko sodelujejo ženske in moški od dopolnjenega 18. leta starosti do konca koledarskega leta, v katerem dopolnijo ženske 40 let, moški pa 50 let, in ki izpolnjujejo pogoje iz 45. člena tega zakona ter imajo najmanj srednjo strokovno ali srednjo splošno izobrazbo.

(4) Pomožni policisti imajo v času opravljanja službe v policiji vsa policijska pooblastila.

(5) Matična enota pomožnega policista je policijska uprava, v katero je s pogodbo razporejen pomožni policist.

102. člen
(pravice in dolžnosti pomožnih policistov)

(1) Pomožni policisti so se dolžni udeleževati usposabljanj in se odzvati na poziv za opravljanje nalog policije.

(2) Pomožni policisti v času trajanja pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji prejemajo plačilo za pripravljenost, med usposabljanjem in med opravljanjem službe v policiji pa imajo pravico do nadomestila plače in drugih prejemkov, ter povračil stroškov. Kandidati za pomožnega policista so v času usposabljanja upravičeni do nadomestila plače in drugih prejemkov ter povračil stroškov v zvezi z usposabljanjem.

103. člen
(dolžnosti kandidatov za pomožne policiste in pomožnih policistov ter njihovih delodajalcev)

(1) Kandidat za pomožnega policista in pomožni policist se po opravljenem usposabljanju ali opravljenih nalogah policije najkasneje v dveh delovnih dneh vrne na delovno mesto, kjer imata sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, delodajalci pa so ju dolžni sprejeti.

(2) Kandidatom za pomožne policiste in pomožnim policistom med usposabljanjem in med opravljanjem nalog policije pogodba o zaposlitvi ne preneha veljati in je delodajalec ne sme odpovedati ali spremeniti tako, da postavi delavca v manj ugoden položaj.

(3) Delodajalci kandidatov za pomožne policiste in pomožnih policistov zaradi usposabljanja oziroma opravljanja nalog policije ne smejo postaviti v manj ugoden položaj.

104. člen
(vpoklic pomožne policije)

(1) Pomožni policisti se vpokličejo za opravljanje nalog policije v naslednjih primerih:

- ko je zaradi nemotenega opravljanja nalog policije treba nadomestiti odsotnost večjega števila aktivnih policistov;
- ob naravnih in drugih nesrečah;
- v primerih, ko je huje ogrožena javna varnost;
- za zavarovanje državne meje;
- v primerih krize oziroma izrednega ali vojnega stanja.

(2) O uporabi pomožne policije iz prejšnjega odstavka odloči minister na predlog generalnega direktorja policije.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko iz razlogov iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena, če gre za opravljanje nalog policije na območju ene policijske uprave, o uporabi pomožne policije na predlog direktorja policijske uprave odloči generalni direktor policije. O vpoklicu pomožne policije obvesti ministra.

(4) Pomožni policist je lahko na usposabljanje oziroma opravljanje nalog policije, razen za primere iz pete alineje prvega odstavka tega člena, v istem koledarskem letu poklican največ do 30 dni.

105. člen
(evidenca)

(1) Policija zaradi izvedbe poziva na usposabljanje ali opravljanje nalog policije in izvajanja pogodbenih obveznosti vodi evidenco kandidatov za pomožne policiste in pomožnih policistov.

(2) Evidenca iz prejšnjega odstavka vsebuje naslednje podatke: osebno ime, datum rojstva, kraj rojstva, stalno in začasno prebivališče, zdravstveno stanje, šolsko izobrazbo, zaposlitev, poklic, davčno številko, šifro poslovnega partnerja, podatke o transakcijskem računu, podatke o delodajalcu, podatke o usposabljanjih za opravljanje nalog v pomožni policiji, podatke o dodatnih znanjih in veščinah, razporeditvi v skladu z organizacijo in sistemizacijo policije, o datumu sklenitve in prekinitve pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji, prejetih priznanjih ter prebivanju v tujini, ki traja več kot tri mesece.

(3) Kandidat za pomožnega policista in pomožni policist morata policiji najkasneje v 15 dneh sporočiti spremembo podatkov iz prejšnjega odstavka.

(4) Upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ki vodi zbirke osebnih podatkov o vojaških obveznikih, je dolžan dati policiji na njeno zahtevo osebne podatke iz drugega odstavka tega člena o kandidatih za sklenitev pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji, ki so vojaški obvezniki.

106. člen
(podzakonska ureditev)

Način popolnjevanja pomožne policije in izvajanja nalog, merila za izbor kandidatov, vrste in način usposabljanj, višino plačila za pripravljenost in opravljanje nalog policije, nadomestila, povračila ter druge prejemke, odsotnost, pravice in dolžnosti pomožnih policistov in kandidatov za pomožne policiste ter razloge za prenehanje in odpoved pogodbe predpiše vlada.

XI. DELOVANJE POLICIJE OB NARAVNIH IN DRUGIH NESREČAH, V KRIZI, VOJNEM ALI IZREDNEM STANJU

107. člen
(delovanje policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, vojnem ali izrednem stanju)

(1) Policija se v okviru delovnega področja, določenega z zakonom, pripravlja, opremlja in usposablja tudi za delovanje ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, vojnem ali izrednem stanju.

(2) V primerih naravnih in drugih nesreč velikega obsega in drugih izjemnih okoliščinah, krizi, vojnem ali izrednem stanju opravlja policija naloge s svojega delovnega področja tako, da nastalim razmeram oziroma okoliščinam prilagaja svojo organiziranost, oblike in metode dela ter načine delovanja in sodelovanja.

(3) Ukrepe kriznega odzivanja v okviru pristojnosti policije, njihov obseg in trajanje, na predlog ministra, če ni določeno drugače, določi vlada.

(4) Državni zbor Republike Slovenije lahko ob razglasitvi vojnega ali izrednega stanja na predlog vlade odloči o vključevanju policije v aktivnosti za zagotovitev varnosti Republike Slovenije. Če se Državni zbor Republike Slovenije zaradi vojnega ali izrednega stanja ne more sestati, odločitev sprejme predsednik republike.

(5) Policija načrtuje uporabo materialnih-tehničnih sredstev, infrastrukture, zemljišč in objektov policije za primer vojnega ali izrednega stanja.

(6) Za izvajanje določenih nalog policije v vojnem ali izrednem stanju se lahko razporedijo sredstva in oprema na podlagi materialne dolžnosti.

(7) Kriza po tem zakonu pomeni nastanek izrednih oziroma izjemnih varnostnih dogodkov, pojavov, razmer, stanj in situacij, ki ogrožajo notranjo, nacionalno in mednarodno varnost oziroma lahko vodijo v vojno ali izredno stanje, policija pa mora za njihovo obvladovanje in zaradi nujnosti oziroma za zagotovitev varnosti, zavarovanja vitalnih interesov in pomembnih

dobrin družbe v skladu s predpisi, načrti ter načeli in pravili mednarodnega prava uvesti in izvajati ukrepe kriznega odzivanja.

108. člen
(dolžnosti in status obveznikov)

(1) Za izvajanje nalog iz prejšnjega člena se uslužbenci policije, pomožni policisti in javni uslužbenci ministrstva (v nadaljnjem besedilu: obvezniki), ki opravljajo za policijo pomembne naloge ali naloge za zagotovitev notranje varnosti, razporejajo na delovno dolžnost ali na dolžnost sodelovanja v civilni zaščiti v ministrstvu in policiji.

(2) Obvezniki, ki opravljajo za policijo pomembne naloge oziroma naloge za zagotovitev notranje varnosti, ki prostovoljno ali nepoklicno opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči, morajo opravljati te naloge na način, ki jih ne ovira pri opravljanju nalog policije.

(3) Ministrstvo za potrebe izvajanja priprav in delovanja policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, vojnem ali izrednem stanju vodi evidenco obveznikov, razporejenih na delovno dolžnost v ministrstvu, in obveznikov civilne zaščite v ministrstvu in policiji.

(4) Evidenca obveznikov, razporejenih na delovne dolžnosti, in obveznikov civilne zaščite v ministrstvu in policiji vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime, kraj rojstva, davčno številko, podatke o stalnem in začasnem prebivališču,
- o delovnem razmerju in delovnem mestu,
- o strokovni izobrazbi, funkcionalnem in specialnem znanju ter druge podatke, o strokovni usposobljenosti in izkušnjah,
- o prenehanju delovnega razmerja,
- o izvajanju obveznosti iz delovne dolžnosti in dolžnosti civilne zaščite v ministrstvu oziroma policiji (datum razporeditve, številko dokumenta razporeditve),
- o pristojnem upravnem organu za razporejanje, datumu ukinitve razporeditve, vrsti dolžnosti,
- o izvajanju nalog civilne zaščite v ministrstvu in policiji.

(5) Upravni organi, pristojni za obrambne zadeve in za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki vodijo zbirke osebnih in drugih podatkov o vojaških obveznikih in obveznikih civilne zaščite ter sredstvih iz popisa, so dolžni posredovati ministrstvu osebne in druge podatke, ki so potrebni za izvajanje priprav in delovanje policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, vojnem ali izrednem stanju.

XIII. KAZENSKÉ DOLOČBE IN NADZOR

109. člen

(1) Z globo od 2.000 do 4.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju s četrtem odstavkom 41. člena ali s prvim odstavkom 42. člena tega zakona.

(2) Z globo od 400 do 800 evrov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, državnega organa, samoupravne lokalne skupnosti, samostojnega podjetnika posameznika, posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost in fizična oseba, ki ravna v nasprotju s četrtem odstavkom 41. člena ali s prvim odstavkom 42. člena tega zakona.

(3) Za nadzor in odločanje o prekrških po tem členu je pristojna policija.

XIV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

110. člen
(opravljanje nalog policista)

(1) Policija začne izvajati študijski program za pridobitev višje strokovne izobrazbe iz 92. člena tega zakona najkasneje v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

(2) Ministrstvo v petih letih po uveljavitvi tega zakona sistemizira delovna mesta, na katerih policisti opravljajo naloge z višjo strokovno izobrazbo in na ta delovna mesta premesti policiste, ki pridobijo višjo strokovno izobrazbo.

(3) Policiste, ki višje strokovne izobrazbe ne bodo pridobili, se ob uveljavitvi sistemizacije iz prejšnjega odstavka premesti na delovna mesta, za katera izpolnjujejo pogoje. Če tako delovno mesto ni prosto, jim preneha delovno razmerja.

(4) Naloge na delovnih mestih, za katera se zahteva višja strokovna izobrazba, lahko opravljajo tudi policisti s srednjo strokovno izobrazbo, ki imajo na dan uveljavitve tega zakona najmanj 20 let delovne dobe pri opravljanju policijskih nalog in so najmanj pet let opravljali policijske naloge, za katere bo zahtevana višja strokovna izobrazba v skladu z drugim odstavkom tega člena.

111. člen

(opravljanje izpita iz policijskih pooblastil)

(1) Policisti, ki na dan uveljavitve tega zakona nimajo opravljenega izpita iz policijskih pooblastil in ne izpolnjujejo pogojev iz četrtega odstavka 60. člena tega zakona, morajo izpit iz 60. člena tega zakona opraviti najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

(2) Osebi, ki v roku iz prejšnjega odstavka ne opravi izpita za izvajanje policijskih pooblastil, preneha delovno razmerje.

112. člen

(uporaba izraza pomožna policija)

V drugih predpisih in aktih uporabljeni izraz "rezervna sestava policije" pomeni isto kot "pomožna policija" v skladu s tem zakonom.

113. člen

(veljavnost usposabljanja pomožnih policistov)

Šteje se, da pomožni policisti, ki so se usposobili po programih usposabljanja pomožnih policistov, veljavnih pred uveljavitvijo tega zakona, izpolnjujejo pogoje za sklenitev pogodbe za opravljanje nalog pomožne policije iz 101. člena tega zakona.

114. člen

(varovanje Državnega zbora Republike Slovenije)

Policijska enota, ki opravlja naloge varovanja Državnega zbora Republike Slovenije, do oblikovanja posebne službe za notranje varovanje državnega zbora opravlja svoje naloge v skladu z internimi akti državnega zbora ter na način in v skladu s pravili policijske stroke.

115. člen

(razveljavitev in uporaba predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki pa se do uveljavitve ustreznih predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, uporabljajo še naprej, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom:

- Uredba o pogodbenem opravljanju prostovoljne službe v pomožni policiji (Uradni list RS, št. 119/07),
- Uredba o uniformi, položajnih oznakah in simbolih policije (Uradni list RS, št. 104/10),
- Uredba o vozilih, plovilih, oborožitvi in posebni opremi policije (Uradni list RS, št. 45/06 in 32/07),
- Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 28/11),

- Odredba o določitvi objektov in okolišev objektov Centra za oskrbo Gotenica ter ukrepih za njihovo varovanje (Uradni list RS, št. 3/10),
- Odredba o izobrazbi predavateljev in drugih strokovnih delavcev Višje policijske šole (Uradni list RS, št. 13/01),
- Odredba o določitvi objekta in okoliša objekta Centra za tujce v Velikem Otoku pri Postojni ter ukrepov za njegovo varovanje (Uradni list RS, št. 11/01),
- Odredba o delih, ki jih policist ne sme opravljati (Uradni list RS, št. 79/00),
- Pravilnik o opravljanju preizkusa strokovne in psihofizične usposobljenosti policistov (Uradni list RS, št. 3/11),
- Pravilnik o zagotavljanju pravne pomoči policistom (Uradni list RS, št. 72/09),
- Pravilnik o varovanju ogroženih delavcev policije (Uradni list RS, št. 114/09),
- Pravilnik o območjih in sedežih policijskih postaj (Uradni list RS, št. 32/11),
- Pravilnik o izpitu za izvajanje policijskih pooblastil (Uradni list RS, št. 67/08),
- Pravilnik o določitvi objekta in okoliša objekta Policije na lokaciji Gmajnice ter ukrepih za njegovo varovanje (Uradni list RS, št. 56/08),
- Pravilnik o določitvi objektov in okolišev objektov Policijske akademije ter ukrepih za njihovo varovanje (Uradni list RS, št. 68/07),
- Pravilnik o določitvi objekta in okoliša objekta Gorski telekomunikacijski objekt Ministrstva za notranje zadeve na Šmarni gori ter ukrepov za njegovo varovanje (Uradni list RS, št. 118/06),
- Pravilnik o nošenju policijske uniforme in orožja (Uradni list RS, št. 106/06),
- Pravilnik o priznanjih policije (Uradni list RS, št. 106/05, 107/05-popr., 61/06, 31/10 in 94/10),
- Pravilnik o usmerjanju in nadzoru policije (Uradni list RS, št. 97/04),
- Pravilnik o službeni izkaznici policistov (Uradni list RS, št. 6/01 in 100/08).

116. člen
(rok za izdajo predpisov)

(1) Vlada in minister izdata predpise, določene s tem zakonom, v enem letu od uveljavitve tega zakona.

(2) Akt o organizaciji in sistemizaciji se uskladi z določbami tega zakona v petih letih po njegovi uveljavitvi.

117. člen
(rok za sklenitev pogodbe s sindikatom)

(1) Policija in reprezentativni sindikati sklenejo pogodbo iz drugega odstavka 89. člena tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona. Od uveljavitve tega zakona do sklenitve novih pogodb, vendar najdalj tri mesece, se uporabljata pogodbi, sklenjeni med policijo in reprezentativnima sindikatoma v policiji, ki veljata na dan uveljavitve tega zakona.

(2) Če pogodba v roku iz prejšnjega odstavka ni sklenjena, se za delovanje sindikatov v policiji uporabljajo določbe predpisov in kolektivne pogodbe, ki urejajo pogoje za delo sindikata v državnih upravi.

118. člen
(začetek uporabe posameznih določb)

Določba 74. člena tega zakona se začne uporabljati 1. januarja 2014.

119. člen
(razveljavitev)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- naslednje določbe Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 - uradno prečiščeno besedilo, 22/10, 26/11- odl. US in 58/11- ZDT-1, 40/12 - ZUJF): 1., 2., 2.a, 2.b, 2.c, 2.č, 4., 5., 5.a, 5.b, 5.c, 5.č, 5.d, 5.e, 6., 6.a, 6.b, 6.c, 6.č, 7., 8., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 21., 21.a, 22., 27., 31., 31.a, 32., 65., 66., 67., 67.a, 67.b, 67.c, 67.č, 68., 69., 69.a, 70., 71., 72., 73., 74.,

75., 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 85.a, 88., 89., 90., 91., 93., 94., 94.a, 95., 101., 102., 103., 104., 105., 107., 109., 110., 111., 112., 113., 115., 116., 118., 119., 124., 125., 126. in 133. člen, ki se uporabljajo do začetka uporabe tega zakona;
- druga alineja drugega odstavka 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11 in 47/12), ki se uporablja do začetka uporabe tega zakona.

(2) Kazniva dejanja, ki jih storijo uradne osebe iz druge alineje drugega odstavka 199. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11 in 47/12) do začetka uporabe tega zakona se obravnavajo skladno s 199. členom Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11 in 47/12).

120. člen
(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne šestdeseti dan po njegovi uveljavitvi.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Uvodni člen opredeljuje vsebino zakona o organiziranosti in delu v policiji. V primerjavi z Zakonom o policiji (v nadaljnjem besedilu: ZPol) predlog zakona ne vsebuje več policijskih pooblastil in prisilnih sredstev za izvajanje policijskih nalog, temveč ureja izključno organizacijo policije, s poudarkom na sodelovanju policije s samoupravno lokalno skupnostjo in drugimi subjekti. Iz uvodnega člena izhaja tudi, da je posebna pozornost v zakonu namenjena urejanju vodenja in usmerjanja policije, jasno pa zakon razmejuje tudi pristojnosti med ministrstvom in policijo. Opredeljuje specifična delovnopravna razmerja ter status policistov, ki omogočajo fleksibilnejšo organizacijo in učinkovitejše izvajanje nalog policije. Posebno poglavje ureja pomožno policijo kot prostovoljno službo na poziv za opravljanje nalog policije. V posebnem poglavju so urejeni izobraževanje, usposabljanje in raziskovalna dejavnost, ki potekajo na policijski akademiji in v drugih policijskih enotah. V zaključnem delu zakon vsebuje tudi določbe o obrambno varnostnem načrtovanju in delovanju policije v izrednem in vojnem stanju.

K 2. členu:

Policija je skladno z določbami zakona o državni upravi organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) in opravlja naloge, določene v zakonih in podzakonskih predpisih. Naloge, ki izhajajo iz temeljne dolžnosti policije, to je zagotavljanja varnosti posameznikom in skupnosti ter zaščite oziroma spoštovanja človekovih pravic in svoboščin, bodo predpisane z zakonom o nalogah in pooblastilih policije.

Drugi odstavek policijo določa kot enega od subjektov sistema notranje varnosti, ki z opravljanjem svojih nalog prispeva k notranji stabilnosti in varnosti. Za uspešno zagotavljanje notranje varnosti sodeluje z drugimi subjekti, ki prispevajo k zagotavljanju nacionalne varnosti Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: RS). 6. poglavje Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije opredeljuje sistem notranje varnosti, v katerega so poleg policije vključene tudi druge institucije formalnega nadzora (državno tožilstvo, inšpekcijski in nadzorni organi, obveščevalno-varnostne službe, sodstvo, carina, agencije za nadzor itd.), ki z opravljanjem svojih nalog pomembno prispevajo k notranji stabilnosti, ohranjanju javnega reda, varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter mirnemu sožitju v družbeni skupnosti. Delovanje notranjega varnostnega sistema temelji na spoštovanju slovenskega pravnega reda in dokumentov mednarodnega prava, ki obvezujejo RS, da zagotavlja etičnost in profesionalnost pripadnikov varnostnih organov in institucij. Pomembno vlogo pri zagotavljanju javne varnosti imajo tudi institucije civilne družbe, zlasti nevladne organizacije. Njihovo delovanje spodbuja in povezuje v medsebojno usklajeno in učinkovito mrežo institucionalnih ter neinstitucionalnih dejavnikov javne varnosti.

Tretji odstavek določa, da je temeljna dolžnost policije zagotavljanje varnosti posameznikom in skupnosti, varovanje in spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravnih države. Varnost posameznikom in skupnosti je policija dolžna zagotavljati v vseh varnostnih razmerah. Naloge policije izhajajo iz temeljne dolžnosti in so predpisane s tem zakonom, zakonom, ki ureja policijska pooblastila, ter drugimi zakoni (na primer ZKP, ZP-1, ZVJRM, ZNDM, ZJZ, s področja varnosti cestnega prometa itd.).

K 3. členu:

Osnovna razmerja med ministrstvom in organom v sestavi ureja že zakon o državni upravi, ki v 23. členu, v povezavi z določbami uredbe o organih v sestavi ministrstev, med drugim določa, da ministrstvo lahko izvaja vse ali določene naloge strokovne pomoči predstojniku organa v sestavi na področju upravljanja kadrovske, finančne, informacijske in drugih virov. Ministrstvo na podlagi racionalizacije procesov ter združitve skupnih podpornih služb ministrstva in policije opravlja vse splošne strokovne naloge za policijo, in sicer na področju upravljanja kadrovske, finančne ter logistično-podporne virov, na področju stvarnega premoženja, upravljanja dokumentarnega gradiva, obrambnega in varnostnega načrtovanja ter na področju mednarodnega sodelovanja in evropskih zadev. Obstoječa organizacijska struktura podpornih služb v ministrstvu je organizirana funkcijsko, procesi pa potekajo v več organizacijskih enotah. Z organizacijo skupnih podpornih služb so bile dosežene večja

učinkovitost, uspešnost in poenostavitev izvajanja poslovnih procesov ter vsebinska zaokrožitev poslovnih procesov v okviru notranjih organizacijskih enot, s poudarkom na povečanju kakovosti storitev ter celovitejšem pregledu nad sredstvi. S skupnimi podpornimi službami se zagotavlja preglednejša in funkcijska organiziranost.

Ministrstvo določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za učinkovito delo policije. Ministrstvo usmerja policijo v obliki temeljnih, letnih in posamičnih usmeritev ter nadzoruje izvajanje nalog in pooblastil policije v smeri ugotavljanja zakonitosti, učinkovitosti in varovanja človekovih pravic.

Člen opredeljuje temeljno razmerje med ministrstvom in policijo v zadevah mednarodnega sodelovanja. Razumljivo je, da je policija pri izvajanju mednarodno sprejetih obveznosti s področja dela policije samostojna. To pa ne velja v primerih, ki pomenijo bodoč sistemski razvoj delovanja policije na mednarodno pravnem področju, tako v okviru EU in drugih mednarodnih organizacij, kot tudi na področju klasičnega dvo ali večstranskega mednarodnega policijskega sodelovanja. Tukaj je prevladujoča vloga ministrstva nedvomna.

Način izvajanja nalog za policijo z internim aktom določi minister. Zaradi specifičnega položaja in vloge policije je nujno podrobneje in transparentno urediti medsebojna razmerja, saj policija poleg izvajanja upravnih nalog nastopa kot organ odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v predkazenskem postopku in izvaja pooblastila, ki pomembno posegajo v človekove pravice. Zaradi teh dejstev je treba to medsebojno razmerje posebej urediti.

K 4. členu:

Ta člen ureja usmerjanje policije kot eno od razmerij ministrstva do policije. Minister ima že po zakonu o državni upravi določene pristojnosti v razmerju do organa v sestavi. V skladu z 18. členom zakona o Vladi Republike Slovenije minister vodi in predstavlja ministrstvo, daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v njegovi sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte iz pristojnosti ministrstva in organov v njegovi sestavi ter opravlja druge naloge, ki jih določa zakon ali drug predpis. To pomeni, da minister izvaja hierarhično funkcijo v razmerju do organov v sestavi. Minister je v celoti pooblaščen, da policiji daje usmeritve in obvezna navodila za delo. V predkazenskem postopku pa gre za specifičen položaj, saj se v delo policije s svojimi usmeritvami na podlagi določil zakona o kazenskem postopku vključuje pristojni državni tožilec, ki s tem prevzame tudi svoj del odgovornosti.

V tem členu je konkretno določeno, kaj se šteje za usmerjanje ter na kakšen način se usmerjanje izvaja. Usmeritve niso in ne morejo biti vsakodnevna oblika urejanja policijskega dela. Policija svoje delo opravlja na podlagi in v okviru ustave in zakonov, podzakonskih predpisov in drugih splošnih aktov, ki urejajo njeno področje. Usmeritve ministra so namenjene splošnemu določanju ciljev ter strateški kontroli nad spoštovanjem ustavnosti in zakonitosti, varstvom človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter smotrnostjo rabe materialnih in finančnih sredstev pri opravljanju policijskih nalog. Navodila so po zakonu za policijo obvezujoča, zato morajo biti tudi sama izdana v skladu z zakonom in drugimi predpisi v predpisanem postopku. Usmeritve, ki jih daje minister policiji, se lahko nanašajo na pripravo ustreznih sredstev (kadrovske, materialne ...) ali metodoloških priprav za izvedbo policijskih nalog. Minister policiji ne more nalagati nalog, ki niso v njeni pristojnosti. Lahko pa ji z usmeritvami naloži izvajanje njenih nalog ob sodelovanju in koordinaciji z drugimi strokovnimi službami ministrstva. Usmeritve morajo biti vedno pisne.

Organizacijska enota, pristojna za usmerjanje in nadzor, je pristojna tudi za spremljanje realizacije usmeritev in seznanjanje ministra z morebitnimi odstopanji pri izvajanju usmeritev. Usmerjanje policije pomeni sistematično in načrtno dajanje navodil in obveznih usmeritev za opravljanje nalog s ciljem izpolnjevanja temeljnega poslanstva policije.

Po vsebini so lahko usmeritve srednjeročne, kratkoročne in sprotne. Člen kot novost podrobneje predpisuje vrste in vsebino usmeritev, ki se delijo na temeljne, letne in posamične, kar je bilo do sedaj urejeno s pravilnikom o usmerjanju in nadzoru policije. Temeljne in letne usmeritve nalagajo policiji pripravo načrta dela, in sicer prve pripravo srednjeročnega, druge pa letnega načrta dela policije. Srednjeročne usmeritve se pripravijo za petletno obdobje, letne pa za koledarsko leto. Posamične ali tako imenovane ad hoc usmeritve se najpogosteje pripravijo takrat, ko je treba policiji naložiti opravljanje takojšnjih

nalog (organizacijskih, metodoloških, operativnih, itd.) oziroma ko je zaradi nujnosti zadeve ali odmevnosti v javnosti treba reagirati na določen varnostni pojav. V praksi usmerjanje poteka tako, da enota, pristojna za usmerjanje in nadzor, na podlagi analiz nacionalnih politik in ocen dejanskega stanja pripravi predlog strateških ciljev policijske dejavnosti. Pri tem imajo uslužbenci te enote tudi delovne pogovore v organizacijskih enotah policije, namenjene ugotavljanju specifičnih problemov. Če minister oceni, da predlog usmeritev ustreza varnostnim potrebam družbe in realnim zmožnostim policije, ga pošlje generalnemu direktorju policije, da policija pripravi srednjeročni oziroma letni načrt dela policije, v katerem operacionalizira strateške cilje, določi nosilce in roke ter odgovornost za uresničevanje.

Zakon izrecno določa, da minister ne more izdajati usmeritev za policijske postopke, katerih usmerjanje je na podlagi predpisov, ki urejajo kazenski postopek, prevzel pristojni državni tožilec in tako ne more posegati v operativno avtonomijo policije. Zakon o kazenskem postopku določa celo vrsto ukrepov in opravil, ki jih mora policija izvajati, kadar odkriva kazniva dejanja, išče in prime storilca kaznivega dejanja ter ga izroči pristojnim organom pravosodja. Zakon o kazenskem postopku v zvezi s tem nikjer ne določa, kako naj policisti te naloge opravijo, s kakšnimi ukrepi in prisilnimi sredstvi naj ugotovijo na primer istovetnost osebe v postopku, opravijo varnostni pregled, jo po potrebi vklenejo, uporabijo druga prisilna sredstva. Vse to določa do sedaj veljavni ZPol oziroma predlog zakona o nalogah in pooblastilih policije in podzakonski predpisi. Tu gre torej za strokovni nadzor, preiskovalni sodnik in državni tožilec se namreč ubadeta s povsem drugačnimi vprašanji usmerjanja in sodnega nadzora v predkazenskem postopku. Pri tem je prav tako treba upoštevati, da se državni tožilec s to svojo funkcijo vključi šele, ko policija ugotovi, da obstajajo razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, pred tem in seveda tudi med tem pa policija izvaja celo vrsto policijskih ukrepov, ki so zunaj usmerjevalne vloge državnega tožilca. Nadzorstvene funkcije ministrstvu nad policijo tudi v predkazenskem postopku torej ni mogoče odrekati. Ta seveda po naravi stvari mora biti vendarle nekoliko bolj zadržana.

K 5. členu:

Člen konkretizira nadzorstveno funkcijo ministrstva nad policijo. Opredeljena sta pomen in namen nadzora v policiji. Nadzor nad delom policije opravljajo uslužbenci enote, pristojne za usmerjanje in nadzor. Opravlja se kot redni, izredni ali ponovni nadzor. Nadzor je praviloma usmerjen v ugotavljanje, ali policisti pri svojem delu spoštujejo človekove pravice in temeljne svoboščine, lahko pa se preverjajo tudi organizacijske, kadrovske, metodološke ali druge dejavnosti, pomembne za delovanje policije. Nadzor se opravlja neposredno z vpogledom v listinsko ali drugo gradivo, s pogovori s policisti, drugimi uslužbenci policije ali posamezniki in tudi z neposrednim opazovanjem izvajanja nalog na določenem mestu. Po končanem nadzoru se izdela poročilo o ugotovitvah, ki lahko vsebuje tudi predloge in roke za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

K 6. členu:

Ta člen določa, da nadzor odredi minister, ki hkrati določi vodjo nadzorne skupine in sodelujoče člane.

K 7. členu:

Nadzor nad delom policije opravljajo uslužbenci ministrstva, zaposleni v enoti za usmerjanje in nadzor. Uradniki te enote so uradne osebe s posebnimi pooblastili, navedenimi tudi v službeni izkaznici, ki jo izda minister. Pri tem je treba posebej poudariti, da gre za specifična pooblastila, ki so določena s tem zakonom in nimajo nikakršne povezave s policijskimi pooblastili. Izjemo določa tretji odstavek, ki omogoča, da za izvedbo posamezne naloge v nadzoru minister določi posamezne policiste, ki so zaposleni v policiji, ali druge javne uslužbenke ministrstva. Vodja nadzora bo vedno uradnik iz enote za usmerjanje in nadzor. V nadzorno skupino ne morejo biti imenovani zunanji člani ali uslužbenci drugih ministrstev.

K 8. členu:

Uradniki enote za usmerjanje in nadzor za nemoteno in učinkovito opravljanje posameznega nadzora potrebujejo tudi posebna pooblastila. Nadzor nad policijo ni inšpekcijski nadzor, zato imajo uradniki pri nadzoru posebna pooblastila, ki so za opravljanje nadzorne funkcije nujna, saj brez dostopa in vpogleda v dokumentarno gradivo, prostore, informacije in podatke, ki jih

vodi policija, nadzor ni mogoč. Mednje sodijo tudi pooblastila za vabljenje policistov in drugih oseb, vstop v uradne prostore policije brez posebne odločbe ter pristojnost zahtevati podatke iz evidenc policije.

Drugi odstavek določa, da lahko po predhodnem obvestilu generalnega direktorja policije uradniki enote za usmerjanje in nadzor zaradi priprave usmeritev opravljajo delovne pogovore v enotah policije.

Zaradi učinkovitega dela enote, ki je pristojna za usmerjanje in nadzor policije pri pripravi usmeritev iz 4. člena tega zakona ter temeljitih priprav za izvedbo nadzora je v tretjem odstavku določeno, da ji mora policija na podlagi pisne zahteve, posredovati tudi druga poročila, analize in dokumente o izvajanju nalog, ki so v pristojnosti policije. Določba sledi načelu zmanjšanja administrativnih ovir saj bi bilo nesmiselno, da bi zahtevo pošiljal preko ministra. Pridobitev poročil in podatkov po tej določbi je namenjena izključno predpripravi dokumentov in aktivnosti, ki so v pristojnosti enote za usmerjanje in nadzor.

K 9. členu:

Policisti in drugi uslužbenci policije morajo uradnikom enote za usmerjanje in nadzor, ko opravljajo nadzor, omogočiti izvedbo nadzora in jim zagotoviti potrebno pomoč. To pomeni, da je treba članom nadzorne skupine takoj oziroma brez kakršnega koli nepotrebne odlašanja omogočiti učinkovito izvedbo nadzora. Policija mora zagotoviti potrebne sogovornike in prostore za nadzor.

Kot ena od možnih oblik nadzora je tudi neposredno opazovanje izvajanja nalog policistov na kraju samem. V tem primeru morajo uradniki enote za usmerjanje in nadzor skrbeti, da po nepotrebem ne ovirajo dela oziroma postopkov policistov.

K 10. členu:

Člen določa ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti v nadzoru, ki so opredeljeni v zaporednih stopnjah (kaskadno), in sicer:

- takojšnji ukrepi, ki pomenijo nujno ukrepanje za odpravo kršitev na področju človekovih pravic. Ta ukrep se vedno uporabi neposredno v nadzorovani enoti ali takoj po preučitvi konkretnega primera. Namen tega ukrepa je odpraviti nezakonito stanje, ki je prisotno tudi med nadzorom (stanje oziroma kršitev, ki traja) in ga je treba takoj odpraviti. Vodja nadzora bo te ukrepe naložil vodji nadzorovane enote ali osebi, ki ga nadomešča;
- naknadni ukrepi; če se v nadzoru, ki še ni končan, ugotovijo neupravičen odvzem prostosti, nezakonita uporaba prisilnih sredstev ali neupravičeno razlikovanje obravnavnih osebe v postopku na podlagi osebnih okoliščin (načelo nediskriminacije), se uporabijo tako imenovani naknadni ukrepi, ki jih izvede generalni direktor policije. Izvedbo teh ukrepov generalnemu direktorju policije predlaga organizacijska enota ministrstva, pristojna za policijo in druge varnostne naloge. Nekateri nadzori potekajo daljše časovno obdobje in v več organizacijskih enotah (na primer nadzor nad odvzemom prostosti, izvedbo določenih pooblastil ipd.), zato se lahko še pred koncem nadzora policiji naloži ta ukrep. Poročilo o nadzoru se vedno piše po končanem nadzoru v vseh organizacijskih enotah. Če med nadzorom zgolj v nekaterih enotah vodja nadzora ugotovi, da so policisti nezakonito ravnali pri odvzemu prostosti, uporabi prisilnih sredstev ali kršili načelo nediskriminacije, se od policije zahteva odprava napak za preprečitev ponavljanja takšnih ravnanj;
- v tretji sklop ukrepov sodijo tisti ukrepi, katerih izvedba se lahko odloži oziroma izvaja v daljšem časovnem obdobju. Takšni ukrepi so vedno sestavni del poročila o nadzoru (predlogi za odpravo pomanjkljivosti) in njihova izvedba se predlaga izključno po opravljenem nadzoru.

K 11. členu:

Policija lahko do odločitve ministra začasno odreče prikaz dokumentacije, pregled prostorov in posredovanje določenih podatkov ali informacij. Prikaz dokumentacije lahko policija torej začasno odreče samo, če so bili uporabljeni prikriti preiskovalni ukrepi, ne pa, če so bile uporabljene klasične policijske metode. Beseda "lahko" napeljuje na uporabo prostega preudarka – diskrecije, vendar je tu treba upoštevati z zakonom določene pogoje, kar pomeni, da policija na podlagi utemeljene ocene začasno odreče vpogled v dokumente.

Dokumentacijo, ki ima oznako zaupnosti, smejo uslužbenci ministrstva, ki opravljajo nadzor nad policijo, pregledovati samo v navzočnosti odgovorne osebe, ki določi stopnjo zaupnosti dokumenta, oziroma osebe, ki jo ta pooblasti. Uslužbenci ministrstva, ki opravljajo nadzor nad policijo, imajo izdano dovoljenje pristojnega organa za dostop do najvišje stopnje tajnosti (strogo tajno), zato v praksi pri izvajanju nadzora ni težav. Če se pri nadzoru pregledujejo dokumenti, označeni s stopnjo tajnosti, se nato tudi poročilo o nadzoru v skladu z zakonom o tajnih podatkih označi s stopnjo tajnosti. Določba o začasnem odreku vpogleda v dokumentacijo je podobna določbi 27. člena zakona o parlamentarnem nadzoru obveščevalnih in varnostnih služb, ki omogoča, da se odreče prikaz dokumentov, prostorov in posredovanje podatkov iz razlogov, če bi nastala resna nevarnost za potek predkazenskega postopka ali za življenje.

Omejitev je postavljena kot varovalka, ki preprečuje, da bi izvedba pooblastil onemogočila ali otežila izvedbo ukrepov policije. Omejitev se nanaša samo na primere, ko policija izvaja prikrite preiskovalne ukrepe in bi bilo zaradi nadzora ogroženo življenje ali zdravje njihovih izvajalcev. To pomeni, da morata biti kumulativno izpolnjena oba pogoja, tako uporaba prikritih preiskovalnih ukrepov kot tudi ogrožitev nevarnost. Samo dejstvo, da policija v nekaterih primerih pri preiskovanju kaznivih dejanj uporablja prikrite preiskovalne ukrepe, še ne pomeni, da lahko odreče oziroma ovira nadzor. Uslužbenci ministrstva, ki opravljajo nadzor morajo biti strokovno usposobljene osebe, ki imajo ustrezna znanja in izkušnje ter dostop do vseh podatkov policije, ne glede na morebitno stopnjo tajnosti. Policija članom nadzorne skupine lahko omeji vpogled v dokumente in sredstva ter prisotnost pri izvedbi konkretne naloge, če bi ta ogrozila varnost posameznikov ali onemogočila izvedbo naloge (na primer: policijska zaseda, prijetje nevarnega osumljenca kaznivega dejanja ipd.). O tem mora pisno obvestiti ministra in mu argumentirati razloge za omejitev opravljanja nadzora, minister pa bo na podlagi ocene okoliščin in argumentov policije odločil, ali se nadzor na določenem delu preloži za določen čas ali pa se nadaljuje brez preložitve.

Drugi odstavek določa, da smejo uradniki enote za usmerjanje in nadzor, ki opravljajo nadzor nad izvajanjem policijskih pooblastil, pregledovati dokumentacijo, ki ima oznako tajnosti, samo ob prisotnosti odgovorne osebe, ki je določila stopnjo tajnosti dokumenta, oziroma osebe, ki jo ta pooblasti. Na ta način se zagotavlja ustrezna stopnja varovanja tajnosti podatkov.

Tretji odstavek določa, da uradniki enote za usmerjanje in nadzor nimajo vpogleda v dokumentacijo, iz katere je razvidna identiteta tajnih uslužbencev policije in posameznikov, ki policiji prostovoljno in prikrito posredujejo operativne informacije o kaznivih dejanjih in njihovih storilcih. Ker gre za izjemno občutljive podatke, ki bi z razkritjem lahko neposredno ogrozili življenja posameznikov, je treba omejiti vpogled v navedeno dokumentacijo, iz katere je razvidna identiteta tajnih uslužbencev in posameznikov, ki policiji prostovoljno in prikrito posredujejo operativne informacije o kaznivih dejanjih in njihovih storilcih. Če obstajajo razlogi za nadzor nad delom tajnih policijskih uslužbencev in posameznikov, ki policiji prostovoljno in prikrito posredujejo operativne informacije, se nadzor opravi tako, da se prikrijejo identifikacijski podatki teh oseb.

K 12. členu:

Obveznost policije, da obvešča ministra izhaja, iz strateških, razvojnih, normativnih, usmerjevalnih funkcij ministra. Zaradi opravljanja izvirne naloge ministra, to je vodenje ministrstva, je treba zagotoviti, da je minister sproti (pravočasno) obveščen o nekaterih varnostnih dogodkih. Ta člen nalaga generalnemu direktorju policije, da ministra obvešča o vseh dogodkih, ki so pomembni za varnost države, posebnostih pri varovanju varovanih osebah in objektov, o dogodkih, v katerih je več oseb izgubilo življenje ali je nastala večja materialna škoda, in o drugih dogodkih, ki imajo oziroma bi lahko imeli večji odziv v javnosti.

Obveznosti obveščanja in poročanja policije o delu policije ter o vseh pomembnih vprašanih z delovnega področja policije ministru ureja vrsta predpisov, in sicer poleg zakona o državni upravi, zakon o Vladi Republike Slovenije, Pravilnik o reševanju pritožb (Uradni list RS, št. 1/04, 117/05 in 111/06), Pravilnik o policijskih pooblastilih (Uradni list RS, št. 40/06 in 56/08). Vsebina obveščanja mora biti osredotočena na obvestilo o dogodku in ne na operativne informacije.

Bistvo obvestilo se nanaša torej na vsebino varnostnega pojava (varnost države, dogodki, povezani s kaznivimi dejanji, varnost varovanih oseb, množične in hujše kršitve javnega reda in miru, množična javna zbiranja, hujše prometne nesreče, ilegalne migracije ipd.) in ne vključuje osebnih podatkov posameznikov, ki so povezani s temi dogodki.

K 13. členu:

Zakon o državni upravi določa, da ministrstvo nadzoruje delo organa v sestavi. Minister lahko zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela organa v sestavi. Predstojnik organa v sestavi mora ministru redno in na njegovo posebno zahtevo poročati o delu organa v sestavi in o vseh pomembnejših vprašanjih z delovnega področja organa v sestavi.

Razmerje med ministrstvom in organom v sestavi je razmerje nadrejenosti in podrejenosti in je podrobneje urejeno v 23. do 25. členu zakona o državni upravi. Hierarhija je razvidna tudi iz določbe 18. člena zakona o Vladi Republike Slovenije, ki določa, da minister vodi in predstavlja ministrstvo, daje politične usmeritve za delo ministrstva in organov v sestavi, nadzoruje njihovo delo, izdaja predpise in druge akte ter opravlja druge naloge iz svoje pristojnosti. Organ v sestavi izvaja naloge v skladu z zakonom, drugimi predpisi in programom dela, ki ga sprejme minister na predlog predstojnika organa v sestavi. Minister daje organu v sestavi:

- usmeritve za delo,
- obvezna navodila za delo, v katerih mu lahko tudi naloži, naj v mejah svoje pristojnosti opravi določene naloge, sprejme določene ukrepe in mu o tem poroča.

Minister nadzoruje delo tako, da zahteva od organa v sestavi, naj mu redno ali na zahtevo posreduje:

- poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela organa v sestavi,
- druga obvestila o pomembnejših vprašanjih z delovnega področja organa.

Minister daje organu v sestavi obvezna navodila za delo ter mu naloži, naj v mejah svoje pristojnosti opravi določene naloge ali sprejme določene ukrepe in mu o tem poroča. Iz te določbe nedvoumno izhaja, da minister daje v okviru svoje usmerjevalne funkcije povsem konkretne usmeritve. Minister se lahko v ministrstvu (vključno z organom v sestavi) obrne na katero koli organizacijsko enoto ali posameznega uslužbenca in jim da obvezno navodilo za njihovo delo. Običajno komunicira po predstojniku, vendar za ministra ni nobenih ovir za neposredno komunikacijo, če oceni, da je to potrebno.¹

K 14. členu:

Člen določa, da naloge policije izvajajo uniformirana in kriminalistična policija ter specializirane enote policije. Policisti večino policijskih nalog opravljajo na področju policijske dejavnosti v uniformirani in kriminalistični policiji. Na področjih javnega reda in miru, prometa in meje se naloge policije praviloma in tradicionalno opravljajo v uniformi, ki zagotavlja prepoznavnost, vidnost, javnost dela in hkrati preventivno vlogo policije. Kriminalistična policija opravlja naloge tradicionalno v civilnih oblačilih. Zaradi zahtevnosti posameznih ožjih področij dela pa določeno vrsto nalog opravljajo tudi specializirane enote policije z uniformiranimi policisti ali policisti v civilnih oblačilih. Kriminalistična in uniformirana policija kot zakonski entiteti ne obstajata, čeprav v resnici in ves čas opravljata pomembno varnostno funkcijo doma in v mednarodnem okolju. Kriminalistična in uniformirana policija se kot nosilki temeljne dejavnosti policije poimenujeta tudi v zakonu, s čimer se odraža dejansko stanje.

Naloge policije se izvajajo na ravni generalne policijske uprave (v nadaljnjem besedilu: GPU), policijske uprave (v nadaljnjem besedilu: PU) in policijske postaje.

Skladno z zakonom o prekrških je določena pristojnost policije kot prekrškovnega organa, ki lahko v hitrem postopku izreka globo. Vodenje in odločanje ter izrekanje glob je naloga policijske postaje in tistih notranjih organizacijske enote GPU in PU, katerih pooblaščenice uradne osebe vodijo in odločajo v hitrem postopku pred prekrškovnim organom.

Notranja organizacija policije se določi z aktom o organizaciji in sistemizaciji.

¹ Komentar k 23. členu ZDU.

Četrti odstavek daje policiji pooblastilo, da tudi v primerih, ko ne gre za kazenski ali prekrškovni postopek, temveč za pristojnost drugega organa, o tem pisno obvesti pristojni organ. Policija se na podlagi osnovnih nalog policije ukvarja predvsem s preprečevanjem, odkrivanjem in preiskovanjem prekrškov in kaznivih dejanj. Osnovna postopkovna zakona, zakon o prekrških in zakon o kazenskem postopku, natančno opredeljujeta in določata posamezne postopke. Policija pa se pri svojem delu pogostokrat in vse večkrat srečuje s primeri, ko za določeno problematiko ni stvarno pristojen organ oziroma policisti z zbiranjem obvestil ne ugotovijo elementov prekrška ali kaznivega dejanja. Dejstvo pa je, da je v določenih primerih potrebna vključitev stvarno pristojnih strokovnih služb, v obliki storitev, ki jih opravljajo v okviru svojih pooblastil. »Stara« zakonska ureditev je omogočala, da je policija s pisnim poročilom obveščala pristojne službe o nastali problematiki (na primer inšpekcijske službe, patronažno službo, center za socialno delo ...). Spremembe zakona o prekrških pa so se omejile le na odstop predloga za uvedbo postopka o prekršku pristojnemu prekrškovnemu organu, z navedbo dejstev oziroma dokazov, ki kažejo na sum storitve prekrška. Če se omejimo na obveščanje centra za socialno delo: z vsemi spremembami (zakon o prekrških, zakon o preprečevanju nasilja v družini, zakon o duševnem zdravju, zakon o socialnem varstvu, pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi in organizacijami pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini, pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavani nasilja v družini, pravilnik o načinu sodelovanja med zdravstvenim osebjem in reševalno službo ter policijo) policija še vedno nima formalnega pooblastila za pisno obveščanje drugih služb, ko pri interveniranju ugotovi, da ne gre za prekršek ali kaznivo dejanje. Torej v primerih, ko gre za psihosocialne ali socialnopatološke pojave, tako v družini kot v zunanem okolju, policija nima zakonskega pooblastila za posredovanje »občutljivih osebnih podatkov« (kot jih opredeljuje ZVOP), na primer centru za socialno delo ali patronažnim službam zdravstvenih domov, dokler dejansko ne pride do storitve prekrška ali kaznivega dejanja. Tovrstna problematika že sama po sebi zahteva obveščanje in s tem pravočasno sodelovanje strokovnih služb, ki pa se lahko vključijo v reševanje in ponudijo svojo pomoč in storitve le, če so o tem seveda obveščene.

K 15. členu:

Člen določa, da policija pripravi dolgoročen razvojni program za nemoteno delovanje policije, ki bo omogočali njen trajnostni razvoj. Temeljni razvojni program je strateški dokument, ki odgovarja na ključna vprašanja dolgoročnega razvoja policije. Prav uspešno strateško planiranje je namreč zagotovilo za pravo pot in smer delovanja in razvoja organizacije. Razvojni program vsebuje različna področja razvoja policije, na primer kadre, opremljanje, izobraževanje. Dolgoročni razvojni program na predlog vlade, sprejme državni zbor, kar omogoča dolgoročno načrtovanje določenih nalog ter lažje načrtovanje in razporejanje finančnih obveznosti pri pripravi proračuna, obenem pa tudi zavezo policije, da ne spreminja prioritete vsako leto. Razvoj virov in s tem delovnih kapacitet policije je kompleksen proces, ki ob potrebnem času in finančnih sredstvih zahteva predvsem natančno razvojno načrtovanje, oprto na kvalitetna empirična in teoretska spoznanja sodobnih varnostnih ved. Enako velja tudi za razvoj novih metod, taktik in tehnik policijskega dela. Pričakovanja družbene skupnosti do policije so vselej velika, kar še posebej velja, ko se pojavijo nove varnostne grožnje. V manjši meri lahko policija pričakovanja skupnosti zadovolji s sistemskimi prilagoditvami, ki ne zahtevajo dodatnih virov, v večji meri pa pričakovana višja odzivnost policije na sodobne varnostne izzive terjaja nova razvojna vlaganja. Temu cilju bo sledila Resolucija o temeljnem razvojnem programu policije do leta 2020.

Drugi odstavek pa kot novost zavezuje policijo, da ministru najkasneje do 31. marca posreduje letno poročilo, ta pa ga posreduje vladi v seznanitev. Vlada posreduje letno poročilo o delu policije Državnemu zboru Republike Slovenije najkasneje do 1. junija.

K 16. členu:

Policija opravlja naloge, ki jih je treba organizirati teritorialno. Zaradi navedenega in zaradi potrebe po usmerjanju in usklajevanju delovanja enot na širšem teritorialnem območju je njeno delovanje organizirano na treh ravneh, in sicer na ravni države (GPU), regijski ravni (PU) in lokalni ravni (območne policijske postaje). Teritorialno organiziranost določi vlada (območje in sedeže PU) oziroma minister (območje in sedeže območnih policijskih postaj).

Med organizacijske enote policije so po novem uvrščene le območne policijske postaje. Tako imenovane področne policijske postaje, ki neposredno opravljajo naloge s posameznega področja na celotnem območju PU ali celo čez njene meje (npr. postaja prometne policije, postaja konjeniške policije, policijska postaja vodnikov službenih psov ipd.) pa bodo notranje organizacijske enote PU. Različno poimenovanje policijskih postaj bo omogočilo njihovo različno statusno ureditev in pravno ureditev povezovanja (območnih policijskih postaj) s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi (področne vloge namreč nimajo – njihovo povezovanje s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi bo potekalo posredno prek PU). Razlikovanje organizacijskega statusa med območnimi in področnimi policijskimi postajami smo poznali že pred uveljavitvijo veljavnega ZPol.

K 17. členu:

Policijo vodi generalni direktor policije kot predstojnik organa v sestavi. Generalni direktor policije vodi tudi delo GPU. Generalni direktor vodi in predstavlja policijo, usklajuje, usmerja in nadzoruje delo organizacijskih enot policije in notranjih organizacijskih enot GPU, zagotavlja zakonito opravljanje nalog, izdaja akte, za katere je pooblaščen, odreja ukrepe in odloča v skladu z zakonom ali predpisi, izdanimi na podlagi zakona. Splošna določba o »vodenju« policije je v drugem odstavku dopolnjena s konkretnim pooblastilom za izdajanje navodil in pravil v zvezi z izvajanjem predpisov z delovnega področja policije v obliki navodil, pravil in drugih aktov v zvezi z izvajanjem nalog ali strokovnih opravil z delovnega področja policije. Po zakonu lahko generalni direktor policije kot predstojnik organa v sestavi izdaja le splošne interne akte, s katerimi lahko ureja medsebojne odnose in način dela policijskih enot. Po načelu ustavnosti in zakonitosti ter praksi ustavnega sodišča ti akti ne smejo vsebovati pravil, ki navzven učinkujejo na pravice in svoboščine tretjih oseb. To lahko ureja le zakon ali na zakonu temelječi predpis, ki ga lahko izda vlada ali minister.

Tretji odstavek skladno s tretjim odstavkom 34. člena zakona o javnih uslužbencih (v nadaljnjem besedilu: ZJU) omogoča, da generalni direktor policije pooblasti direktorje PU, da lahko izdajajo posamične akte s področja kadrovskega poslovanja (npr. sklep o določitvi dopusta, sklep o odobritvi izrednega dopusta ipd.). Navedena določba pomeni okrepitev pristojnost direktorja PU pri urejanju kadrovskega zadev. Za notranje organizacijske enote GPU bo to funkcijo še vedno opravljal generalni direktor policije ali vodja kadrovskega poslovanja.

Četrti odstavek omogoča, da generalni direktor policije podrobneje določi medsebojna razmerja, odnose in način dela policijskih enot.

K 18. členu:

GPU je najvišja organizacijska raven policije. Njene pristojnosti so strateškega pomena za delovanje policijskega sistema in uresničevanja nalog policije. Člen na podlagi tega določa naloge, ki jih izvaja GPU kot organizacijska enota policije. V primerjavi z ureditvijo v ZPol je v predlogu zakona poudarek na večji samostojnosti delovanja PU in s tem dekoncentraciji policije, zato so naloge GPU, določene v 1. točki prvega odstavka, predvsem v spremljanju, analiziranju in ocenjevanju varnostnih razmer, pripravi strateških ciljev, ugotavljanju stanja pri opravljanju policijskih nalog, zagotavljanju strokovne in tehnične pomoči in nadzoru policijskih enot, skrbi za izpopolnjevanje organiziranosti sistema in metod dela ter skrbi za zakonito izvajanje predpisov z delovnega področja policije ter ukrepov za učinkovito delovanje policije. Obenem pa 2. točka prvega odstavka omogoča ustrezno ukrepanje GPU (vodi, usmerja in usklajuje delo policijskih uprav), vendar le takrat, ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju ali ko naloge presegajo zmožnosti PU. Navedeni določbi spreminjata pristojnosti GPU glede na ureditev v ZPol, ki s tem postane predvsem strateški organ, ki spremlja, analizira in ocenjuje varnostne razmere, ugotavlja stanje pri opravljanju policijskih nalog, neposredno ukrepa pa le izjemoma. Navedene spremembe kakor tudi druge težijo k večji decentralizaciji policije oziroma avtonomnosti vodij PU in policijskih postaj.

Naloga GPU je tudi organiziranje, vodenje in varovanje določenih oseb, organov, objektov, prostorov, okolišev, delovnih mest in tajnih podatkov. Neposredno izvajanje določenih nalog policije v specializiranih enotah (specializirana enota za nadzor prometa, specializirana enota za nadzor državne meje, nacionalni preiskovalni urad in druge enote GPU) ureja 3. točka prvega odstavka, ki zagotavlja tudi neposredno izvajanje preventivnih nalog. Gre za splošne določbe, ki jih bodo v nadaljevanju dopolnjevale konkretne določbe o organizaciji in delovanju

navedene uprave, pristojnosti drugih enot pa bodo določene v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji.

Opravljanje forenzičnih preiskav in raziskav ter priprava poročil o preiskavah in izvedenskih mnenj opredeljuje 5. točka prvega odstavka.

Naloga GPU je tudi skrb za izvajanje mednarodnih sporazumov s področja nalog policije, določba 7. točke pa daje policiji oziroma GPU pooblastilo za mednarodno policijsko sodelovanje s policijami tujih držav ter z mednarodnimi (na primer Interpol, SECI, Združeni narodi, IOM, UNHCR ...) in drugimi organizacijami (na primer DCAF...) v obsegu, določenem z do ali večstranskimi mednarodnimi pogodbami in drugimi sporazumi. Pri izpolnjevanju obveznosti RS kot članice EU je treba izpostaviti še sodelovanje policije z uradi, agencijami in delovnimi telesi Evropske unije, katerih delo se nanaša na policijsko sodelovanje držav članic (na primer svet, komisija, specializirani uradi za policijsko sodelovanje v EU – Evropo, Frontex ipd.).

Strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in raziskovalno dejavnost, ki so opredeljeni v posebnem poglavju tega zakona, bo izvajala policijska akademija kot notranja organizacijska enota GPU. Poleg tega bo sodelovala tudi pri načrtovanju in organiziranju drugih oblik strokovnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja, ki jih bodo izvajale druge izobraževalne institucije.

Policija na podlagi reorganizacije podpornih služb ne bo več pripravljala kadrovskega načrta, bo pa pri tem aktivno sodelovala s strokovnimi službami za pripravo in jim dajala predloge. Policija bo aktivno sodelovala tudi pri pripravi akta o sistemizaciji, tipizaciji materialnih tehničnih sredstev in opreme, določitvi meril za ureditev poslovnih prostorov ter njihove opreme, nabavi materialnih tehničnih sredstev in opreme, oskrbi policijskih enot, pridobivanju, razpolaganju s poslovnimi prostori in njihovi gradnji ter nabavi opreme poslovnih prostorov. Navedene naloge bo izvajalo ministrstvo ob upoštevanju sprejetih sistemizacij, standardizacij, tipizacij in meril ter na podlagi predlogov za nabavo pristojnih odgovornih oseb in odredbodajalcev policije (ureditev v 10., 13. in 14. točki).

16. točka prvega odstavka omogoča, da policija opravlja akreditirano in neakreditirano kontrolo merilnikov hitrosti in alkohola. Policija opravlja akreditirane kontrole merilnikov v primerih, ko ima metodo kontrole, torej tehnični postopek akreditiran - januarja 2010 je bil laboratorij policije, Oddelek za elektronske naprave in laboratorij merilnikov, v Uradu za informatiko in telekomunikacije GPU, akreditiran pri Slovenski akreditaciji in prejel znak K-100, za kontrolni organ po standardu SIST EN ISO/IEC 17020, zato izvaja akreditirane kontrole merilnikov hitrosti in alkohola.

Kadar pa v pregled dobi merilnik, za katerega nima akreditiranega postopka, lahko izvede t. i. neakreditirano kontrolo. Takšna je npr kontrole indikatorskih merilnikov, kot so npr. alkoskopi, ki niso predmet zakonskega meroslovja in akreditirane kontrole ni mogoče opraviti. Zaradi verodostojnosti in zagotavljanja tehnično brezhibnih alkoskopov policija izvaja kontrole teh naprav, sicer ne bi vedela, ali delajo v redu ali ne. Kontrole so opravljene po vnaprej znanih in interno določenih postopkih, o katerih je mnenje podala tudi stalna sodna izvedenka za forenzično alkoholometrijo.

Drugi odstavek določa, da naloge GPU opravljajo notranje organizacijske enote (npr. uprava uniformirane policije, uprava kriminalistične policije, služba generalnega direktorja policije, uprava za informatiko, uprava za policijske specialnosti itd.). Vodje notranjih organizacijskih enot so za svoje delo, stanje v enoti in delo notranje organizacijske enote odgovorni generalnemu direktorju policije.

Zaradi težnje po čim večji samostojnosti PU se omejujejo možnosti, da naloge PU prevzame GPU, na primere, ko so izpolnjeni določeni pogoji, ne pa, ko je prevzem odvisen od ocene, kot določa veljavni ZPol. Podobno določilo vsebuje tudi ZDU v 51. členu, ki določa, kdaj lahko ministrstvo prevzame nalogo od upravne enote. Primerljivo ureditvi v ZDU bo zdaj prevzem nalog urejen za razmerje GPU in PU. Prevzem nalog je mogoč, če se ugotovi, da PU ne opravlja svojih nalog oziroma jih ne opravlja strokovno ali pravočasno. GPU mora na to opozoriti direktorja PU in mu naložiti, naj zagotovi opravljanje njenih nalog oziroma naj odpravi ugotovljene nepravilnosti v roku, ki mu ga določi. Če direktor PU ne ravna v skladu z opozorilom, lahko GPU neposredno opravi posamezno nalogo iz pristojnosti PU.

GPU mora (peti odstavek) prevzeti izvedbo posamezne naloge policije, če bi zaradi nestrokovne ali nepravočasne izvedbe naloge lahko nastale škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje velike vrednosti. Za premoženje velike vrednosti se šteje znesek, ki presega 50.000 evrov.

K 19. členu:

V GPU kot organizacijski enoti prve ravni organiziranosti deluje nacionalni forenzični laboratorij, ki opravlja forenzično in laboratorijsko raziskovanje ter forenzične preiskave in pripravlja izvedenska in druga mnenja za policijo, državno tožilstvo in sodišča. Njegovo organiziranost, podrejenost vodje neposredno generalnemu direktorju policije in strokovno neodvisnost v sedmem odstavku 32. člena določa uredba o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih. Navedene določbe so bile s spremembami in dopolnitvami vnesene v uredbu zaradi dilem o strokovni neodvisnosti in nepristranskosti v sodnih postopkih. Določitev strokovne neodvisnosti z določbami uredbe je bila začasna rešitev. S predlaganimi določbami zakona bo samostojno in strokovno neodvisno opravljanje izvedenskih nalog določeno neposredno z zakonom in bo tudi v prihodnje zagotavljalo izključno strokovno delovanje forenzičnih izvedencev in drugih uslužbencev enote, v skladu z mednarodnimi standardi in vodili. Preimenovanje centra za forenzične preiskave v nacionalni forenzični laboratorij bo tudi navzven izkazovalo pomen enote kot edinega slovenskega forenzičnega laboratorija, ki opravlja forenzične preiskave za različne državne organe. Forenzični strokovnjaki in sodni izvedenci v skladu s 87. členom zakona o sodiščih, ki opravljajo izvedenstvo po odredbi sodišča, te naloge opravljajo samostojno in neodvisno.

K 20. členu:

Evropski policijski urad (Evropol) je specializirana institucija Evropske unije, katere naloga in namen je izmenjava informacij o kaznivih dejanjih. Ustanovitev Evropola določa Sklep Sveta EU z dne 6. aprila 2009 o ustanovitvi Evropskega policijskega urada (2009/371/PNZ). V skladu z omenjenim sklepom je treba urediti pravno podlago nacionalne enote Evropola in odnose med nacionalno enoto Evropola in pristojnimi organi v RS (policija, carina, urad za preprečevanje pranja denarja) v nacionalni zakonodaji. Zahtevo po ureditvi statusa nacionalne enote v nacionalni zakonodaji vsebuje 8. člen sklepa sveta, bolj natančno drugi odstavek tega člena. Nacionalna enota Evropola je tako edini organ za zvezo med Evropolom in pristojnimi organi držav članic. Nacionalna enota Evropola pri opravljanju svojih nalog sodeluje z enotama Ministrstva za finance, pristojnima za carinske zadeve in preprečevanje pranja denarja.

Nacionalna enota Evropola je v RS sicer ustanovljena v policiji, vendar pa mora objektivno zastopati interese tako policije kot tudi carine in urada za preprečevanje pranja denarja in skrbeti za njihovo nemoteno sodelovanje.

Tako bo podana pravna podlaga za podrobnejše urejanje odnosov med nacionalno enoto Evropola in pristojnimi organi, zlasti carino in uradom za preprečevanje pranja denarja, glede sodelovanja z Evropolom.

K 21. členu:

Določbe predstavljajo temelj za delovanje nacionalnega preiskovalnega urada (v nadaljnjem besedilu: NPU), kar je nujen institucionalni pogoj za doseg trajnostnega in kvalitativnega preboja pri omejevanju, odkrivanju in preiskovanju zahtevnejših kaznivih dejanj gospodarske in javnofinančne kriminalitete, korupcije ter drugih najhujših oblik kriminalitete oziroma kriminalitete, ki zahteva specializirana znanja. Z dosegom tega cilja je omogočeno doseganje nadaljnjih posrednih ciljev, in sicer:

- zagotoviti ustrezen organizacijski, zakonodajni, materialni in kadrovski okvir za dolgoročno, strokovno in učinkovito, predvsem pa operativno avtonomno delovanje organov pregona in odkrivanja;
- učinkovitejše izvajanje finančnih preiskav, podajanje pobud in zavarovanje premoženjske koristi, pridobljene z organiziranim in gospodarskim kriminalom, kjer kljub vsem prizadevanjem policije z doseženim stanjem ne moremo biti zadovoljni;

- specializacija organov za odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, kar pomeni, da bodo organi specializirani za točno tista kazniva dejanja gospodarskega oziroma organiziranega kriminala in korupcije, ki so najbolj specifična v RS;
- vzpostavitev sistema permanentnega in kvalitetnega izobraževanja in usposabljanja specializiranega kriminalističnega kadra s pomočjo domačih in tujih strokovnjakov na področju finančnih preiskav in gospodarskega prava;
- povezano delovanje vseh za to pristojnih državnih organov in institucij in tako usklajen proces odkrivanja in pregona kaznivega dejanja, ki se začne z zaznavo ter po več stopnjah, v katere vstopajo in iz njih izstopajo tudi drugi državni organi s svojimi specialnimi znanji in strokovnjaki, privede do obtožnice;
- okrepiti tehnično in informacijsko podporo preiskovalnim organom z vpeljavo koncepta kriminalističnega pridobivanja in vrednotenja informacij kot potrjeno dobre prakse delovanja uspešnih evropskih kriminalističnih policij;
- doseči ustrezno (nadpovprečno) vrednotenje dela preiskovalcev, ki s ukvarjajo s tovrstno kriminaliteto.

Predlagana ureditev omogoča vključitev strokovnjakov različnih področij v obravnavo primera v vseh fazah obravnave. Na ta način je zagotovljena multidisciplinarnost preiskovanja ob hkratnem minimaliziranju zaostankov in pomanjkanja potrebnih znanj. Glavni cilj takšnega urada je specializacija organov za odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, kar pomeni, da je NPU specializiran za tista kazniva dejanja, ki so najbolj specifična v Sloveniji, zlasti gospodarskega, finančnega, javnofinančnega in kibernetkega kriminala ter korupcije – torej s tistih področij, ki najbolj ogrožajo socialno in ekonomsko ureditev države in sledijo vsem tehnološkim novostim. NPU bo z znanji specifičnih strokovnjakov in primerno tehnično in informacijsko podporo ter permanentnim izobraževanjem in usposabljanjem zagotavljal uspešnejše odkrivanje in preiskovanje tovrstne kriminalitete. To pa ni mogoče brez tesnega sodelovanja strokovnjakov različnih institucij na nacionalni ravni, zato je v določbi poudarjen tudi ta vidik sodelovanja. Znotraj NPU se bodo za posamezne primere na podlagi 160. a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12- UPB) tako oblikovale tudi specializirane preiskovalne skupine pod vodstvom državnega tožilstva in praviloma operativnim vodstvom preiskovalca NPU, ki jih bodo sicer sestavljali preiskovalci iz NPU in glede na konkreten obravnavan primer tudi zunanji strokovnjaki s pristojnih področij iz drugih državnih organov.

NPU izvaja izključno operativne naloge in je kot kriminalistična preiskovalna enota umeščena v notranjo organizacijsko enoto GPU, pristojno za zatiranje kriminalitete. Pri izvajanju svojih nalog je strokovno avtonomen. NPU vodi direktor NPU.

K 22. členu:

Glede na to, da je NPU umeščen v notranjo organizacijsko enoto GPU, pristojno za zatiranje kriminalitete, je glede na pristojnosti generalnega direktorja policije z vidika izvajanja usklajene vodstvene funkcije na državni ravni in strokovno avtonomijo NPU, določeno, da bo generalni direktor policije na predlog direktorja NPU sprejel interni akt. V slednjem bo upošteval splošni okvir dela NPU kot izhaja iz predlaganega prvega odstavka 21. člena, določeno katere preiskave sumov kaznivih dejanj bo prevzel NPU.

Drugi odstavek določa, da je ne glede na notranjo delitev dela med policijskimi enotami posebnost v primerih, ko pobudnik iz vrst t. i. specializiranih organov predlaga, da zadevo prevzame v obravnavo NPU. Gre za primere, ko pobudo podajo na primer vodje posameznih okrožnih državnih tožilstev oziroma predstojniki državnih organov in institucij, pristojnih za davke, carino, finančno poslovanje, vrednostne papirje, varstvo konkurence, preprečevanje pranja denarja, korupcije, prepovedanih drog in za inšpekcijski nadzor. Državni organi in organizacije z javnimi pooblastili po zakonu o kazenskem postopku morajo naznaniti kaznivo dejanje in pri tem navesti tudi dokaze, za katere vedo. Z navedeno določbo se zasleduje tudi cilj, da pristojni državni organi v predkazenskem postopku ne bi delovali neusklajeno in drug mimo drugega (ko na primer posamezni državni organ konkretno zadevo že obravnava, o tem pa ne seznanijo policije oziroma državnega tožilca). Zavrnitev pisne pobude mora policija pisno sporočiti pobudniku.

K 23. členu:

PU so osrednja raven organizacijske zgradbe policije. Pristojne so za opravljanje nalog policije na širšem, regijskem območju. PU ustanovi Vlada RS, ki določi tudi njihovo območje in sedež .

K 24. členu:

Določba opredeljuje odgovornost za vodenje PU. PU vodi direktor, ki predstavlja in vodi upravo, načrtuje, organizira, usmerja in nadzoruje opravljanje dela v notranjih organizacijskih enotah in na policijskih postajah, enotam in postajam daje strokovna pojasnila, zagotavlja strokovno in učinkovito opravljanje nalog, odreja ukrepe in odloča v skladu z zakonom in pooblastili, ki jih nanj prenese generalni direktor policije. Za svoje delo in delo PU je odgovoren generalnemu direktorju policije.

K 25. členu:

Člen v prvem odstavku določa naloge, ki jih na določenem območju RS opravlja PU kot organizacijska enota druge ravni organiziranosti policije. PU usklajuje in usmerja delo policijskih postaj, jim daje strokovna pojasnila v zvezi z opravljanjem nalog, izvaja nadzor nad njihovim delom in jim zagotavlja strokovno pomoč. Z izvajanjem te funkcije zagotavlja usklajeno delovanje policije na celotnem območju PU. Poleg navedenih nalog PU tudi neposredno opravlja določene naloge za zatiranje kriminalitete, urejanje in nadzor prometa, zagotavljanje javnega reda, nadzor državne meje in izravnalne ukrepe ter na navedenih področjih izvaja preventivne aktivnosti. Pri izvajanju nalog PU sodeluje z varnostnimi organi na obmejnih območjih sosednjih držav.

Drugi odstavek določa, da strokovne službe PU, lahko izvajajo kontrolne postopke za alkoskope, ki so indikatorski merilniki.

Naloge policije PU izvaja v notranjih organizacijskih enotah (na primer enoti kriminalistične policije, uniformirane policije, v operativno-komunikacijskem centru, službi direktorja ...) in v področnih policijskih postajah (na primer postaji prometne policije, postaji vodnikov službenih psov, postaji konjeniške policije). Razlog za neposredno izvajanje nalog na ravni PU je v tem, da je naloge treba celovito opravljati na območju celotne PU (na primer nadzor prometa) ali da jih organizacijsko ne bi bilo smotno opravljati na območju več območnih policijskih postaj (na primer izravnalni ukrepi) oziroma je njihovo izvajanje povezano z visoko strokovno usposobljenim kadrom in njihovo opremljenostjo (preiskovanje hujših oblik kriminala). Vodje notranjih organizacijskih enot PU načrtujejo, organizirajo, usmerjajo in nadzorujejo delo v notranjih organizacijskih enotah, odločajo o zadevah s svojega delovnega področja, za katere jih pooblasti direktor PU. Vodje notranjih organizacijskih enot in komandirji področnih policijskih postaj so za svoje delo, delo in stanje v enoti odgovorni direktorju PU.

PU opravlja tudi posamične naloge iz upravljanja kadrovskega, finančnega in materialnega zadrževanja informacijskega in telekomunikacijskega sistema, rednega vzdrževanja objektov in materialnih tehničnih sredstev, izvaja, usmerja in načrtuje notranje varnostne postopke in sodeluje pri njih ter izvaja druge ukrepe, potrebne za notranjo varnost enot PU. PU bodo pristojne tudi za interventno investicijsko vzdrževanje, s čimer se omogoča, da v ta namen in v okviru finančnih sredstev, ki naj bi jih za to pridobile, same nabavijo določena materialna tehnična sredstva in opremo. Trenutno predstavlja to velike težave, saj PU samostojno ne more nabaviti pisarniške opreme (na primer zamenjati pokvarjene pisarniške stole). Navedena dopolnitev bo pomenila večjo samostojnost in obenem hitrejše in lažje zagotavljanje nujno potrebnih sredstev za nemoteno delo policistov. Višina sredstev, namenjena za tovrstno interventno vzdrževanje, bo določena v internem finančnem načrtu policije.

PU usklajuje in usmerja delovanje območnih policijskih postaj, ki so organizirane na njenem območju, izvaja nadzor nad njihovim delom in jim zagotavlja strokovno pomoč. PU je hierarhično nadrejena policijskim postajam na njenem območju. Izhajajoč iz njene funkcije, je nujno, da lahko na neizvajanje nalog ali na nepravočasno izvajanje opozori komandirja policijske postaje ter mu naloži, naj zagotovi izvedbo nalog oziroma naj odpravi ugotovljene nepravilnosti. PU lahko neposredno prevzame posamezno nalogo iz pristojnosti policijske

postaje, če oceni, da je to potrebno bodisi zaradi neizvajanja ali nepravočasnega izvajanja ali če posamezna naloga presega kadrovske, strokovne ali materiale možnosti policijske postaje.

K 26. členu:

Določba omogoča koncentracijo in specializacijo posameznih nalog v večjih upravah, ki bodo lahko opravljale določne naloge (na primer na področju finančno-materialnih zadev) za drugo PU, in možnost, da bo določena področna policijska postaja (na primer postaja prometne policije) opravljala naloge na območju več PU (tako zdaj na primer postaja konjeniške policije Ljubljana opravlja naloge tudi na območju drugih PU).

K 27. členu:

Območne policijske postaje so organizacijske enote policije oziroma PU, ki so organizirane na celotnem območju RS in neposredno opravljajo naloge policije, določene s tem zakonom in drugimi zakoni. Organizacijsko so vezane na PU, njihovo teritorialno razporeditev oziroma območje in sedež pa določi minister na predlog generalnega direktorja policije. Meje območnih policijskih postaj so praviloma usklajene z mejami občin, saj je le tako mogoče zagotoviti učinkovito sodelovanje s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi pri zagotavljanju varnosti. Za območje več občin je lahko ustanovljena ena policijska postaja, saj bi bilo, glede na število občin v RS, neracionalno in neučinkovito na območju vsake občine ustanavljati policijsko postajo. Na območju mestnih občin (na primer v MO Ljubljana ali Maribor) se lahko ustanovi več policijskih postaj.

Območna policijska postaja naloge izvaja v skladu z letnim načrtom, ki ga sprejme komandir. Načrt mora biti usklajen s strateškimi cilji GPU in s cilji PU. Z zahtevo po usklajenosti ciljev se zagotavlja sistemsko delovanje na območju celote države. Pred pripravo letnega načrta se pozove tudi samoupravna lokalna skupnost, da policijski postaji predlaga prioritete, ki jih je po njenem mnenju treba uresničevati za boljšo varnost v posameznem okolju. Na območju samoupravnih lokalnih skupnosti praviloma deluje tudi občinsko redarstvo, ki prav tako deluje na podlagi občinskega programa varnosti, ki mora biti usklajen s policijo. Usklajenost načrtov in na podlagi tega usklajenost varnostnih subjektov za zagotavljanje prioritarnih ciljev na področju varnosti na lokalni ravni (policija, redarstvo, inšpekcijske službe, zasebno varovanje itd.) pa pomenita učinkovito preventivno in represivno delovanje za zagotavljanje varnosti.

Območne policijske postaje so mikroraven policijske organizacije. Njihova dejavnost je in mora biti neposredno povezana z življenjskim okoljem in varnostnimi problemi ljudi, ki v tem okolju prebivajo in delajo. Večji vpliv samoupravne lokalne skupnosti na izvajanje nalog policijske postaje tako omogoča tudi obveznost letnega poročanja komandirja policijske postaje o delu, izvajanju letnega načrta in o varnostnih razmerah na območju občine. Občinski svet lahko zahteva poročilo tudi med letom, poleg tega pa lahko komandir policijske postaje poroča tudi, ko sam oceni, da je to potrebno. Izjema pri poročanju so konkretne zadeve, o katerih potekajo predkazenski in prekrškovni postopki, s čimer se preprečuje vmešavanje v neposredno operativno delo policije. Z obravnavo poročil na občinskih svetih in izoblikovanimi mnenji bosta zagotovljeni ustrezna interakcija in tesnejša povezava samoupravne lokalne skupnosti z delom policijske postaje.

K 28. členu:

Območno policijsko postajo vodi in jo predstavlja komandir. Komandir načrtuje, organizira, usmerja in nadzoruje opravljanje dela iz pristojnosti policijske postaje, zagotavlja zakonito, učinkovito in pravočasno opravljanje nalog, odreja ukrepe ter odloča v skladu z zakoni in pooblastili, ki jih nanj prenese direktor PU. Za svoje delo, stanje na policijski postaji in delo policijske postaje je odgovoren direktorju PU.

K 29. členu:

Generalni direktor policije lahko ustanovi posebno policijsko enoto (v nadaljevanju: PPE) za izvajanje zahtevnejših nalog policije, za katere sta potrebni posebna izurjenost in opremljenost policistov. PPE je organizirana na sklic, sestavljajo jo policisti iz različnih policijskih enot, ki so posebej usposobljeni za izvajanje določenih policijskih nalog. PPE lahko deluje na celotnem slovenskem ozemlju ali na območju ene ali več PU. Del PPE je gorska enota, ki opravlja naloge za nadzor državne meje, varstvo okolja in druge naloge policije na težko dostopnih terenih, za katere sta potrebni posebna izurjenost in oprema za gibanje v gorah. Naloge v PPE se izvajajo občasno glede na varnostne dogodke (rizične nogometne

tekme, večja javna zbiranja, hujša kazniva dejanja, iskanje oseb itd.). Generalni direktor policije ustanovi PPE z ustanovitvenim aktom, v katerem določi način delovanja, organiziranost, kadrovanje, naloge ter njeno uporabo in materialno - tehnično opremljenost.

Drugi odstavek odpravlja pomanjkljivost sedanje ureditve tako, da daje enake pravice kot jih imajo pripadniki PPE tudi drugi policisti, ko opravljajo naloge pod neposrednim vodstvom PPE (npr. izplačilo dodatka po 39. členu kolektivne pogodbe za javni sektor).

K 30. členu:

Člen omogoča delovanje operativnih delovnih skupin, ki jih ustanovi generalni direktor policije. Operativna delovna skupina bo ustanovljena, ko pride do nepredvidenega škodnega dogodka z velikimi posledicami oziroma velike ogroženosti naravnega in bivalnega okolja. Operativne delovne skupine bodo ustanovljene le za izvajanje in preiskovanje najzahtevnejših in večjih/množičnih dogodkov ali kaznivih dejanj (npr. preiskovanje letalskih nesreč, ogrožanje z nevarnimi snovmi). Operativne delovne skupine ne moremo enačiti z delovnimi skupinami, ki so ustanovljene za preiskavo posameznih kaznivih dejanj ali uporabo prikritih preiskovalnih ukrepov v navedenih primerih za vsakodnevne naloge policije, zato ustanovitev operativne delovne skupine ni potrebna.

K 31. členu:

Policija pri izvajanju nalog uporablja vozila, plovila, oborožitev in posebno opremo. Oborožitev in posebna oprema morata ustrezati vsem predpisanim varnostnim standardom. Barve in oznake vozil ter plovil določi vlada, ker morajo biti v javnosti jasno prepoznavna kot vozila policije. Policisti namreč z vozili in plovili izvajajo tudi določene naloge in pooblastila, s katerimi lahko posegajo v pravice drugih (ustavljanje vozil, cestne zapore in cestne blokade), oziroma jih z uporabo svetlobnih in zvočnih znakov uporabljajo kot vozila s prednostjo ob različnih nujnih dogodkih (hujše prometne nesreče, kazniva dejanja ipd.).

K 32. členu:

Notranja varnost je opredeljena kot stanje v policiji, ki zagotavlja zakonito, strokovno nemoteno in učinkovito izvajanje policijskih nalog policije kot sistema ter varno uporabo tehničnih sredstev in opreme. Z opredelitvijo notranje varnosti policija vzpostavlja standarde integritete in etičnega ravnanja pri opravljanju svojih nalog. Notranja varnost je temelj, s katerim spodbuja in krepi razvoj potrebnih ukrepov za preprečevanje, odkrivanje in kaznovanje odklonskih ravnanj.

Predlagane določbe predstavljajo pravno podlago za izdajo ustreznega podzakonskega akta in izvedbo ukrepov za celovito ureditev področja notranje varnosti, primerljivo z nekaterimi evropskimi državami. Po osamosvojitvi se je policija v različnih obdobjih soočala s problemom pravne, vsebinske in organizacijske ureditve notranje varnosti v policiji. Od leta 1995 do leta 2001 je bilo področje urejeno z začasnim navodilom o notranji zaščiti, ki je določalo obseg nalog, organizacijo, pristojnosti, postopek, poročanje in evidentiranje zadev s področja notranje zaščite, zdaj pa področje urejajo le usmeritve generalnega direktorja policije. Policija je do 1. novembra 2007 preiskovala tudi odklonska ravnanja in pojave v policiji in preiskovala kazniva dejanja uslužbencev policije. Z ustanovitvijo specializiranega oddelka Vrhovnega državnega tožilstva RS so bile pristojnosti za preiskovanje kaznivih dejanj, ki jih storijo policisti, dodeljene državnemu tožilstvu. Ustrezno odzivanje policije ob ravnanjih, ki imajo znake kaznivih dejanj, prekrškov ali kršitve delovne discipline ter zagotavljanje integritete uslužbencev policije je pogoj za nemoteno in učinkovito izvajanje policijskih nalog. Z določbo bo ustvarjena pravna podlaga za vzpostavitev mehanizmov, ki bodo omogočali odkrivanje in preprečevanje poskusov krnitve integritete, kaznivih ravnanj in preprečevanja vseh oblik koruptivnih ravnanj. Področje integritete v policiji je treba oblikovati tako, da se sproti obravnavajo primeri tveganj krnitve integritete. Zmanjšati je treba vplive tveganj, povezanih z delovnim okoljem, delom in delovnim mestom, z zunanjim okoljem, z integriteto uslužbencev policije. Predlagani ukrepi zagotavljajo zakonito, strokovno in učinkovito preprečevanje in preiskovanje ravnanj, ki ogrožajo notranjo varnost.

Etično ravnanje in organizacijska ter osebna integriteta sta temelj zakonitosti in strokovnosti policijskega dela v demokratični družbi. Razvoj policijske etike v slovenski policiji poteka sistematično od leta 1999, ko so v Policijski akademiji uvedli poseben predmet. V letu 2008 je bil sprejet tudi nov Kodeks policijske etike.

K 33. členu:

Policija za svoje delovanje uporablja:

- objekte, namenjene osnovni policijskih dejavnosti (objekti, okoliši, območja in infrastruktura policijskih postaj, PU, GPU, posebnih enot policije in specialne enote) in
- pomožne objekte, ki so namenjeni usposabljanju, hrambi (skladišča opreme, oborožitve, streliva in dokumentacije), začasni namestitvi policijskih enot, strelišča, delovanju policijske infrastrukture (prostori za operativno vodenje policije v redni in izredni varnostni situaciji - OKC, OŠ, zagotavljanje interoperabilnosti na področju nacionalne varnosti- z ostalimi podsistemi telekomunikacije in informacijski sistemi, centri zvez, repertorji zvez (medsebojna povezava sistema notranje varnosti RS in EU, ter s podsistemoma varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in obrambne).

Da bi se tudi v prihodnje, tudi če policijski objekt ogrožajo posamezniki ali skupine, ob požaru, naravnih nesrečah, razglasitvi izrednih razmer, vojne ali krize zagotovil najvišja stopnja varnosti (zaposlenih v objektih policije in občanom, ki se bodo nahajali v teh objektih, dokumentarnega gradiva, policijske infrastrukture, materialnotehnične opreme ...) in nemoteno delovanje policije, bo minister na predlog generalnega direktorja policije določil objekte in okoliše objektov, ki jih uporablja policija in so posebnega pomena za opravljanje nalog policije ter predpisal tudi ukrepe za njihovo varovanje. Odvisno od ogroženosti objekta, ki se ugotavlja glede na njegovo pomembnost in namembnost, bo zanj odrejeno ustrezno fizično ali tehnično varovanje (signalne - varnostne naprave, videonadzor, mehanska zaščita oziroma ovire ...).

Vodje policijskih enot, ki bodo delovale v tako določenih objektih, izdelajo načrte varovanj objekta in njegovega okoliša, tako da bodo vključeni vsi potrebni elementi za zagotavljanje varovanja.

V drugem odstavku je opredeljen pojem okoliša, kamor zaradi varovanja sodi tudi funkcionalno zemljišče v okolici objekta, ki je neposredno vezano na objekt varovanja. Zaradi varnostnih razlogov in učinkovitega varovanja objektov se lahko izvajajo določeni varnostni ukrepi ne glede na lastninsko pravico. Prilagajajo se zaokroženi celoti objekta, ob upoštevanju neškodljivega ravnanja proti drugim bližnjim sosednjim objektom. Izvajajo se samo v izjemnih primerih in za nujno potreben čas, da se zagotovi varnost varovanega objekta.

Tretji odstavek določa, da policija za označevanje objektov policijskih postaj, ne glede na uredbo, ki določa enotno grafično podobo državnih organov, še naprej lahko uporablja tradicionalne in uveljavljene table modre barve (Pantone 286), velikost 60 x 40 cm, z grbom in napisom POLICIJA v beli barvi (pisava Eurostile Black 032).

K 34. členu:

Ta člen ureja pomoč posameznika policiji kot njegovo pravico; pomoč je odvisna od volje posameznika in soglasja policista. Že v preteklosti je bilo v RS na podlagi visokega zaupanja javnosti v policijo kot institucijo vzpostavljeno dobro sodelovanje policije s posamezniki, ki so policiji pomagali v konkretnih zadevah, bodisi s posredovanjem informacij bodisi z neposredno pomočjo pri izvajanju policijskih postopkov. Takšno obliko pomoči je treba ohranjati tudi v prihodnje, saj brez pomoči posameznikov oziroma državljanov nobena policija ne more biti uspešna. V praksi pa prihaja do primerov, ko posamezniki ogrožajo lastno varnost, ko pomagajo policiji, na primer pri prijetju osumljencev kaznivih dejanj. To določilo omogoča, da je posameznik, ki pomaga policiji in se pri tem poškoduje ali izgubi delovno zmožnost, upravičen do vseh pravic in prejemkov, ki izhajajo iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, do katerih je policist upravičen zaradi poškodbe pri delu. Če posameznik pri taki pomoči policiji izgubi življenje, so njegovi družinski člani, pod pogoji jih opredeljuje zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, upravičeni do družinske pokojnine.

Če pride do kakršnih koli poškodb opreme ali sredstev posameznika, ki pomaga policiji, se posamezniku škoda poravnava. Ravno tako sta predvideni odškodnina oziroma povračilo stroškov zaradi telesnih poškodb ali izgube življenja in plačana pravna pomoč v morebitnem predkazenskem, kazenskem ali pravdnem postopku zoper posameznika, ki je pomagal

policiji. Ker je v tem členu prvič uporabljen, je ustrezno opredeljen pojem "bližnji", ki obsega ožje družinske člane (zakonca, zunajzakonskega partnerja, partnerja iz registrirane istospolne partnerske skupnosti, otroke ter posvojence) in osebe zunaj kroga ožjih družinskih članov, ki so s posameznikom v zaupnem razmerju in to lastnost vsaj verjetno izkažejo.

Če so zaradi pomoči policiji ogroženi posameznik sam ali njegovi bližnji, mu oziroma jim policija zagotovi ustrezno zaščito, v skladu s pravilnikom, ki ureja zaščito ogroženih uslužbencev policije.

K 35. členu:

Policija mora svojem delu obveščati javnost. Prav obveščanje javnosti pa je za policijo tudi priložnost za povečanje kooperativnosti, partnerskega dela, medsebojnega zaupanja ter podpore javnosti, ki je temelj za kakovost dela.

Policija o nalogah s svojega delovnega področja obvešča javnost, če s tem ne škodi svojemu delu ali upravičenim koristim drugih. Pri ustnem in pisnem poročanju je treba upoštevati ustavo, predvsem načelo nedolžnosti, zakon o varstvu osebnih podatkov, kazenski zakonik, zakon o kazenskem postopku in zakon o medijih ter vse druge predpise, ki urejajo to področje. Policija sme pozvati javnost k posredovanju koristnih podatkov za izvajanje nalog policije (na primer preiskovanje hujših kaznivih dejanj, prometne nesreče s pobegi), pri čemer lahko za posredovanje koristnih podatkov predpiše denarno nagrado. V praksi se v posameznih primerih to že izvaja.

O opravljanju nalog policije javnost obveščajo minister, generalni direktor policije, direktor PU, komandir območne policijske postaje in drugi uslužbenci ministrstva oziroma policije, ki jih navedeni pooblastijo. S tem, ko podatke in obvestila daje minister (po spremembah in dopolnitvah ZPol-F), so se povečale javnost dela ter preglednost in učinkovitost demokratičnega nadzora. Poudarjena je tudi politična odgovornost ministra, da zagotavlja učinkovit nadzor demokratične javnosti nad delom policije. Zaradi krepitve vloge regijske in lokalne ravni morata direktor PU in komandir območne policijske postaje imeti možnost in hkrati prevzeti odgovornost tudi za obveščanje javnosti o opravljanju nalog PU oziroma območne policijske postaje (podatke in obvestila lahko dajeta s svojega delovnega področja).

K 36. členu:

Organiziranje in zagotavljanje varnosti v samoupravni lokalni skupnosti mora biti strateški cilj in sestavni del notranje varnosti. Samoupravna lokalna skupnost je neposredno okolje, kjer ljudje živijo in delajo. To je tista mikroraven družbene skupnosti, na kateri se tesno prepletajo družbeni procesi, med drugim tisti, ki služijo uresničevanju nacionalnih varnostnih ciljev državnega in lokalnega pomena (Verbič, 2003). Zaradi učinkovitejšega opravljanja nalog policije je nujno sodelovanje s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi. Ker gre za konkretne oblike sodelovanja, je izvedba te oblike prenesena izključno na PU in policijske postaje, ne pa tudi na GPU. V prvem odstavku je določeno le sodelovanje z organi samoupravnih lokalnih skupnosti, ki so na podlagi zakona o lokalni samoupravi župan, občinski svet in nadzorni odbor. Cilji v skupnost usmerjenega policijskega dela in partnerskega sodelovanja so predvsem:

- spodbujanje k samozaščitnemu ravnanju in varnostnemu samoorganiziranju ter pomoči;
- skupno preprečevanje varnostne problematike;
- odkrivanje in odstranjevanje vzrokov in pogojev za nastanek kaznivih dejanj, prekrškov in drugih negativnih pojavov;
- obveščanje državljanov o varnostni problematiki v samoupravni lokalni skupnosti, o delu policije in o možnostih za preprečevanja kaznivih dejanj in drugih negativnih dejanj in pojavov, ki vplivajo na občutek varnosti;
- različne oblike pomoči.

Policijske enote na področjih, ki so povezana z varnostjo, sodelujejo s samoupravno lokalno skupnostjo ter tudi z drugimi organi, organizacijami, institucijami, gospodarskimi družbami, društvi in interesnimi združenji ter posamezniki, katerih dejavnost je usmerjena v zagotavljanje varnosti in spodbujanje samoorganiziranja prebivalcev, ter jim v okviru svojih pristojnosti in možnosti zagotavljajo pomoč.

Policijske enote in subjekti iz prejšnjega odstavka lahko z ustanovitvenim aktom sporazumno organizirajo različne oblike partnerskega sodelovanja, kot so sveti, sosveti, komisije in

podobno. Z ustanovitvenim aktom lahko določijo tudi načine in področja sodelovanja. Policijske postaje partnersko sodelujejo s samoupravno lokalno skupnostjo tudi prek vodij policijskih okolišev, ki opravljajo preventivno delo. Preventivno delo vodij policijskih okolišev pri partnerskem sodelovanju obsega predvsem izobraževanje, svetovanje, delo z oškodovanci kaznivih ravnanj in prometnih nesreč, organiziranje preventivnih aktivnosti in projektov in sodelovanje v njih ter različne oblike pomoči, ki sodijo v pristojnost policije. Metode in oblike dela so podrobneje določene v aktih, ki urejajo to področje.

Drugi odstavek poleg sodelovanja s samoupravno lokalno skupnostjo omogoča sodelovanje policije tudi z vsemi drugimi subjekti. Ta oblika sodelovanja je formalizirana, saj je v tretjem odstavku določeno, da se lahko sodelovanje uredi z ustanavljanjem svetov, sosvetov, komisij ali drugih oblik partnerskega sodelovanja. Če je treba na primer zagotoviti sodelovanje nekaterih služb v samoupravni lokalni skupnosti s policijo ali drugimi inšpekcijskimi službami ali drugimi državnimi organi zaradi obvladovanja varnostnega dogodka, se to uredi brez neke formalne oblike partnerskega sodelovanja. Bistveno je, da obstajata pobudnik in varnosti problem, ki ga je treba rešiti. Cilj takšnega sodelovanja je zagotavljanje večje varnosti prebivalcev na nekem območju. Navedene določbe in določba o izvajanju preventivnih nalog med nalogami policije in posameznih ravni organiziranosti predstavljajo ustrezno osnovo za »v skupnost usmerjeno policijsko delo«.

K 37. členu:

Namen tega člena je zakonsko opredeliti sklepanje dvo ali večstranskih oblik sodelovanja med policijo in drugimi državnimi organi (tožilstvo, carina, davčna uprava...) ter tudi nevladnimi organizacijami, društvi ali drugimi institucijami. Takšni sporazumi, protokoli itd. se sklepajo za izboljšanje sodelovanje med posameznimi organi pri zagotavljanju javne varnosti. Tendencia sodobne policijske organizacije je njeno sodelovanje ne le z državnimi organi, temveč tudi s predstavniki civilne družbe, ki s svojimi zahtevami, mnenji, opozorili in kritiko opravlja neformalni nadzor nad delovanjem državnih organov. Sprejemanje kritike in opozoril predstavnikov civilne družbe ter vključevanje v reševanje nastalih problemov pa predstavljata partnersko sodelovanje, s katerim se celoviteje in uspešnejše rešujejo varnostni problemi. Sklenjeni sporazumi bodo torej predstavljali konkretizacijo ukrepov in nalog za sodelujoče partnerje, ki bodo v skladu s svojimi možnostmi in pristojnostmi prispevali k izboljšanju varnostnih razmer na določenem področju.

K 38. členu:

Predlagana ureditev predstavlja pravno podlago za sodelovanje policije z veteranskimi in drugimi stanovskimi organizacijami in društvi (združenje kriminalistov, mednarodna policijska organizacija IPA, mednarodno združenje policijskih šefov, društvom upokojenih uslužbencev policije...), katerih delovanje je pomembno za izmenjavo strokovnih izkušenj in znanj na domači in mednarodni ravni, pri izpopolnjevanju in usposabljanju policistov ter na drugih področjih, ki so pomembna za delo policije. Način in obseg sodelovanja s posamezno organizacijo oziroma društvom, ki pa po vsebini ne sme predstavljati financiranja organizacije, bosta določena s sporazumom, s čimer bo zagotovljena tudi transparentnost.

K 39. členu:

Za izvajanje nalog policije je pomembno medsebojno sodelovanje z drugimi državnimi organi, ki lahko z medsebojnim obveščanjem, izmenjavo podatkov in ugotovitev bistveno pripomorejo k strokovni, uspešni in pravočasni izvedbi nalog. Na podlagi te določbe bo lahko policija pridobila tudi določene informacije in podatke EU in NATA, kar bi lahko prispevalo k boljšemu izvajanju nalog in h kvalitetnejšemu zagotavljanju nacionalne varnosti. Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije navaja, da odzivanje Slovenije na organiziran kriminal ne bo omejeno zgolj na represivno ukrepanje, ampak bo bolj kot doslej usmerjeno v učinkovito preventivno delovanje ter aktivno sodelovanje v mednarodnih univerzalnih in regionalnih organizacijah. Takšno delovanje bo oprto na dejavnost kriminalističnega pridobivanja in vrednotenja informacij ter intenzivno operativno sodelovanje in stalno izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov s tujimi policijami, varnostnimi in obveščevalnimi službami, Europolom, Interpolom, Eurojustom in drugimi mednarodnimi policijsko-varnostnimi organizacijami, katerih članica je RS.

S tem členom je določeno, da policija za izvrševanje pravnih aktov Evropske unije, ki obvezujejo RS sodeluje s pristojnimi varnostnimi organi držav članic Evropske unije in drugih držav, v katerih na podlagi Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije, učinkujejo pravni akti Evropske unije. Ta člen napotuje tudi na uporabo številnih dvo in večstranskih mednarodnih pogodb, ki jih je RS sklenila na področju policijskega sodelovanja.

K 40. členu:

Slovenija mora kot članica mednarodnih povezav aktivno prispevati k mednarodnemu miru in stabilnosti. V zvezi s tem poteka sodelovanje pripadnikov slovenske vojske in policije v mednarodnih misijah za zagotavljanje miru na tako imenovanih kriznih območjih in preprečevanju širjenja groženj s teh območij na druge dele sveta. Člen posodablja sedanjo določbo 19. člena ZPol, saj so napotitve v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije urejene s posebnim zakonom (Zakon o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije – ZNOMCMO, Uradni list RS, št. 20/06) in na njegovi podlagi izdanim Pravilnikom o napotitvah javnih uslužbencev MNZ in organov v sestavi v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije. Določba ureja tudi napotitve policistov k subjektom, ki na primer nimajo statusa mednarodne organizacije. V takem primeru odločitev sprejme minister. Za delo v misijah so poleg pravil nacionalnega pravnega reda za delo policije pomembni mednarodni pravni akti, na primer resolucija varnostnega sveta OZN, odločitve evropskega sveta in sekretariata OVSE o uvedbi posamezne misije ter drugi akti o sodelovanju med RS in mednarodno organizacijo ali drugo institucijo, ki vodi misijo.

K 41. členu:

Policisti opravljajo naloge v uniformi ali v civilni obleki. Policisti, ki opravljajo naloge v uniformi, že z zunanjo pojavnostjo sporočajo državljanom, da imajo pravico in dolžnost izvajati policijska pooblastila. V uniformi se policist izkaže s službeno izkaznico le na izrecno zahtevo osebe v postopku. Policisti, ki opravljajo naloge v uniformi, jo imajo pravico in dolžnost nositi v skladu s predpisom, ki ga izda minister. Nošenje uniforme mora biti enotno urejeno in predpisano, pri tem pa mora uniformirana oseba upoštevati tudi določena pravila glede obnašanja, namena nošenja in tudi določene omejitve glede nošenja predmetov, ki niso sestavni del uniforme (nakit, sončna očala in različni okraski, ki bi jih lahko ovirali pri delu ali kvarijo videz uniforme).

Na državnih prireditvah, srečanjih poklicnih, strokovnih in veteranskih združenj ter na pogrebih aktivnih in upokojenih policistov lahko slovesno uniformo nosijo tudi upokojeni in neuniformirani policisti, kar mora biti zakonsko urejeno. S predlagano rešitvijo se utrjuje pripadnost državnemu organu, hkrati pa se s tem ne povzročajo dodatni stroški. Upokojeni policisti nosijo slovesno uniformo, ki so jo obdržali ob upokojitvi, neuniformirani policisti pa si lahko slovesno uniformo nabavijo na lastne stroške.

Tretji odstavek omogoča, da lahko uniformo nosijo tudi drugi uslužbenci policije, ki niso policisti (na primer športniki, ki so zaposleni v policiji in sodelujejo v preventivnih akcijah). Delovna mesta drugih uslužbencev policije, ki pri svojem delu nosijo uniformo, so določena v aktu o organizaciji in sistemizaciji.

Predstavniki televizije ter filmski in gledališki uslužbenci policijo pogosto prosijo, da jim omogoči uporabo policijske uniforme pri njihovem delu (snemanje, gledališke predstave). Zakon omejuje uporabo uniforme tudi za reklamne in druge komercialne namene. Čeprav policija takšni uporabi ne nasprotuje, je za odobritev uporabe potrebna ustrezna pravna podlaga. Nošenje uniforme mora biti hkrati nadzorovano (ali pregledno), da se ve, kdo, kdaj in kje jo nosi. V nasprotnem primeru lahko pride do njene neupravičene uporabe v razmerju do tretjih oseb. O taki uporabi uniforme odloča generalni direktor policije.

Uniformo, položajne oznake in simbole policije določi vlada (enotna uniformiranost), ker mora biti policijska uniforma jasno razpoznavna, tako da pri državljanih ni nobenega dvoma, da gre za policista, torej za osebo, ki ima pravico in dolžnost izvajati policijske naloge in policijska pooblastila.

K 42. členu:

Določba, da državni organi, gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, društva ter druge pravne in fizične osebe ne smejo reproducirati ali uporabljati uniforme in oznak, ki so po barvi, kroju, označbah nazivov in posebnih označbah enake ali podobne uniformi in položajnim oznakam ali simbolom policije, predstavlja pravno varovalko pred mogočimi zlorabami policijske uniforme ali povzročanju zmede in negotovosti pri državljanih, ali gre za osebo s policijskimi pooblastili ali ne. Uniformirane osebe drugih državnih organov (cariniki, pravosodni policisti in vojaške osebe), občinski redarji in zasebni varnostniki imajo drugačne pristojnosti in pooblastila kot policisti, zato ne smejo imeti enake ali podobne uniforme, oznak in simbolov, kot jih imajo policisti. Poleg tega nihče ne sme reproducirati in uporabljati v prometu vozil, ki so po grafični podobi enaka ali podobna vozilom in drugim prevoznim sredstvom policije. Drugi odstavek omogoča policistu zaseg predmetov na kraju storitve prekrška. Za nadzor nad izvajanjem te določbe je pristojna policija, kar je določeno v 109. členu.

K 43. členu:

Člen določa, da so javni uslužbenci policije policisti in drugi uslužbenci, zaposleni v policiji. Policisti so tisti uslužbenci policije, ki imajo pravico in dolžnost izvajati policijska pooblastila (vsi policisti so tudi uradniki), drugi uslužbenci, ki so zaposleni v policiji, to so strokovni tehnični javni uslužbenci, te pravice nimajo. Takšna delitev je potrebna zato, ker so pravice in obveznosti uslužbencev policije različne, glede na to, ali imajo pravico in dolžnost izvajanja policijskih pooblastil. Policist je enotno poimenovanje za policiste in kriminaliste oziroma za uniformirane in neuniformirane policiste.

K 44. členu:

Policisti naloge opravljajo v uniformi ali v civilnih oblačilih, zato je v prvem odstavku določeno, da imajo tako civilni kot uniformirani policisti status policista in s tem tudi pravico in dolžnost izvajanja policijskih pooblastil.

Policist mora imeti najmanj srednješolsko izobrazbo, poklic policista pa je določen s poklicnim standardom, (VI. ravni zahtevnosti) ki je podlaga za oblikovanje izobraževalnih programov.

Poklicni standard nadomešča nomenklaturu poklicev kot podlago za programe poklicnega in strokovnega izobraževanja. Poklicni standard je tudi podlaga nacionalnim poklicnim kvalifikacijam (NPK), ki se pridobijo v sistemu certificiranja NPK. Poklicni standard je povezovalni člen sistema poklicnega izobraževanja in sistema certificiranja nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Poklicni standard Policist/ policistka št. 58640870 je objavljen na spletnih straneh nacionalnega informacijskega središča.

Ko policisti izvajajo policijska pooblastila, svojo pripadnost policiji in pravico in dolžnost do uporabe pooblastil izkazujejo s službeno izkaznico. To še posebej velja za neuniformirane policiste, saj ti nimajo razpoznavnih znakov – uniforma, označbe ipd. Četrty odstavek določa, da službeno izkaznico izda generalni direktor policije. Minister pa s podzakonskim aktom predpiše obliko in vsebino ter tudi postopek za izdajo in vrnitev službene izkaznice. Službena izkaznica policistov je sestavljena iz usnjenega ovitka, identifikacijske kartice, značke z znakom policije ali kriminalistične policije. Značko z znakom policije uporabljajo uslužbenci uniformirane policije ter uslužbenci drugih notranjih organizacijskih enot v policiji, ki opravljajo naloge policije ter imajo pravico in dolžnost izvajati policijska pooblastila. Značko z znakom kriminalistične policije uporabljajo uslužbenci kriminalistične policije. Službena izkaznica se lahko izda tudi za pomožne policiste. Službeno izkaznico pomožnega policista hrani organizacijska enota, v katero je pomožni policist razporejen. Službena izkaznica se izroči pomožnemu policistu samo v primerih in za čas, ko ima pri opravljanju nalog enake pravice, dolžnosti ter pooblastila kot policisti.

K 45. členu:

Ta člen določa pogoje, ki jih mora poleg pogojev, določenih v predpisih, ki urejajo sklenitev delovnega razmerja javnih uslužbencev, izpolnjevati oseba, da lahko sklene delovno razmerje za opravljanje nalog v policiji. Pogoje za imenovanje v naziv določa že 88. člen ZJU. Zaradi posebne narave nalog, ki se opravljajo v policiji, so ti pogoji za osebo, ki želi skleniti delovno razmerje v policiji, še strožji. Oseba, ki želi skleniti delovno razmerje v policiji, mora imeti

ustrezne psihofizične sposobnosti, ki se določijo v aktu o sistemizaciji delovnih mest, ne sme biti pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, ali pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece. Torej morajo vsi, ki želijo skleniti delovno razmerje v policiji, izpolnjevati strožji pogoj, kot je določen v 88. členu ZJU. Tretji točka prvega odstavka, enako kot ZJU določa, da zoper osebo ne sme biti vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. V 4. točki je določen pogoj, da mora biti oseba državljan RS s stalnim prebivališčem v Evropski uniji. Omejitev je v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 45. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki omogoča omejitve, utemeljene z javnim redom, javno varnostjo in javnim zdravjem, oziroma določa, da se določbe tega člena ne uporabljajo pri zaposlovanju v državni upravi. Sodišče Evropskih skupnosti to odstopanje razlaga zelo restriktivno, zato lahko v državah članicah na svoje državljane omejijo samo zaposlovanje za tista delovna mesta, ki zadevajo izvajanje javnih pooblastil in zaščito splošnih državnih interesov. Oseba, ki sklene delovno razmerje v policiji, mora biti državljan RS, biti mora varnostno preverjena in zanjo ne sme obstajati varnostni zadržek. V 6. točki je določen pogoj, da policist nima dvojnega državljanstva. V 7. točki je prvič na zakonski ravni konkretizirana ustavna prepoved članstva v političnih strankah (42. člen ustave določa, da poklicni pripadniki obrambnih sil in policije ne morejo biti člani političnih strank).

Posebne pogoje za zaposlitev določajo tudi 88. člen zakona o obrambi, 39. člen zakona o carinski službi in 231. člen zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

V petem odstavku je določeno, da kandidatu, ki ne izpolnjuje vseh pogojev za zaposlitev v policiji in zato z njim ni sklenjeno delovno razmerje, policija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev. Razlogi za neizbor kandidata so lahko zelo različni. Ta določba omogoča, da se kandidat le obvesti, da ni bil izbran in da z njim ne bo sklenjeno delovno razmerje, pri tem pa ni treba navesti in obrazložiti razloga za neizbor. Če bi bilo treba razlog za neizbor kandidata, na primer varnostni zadržek, izrecno navesti in natančno obrazložiti, bi bil namen varnostnega preverjanja lahko izničen, saj bi bilo potrebno v obrazložitev zapisati, da se zoper posameznika izvajajo prikriti preiskovalni ukrepi ali drugi operativni ukrepi, ki ne smejo biti razkriti, da ne bi ogrozili poteka preiskave. Podobno ureditev, kot je predvidena v tem členu, predvideva tudi zakon o Slovenski varnostno-obveščevalni agenciji, ki v drugem odstavku 28. člena določa, da kandidatu, s katerim ne bo sklenjeno delovno razmerje, agencija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev. Enak namen ima tudi 35. člen zakona o obrambi, ki določa, da kadar obveščevalno-varnostna služba zbira osebne in druge podatke v skladu s tem zakonom, o tem ni dolžna obvestiti posameznika, na katerega se podatki nanašajo, če bi to onemogočilo ali otežilo izvedbo nalog obveščevalno-varnostne službe.

K 46. členu:

V policiji se policisti praviloma izberejo v skladu s predpisi, ki urejajo sistem javnih uslužbencev, torej z javnim natečajem skladno z določbami ZJU in podzakonskimi predpisi na tem področju. V drugem odstavku je določena izjema za sklenitev delovnega razmerja s kandidati za policiste - to se sklene na podlagi javne objave, ki jo sicer kot pravilo pri postopku za novo zaposlitev določajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja (v 23. členu ZDR je določeno, da mora delodajalec prosto delovno mesto oziroma vrsto dela javno objaviti ter da se za javno objavo šteje tudi objava, ki jo izvede zavod za zaposlovanje). V tretjem odstavku pa je določena izjema, ki omogoča, da se lahko na določenih delovnih mestih sklene delovno razmerje brez javnega natečaja in tudi brez javne objave. Določba predstavlja izjemo od načela enakopravne dostopnosti delovnih mest za vse zainteresirane kandidate, ki je določena v 7. členu ZJU in od načela javne objave, ki jo določena v 23. členu ZDR. Ob tem je treba dodati, da veljavni 75. člen ZPol dopušča, da so delovna razmerja s policisti praviloma sklenjena brez javne objave. Delovna mesta, za katera se zahtevajo posebna znanja in spretnosti in za katera ni potreben javni razpis oziroma javna objava, se določijo v aktu o organizaciji in sistemizaciji. Podobno ureditev, kot je predvidena v tem členu, predvidevata tudi zakon o obrambi v 89. členu in zakon o Slovenski varnostno-obveščevalni agenciji, ki v 28. členu določa, da se delovno razmerje v agenciji lahko sklene brez objave oziroma razpisa.

K 47. členu:

Pri sklepanju delovnega razmerja v policiji se v praksi lahko zgodi, da kandidat v času od prejema obvestila, da izpolnjuje pogoje za zaposlitev pa do sklenitve delovnega razmerja, ki zaradi vseh potrebnih postopkov lahko traja mesec dni ali več, stori dejanje, ki predstavlja varnostni zadržek za sklenitev delovnega razmerja v policiji, ali pa se v tem času izve, da je takšno dejanje storil že pred izbiro, zato člen omogoča v takih primerih preklic izbire brez obrazložitve. Ta člen pomeni nadaljnjo izpeljavo določbe petega odstavka 45. člena, ki določa, da policija ni dolžna sporočiti razlogov za svojo odločitev osebi, s katero ni bilo sklenjeno delovno razmerje.

K 48. členu:

Določba določa pogoje za imenovanje in razrešitev generalnega direktorja policije. Pri imenovanju generalnega direktorja policije ima odgovornost za izbiro kandidata za generalnega direktorja policije minister, za imenovanje pa vlada, pri čemer predlagana ureditev ne odstopa od predvidene ureditve za položaj generalnega sekretarja, generalnega direktorja in direktorja organa v sestavi kot izhaja iz Zakona o javnih uslužbencev (določbe o izvedbi posebnega javnega natečaja, pridobitvi in prenehanju položaja). Kandidat za generalnega direktorja policije mora imeti najmanj 15 let delovnih izkušenj v policiji, najmanj osem let delovnih izkušenj na vodstvenih delovnih mestih v javnem sektorju, izpolnjevati pa mora tudi druge določene pogoje. V četrtem odstavku je izrecno določeno, da se kot delovne izkušnje v policiji štejejo tudi delovne izkušnje s statusom pooblaščenega uradne osebe po zakonu o notranjih zadevah.

K 49. členu:

V tem členu je določeno, da ima generalni direktor policije lahko dva namestnika, ki mu pomagata pri vodenju policije, pri čemer predlagana ureditev za razliko od dosedanje obligatorno ne predvideva dveh namestnikov. Namestnika delujeta v okviru pooblastil, ki jih pisno določi generalni direktor policije. Ob odsotnosti ali zadržanosti generalni direktor pooblasti namestnika, ki ga nadomešča. Generalni direktor mora s pooblastili seznaniti ministra.

K 50. členu:

Določba določa pogoje za imenovanje in razrešitev direktorja Nacionalnega preiskovalnega urada. Imenovanje in razrešitev je v pristojnosti generalnega direktorja policije, pri čemer se za postopek uporabljajo določbe zakona o javnih uslužbencih, ki urejajo imenovanje in razrešitev direktorja organa v sestavi (določbe o izvedbi posebnega javnega natečaja, pridobitvi in razrešitvi s položaja).

K 51. členu:

Člen ohranja dosedanje ureditev prisega pred generalnim direktorjem policije. Slavnostna prisega je osnova za moralno in etično delovanje vsakega policista; z njo se policist po uspešno opravljenem izpitu za izvajanje policijskih pooblastil zaveže, da bo delo opravljal odgovorno, vestno, humano in zakonito, da bo upošteval človekove pravice in temeljne svoboščine ter s tem nenehno skrbel za profesionalizacijo policijskega dela. Slavnostna prisega je akt, s katerim se poudarja integriteta vsakega policista. V tem primeru gre tudi za enotno ureditev zaključkov izobraževanj in usposabljanj v policiji, s katerimi kandidati pridobijo pravico uporabljati policijska pooblastila. S tem se izpolni tudi zadnji pogoj, ki ga zakon določa za opravljanje policijskih nalog in uporabo policijskih pooblastil.

Tretji odstavek določa prisego tudi za pomožne policiste, saj imajo med opravljanjem nalog v policiji vsa policijska pooblastila.

K 52. členu:

Tako zakon o delovnih razmerjih (v nadaljnjem besedilu: ZDR) kot ZJU določata, da se delovna razmerja zaposlenih urejajo s splošnimi predpisi, ki urejajo delovna razmerja, če s posebnimi predpisi za posamezne kategorije uslužbencev ni drugače urejeno. V tem členu je določeno, da se za zaposlene v policiji uporabljajo splošni predpisi, ki urejajo pravice in obveznosti zaposlenih v delovnem razmerju ter pravice, ki izhajajo iz sistema socialnih zavarovanj, če ni v tem zakonu drugače urejeno. Plače javnih uslužbencev so določene v ZSPJS in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi, ter v kolektivnih pogodbah, ki veljajo za javni

sektor. Navedeno določilo dopušča možnost sprejetja in ureditve posebnosti za policiste tudi s posebno kolektivno pogodbo za policijo. Zagotoviti je treba ustrezno vrednotenje posebnih obremenitev in nevarnosti, ki so jim izpostavljeni policisti med opravljanjem policijskih nalog in za katera morajo imeti posebna znanja in veščine, zato je tudi navedeno določilo oblikovano tako, da dopušča možnosti posebnega urejanja delovnih razmerij in plač uslužbencev policije. Narava dela in poklicne obremenitve po naravi stvari namreč odstopajo od klasičnega sistema uslužbencev v drugih državnih organih in javnih službah (kot so izjeme tudi pripadniki slovenske vojske), kar zahteva določene izjeme pri ureditvi delovnega prava, socialnega, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega varstva. Posebnosti zagotavljanja notranje varnosti države v primerjavi s klasičnim, birokratskim delom državne uprave, njegovo organizacijo, sistemom javnih uslužbencev in postopkovnimi pravili terjajo namreč primerne pravne in organizacijske rešitve. Uresničevanje strateških ciljev notranje varnosti je v primerjavi s klasičnim delom javne uprave tako nepredvidljivo in tudi tvegano, da ga preprosto ni mogoče zagotavljati z enakimi merili, organizacijskimi oblikami in enakim sistemom javnih uslužbencev. V zvezi s tem policijsko-varnostna praksa, ki je pri zagotavljanju notranje varnosti gotovo ena najbolj izpostavljenih in najpomembnejših, ugotavlja, da nekatere rešitve iz predpisov o sistemu javnih uslužbencev pač povzročajo dodatna tveganja in neželene učinke pri zagotavljanju javne varnosti in reda (Kečanović, 2006).

K 53. členu:

Varnostno preverjanje določeno v tem členu je le del kadrovskega postopka in ne policijsko pooblastilo zato je opredeljeno v tem zakonu. Zakon o nalogah in pooblastilih policije pa opredeljuje varnostno preverjanje kot pooblastilo, ki ga policija izvaja z namenom varovanja določenih oseb objektov in delovnih mest. Ker gre za različne varnostne zadržke predlagatelj meni, da bi enotna ureditev v praksi povzročala veliko težav.

Določba z razliko od 36. in 67.a člena ZPol natančno določa primere, ko policija izvede varnostno preverjanje. Izvedeno bo:

- pred zaposlitvijo v policiji,
- pred premostitvijo oziroma napotitvijo na delovna mesta za katera skladno s določbami tega zakona ni potrebna javna objava in na tista delovna mesta, ki bodo zaradi visoke stopnje tveganja določena v aktu o sistemizaciji (npr. generalni direktor policije, namestnik generalnega direktorja policije, direktor notranje organizacijske enote generalne policijske uprave, direktor policijske uprave, komandir območne policijske postaje, direktor delovna mesta v specialni enoti ipd.).
- pred napotitvijo v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije,
- pred sklenitvijo pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji, saj imajo pomožni policisti, kadar opravljajo naloge policije enaka pooblastila kot policisti.

Ureditev je primerljiva z ureditvijo področja v zakonu o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji in zakonu o obrambi.

Za varnostno preverjanje je potrebna privolitev osebe, ki se preverja. Če oseba v varnostno preverjanje ne privoli se smatra, da pogojev za sklenitev delovnega razmerja v policiji oziroma za določeno delo ne izpolnjuje.

Podatke policija zbira od osebe, ki jo preverja, od drugih oseb, organov in organizacij ter iz zbirk podatkov. Zbira lahko le tiste podatke, ki so potrebni za ugotovitev varnostnih zadržkov, opredeljenih v naslednjem členu. Tako kot v novem zakonu o zasebnem varovanju in zakonu o detektivski dejavnosti tudi v tem zakonu niso konkretno navedeni podatki, ki se jih preverja.

K 54. členu:

V členu so, z razliko od sedaj veljavne ureditve, varnostni zadržki določeni taksativno in enotno urejeni (ZPol določa le dva zadržka, glede drugih pa se sklicuje na zakon, ki ureja tajne podatke in na zakon, ki ureja orožje).

Utemeljen dvom o zanesljivosti ali verodostojnosti osebe, kot varnostni zadržek je natančno opredeljen. Pri presoji utemeljenega dvoma bo policija upoštevala okoliščine in težo posameznih dejanja, kršitve, čas, ki je potekel od storitve, vpliv na varnost ljudi in premoženja, starost osebe ter povezavo med dejanjem in nalogami, ki jih bo posameznik opravljal v policiji. Pri tem bo upoštevala načelo sorazmernosti - gre za vrednostne kriterije, ki so pri vsakem posameznem primeru različni in imajo drugačen pomen. Za olajševalne okoliščine se šteje, če je posameznik dejanje, ki ga lahko dela nezanesljivega in neverodostojnega, storil kot mladoletnik, če je minilo od storitve že več let, števila dejanj, ki jih je izvršil, ali se je v zadevi poravnal in povrnil škodo, vse to pa je odvisno tudi od posledic, ki

so nastale. V utemeljen dvom o zanesljivosti se upoštevajo tudi kazniva dejanja in prekrški, ki sodijo v naklepna kazniva dejanja pa nimajo elementov nasilja (npr. tatvina, goljufija) in prekrški, ki osebo delajo neprimerno za delo v policiji (npr. večje število hujših prekrškov s področja varnosti cestnega prometa), ki še niso pravnomočni končani. Sum odvisnosti, bo policija preverjala na enak način kot se preverja v postopku za pridobitev dovoljenja za dostop do tajnih podatkov.

K 55. členu:

Policija se je na organizacijsko-kadrovskem področju od septembra 1999 pripravljala za prevzem nalog na zunanji evropski meji v skladu s schengenskimi standardi. V ta namen je vlada RS leta 2001 sprejela schengenski akcijski načrt, ki je bil potrjen tudi v Evropski uniji. Z navedenim akcijskim načrtom je določeno potrebno dodatno število delovnih mest policistov za učinkovito izvajanje nadzora na zunanji evropski meji. Na področju delovnopравниh razmerij, ki jih zakon posebej ureja za uslužbence policije, predlagatelj sledi normativnim rešitvam, ki zagotavljajo učinkovito delo policije na eni strani ter ustrezno varstvo zaposlenih na drugi strani. Določba tega člena, da se delovno razmerje za opravljanje del in nalog v policiji lahko sklepa tudi za določen čas od petih let in se lahko enkrat podaljša za enako obdobje, je izjema od splošnega pravila, da se delovno razmerje sklepa za nedoločen čas, ter izjema od določila 53. člena ZDR, da delodajalec ne sme skleniti ene ali več zaporednih pogodb o zaposlitvi z istim uslužbencem in za isto delo, katerih neprekinjen čas trajanja bi bil daljši od dveh let. Če se z uslužbencem sklene delovno razmerje za določen čas v nasprotju z določili zakona o delovnih razmerjih, se šteje, da je bilo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen čas. Enako določilo je uzakonjeno tudi v 92. členu zakona o obrambi, ki velja za poklicne pripadnike slovenske vojske. Ob potrebah po popolnitvi nezasedenih sistemiziranih delovnih mest policistov v enotah na območju vse države se lahko s temi osebami po opravljenem ustreznem programu usposabljanja sklene delovno razmerje za nedoločen čas brez javne objave oziroma javnega natečaja.

K 56. členu:

Leta 2000 je bila ukinjena srednja policijska šola, ki je v izobraževalni program vsako leto vpisala določeno število dijakov, ki so se po poteku šolanja zaposlili v policiji. Takšen način pridobivanja kadrov je omogočal dokaj zadovoljivo popolnjevanje prostih delovnih mest policistov predvsem na lokalni ravni (policijske postaje), ki predstavlja »kadrovski bazen« za večino delovnih mest v policiji, tako na regionalni kot tudi državni ravni. Po ukinitvi srednje šole je bil prekinjen stalen kadrovski dotok, žal pa ni bilo poskrbljeno, da bi policija glede na kadrovske potrebe ta vprašanja lahko reševala sistemsko urejeno, temveč je bilo kadrovanje prepuščeno vsakokratnemu vodstvu policije in ministrstva. Potrebe policije po stalnem dotoku kadrovskih virov velikokrat niso bile upoštevane, zato je nastala velika kadrovska vrzel predvsem na lokalni ravni. Vzrok za to je bila upokojitev velikega števila policistov ali pa prekinitev delovnega razmerja iz drugih vzrokov. To je povzročilo okrnjeno ali pa vsaj zelo oteženo opravljanje osnovnih nalog policije. Rešitev tega problema predstavlja razpis za kandidate za policiste, ki se vsako leto objavi na predlog generalnega direktorja policije.

Objava razpisa za zaposlovanje kandidatov za policiste po zaključku šolanja na srednjih šolah se je pokazala kot izredno dobra, saj je bil s tem pridobljen širši nabor ustreznih kandidatov, ki izpolnjujejo potrebna visoka merila za poklic policist. S sistemsko ureditvijo vsakoletnega zaposlovanja kandidatov za policiste so zagotovljene vsaj temeljne oziroma vzdržne kadrovske razmere za opravljanje osnovnih nalog policije. Vsakoletno zaposlovanje je omejeno le na prosta delovna mesta v okviru vsakoletnega kadrovskega načrta vlade in na prosta delovna mesta v veljavni sistemizaciji delovnih mest v policiji.

K 57. členu:

Določba, z razliko od 68. člena ZPol, jasno določa v kakšnih primerih mora sodišče o izrečeni sodbi uslužbencu policije, seznaniti policijo. To mora storiti takrat, ko mu zaradi naklepnega kaznivega dejanja, izreče zaporno kazen v trajanju več kot tri mesece. To obvestilo pa mora sodišče posredovati šele po pravnomočnosti sodbe. Uslužbencu policije bo delovno razmerje prenehalo na način, ki velja za druge javne uslužbence - na podlagi sklepa, ki ga izda generalni direktor policije, najkasneje pa 15. dan po vročitvi pravnomočne sodbe delodajalcu.

K 58. členu:

ZJU v 89. členu med drugim določa, da mora javni uslužbenec po imenovanju v naziv najpozneje v enem letu od sklenitve pogodbe o zaposlitvi opraviti usposabljanje, na katero ga napoti predstojnik. Policist je namreč imenovan v uradniški naziv pod pogojem, da opravi obvezno usposabljanje za imenovanje v naziv, če tega pogoja ne izpolni, to lahko pomeni tudi prenehanje delovnega razmerja, če zanj ni prostega sistemiziranega delovnega mesta, za katerega zasedbo ni pogoj obvezno usposabljanje za imenovanje v naziv.

K 59. členu:

Delo policistov na različnih delovnih področjih (kriminal, varnost cestnega prometa, mejne zadeve, javni red in mir, javna zbiranja ...) zahteva vedno večjo strokovno usposobljenost in psihofizično pripravljenost, neposredno izvajanje posameznih policijskih postopkov pa pogosto posega na delikatno področje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Policija zagotavlja strokovno in zakonito izvajanje nalog ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin z ustrezno stopnjo strokovne usposobljenosti in psihofizičnih zmožnosti policistov, ki jih pridobijo v izobraževalnih programih in programih usposabljanja za pridobitev pravice do izvajanja policijskih pooblastil. Aktualnost strokovne usposobljenosti policistov (na primer policijska pooblastila s praktičnim postopkom, izvajanje vaj v streljanju), psihofizičnih zmožnosti in ohranjanje doseženih veščin (na primer samoobramba, ravnanje z orožjem...) se zagotavlja s posebnimi programi usposabljanj in z izpolnjevanjem pogojev za njihovo izvedbo. Programe izvajajo strokovnjaki za policijska pooblastila ter praktični postopek s samoobrambo, ki na podlagi predpisanih meril ocenjujejo uspešnost policista.

Če policist posameznih usposabljanj, ki so določena v programu usposabljanja, v tekočem letu ni opravil uspešno, mora opravljati preizkus strokovne usposobljenosti in psihofizične usposobljenosti pred komisijo, ki jo imenuje generalni direktor policije. Policist lahko pred komisijo, ki jo imenuje generalni direktor policije, preizkus ponavlja največ dvakrat zaporedoma v tekočem letu. Če preizkusa ne opravi mu generalni direktor lahko odvzame policijska pooblastila.

Generalni direktor policije določi način preverjanja in ocenjevanja s programi usposabljanja za zagotavljanje strokovne in psihofizične usposobljenosti policistov, vsebino, kriterije in potek preizkusa strokovne in psihofizične usposobljenosti pred komisijo pa določi minister na predlog generalnega direktorja policije.

K 60. členu:

Oseba, ki je sklenila delovno razmerje za opravljanje nalog policista, mora pridobiti vsa potrebna znanja za zakonito, strokovno in samostojno izvajanje policijskih pooblastil. Usposobljenost teh oseb se preverja z izpitom za izvajanje policijskih pooblastil, ki ga mora opraviti v roku enega leta po sklenitvi delovnega razmerja (ZPol določitev roka prepušča aktu o organizaciji in sistemizaciji). Oseba, ki izpita ne opravi, ne more opravljati nalog policista, zato ji delovno razmerje preneha. Vsebinsko in način izvajanja izpita predpiše minister za notranje zadeve na predlog generalnega direktorja policije. Izpita ne opravlja oseba, ki je uspešno končala izobraževalni program za poklic policista ali program kriminalistični tečaj. Oba programa vsebinsko ustrezata standardom znanj, ki jih predpisuje pravilnik o izpitu za izvajanje policijskih pooblastil.

K 61. členu:

Ta člen določa, da lahko generalni direktor policije policistu odvzame pravico izvajanja policijskih pooblastil. Razlogi za odvzem pooblastil po prvem odstavku so nezakonita uporaba policijskih pooblastil, neizvajanje nalog, če so neposredno ogroženi življenje ljudi, osebna varnost, zdravje ali premoženje, ne glede na to, ali je policist v službi ali ne, neuspešno opravljen preizkus, dvojno državljanstvo, opravljanje nalog, ki jih policist po posebnem predpisu ne sme opravljati, če ne izpolnjuje več pogojev za dostop do ustrezne stopnje tajnosti, kar se lahko ugotovi na podlagi vmesnega varnostnega preverjanja.

Nezakonito opravljanje pooblastil oziroma opravljanje v nasprotju s predpisi mora nesporno ugotoviti pristojna komisija ali vodja enote, v kateri je policist zaposlen, kar se posebej utemelji v odločbi, ki jo izda generalni direktor policije.

Dela, ki jih policist ne sme opravljati, so določena v posebnem podzakonskem aktu, ki ga izda minister.

Drugi odstavek določa, da generalni direktor policije z odločbo odvzame policistu pravico izvajati policijska pooblastila na podlagi ocene zdravstvene komisije policije, da ni zmožen za opravljanje svojega dela ali če ugotovi, da je član politične stranke. Ustava RS v 42. členu določa omejitve pri delovanju pripadnikov obrambnih in policijskih sil v političnih strankah. Že ob določitvi pogojev za zaposlitev v policiji, je predpisano, da se mora kandidat za zaposlitev v policiji, pisno odreči članstvu v politični stranki, zato je tudi logično, da je članstvo policista v politični stranki eden od razlogov za odvzem policijskih pooblastil.

Zoper odločitev generalnega direktorja policije je mogoča pritožba, o kateri odloči minister.

Če policist, ki mu je bila odvzeta pravica do izvajanja policijskih pooblastil, odkloni premostitev na delovno mesto, ustrezno njegovi strokovni izobrazbi, mu delovno razmerje preneha s potekom odpovednega roka, brez pravice do odpravnine.

Glede na to, da se policistu odvzame pravica do izvajanja policijskih pooblastil je v petem odstavku jasno določeno, da se policistu v primeru odvzema policijskih pooblastil odvzamejo tudi službeno orožje, uniforma in službena izkaznica ter se mu prepreči dostop do policijskih evidenc.

K 62. členu:

Člen daje možnost za začasen odvzem policijskih pooblastil, ko je policist zaradi psihičnih težav nezmožen opravljati naloge policije. Odvzem lahko traja 30 dni in se lahko na predlog zdravstvene komisije podaljša, vsakič za največ 60 dni, do zaključka zdravljenja.

V takšnih primerih neposredni vodja, policistu zaradi nevarnosti zlorabe odvzame službeno orožje (nevarnost samomora, napada z orožjem na bližnje, sodelavce ipd.) in službeno izkaznico ter mu prepreči dostop do policijskih evidenc ali dokumentov. Gre za izjemen ukrep, ko zaznanih težav pri posamezniku ni mogoče rešiti s pogovorom, svetovanjem zaupnikov v policiji, psihosocialno pomočjo, napotitvijo na protistresne programe ali drugo uveljavljeno obliko pomoči policistom v stiski.

Neposredni vodja takoj po ugotovljenem stanju oziroma najkasneje prvi naslednji delovni dan, pošlje podrobno obrazložen in utemeljen predlog zdravstveni komisiji policije, ta pa ga obravnava v najkrajšem mogočem času. Po obravnavi zdravstvena komisija lahko predlaga generalnemu direktorju policije, da se policistu začasno odvzame pravico izvajati policijska pooblastila ali pa predlog vodje zavrne. Ta ukrep lahko traja največ 30 dni, na predlog zdravstvene komisije pa se lahko večkrat podaljša dokler zdravljenje ni zaključeno. Zoper odločbo je dopustna pritožba, ki pa ne zadrži izvršitve. O pritožbi odloči minister v osmih delovnih dneh.

K 63. členu:

Za uslužbenke policije se sicer uporabljajo določbe ZDR, o prepovedi opravljanja dela v času trajanja postopka za odpoved pogodbe o zaposlitvi (sedmi odstavek 88. člena in tretji odstavek 111. člena) in ZJU o začasni odstranitvi uslužbenca od dela za čas trajanja disciplinskega postopka (131. člen).

Poleg prepovedi opravljanja dela ali začasne odstranitve od dela pa je treba policistu odvzeti službeno izkaznico, s katero izkazuje pravico izvajanja policijskih pooblastil in službeno orožje ter onemogočiti dostop do evidenc policije. S takšnim ukrepom se policistu tudi dejansko onemogoči opravljanje del in nalog, za katere je sklenil pogodbo o zaposlitvi, hkrati pa se preprečijo zlorabe, do katerih bi lahko v času prepovedi opravljanja dela oziroma odstranitve od dela prišlo.

K 64. členu:

Policistom je zagotovljena ustrezna pravna varnost tako, da imajo v predkazenskih, kazenskih ali pravnih postopkih, ki so zoper njih uvedeni oziroma se vodijo zaradi opravljanja uradnih nalog, zagotovljeno plačano pravno pomoč. Medtem, ko je v veljavnem 73. členu ZPol določeno, da policija zagotovi pravno pomoč, predlagana določba izrecno določa, da policija zagotavlja plačano pravno pomoč, saj policija ne zagotavlja pravne pomoči, ampak le poravna stroške, nastale z zagotavljanjem pravne pomoči policistom. Način zagotavljanja pravne pomoči je urejen s pravilnikom. Izvajalca pravne pomoči si policist izbere sam izmed

odvetnikov, vpisanih v imenik odvetnikov, ali odvetniških družb, ustanovljenih po zakonu, ki ureja odvetništvo.

Zakon na novo določa, da so pod enakimi pogoji kot policisti do plačane pravne pomoči upravičeni tudi nekdanji policisti in pomožni policisti.

O pravici do plačane pravne pomoči za zaposlene v GPU, direktorje PU in nekdanje policiste bo še vedno odločal generalni direktor policije. Z namenom, da bi policistom, zaposlenim na PU in območnih policijskih postajah, ki zaradi neposrednega opravljanja nalog policije najpogosteje potrebujejo pravno pomoč, kar najhitreje zagotovili pravno pomoč, je pristojnost za odločanje o pravici do plačane pravne pomoči policistov PU in območnih policijskih postaj prenesena na direktorje PU. Na ta način bodo tudi na tem področju zagotovljene decentralizacije policije, večja avtonomnost in samostojnost delovanja PU, kot pglavitna rešitev novega zakona.

Na podlagi zakona o pravnem postopku se zoper policista lahko vodi pravdni postopek, v katerem se ugotavlja njegova odškodninska odgovornost. Zaradi terminološke usklajenosti se v zakonu namesto pojma »odškodninski postopek« uporablja pojem »pravdni postopek«.

K 65. členu:

Člen določa zagotavljanje strokovne psihološke pomoči in psihološke podpore uslužbencem policije ob izrednih psihičnih obremenitvah zaradi opravljanja nalog policije ali zaradi drugih dogodkov, ki vplivajo na opravljanje nalog policije (primeri, ko je bila posledica uporabe prisilnih sredstev smrt, huda ali posebno huda telesna poškodba osebe, pa tudi druge izredne psihične obremenitve, kot so grožnje zaradi izvajanja policijskih pooblastil, delo z rizičnimi skupinami, čezmerne obremenitve pri delu, neustrezni odnosi v kolektivu, spolno nadlegovanje ali trpinčenje na delovnem mestu, naravne in druge nesreče, osebne stiske zaradi hude telesne poškodbe in bolezni itd.). Izvajajo jo ustrezno usposobljeni psihologi ali specialisti klinične psihologije ter policijski zaupniki. Policija pa poskrbi tudi za usposabljanje uslužbencev policije za obvladovanje psihičnih obremenitev. Psihološka pomoč in podpora ob izrednih psihičnih obremenitvah sta podobni ukrepom določenim v 79. členu zakona o službi v Slovenski vojski, saj je psihološka oskrba v policijskem poklicu, tako kot v vojaškem, potrebna zato, ker je ta poklic še posebej izpostavljen psihičnim obremenitvam in stresnim situacijam. Psihološka pomoč in podpora sta odvisni od osebne odločitve oziroma motivacije uslužbenca policije za tovrstno pomoč.

Zakon daje možnost nudenja psihološke pomoči in podpore tudi ožjim družinskih članov uslužbenca policije ali drugih zanj pomembnih oseb (npr. v primeru iz 87. člena tega zakona, ob grožnjah).

Oblike in način izvajanja strokovne psihološke pomoči in podpore uslužbencem policije (npr. krizna intervencija, individualno ali skupinsko svetovanje, »debriefing program«, psihoterapevtsko vodenje) ter vrsta in način usposabljanja uslužbencev policije za obvladovanje psihičnih obremenitev (npr. protistresni programi) bodo opredeljeni z internim aktom.

K 66. členu:

Določba predstavlja zakonito pravno podlago za izdajo ustreznega podzakonskega akta in izvedbo ukrepov za celovito ureditev varovanja ogroženih uslužbencev. Uslužbenci policije imajo dostop do informacij, podatkov in tehničnih sredstev, ki so in bodo predmet zanimanja zlasti kriminalnih združb in posameznikov, ki jih v svojih postopkih obravnava policija. Posledično so tudi policisti objekt ogrožanja takih posameznikov, zato je treba s celovitim sistemom ukrepov in postopkov zavarovati policiste in policijo kot celoto. Praktične izkušnje so pokazale, da je pogosto treba zavarovati tudi bližnje osebe ogroženega policista ali delavca policije. Pojem »bližnji« je opredeljen v 34. členu tega zakona. Policija lahko vse ukrepe izvede le ob soglasju ogrožene osebe.

Tretji odstavek daje policiji pravno podlago za odprodajo tehničnih sredstev, uporabljenih pri izvajanju ukrepov. Pri tem so mišljena sredstva, ki so običajno vgrajena in bi z demontažo izgubila vso ali večino vrednosti, zato je odprodaja s finančnega vidika za državo koristna.

K 67. členu:

Določba o začasni premestitvi ali napotitvi uslužbenca policije na delo je lex specialis v primerjavi s pogoji za premestitev, ki so določeni v ZJU. V primerih, ko je začasna premestitev nujna zaradi nemotenega opravljanja nalog policije ali policijskih podpornih

dejavnosti in niso izpolnjeni pogoji za premestitev po določbah ZJU, lahko generalni direktor policije uslužbenca policije začasno premesti ali napoti na delo na določeno območje ali področje dela, vendar največ za šest mesecev z možnostjo enkratnega podaljšanja za največ šest mesecev. Premestitev oziroma napotitev na tej pravni podlagi pride v poštev v predvsem v primerih, ko je zaradi varnostne problematike na določeno območje ali področje dela treba napotiti večje število uslužbencev policije, kot je določeno z aktom o notranji organizaciji, oziroma ko je za nemoteno izvedbo nalog policije na določeno območje ali področje dela treba napotiti različne strokovne profile, ki običajno ne opravljajo nalog na tem območju ali področju dela. Pri napotitvi se uslužbenec policije napoti na opravljanje istovrstnih delovnih nalog na drugo območje ali enoto. Pri premestitvi mora uslužbenec policije izpolnjevati pogoje za zasedbo delovnega mesta, medtem ko to pri napotitvi ni pogoj. Obdobje napotitve bo z razliko od ZPol mogoče enkratno podaljšati za največ šest mesecev. Omejitve trajanja začasne premestitve in napotitve je nujna zaradi varstva delavca, predvsem s socialnega vidika in z vidika lažjega usklajevanja družinskega in poklicnega življenja.

Policija v praksi večino začasnih premestitev opravi po predpisih s področja sistema javnih uslužbencev, vendar je treba kljub navedenemu za zagotovitev nemotenega opravljanja nalog policije, ko to terjajo operativne potrebe, ohraniti izjemo pri začasnih premestitvah. Napotitev se uporablja v primerih, ko to terjajo operativne potrebe za zagotovitev nemotenega opravljanja nalog policije in je po vsebini bolj podobna institutu opravljanja dela izven opisa delovnega mesta, ki je urejen v 95. členu ZJU, kot pa začasni premestitvi, ki je urejena v posebnem poglavju ZJU. Izjema, da lahko uslužbenec policije napotijo tudi direktorji policijskih uprav in ne le predstojnik, je potrebna zaradi zagotavljanja nemotenega opravljanja operativnih nalog policije.

Po določbah ZPol so bili zaradi nemotenega opravljanja nalog policije lahko začasno premeščeni ali napoteni le policisti. Ker se je v praksi pokazalo, da je treba v določenih primerih zaradi nemotenega opravljanja nalog policije nujno zagotoviti tudi policijske podporne dejavnosti, določba omogoča, da so lahko začasno premeščeni ali napoteni tudi strokovno tehnični uslužbenci policije.

V praksi so se pojavljale različne razlage 77. člena ZPol pa tudi sodišča so pri presoji zakonitosti začasne premestitve ali napotitve po tem členu presojala, ali so izpolnjeni vsi pogoji za premestitev iz ZJU (npr. tudi oddaljenost). Da se v praksi ne bodo več pojavljali dvomi, ali je treba tudi pri začasni razporeditvi ali napotitvi upoštevati pogoje za premestitev iz ZJU, šesti odstavek jasno določa, da se pri začasni premestitvi ali napotitvi ne upoštevajo pogoji za premestitev po ZJU, ki postavljajo omejitve glede oddaljenosti od kraja bivališča in časovnih omejitev, ki so potrebne za prihod na delo z javnim prevozom sredstvom.

V sedmem odstavku je določena omejitev po kateri skupni zaporedni čas premestitve in napotitve (neposredno po zaključku premestitve je lahko izvedena le še napotitev) dejansko ne sme presegati več kot eno leto razen, če uslužbenec policije soglaša, da je kljub temu lahko takoj premeščen oz. napoten.

K 68. členu:

Ta člen omogoča racionalno premeščanje policistov na specifična delovna mesta (na primer v specialno enoto, center za varovanje in zaščito itd.) za določeno obdobje. Za premestitev je potrebno soglasje policista, ki bo zainteresiran za opravljanje tovrstnega dela v določeni enoti. Ker gre za dela s povečanimi obremenitvami, je delo na teh mestih omejeno na največ devet zaporednih let. Delovna mesta, kjer se predvidijo takšna omejitve in druge posebnosti, se določijo v aktu v organizaciji in sistemizaciji.

K 69. členu:

Premestitve znotraj državnih organov so urejene v XX. poglavju ZJU. Tu gre za izjemo od splošne ureditve premestitev, saj policist med premestitvijo opravlja točno določene naloge v drugem državnem organu. Na podlagi tega člena se omogočata le začasno premeščanje policistov v drug državni organ zaradi varovanja določenih oseb in objektov in premeščanje v Ministrstvo za notranje zadeve zaradi izvajanja nadzora ali reševanje pritožb. Za nadzor ali reševanje pritožb je treba zagotoviti strokovne in kompetentne osebe, ki v policiji opravljajo določene naloge. Za premestitev je potrebno soglasje policista. Premestitev je omejena na dve leti, mogoče pa je tudi podaljšanje tega obdobja. Ker gre za začasno premestitev, je predvideno, da policist obdrži status policista oziroma ima pravice in obveznosti, ki izhajajo iz

tega zakona, v obsegu, določenem v sporazumu med državnim organom, kamor je policist začasno premeščen, in policijo.

K 70. členu:

Uslužbenci policije morajo zaradi nemotenega izvajanja nalog policije opravljati delo v posebnih delovnih pogojih. V 16. členu ZJU je določeno, da se pravice in obveznosti javnih uslužbencev iz delovnih razmerij urejajo s predpisi s tega področja, s kolektivnimi pogodbami in drugimi zakoni ter na njihovi podlagi izdanimi podzakonskimi predpisi. Ker pa ZJU ter splošna delovnopravna zakonodaja v celoti ne urejata dela v posebnih delovnih pogojih, ki jih izvajajo uslužbenci policije, je treba določiti vse posebne delovne pogoje, ki so potrebni za zakonito izvajanje zakonsko določenih nalog policije. Določbe o delu v posebnih delovnih pogojih so primerljive z določili zakona o obrambi, zakona o carinski službi, zakona o sodniški službi, zakona o državnem tožilstvu ter zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

K 71. členu:

Pripravljenost za delo je poseben delovni pogoj, pri katerem mora biti uslužbenec policije v pripravljenosti za delo doma ali na kraju, ki ga določi delodajalec. Pripravljenost za delo pomeni dosegljivost uslužbenca policije ter njegovo dolžnost, da se v najkrajšem možnem času zgleda na delovnem mestu ali kraju, kjer je treba opraviti določeno nalogo. Pripravljenost za delo se ne šteje v delovni čas. V primeru, ko prične uslužbenec policije med pripravljenostjo za delo opravljati delo, se mu čas opravljanja dela šteje v delovni čas. V času, ko uslužbenec policije dejansko opravlja delo, mu dodatek za pripravljenost za delo ne pripada, saj v tem času ni pripravljen za delo, ampak de facto dela, zato mu gre v tem času enako plačilo, kot bi delal z vsemi morebitni dodatki za delo v manj ugodnih delovnih razmerah. V primerih, ko je odrejena pripravljenost, ni možno odrediti nadurnega dela, saj se pripravljenost za delo in primeri, ki terjajo odreditev nadurnega dela zaradi svoje narave med seboj v celoti izključujejo. Iz sodbe in sklepa Vrhovnega sodišča RS II Ips 452/2002 z dne 19. 6. 2003 izhaja, da občasno opravljanje dela ponoči ne predstavlja stalne pripravljenosti, temveč nadurno delo ter, da tudi sicer pripravljenosti za delo ni mogoče enačiti z dejanskim opravljanjem dela. Prav tako iz citirane odločbe izhaja, da tudi nadurno delo na terenu ne predstavlja enakega delovnega pogoja kot pripravljenost za delo. Pripravljenost za delo lahko zaradi posegov v pravice, ki jih uslužbencem policije zagotavlja delovnopravna zakonodaja (varstveni vidik delovnega časa, zakonsko določeni odmori in počitki med delovnim časom, pogoji za razporejanje delovnega časa, ustrezna organizacija in delitve dela), odredita le generalni direktor policije in direktor policijske uprave oziroma osebi, ki jih pooblastita, in sicer le za najkrajši potreben čas, pri čemer gre lahko le za krajše časovno obdobje. Pripravljenost za delo mora biti zaradi svoje narave odrejena v pisni obliki, saj je so izjemi primeri, ki terjajo takojšnji nastop dela, urejeni z institutom nadurnega dela. Le odreditev pripravljenosti za delo v policiji za najkrajši potreben čas in le za krajše časovno obdobje, ni v nasprotju z Direktivo 2003/88/ES, na podlagi katere je Sodišče sprejelo več odmevnih primerov (Abdelkader Deltas in ostali (C-14/04), Simap (C-303/98), Jaeger (C-151/02), Pfeiffer (C-397/01 do C-403/01) in Personalrat der Feuerwehr Hamburg (C-52/04), saj se ta direktiva med uvodnimi določbami izrecno sklicuje na določbe Direktive Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje uslužbencev pri delu, ki se še naprej v celoti uporabljajo za področja, zajeta v tej direktivi, brez poseganja v njene bolj zavezujoče in/ali podrobnejše določbe. 2. člen Direktive Sveta 89/391/EGS pa med drugim določa, da se ta direktiva ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so oborožene sile ali policija, ali nekaterih posebnih dejavnosti v službah civilne zaščite neizogibno nasprotujejo. Prav tako določa, da se morata v tem primeru varnost in zdravje uslužbencev zagotoviti, kolikor je mogoče, glede na cilje te direktive. Višina dodatka za plačilo tega posebnega delovnega pogoja je določena v Kolektivni pogodbi za javni sektor.

K 72. členu:

V policiji se glede pogojev za odrejanje nadurnega dela in načina odreditve uporabljajo določbe ZDR. Medtem ko je nadurno delo sredstvo, ki delodajalcu omogoča fleksibilnejšo organizacijo delovnega procesa, pomeni za delavca povečano obremenitev. Prvi odstavek pomeni izpeljavo in natančnejšo ureditev 96. člena ZJU, ki velja za vse javne uslužbence, tudi za policiste. V skladu s 96. členom ZJU lahko predstojnik posameznim javnim uslužbencem pisno odredi delo preko polnega delovnega časa, pri čemer se časovna omejitev dnevnega,

tedenskega in mesečnega delovnega časa preko polnega delovnega časa upošteva kot povprečna omejitev v določenem časovnem obdobju, ki ne sme biti daljše od štirih mesecev. Pri izračunu povprečja se ne upoštevata letni dopust in odsotnost z dela zaradi bolezni. Namen tega člena je zagotoviti večjo operativnost enot, saj lahko neposredno nadrejeni odredi nadure, ki bi jih v skladu z ZJU lahko odredil le predstojnik. Zaradi varovanja zdravja in preprečitve poškodb pri delu je treba tudi v teh primerih upoštevati zakonsko določene počitke in letno omejitev dovoljenega števila odreditve nadur iz ZDR. Drugi odstavek omogoča vodjem policijskih enot, da s soglasjem policista lahko odrejajo delo tudi tako, da se dnevna, tedenska in mesečna časovna omejitev upošteva kot povprečna omejitev v obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev, kar je najdaljše referenčno obdobje, ki ga lahko v skladu z ZDR določi poseben zakon. Pri tem pa je zaradi varstva delavcev treba upoštevati omejitev iz četrtega odstavka 143. člena ZDR, tako, da število opravljenih nadur, na katerikoli pravni podlagi, v posameznem letu ne more presežati števila ur, določenega z zakonom o delovnih razmerjih (sedaj je to 230 ur). Navedeno pomeni, da se glede pogojev, načina odreditve, obsega in referenčnega obdobja za policiste uporabljajo predpisi, kot veljajo za javne uslužbenke, s soglasjem policista pa je lahko referenčno obdobje podaljša na šest mesecev.

K 73. členu:

Ta določba je izjema od splošne ureditve časovnih omejitev dnevne delovne obveznosti, dnevnega in tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa v delovnopравни zakonodaji. Izjema je potrebna zaradi nemotenega izvajanja operativnih nalog policije. Cilj je, da bi se s kadrovanjem zagotovilo dovolj veliko število policistov, da bi lahko v rednem delovnem času nemoteno opravili vse zakonsko določene naloge policije. Narava policijskega dela in poklicne obremenitve (tako kot velja tudi za delo v slovenski vojski) po naravi stvari odstopajo od klasičnega sistema uslužbenecv v drugih državnih organih in javnih službah, kar narekuje določene izjeme pri ureditvi delovnega prava, socialnega, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega varstva. Posebnosti zagotavljanja notranje varnosti države v primerjavi s klasičnim, birokratskim delom državne uprave, njegovo organizacijo, sistemom javnih uslužbenecv in postopkovnimi pravili terjajo namreč temu primerne pravne in organizacijske rešitve. V vseh tistih primerih, ko je torej nujno, da je točno določen policist na delu dalj časa, na primer zahtevna preiskava, pridržanje oseb, nujna preiskovalna dejanja, pogajalci, varovanje oseb, se za pravno podlago uporabijo ta določba. Delo preko polnega delovnega časa v izjemnih in nujnih primerih se lahko odredi brez soglasja policista, pri tem pa je treba zagotoviti vso potrebno varstvo posameznim kategorijam delavcev, ki jih štiti delovnopravna zakonodaja. Hkrati je treba policistu omogočiti, da se lahko odpočije, da se preprečijo morebitne poškodbe pri delu, katerim lahko botruje utrujenost. Glede na to, da se s to določbo odstopa od veljavne delovnopravne zakonodaje, je treba zaradi preprečitve morebitnih zlorab takšno delo odrediti v pisni obliki. Če to zaradi okoliščin ni mogoče, se lahko delo odredi najprej ustno in nato praviloma v 48 urah še v pisni obliki. V primerih nadzora inšpekcije za delo bo nadrejeni, ki je policistu odredil delo po poteku rednega delovnega časa, s pisno odredbo dokazoval nujnost opravljanja policijskih nalog. Najvišje dovoljeno število nadur, ki jih policisti lahko skupno opravi, je določeno enako, kot to ureja zakon o obrambi. Skupno število vseh nadur, ki jih policist opravi na letni ravni (na vseh pravnih podlagah) ne sme presežati števila ur, določenega z zakonom o delovnih razmerjih (sedaj je to 230 ur) zaradi zagotavljanja varnosti pri delu in zdravja policistov.

K 74. členu:

Ta določba omogoča, da se policistom, ki v Specialni enoti opravljajo posebno nevarne naloge z najvišjo stopnjo ogroženosti življenja, za čas izvajanja nalog v nevarnih pogojih in pod posebnimi obremenitvami poveča plača za najmanj 15 in največ 30 odstotkov osnovne plače. Višino povečanja plače pa določi vlada.

K 75. členu:

Za zagotavljanje integritete in neodvisnosti pri opravljanju nalog policije kot tudi za preprečevanje konflikta interesov oziroma morebitnih koruptivnih ravnanj je že v ZPol določena omejitev, da policist ne sme opravljati določenih del oziroma dejavnosti. Gre za dela, ki lahko policista objektivno ovirajo pri delu v policiji ali predstavljajo konflikt interesov oziroma potencialno nevarnost za korupcijo. V aktu, ki ga izda minister, bodo taksativno naštetá dela, ki jih policist absolutno ne sme opravljati, ker bi ga ovirala pri njegovem delu. Dopustnost opravljanja drugih dopolnilnih dejavnosti se bo presojala po ZJU, ki določa

obveznost javnega uslužbenca, da v primeru, ko meni, da bi dopolnilna dejavnost, ki jo namerava opravljati, bila ali bi lahko bila v nasprotju s konkurenčno prepovedjo ali bi opravljanje dejavnosti lahko vplivalo na nepristransko opravljanje dela ali bi pri opravljanju dejavnosti lahko zlorabil informacije, do katerih ima dostop pri opravljanju nalog v službi, ali pa bi bilo opravljanje dejavnosti v škodo ugledu organa, pred začetkom opravljanja dopolnilne dejavnosti to sporoči predstojniku. Če predstojnik oceni, da bi bilo opravljanje dejavnosti v nasprotju z določbami ZJU, javnemu uslužbencu s sklepom prepove opravljanje te dejavnosti.

Drugi odstavek določa tudi pogoje pod katerimi policisti lahko opravljajo prostovoljno dejavnost oziroma nepoklicno dolžnost s področja civilne zaščite in drugih humanitarnih dejavnosti lahko izvajajo le v obsegu, ki ne ovira izvajanja nalog policije. Ureditev je potrebna saj npr. Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05) v 36.a členu določa, da je delodajalec dolžan omogočiti opravičeno odsotnost z dela v skladu s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih operativnemu gasilcu, ki je bil med delom pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči zaradi požara ali druge nesreče v skladu z načrtom obveščanja in aktiviranja gasilskih enot iz prejšnjega člena in je član gasilske enote, ki opravlja javno gasilsko službo. Določba se uporablja tudi za odsotnost z dela zaradi vaj ali usposabljanja, h katerim je operativnega gasilca v skladu s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami pisno pozval pristojni občinski ali državni organ. Policija podpira prostovoljno udeležbo uslužbencev policije v gasilskih društvih, saj pridobijo znanja, ki jih potrebujejo tudi pri opravljanju nalog policije, vendar pa zaradi systemskega delovanja ne more dopuščati, da policist, ko bi moral opravljati naloge policije, zapusti delovno mesto in odide opravljati druge naloge.

K 76. členu:

V skladu s 77. členom Ustave RS imajo uslužbenci pravico do stavke. Če to zahteva javna korist, se lahko pravica do stavke, upoštevajoč vrsto in naravo dejavnosti, z zakonom omeji. Policisti morajo med stavko opravljati naslednje naloge policije: varovanje življenja, osebne varnosti ljudi in premoženja (sem sodijo tudi naloge policije v zvezi z zaščito in reševanjem ter pomočjo ob naravnih in drugih nesrečah); preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj; odkrivanje in prijemanje storilcev kaznivih dejanj in drugih iskanih oseb in njihovo izročanje pristojnim organom; varovanje določenih oseb, organov, objektov, okolišev, delovnih mest in tajnosti podatkov državnih organov; vzdrževanje javnega reda; nadzor in urejanje prometa na javnih cestah; varovanje državne meje in mejno kontrolo ter naloge, določene v predpisih o tujcih.

Naloge morajo policisti opravljati pravočasno, učinkovito in v skladu z navodili nadrejenih.

K 77. členu:

Pri opravljanju policijskih in drugih nalog se v vseh delovnih in pomožnih prostorih ter pri uporabi sredstev za delo v policiji uporabljajo zakoni in podzakonski predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požarom.

Za prostore, kjer se uporabljata ali sta uskladiščeni oborožitev ter druga tehnična oprema, se poleg predpisov, ki urejajo varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požarom, uporabljajo tudi predpisi, ki urejajo posebne zahteve za prostore za uničevanje eksplozivov, prostore za hrambo zaseženih predmetov, najdenih stvari itd.. Ukrepe in postopke za skladiščenje razstreliva, smodnika, vžigalnih sredstev in streliva, ukrepe za druge eksplozivne in gorljive snovi, ukrepe za varstvo pred požarom v bolj ogroženih objektih določi minister.

K 78. členu:

Določba se bistveno ne razlikuje od veljavne ureditve, omogoča pa prepoved nastopa ali nadaljevanja dela v kolikor je delavec pod vplivom »psihoaktivnih snovi«, ki zajema nedovoljene droge, različna zdravila in poživila, ki povzročajo psihično in/ali fizično odvisnost od teh snovi. Če je uslužbenec policije pod vplivom navedenih snovi mu je treba preprečiti začetek dela ali prepovedati nadaljevanje opravljanja dela.

Drugi odstavek omogoča odreditev preizkusa alkoholiziranosti z ustreznimi napravami in/ali strokovni pregled, s katerim se ugotavlja prisotnost alkohola in drugih psihoaktivnih snovi v organizmu uslužbenca. Vodja organizacijske enote lahko na podlagi suma, da je uslužbenec

policije alkoholiziran ali pod vplivom drugih psihoaktivnih snovi, odredi izvedbo preizkusa alkoholiziranosti in/ali strokovnega pregleda v pristojni ustanovi.

Tretji odstavek določa, da se uslužbencu policije zaradi okoliščin iz prvega odstavka za največ 24 ur začasno odvzame službena izkaznica in orožje, da ne bi prišlo do nepremišljenih ravnanj v takšnem stanju.

Začasna prepoved dela se izvede tudi v primeru, če uslužbenec policije odkloni preizkus s sredstvi ali napravami za ugotavljanje alkohola ali strokovni pregled, kar je določeno v četrtem odstavku.

K 79. členu:

ZJU omogoča večjo mobilnost javnih uslužbencev med organi državne uprave. Javni uslužbenci lahko med organi prehajajo po svoji volji kot tudi zaradi potreb delodajalca. V zakonu o carinski službi, zakonu o obrambi in zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij je za nekatere kategorije uslužbencev (uslužbenci s carinskimi pooblastili, vojaki, pazniki) določeno, da imajo pravico do dodatka na stalnost za vsako začeto leto delovne dobe v organu nad pet let. Zaradi premestitve na delo v policijo, na primer iz carine, vojske, bi lahko javni uslužbenec, ki je sicer že pridobil pravico do dodatka na stalnost v državnem organu, iz katerega bo premeščen, to ob premestitvi izgubil in bi jo pridobil šele po petih letih dela v policiji. Zaradi priključitve RS Evropski uniji je bilo na delo v policijo premeščenih več carinikov, ki so na podlagi zakona o carinski službi že pridobili pravico do dodatka na stalnost, pa bi ga s prehodom v policijo sicer izgubili.

Določeni policisti so prenehali delati v policiji in se zaposlili zunaj državne uprave oziroma pravosodja, po določenem času pa so ponovno sklenili pogodbo o zaposlitvi v policiji. Namen dodatka na stalnost je nagraditi zlasti zaporedna leta dela v policiji, zato je določeno, da začne policistu, ki ponovno sklene pogodbo o zaposlitvi v policiji, obdobje petih let, ki se zahteva za pridobitev dodatka na stalnost, teči od začetka.

Zaradi vse pogostejših premestitev v druge državne organe zaradi delovnih potreb policistov je treba zagotoviti, da policistu po vrnitvi na delo v policijo ne začne ponovno teči obdobje od začetka. Zaradi pogostih premestitev, ne le znotraj ministrstva, ampak tudi v druge državne organe (zlasti v ministrstvo za zunanje zadeve – varnostniki) na podlagi sporazuma med državnim organom, kamor je policist začasno razporejen, in policijo, s katerim se ureja tudi njegov status, je treba po vrnitvi v policijo pri določitvi dodatka na stalnost policistu upoštevati tudi čas, ko je opravljal delo v drugem državnem organu.

K 80. členu:

Narava policijskega dela in poklicne obremenitve po naravi stvari namreč odstopajo od klasičnega sistema uslužbencev v drugih državnih organih in javnih službah (tako kot tudi pripadniki slovenske vojske), kar zahteva določene izjeme pri ureditvi delovnega prava, socialnega, zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega varstva. Posebnosti pri zagotavljanju notranje varnosti države v primerjavi s klasičnim, birokratskim delom državne uprave, njegovo organizacijo, sistemom javnih uslužbencev in postopkovnimi pravili terjajo namreč primerne pravne in organizacijske rešitve. Uresničevanje strateških ciljev notranje varnosti je v primerjavi s klasičnim delom javne uprave tako nepredvidljivo in tudi tvegano, da ga preprosto ni mogoče zagotavljati z enakimi merili, organizacijskimi oblikami in enakim sistemom javnih uslužbencev. V zvezi s tem policijsko-varnostna praksa, ki je pri zagotavljanju notranje varnosti gotovo ena najbolj izpostavljenih in najpomembnejših, ugotavlja, da nekatere rešitve iz predpisov o sistemu javnih uslužbencev pač povzročajo dodatna tveganja in neželene učinke pri zagotavljanju javne varnosti in reda (Kečanovič, 2006).

S tem členom se odpravljajo omejitve, ki izhajajo iz 31. člena ZSPJS za uslužbence policije, kadar jim delodajalec odredi delo, katerega skupna vsota dodatkov v posameznem mesecu presega 20 odstotkov osnovne plače. V pogajanjih o spremembah ZSPJS je bila predlagana odprava omejitve v ZSPJS za policiste, vendar predlog ni bil sprejet, saj je namen določbe 31. člena ZSPJS omejiti delež predmetnih dodatkov v plači na maksimalno 20 odstotkov. Tako vladna stran kot tudi predstavnik policije, ki se je udeležil pogajanj, sta se zavezala, da bo vprašanje urejeno v policijski zakonodaji. Razlog za uveljavitev izjeme je v specifičnem položaju uslužbencev policije, saj sta razporejanje in organizacija delovnega časa v policiji takšna, da načeloma sicer skupno število dodatkov na presega omejitve iz 31. člena ZSPJS,

vendar pa se občasno zaradi koncentracije varnostnih dogodkov v posameznem mesecu lahko zgodi, da je omejitev 20-odstotno presežena. Določba tega člena pomeni izjemo od siceršnje omejitve dodatkov iz 31. člena ZSPJS na 20 odstotkov, zato bo moral biti delovni proces organiziran tako, da ne bo prišlo do nesorazmernega porasta odrejenega dela v manj ugodnih delovnih pogojih in dela, za katero so predvideni dodatki za nevarnosti in posebne obremenitve oziroma da bo pri posameznih uslužbencih policije prišlo do presežka dodatkov le izjemoma.

K 81. členu:

Policisti opravljajo naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje ali ki jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti, zato so obvezno dodatno pokojninsko zavarovani na podlagi pokojninskega načrta za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje in v skladu z določitvijo konkretnih delovnih mest v aktu o organizaciji in sistemizaciji. V večini primerov so policisti (edina izjema so bili doslej policisti piloti) obvezno dodatno pokojninsko zavarovani v III. skupini. Zaradi problema premajhnega zneska zbranih sredstev za zagotovitev primerne višine poklicne pokojnine pri večjem številu zavarovancev (med drugimi tudi policistov) je bila v obveznem dodatnem pokojninskem zavarovanju 1. junija 2010 uvedena enotna prispevna stopnja za vse zavarovance sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, in sicer za vsa delovna mesta v višini 10,55 odstotka (pred to spremembo se je vplačevalo za večino zaposlenih v policiji po prispevni stopnji 8,40 odstotka), v skladu s potrditvijo spremembe pokojninskega načrta za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki jo je določil minister za delo, družino in socialne zadeve z odločbo št. 1032-6/2008/16 z dne 31. marca 2010. Spremembe pokojninskega načrta so bile uvedene s ciljem, da se zavarovancem v trenutku izpolnitve pogojev za upokožitev zagotovijo zadostna sredstva za izplačilo poklicne pokojnine.²

Ta člen predstavlja podlago, da se tudi v policiji vsem policistom, ki opravljajo naloge, povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje in življenje, zagotovijo enake pravice, kot jih že imajo priznane v primerljivih poklicih.

K 82. členu:

Zdravstvena komisija policije ocenjuje delovno zmožnost policista za opravljanje policijskih nalog.

Pri tem gre za izredno oceno delovne zmožnosti policista med opravljanem dela zaradi bolezni ali poškodb ter druge nezmožnosti za opravljanje dela, kot so sum na rabo, škodljivo rabo ali odvisnost od alkohola, nedovoljenih drog in drugih psihoaktivnih snovi, vključno z zdravili, ali če se policist zdravi na način, ki lahko vpliva na njegovo psihofizično zmožnost za varno opravljanje dela. V skladu z doktrino medicine dela se zdravstveno stanje in zmožnost policista za opravljanje določenega dela v delovnem okolju ugotavljata na drugem/izrednem usmerjenem preventivnem zdravstvenem pregledu. Ta pregled se opravi v ambulanti medicine dela ministrstva, mnenje o delazmožnosti v obliki zdravniškega spričevala poda pooblaščen zdravnik delodajalca.

Zdravstveno komisijo policije imenuje generalni direktor policije. Policisti imajo v posesti osebno orožje, nekateri pa tudi dostop do drugega orožja v organizacijskih enotah, zato tovrstna obravnava policistov s spremenjeno oziroma zmanjšano delovno zmožnostjo sodi med posebne varnostne ukrepe pri delu. Praviloma komisija zaseda enkrat mesečno. Hitrost internega postopka je posebnega pomena, saj so postopki pri invalidskih komisijah zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pogosto zelo dolgi.

Če policist ni zmožen za opravljanje svojega dela, je pa zmožen za drugo delo v policiji, zdravstvena komisija predlaga premestitev na drugo delovno mesto v policiji, ki ustreza stopnji njegove usposobljenosti in zdravstvenem stanju. Po premestitvi policista na ustrezno delo v policiji se postopek lahko konča. Če policist ni zmožen za opravljanje svojega ali drugega dela v policiji, zdravstvena komisija zadevo odstopi v nadaljnji postopek pristojni enoti Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaradi priznanja pravic iz invalidskega zavarovanja.

² http://kapitalska-druzba.si/posamezniki/sodpiz/pokojninski_nacrt.

Če je zmanjšana delovna zmožnost policista posledica opravljanja z zakonom določenih nalog ali poklicne bolezni, policist obdrži plačo, ki jo je prejemal na prejšnjem delovnem mestu, če je to zanj ugodneje. Doslej v policiji poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, in pogoji, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, niso bile določene. Poklicne bolezni v policiji bo določil minister, pristojen za delo, v sodelovanju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

K 83. členu:

V skladu z ZPol so policisti nezgodno zavarovani le za primer nesreče pri delu, katere posledica je smrt ali trajna izguba splošne delovne zmožnosti, po predlagani določbi pa se nezgodno zavarovanje uslužbencev policije razširi tudi za primere začasne izgube delovne zmožnosti. Zavarujejo se tisti uslužbenci policije, ki opravljajo operativno delo ali drugo nevarno delo, in sicer za čas, ko so v službi (in ne za 24 ur). Delovna mesta, na katerih so uslužbenci policije nezgodno zavarovani, se določijo v aktu o sistemizaciji delovnih mest.

K 84. členu:

Člen določa posebno odškodnino za uslužbenca policije, ki ni zavarovan po določbi prejšnjega člena. Posebna odškodnina je predvidena samo za primer smrti ali trajne izgube splošne delovne zmožnosti in se lahko uveljavlja poleg uveljavljanja pravic iz naslova invalidskega zavarovanja za primer nesreče pri delu. Višina odškodnine je vezana na zavarovalne vsote, ki bodo določene za nezgodno zavarovanje na podlagi prejšnjega člena in bo odvisna od posledice nesreče pri delu. Za primer smrti bo znašala 100 odstotkov, v primeru trajne izgube splošne delovne zmožnosti pa bo odvisna od odstotka trajne izgube splošne delovne zmožnosti. Ob smrti delavca bo odškodnina pripadla družini oziroma zakoncu, zunajzakonskemu partnerju ali partnerju iz registrirane istospolne partnerske skupnosti. Višino in način izplačila bo določil generalni direktor policije.

K 85. členu:

Pomemben element celostne skrbi je tudi pomoč družinskim članom policista, ki je pri opravljanju svojega dela izgubil življenje. Člen določa, da v primeru smrti policista pri opravljanju svojega dela stroške pogreba krije policija.

Drugi odstavek določa, da ima zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz registrirane zakonske zveze pokojnega policista ali družina pravico do enkratne denarne pomoči v višini zneska plač, ki jih je policist prejel v zadnjih dvanajstih mesecih.

Generalni direktor policije določi protokol pogrebne slovesnosti (sodelovanje častne enote na pogrebu, častne straže, častnega spremstva, policijskega orkestra, organiziranje pogrebnih slovesnosti za policiste, ki niso umrli med opravljanjem policijskih nalog...), seveda pa se vse aktivnosti odvijajo ob soglasju svojcev.

K 86. členu:

Člen zagotavlja določene pravice ožjim družinskim članom policista, ki je pri opravljanju svojega dela izgubil življenje, saj lahko pride pri opravljanju dela policista glede na naravo nalog, ki jih izvaja, do najhujših posledic, to je izgube življenja. Policija jim v okviru kadrovske zmožnosti zagotovi psihološko pomoč v okviru organizirane 24-urne interventne psihološke pomoči. Praviloma gre dežurni psiholog na kraj, izjemoma nudi pomoč tudi po telefonu. Od začetka delovanja skupine dežurnih psihologov se je ta pomoč uporabila tudi v takšnih primerih in je bila sprejeta kot dobrodošla.

Šoloobvezni otroci imajo pravico do štipendije do leta, v katerem dopolnijo 27 let starosti, ne glede na določbe ZJU, ki urejajo podeljevanje štipendij.

Ožjim družinskim članom pripada pravica do brezplačnega pravnega svetovanja in posredovanja vseh potrebnih informacij v zvezi z urejanjem zadev, povezanih s smrtjo policista. Brezposelni zakonec ali zunajzakonski partner ali partner iz registrirane zakonske zveze in ožji družinski član ima prednost pri zaposlitvi v policiji pod pogojem, da izpolnjuje pogoje za zasedbo delovnega mesta. Na podlagi te določbe se lahko ožjim družinskim članom zagotovi brezplačna uporaba počitniških zmogljivosti (sedem dni na leto) ministrstva deset let po smrti policista.

K 87. členu:

Pravice družinskih članov navedene v prejšnjem členu pripadajo smiselno tudi policistu, ki mu je zaradi poškodbe, ki jo je utrpel pri opravljanju svojega dela, priznana invalidnost I. kategorije, ter njegovim ožjim družinskim članom. Tudi v 88. členu zakona o službi v slovenski vojski so podobne pravice zagotovljene družinskim članom umrlega pripadnika slovenske vojske.

K 88. členu:

Ministrstvo bo odločalo o dodeljevanju in odvzemanju stanovanj in pripravljalo predlog načrta razpolaganj in načrta pridobivanja stanovanj v letnem poslovnem načrtu.

Samske sobe in ležišča v samski sobi so namenjeni uslužbencem policije za čas razporeditve in napotitve na opravljanje del in nalog zunaj kraja stalnega prebivališča ali za čas usposabljanja, izobraževanja ali službenega obiska v kraju zunaj stalnega bivališča.

Minister podrobno določi postopke, merila in kriterije za oddajanje in menjavo službenih stanovanj ter način uporabe samskih sob in ležišč v samskih sobah.

Četrti odstavek omogoča koriščenje počitniških zmogljivosti ministrstva pod pogoji, ki veljajo za uslužbenca ministrstva za notranje zadeve, upokojenim uslužbencem policije.

K 89. členu:

Člen ureja področje delovanja sindikata in obveznosti generalnega direktorja policije, da reprezentativnemu sindikatu pred sprejemom odločitve, ki posega v pravice oziroma obveznosti uslužbencev takšno odločitev posreduje v mnenje sindikatu in določi razumen rok za oblikovanje mnenja, ki praviloma ne sme biti krajši kot osem dni. V kolikor predlog ostane neusklajen, lahko generalni direktor policije sprejme neusklajeno odločitev, vendar mora pisno obrazložiti razloge, zaradi katerih ni bilo upoštevano mnenje reprezentativnega sindikata, in s tem seznaniti reprezentativni sindikat. Enako ravna generalni direktor policije tudi v primeru, ko predlaga akt v sprejem ministru.

Drugi odstavek določa, da se pogoji za delovanje reprezentativnega sindikata in sindikalnih zaupnikov v policiji se urejajo s pogodbo, ki jo skleneta policija in reprezentativni sindikat.

V tretjem odstavku je določeno, da se v času opravljanja profesionalne funkcije v reprezentativnemu sindikatu policist nima pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz statusa policista. V tem času prejema 100 odstotno nadomestilo plače. Osnova za obračun nadomestila je njegova osnovna plača, ki jo je prejemal pred nastopom poklicnega opravljanja sindikalne funkcije in dodatek na delovno dobo.

K 90. členu:

Člen ureja podeljevanje priznanj policije. Priznanja se podeljujejo za širjenje varnostne kulture, za zasluge in prispevek k razvijanju in krepitvi varnosti RS, za pomoč policiji ali za sodelovanje in pomoč v posameznih varnostnih dogodkih.

Drugi odstavek določa, kdo je lahko prejemnik priznanja. Tretji odstavek pa pogoje za dodelitev strelnega orožja kot priznanja. Vrste priznanj, pogoje za podelitev, višino denarne nagrade ter postopek podeljevanja določi minister. Ureditev je enaka kot v ZPol.

K 91. členu:

V skladu z 12. točko prvega odstavka 18. člena tega zakona izvaja GPU tudi izobraževanje, izpopolnjevanje, usposabljanje in raziskovalno dejavnost po tem zakonu ter sodeluje pri načrtovanju in organiziranju drugih oblik izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja. Določilo tega člena omogoča tudi sodelovanje policije z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami z delovnega področja policije.

Za izvajanje izobraževanja v policiji se smiselno uporabljajo splošni zakoni, ki urejajo izobraževanje (zakon o financiranju vzgoje in izobraževanju, zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, zakon

o višjem strokovnem izobraževanju, zakon o visokem šolstvu), če ta zakon ne določa drugače.

K 92. členu:

Določba prvega odstavka je enaka določbi prvega odstavka 103. člena ZPol, določba drugega odstavka pa določbi prvega odstavka 107. člena ZPol.

Načrtovanje in izvajanje izobraževanja ter usposabljanja za potrebe policije sta pristojnost GPU. Za pravno urejanje izobraževanja v policiji se smiselno uporabljajo tudi določbe šolske zakonodaje. Za izobraževanje je pristojna policijska akademija, ki je notranja organizacijske enota GPU. Izobraževanje poteka po javno veljavnih programih izobraževanja odraslih za pridobitev poklica, javno veljavnih izobraževalnih programih za pridobitev višje strokovne izobrazbe ter po programih poklicnega izpopolnjevanja in usposabljanja ter specializacije. Izobraževalne programe policije sprejme minister na predlog strokovnega sveta. Javno veljavnost pridobijo z dnem objave v posebnem katalogu, ki ga izdaja policijska akademija. Nadzor nad izobraževanjem v policiji izvaja šolska inšpekcija.

Izvajanje študijskih programov izobraževanja za pridobitev višje strokovne izobrazbe ureja zakon o višjem strokovnem izobraževanju, ki med drugim določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati strokovni delavci (predavatelji, inštruktorji, knjižničarji in laboranti). Določa, da je lahko predavatelj posameznega predmeta, kdor je končal univerzitetni študijski program s področja, ki je za predmet določeno z znanji izvajalcev posebnega dela višješolskega študijskega programa višjega strokovnega izobraževanja. Navedeno onemogoča, da bi lahko bili predavatelji tudi vrhunski strokovnjaki s področja dela policije, če ne bi imeli univerzitetne izobrazbe. Določba tretjega odstavka omogoča, da izobrazbo strokovnih delavcev, ki izvajajo študijske programe za pridobitev višje strokovne izobrazbe določi minister za notranje zadeve.

K 93. členu:

Določba odpira možnost študija v skladu z bolonjsko reformo in osnutkom nacionalnega programa visokega šolstva 2010–2020. Javno veljaven študijski program s področja delovanja policije se izvaja v dogovoru v drugim visokošolskim zavodom. Dogovor o izobraževanju sklene generalni direktor policije. Določba je v skladu z osnutkom strategije razvoja visokega šolstva v letih 2011–2020.

K 94. členu:

Člen je v skladu z bolonjskim procesom, z razvojem policijskega sodelovanja v EU, s stockholmskim programom in s prizadevanji agencij EU Cepol in Frontex. Tudi policijsko izobraževanje postaja del evropskega izobraževalnega prostora. Stockholmski program predvideva oblikovanje evropske izobraževalne sheme, ki sicer še ni natančno definirana, zahteva pa vključevanje vsebin EU in mednarodnega policijskega sodelovanja v nacionalne izobraževalne programe in predvideva programe izmenjav po zgledu Erasmus. Cepol že nekaj let izvaja skupne programe in programe izmenjav, ki so trenutno sicer namenjeni zgolj visokim policijskim uradnikom, predvidena pa je sprememba sklepa o ustanovitvi Cepola kot evropske agencije, ki bo omogočala tudi izmenjavo študentov. Agencija Frontex poleg osnovnega skupnega kurikulumu, ki je v uporabi že nekaj let, razvija tudi skupne programe na prvi in drugi bolonjski stopnji. Predvidevata se oblikovanje skupnih izobraževalnih gradiv in spodbujanje e-učenja na ravni Evropske unije.

K 95. členu:

Člen določa, da se z udeleženci izobraževanj, ki jih izvaja policija ali drug zavod za potrebe policije sklene pogodba, s katero se določijo medsebojne pravice in obveznosti.

Udeleženci, ki se izobražujejo in v predpisanem roku ne izpolnijo pogodbenih obveznosti ali prekinejo izobraževanje po lastni krivdi, morajo povrniti stroške, ki so nastali z njihovim izobraževanjem.

K 96. členu:

Določba daje možnost, da se zaradi specifičnosti posameznih izobraževanj, izpopolnjevanj ali usposabljanj določi navzočnost udeležencev na določenem kraju, saj je to potrebno za nemoteno izvedbo aktivnosti. Na tak način se lažje dosežejo cilji izobraževalnih programov.

Znanja, spretnosti in veščine, ki jih udeleženci pridobijo med izobraževanjem, bomo lahko nadgradili z aktivnostmi, ki bodo omogočale skupinsko pripadnost in povezanost ljudi istega poklica. To pa krepi poklicno identiteto, ki se med poklicno socializacijo oblikuje kot univerzalen proces, v katerem se bo posameznik usposobil za opravljanje določenega dela, ki poteka v interakciji med posameznikom in institucijo.

Podobno velja za izvajanje določenih oblik izpopolnjevanj in usposabljanj, kjer veljajo naslednje posebnosti:

- izvedba na točno določenem kraju,
- daljša odsotnost,
- večje psihofizične obremenitve,
- daljša izpostavljenost psihofizičnim obremenitvam,
- obvezna stalna navzočnost udeležencev,
- druge posebne zahteve.

Poleg tega se s temi določili uredi tudi sistem enotnega priznavanja delovne obveze za čas udeležbe na teh oblikah izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

Drugi odstavek omogoča, da se posebnosti izvajanja programov določijo v pogodbi o zaposlitvi za kandidate za policiste, pogodbi o izobraževanju ali v odločbo o napotitvi udeležencev na izpopolnjevanja ali usposabljanje.

K 97. členu:

Zaradi specifičnih vsebin usposabljanj, omejene ponudbe in posebnosti pri njihovi izvedbi ima policija razvit lasten sistem izpopolnjevanja in usposabljanja policistov na posameznih delovnih področjih in na posameznih delovnih mestih v policiji. Programe izpopolnjevanja in usposabljanja na predlog programskega sveta predpiše generalni direktor policije.

Izpopolnjevanje in usposabljanje v policiji poleg policijske akademije izvajajo tudi druge enote policije. Druge policijske enote praviloma izpopolnjujejo in usposabljujejo lastne policiste, lahko pa s svojega strokovnega področja tudi policiste drugih policijskih enot.

Če policija sama ne more zagotoviti izvajalcev s potrebnimi znanji in veščinami, lahko njene uslužbenke izpopolnjujejo in usposabljujejo druga ministrstva ali zunanje institucije.

Policisti se na izpopolnjevanje in usposabljanje napotijo z odločbo, s katero se določijo tudi medsebojne pravice in obveznosti.

K 98. členu:

Policija izvaja tudi različne oblike izpopolnjevanj in usposabljanj, povezanih z opravljanjem nalog policije, za ministrstva in druge zunanje naročnike (na primer občinski redarji, cariniki, varnostne službe ipd.).

Medsebojne pravice in obveznosti se urejajo s pogodbo.

K 99. členu

Če policija sama ne more zagotoviti izvajalcev s potrebnimi znanji in veščinami, lahko za izvedbo posameznih izpopolnjevanj in usposabljanj ali njihovih posameznih vsebin sklene pogodbo ali sporazum z zunanjimi izvajalci. Na podlagi pogodbe se lahko v posamezne programe usposabljanja za opravljanje nalog policije ali njihove posamezne vsebine vključijo tudi zunanji udeleženci.

K 100. členu:

Sistem raziskovalne delavnosti v policiji se izvaja v skladu s principi o raziskovalnem delu, delovno področje pa se uredi v izvedbenih aktih (akt o notranji organizaciji in sistemizaciji, pogodba o sodelovanju ipd.).

Zaradi pomembnosti funkcije, ki jo ima policija v družbi, je nujno, da se povezuje z drugimi izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami ter na ta način zagotavlja dostop do najnovejših

znanj in spoznanj, ki ji bodo omogočala uspešnejše in učinkovitejše opravljanje njene funkcije, razumevanje drugih področij družbenega življenja ter njeno vključevanje v njih.

K 101. členu:

Med posebne organizacijske oblike policije ali natančneje policijske dejavnosti sodi tudi pomožna policija. Njeni pripadniki opravljajo policijske naloge, za katere so usposobljeni, v okviru rednih organizacijskih enotah policije. Za organizacijo, usposabljanje, usmerjanje, vodenje in delovanje pomožne policije je odgovorna notranja organizacijska enota GPU (v sedanji organizaciji je to Uprava uniformirane policije), pri usposabljanju sodeluje tudi policijska akademija. Pripadnik pomožne policije sklene pogodbo o prostovoljni službi v pomožni policiji. V tem členu so opredeljeni osnovni pojmi v zvezi s pomožno policijo, ki se uporabljajo v tem poglavju. Pri tem je zlasti pomembno razlikovanje med pomožnim policistom in kandidatom za pomožnega policista.

Pogodbena ureditev pomožne policije zahteva konkretizacijo razmerij med obema pogodbenima strankama, zato morajo biti določena razmerja urejena že v zakonu. Pomožni policisti lahko opravljajo naloge policije samo, če imajo s policijo sklenjeno pogodbo o prostovoljni službi v pomožni policiji. Naloge policije opravljajo na podlagi vpoklica, s katerim so razporejeni v določeno policijsko enoto (matična enota). Pomožni policisti so usposobljeni za izvajanje policijskih nalog in imajo v času vpoklica status policista.

K 102. členu:

Pogodbena ureditev pomožne policije kot tudi konkretizacija pogodbenih razmerij med pogodbenima strankama zahtevata podrobno opredelitev tako pravic kot tudi dolžnosti obeh strank. Novost pogodbene ureditve pomožne policije so tudi mesečni finančni prejemki (nadomestilo za pripravljenost in nadomestilo za opravljanje nalog policije, podobno kot je to določeno za rezervni sestav vojske) pomožnih policistov oziroma kandidatov za pomožne policiste. Uveljavljanje določenih pravic, dolžnosti in obveznosti lahko posega v pravice pomožnih policistov, ki so urejene in zagotovljene z drugimi zakonskimi in podzakonskimi akti, zato to področje zahteva zakonsko opredelitev.

K 103. členu:

Ta člen pomožnemu policistu in kandidatu za pomožnega policista zagotavlja ustrezno delovnopravno varstvo v razmerju do njegovega delodajalca za čas, ko opravlja naloge v policiji ali se usposablja, kot tudi za čas, ko preneha opravljati naloge v policiji in se vrne k svojemu delodajalcu. Hkrati pa mu nalaga tudi dolžnost, da se takoj oziroma v dveh delovnih dneh po zaključenem usposabljanju ali opravljenih nalogah policije vrne k delodajalcu.

K 104. členu:

V tem členu so določeni pogoji za vpoklic pomožnih policistov in osebe, ki so pristojne za predlog in odločanje o uporabi pomožne policije. V enem koledarskem letu so pomožni policisti lahko vpoklicani za največ 30 dni, razen v kriznih razmerah, izrednem stanju ali vojni. Praviloma o aktiviranju pomožne policije odloča minister na predlog generalnega direktorja policije. Izjeme so, ko je treba zaradi različnih razlogov nadomestiti večje število aktivnih policistov ali ob naravnih in drugih nesrečah in če gre za vpoklic pomožnih policistov samo na območju ene PU. Takrat o aktiviranju pomožne policije, na predlog direktorja PU, lahko odloči generalni direktor policije. Razlogi za odsotnost večjega števila policistov so lahko različni npr. varnostna problematika, odsotnost zaradi bolezni (pandemija gripe ipd.) naravne in druge nesreče (poplave, potresi), ki zahtevajo večjo angažiranost policije pri reševanju ljudi in premoženja. Ko o vpoklicu pomožne policije odloči generalni direktor policije, mora o tem obvestiti ministra.

K 105. členu:

Člen določa, da policija vodi evidenco kandidatov za pomožne policiste in pomožnih policistov. Evidenca vsebuje podatke, ki omogočajo razporejanje pomožnih policistov, njihovo usposabljanje, izplačevanje pogodbeno predvidenih prejemkov in podaljševanje pogodbe v zakonsko predvidenem roku.

Tretji odstavek določa obveznost kandidatov za pomožnega policista in pomožnih policistov, da sporočijo spremembo podatkov.

Četrty odstavek ureja izmenjavo podatkov med policijo in upravnim organom, pristojnim za obrambne zadeve, ki vodi zbirke osebnih podatkov o vojaških obveznikih. Navedeni organ

mora dati policiji osebne podatke o vojaških obveznikih - kandidatih za sklenitev pogodbe o prostovoljni službi v pomožni policiji.

K 106. členu:

V tem členu je enako kot v ZPol določeno, da področje pomožne policije natančneje uredi vlada.

K 107. členu:

Navedeni člen opredeljuje delovanje policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi in v vojnem ali izrednem stanju. Drugi odstavek določa, da policija svoje delovanje prilagaja trenutnim varnostnim razmeram, za kar se mora ustrezno usposablјati in opremlјati. Policija izvaja tudi ukrepe iz svoje pristojnosti ob kriznem odzivanju in odvracanju, njihov obseg in trajanje, na predlog ministra, če ni določeno drugače, razglasi vlada z odlokom.

Četrty odstavek, z razliko od tretjega odstavka 17. člena ZPol, jasno opredeljuje možnost "drugačne" uporabe policije v primeru vojnega ali izrednega stanja. V navedeni določbi ZPol uporablјen pojem "drugačna uporaba" po mnenju nekaterih strokovnjakov v praksi dopuščta možnost različne razlage. Nespremenjena pa je določba, da o delovanju policije v oboroženih silah odloči državni zbor na predlog vlade, če pa se ta ne more sestati pa odločitev sprejme predsednik republike.

Določba opredeljuje možnost vključevanja in uporabe (enot) policije v aktivnostih vojaške obrambe RS po razglasitvi vojnega ali izrednega stanja. Državni zbor sprejme odločitev o načinu in obsegu vključevanja v aktivnosti vojaške obrambe RS upoštevajoč možnosti civilno-vojaškega sodelovanja v primeru vojnega stanja. Določba je potrebna in v skladu s tretjim odstavkom 43. člena dopolnilnega protokola k ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov (Protokol I), ki določa, da stran v spopadu lahko vključi med svoje oborožene sile tudi oborožene sile za vzdrževanje reda – policijo, vendar mora o tem obvestiti druge strani v spopadu. Če bi državni zbor tako odločil, bi policisti postali osebe, ki jih varuje tretja ženevska konvencija. Določba je v skladu tudi z 2. odstavkom 92. člena Ustave RS, ki določa, da odloči o uporabi obrambnih sil državni zbor, ter Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti RS, ki v poglavju Obrambni sistem določa, da se v obrambni sistem (ki ga sestavljajo Slovenska vojska kot nosilka vojaške obrambe ter nevojaški deli) z izvajanjem dejavnosti, ki prispevajo k obrambi države, vključujejo tudi drugi državni organi.

Policija načrtuje delo v vojnem in izrednem stanju in v ta namen lahko zahteva razporeditev sredstev na podlagi materialne dolžnosti. Pojem krize je opredeljen z vidika ogrožanja notranje in mednarodne varnosti, mogočega razpleta dogodkov ter z vidika ukrepov za blažitvev oziroma preprečitvev ogrožanja. Pojem kriza zajema različne situacije ali pojavne oblike, ki lahko v takem obsegu vplivajo za področje notranje varnosti, da ima resne posledice ali vpliv na nacionalno varnost RS kot tudi na mednarodno varnost. Uporaba pojmov izredno stanje, vojna, krizne razmere, naravne in druge nesreče, materialna dolžnost, izjemne okoliščine, razglasitev ter pristojnosti in ukrepi v zvezi z njimi pa se razlagajo in uporabljajo v skladu s predpisi o obrambi in varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter o delovnih razmerij in predpisi državne uprave.

K 108. členu:

Uslužbenci policije, pomožni policisti in javni uslužbenci MNZ (obvezniki), ki opravljajo za policijo pomembne logistične naloge, ne morejo biti razporejeni na druge delovne dolžnosti razen v ministrstvu ali policiji. Obvezniki, ki opravljajo prostovoljno dejavnost oziroma nepoklicno dolžnost s področja CZ in drugih humanitarnih dejavnosti lahko to opravljajo le v obsegu, ki ne ovira izvajanja nalog policije. Za njih tako ne more dosledno veljati npr. Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 113/05), ki v 36. a členu, da mora delodajalec operativnemu gasilcu omogočiti opravičeno odsotnost z dela v skladu s splošnimi predpisi o delovnih razmerij operativnemu gasilcu, ki je bil med delom pozvan k opravljanju nalog za zaščito, reševanje in pomoč zaradi požara ali druge nesreče v skladu z načrtom obveščanja in aktiviranja gasilskih enot iz prejšnjega člena in je član gasilske enote, ki opravlja javno gasilsko službo. To določilo velja tudi za odsotnost z dela zaradi vaj ali usposabljanja, h katerim je operativnega gasilca v skladu s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi

nesrečami pisno pozval pristojni občinski ali državni organ. Policija podpira prostovoljno udeležbo uslužbencev policije v gasilskih društvih, saj pridobijo znanja, ki jih potrebujejo tudi pri opravljanju nalog policije, vendar pa zaradi systemskega delovanja ne more dopuščati, da policist, ko bi moral opravljati naloge policije, zapusti delovno mesto in odide opravljat druge naloge, zato je smiselno, da se razporejajo na dolžnosti v ministrstvo oziroma policijo.

Za delovanje policije ob naravnih in drugih nesrečah, v krizi, vojnem in izrednem stanju ministrstvo vodi evidenco razporejenih na delovno dolžnost v ministrstvu in evidenco obveznikov civilne zaščite. Podatki se zbirajo, hranijo, varujejo in posredujejo v skladu s predpisi, ki urejajo zbiranje in varstvo osebnih ter drugih podatkov na obrambnem področju ter področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma predpisov iz statusnih zadev zavezancev obrambnih in drugih dolžnosti ter delovnih razmerij. Podrobneje način izvajanja nalog v zvezi z izvajanjem tega člena določi minister z internim aktom.

K 109. členu:

Člen predpisuje višino globe za storitev prekrška, če posameznik ali pravna oseba uporablja policijsko uniformo brez dovoljenja generalnega direktorja oziroma izdeluje ali uporablja uniforme in oznake, ki so po barvi, kroju, položajnih oznakah, simbolih ali drugih oznakah enake ali podobne uniformi, položajnim oznakam, simbolom ali drugim oznakam na uniformi policije ali reproducira in uporablja v prometu vozila, ki so po grafični podobi enaka ali podobna vozilom in drugim prevoznim sredstvom policije. Za nadzor je pristojna policija.

K 110. členu:

Policisti, ki opravljajo naloge policista na dan uveljavitve tega zakona, lahko opravljajo te naloge tudi po uveljavitvi tega zakona. Policijska akademija najkasneje v dveh letih začne z izvajanjem višješolskega usposabljanja, najkasneje v petih letih pa se opravi sprememba sistemizacije delovnih mest in se na te delovna mesta premesti policiste, ki so pridobili višješolsko izobrazbo. Policisti morajo izpolniti pogoje iz poklicnega standarda Policist/policistka 58640870, kar pomeni, da morajo pridobiti VI. stopnjo izobrazbe. Izobraževanje bo izvedla policija. Policisti, ki se izobraževanja ne bodo udeležili ali izobraževanja v roku ne bodo zaključili oziroma ne bodo pridobili zahtevane stopnje izobrazbe v drugi izobraževalni instituciji, bodo razporejeni na delovna mesta za katero bodo izpolnjevali pogoje, če bodo ta delovna mesta na razpolago, sicer pa jim bo prenehalo delovno razmerje pod pogoji in na način določen v ZJU.

Policisti, ki imajo na dan uveljavitve tega zakona najmanj 20 let delovnih izkušenj v policiji, lahko še naprej opravljajo naloge policista na delovnih mestih na katera so bili razporejeni na dan, ko bo potekel rok za pridobitev VI. stopnje izobrazbe v kolikor bodo pet let opravljali policijske naloge na delovnih mestih, za katere se zahtevala višja strokovna izobrazba. V primeru, da bi želeli opravljati dela in naloge na drugem delovnem mestu pa morajo izpolniti vse zahteve, ki so določene zasedbo konkretnega delovnega mesta. Višjo izobrazbo bodo morali pridobiti vsi policisti razen nadzornikov državne meje in policistov, ki varujejo objekte.

K 111. členu:

Člen določa obdobje v katerem morajo policisti, ki na dan uveljavitve tega zakona nimajo opravljenega izpita iz policijskih pooblastil in ne izpolnjujejo pogojev iz četrtega odstavka 60. člena tega zakona, opraviti izpit iz 60. člena tega zakona opraviti najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona. Določba ne posega v pravice policistov, saj dejansko podaljšuje rok za opravljanje izpita določen v pogodbi o zaposlitvi.

K 112. členu:

Določilo zaradi odprave nejasnosti pojasnjuje, da izraz »rezervna sestava policije«, ki se še vedno uporablja v nekaterih predpisih in aktih državnih in drugih organov.

K 113. členu:

Člen določa, da pomožni policisti, ki so se že usposobili po programu usposabljanja pomožnih policistov, izpolnjujejo pogoje za sklenitev pogodbe za opravljanje nalog pomožne policije tudi po tem zakonu.

K 114. členu:

Člen, tako kot ZPol, določa, da varovanje Državnega zbora republike Slovenije do ustanovitve posebne službe varovanja v državnem zboru te naloga še naprej upravlja policija.

K 115. členu:

Prehodna določba omogoča uporabo podzakonskih predpisov do sprejetja novih podzakonskih predpisov, če niso v nasprotju s tem zakonom.

K 116. členu:

Člen določa, da je treba podzakonske predpise izdati v enem letu, akt o organizaciji in sistemizaciji pa mora biti usklajen v petih letih po uveljavitvi zakona.

K 117. členu:

Člen določa, da je treba v roku treh mesecev od uveljavitve zakona, zaradi nove pravne podlage s sindikati skleniti pogodbo s katero se urejajo pogoji za delovanje sindikata in sindikalnih zaupnikov v policiji. Če nova pogodba v predpisanem roku ne bo sklenjena, se za delovanje sindikatov v policiji uporabljajo določbe splošnih predpisov, ki urejajo delovanje sindikatov v javnem sektorju.

K 118. členu:

Člen določa prehodno obdobje do leta 2014, ko se začne uporabljati določb, ki določa odstotek povišanja plače policistom, ki v Specialni enoti opravljajo posebno nevarne naloge z najvišjo stopnjo ogroženosti življenja.

K 119. členu:

Določilo preklicuje veljavnost posameznih določb ZPol, ker so na novo urejene v tem zakonu. V veljavi pa ohranja 87. člen, ki določa pravico upokojevanja policistov, saj celovita ureditev v tem zakonu ni mogoča in tudi ne bi bila sistemska. S predlagano rešitvijo se policistom ne določajo nove pravice glede upokojevanja, pač pa se le ohranja stanje, ki ga je kot ustreznega očitno ocenil tudi predlagatelj sedaj veljavnega ZPIZ-1 in nenazadnje tudi Državni zbor, ki je ta zakon sprejel. V kolikor bi 87. člen prenehal veljati bi bili policisti, ob upoštevanju 404. člena ZPIZ-1, v neenakopravnem položaju s pooblaščenimi uradnimi osebami po zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij.

V veljavi se ohranjata tudi 86. in 86a. člen ZPol, ki določata dodatek na stalnost, do katerega so upravičeni policisti. Z dodatkom na stalnost se nagrajuje pripadnost policiji, saj so do njega upravičeni le policisti, ki so v policiji zaposleni najmanj pet let. Pripadnost policiji oziroma stalnost je dejavnik, ki je zelo pomemben za strokovno in zakonito delo, saj se moramo zavedati, da so v policiji potrebni izkušeni policisti, ki svoje znanje in izkušnje prenašajo na mlajše policiste, ki se šele uvajajo v delo. To seveda pomeni, da se ta dodatek začne izplačevati šele po petih letih neprekinjenega dela v policiji s statusom policista. Določeno je tudi, da se v delovni dobi upošteva tudi delovna doba s statusom pooblaščenega uradne osebe po zakonu o notranjih zadevah, kar je povsem v skladu z namenom določitve dodatka na stalnost. Določeno je tudi da se javnemu uslužbencu, ki je premeščen na delo v policijo, za določitev dodatka na stalnost iz prvega odstavka 86. člena, šteje tudi delovna doba v organu iz katerega je premeščen, če je bil po predpisih in pod pogoji, ki veljajo za organ iz katerega je premeščen, upravičen do dodatka na stalnost. Glede višine dodatka za stalnost je treba upoštevati tudi zakon, ki ureja sistem plač v javnem sektorju.

Razveljavljene določbe se bodo uporabljale do pričetka uporabe tega zakona.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o policiji (Ur. list RS, št. 79/03) je bil dodan 2.b člen, ki določa, da nadzor nad policijo opravljajo uslužbenci ministrstva, ki imajo policijska pooblastila v okviru izvajanja nadzora in so v svojih pravicah in dolžnostih izenačeni s policisti. Iz obrazložitve navedenega člena izhaja, da je bil razlog za tako spremembo predvsem potreba po nepristranskem odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj katerih storitve so osumljeni policisti. S spremembo zakona naj bi bil tako postavljen temelj, da bi se preiskovanje navedenih kaznivih dejanj iz policije preneslo na ministrstvo, zakonski spremembi pa niso nikoli sledili tudi organizacijski, kadrovski in drugi ukrepi, da bi do navedenega tudi dejansko prišlo. S spremembami in dopolnitvami Zakona o državnem

tožilstvu in Zakona o kazenskem postopku je bil v letu 2007, z enakim razlogom kot prej 2. b člen Zakona o policiji, ustanovljen Specializirani oddelek, ki je deloval v Skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala in je bil izključno krajevno in stvarno pristojen za pregon storilcev kaznivih dejanj s policijskimi pooblastili. V sedaj veljavnem zakonu o državnem tožilstvu ima te pristojnosti Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili.

V skladu z navedenim predlagan zakon v 7. členu, v nasprotju z 2.b členom ZPol, določa le, da imajo uradniki Ministrstva za notranje zadeve, ki opravljajo nadzor nad delom policije posebna pooblastila, nimajo pa policijskih pooblastil. S tem bo tudi formalno prenehala obstajati materialna določba na katero se sklicuje druga alineja drugega odstavka 199. člena ZDT-1.

K 120. členu:

Člen določa, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne šestdeseti dan po uveljavitvi. Zamaknjen začetek uporabe je potreben predvsem za pripravo in izdajo tistih podzakonskih predpisov, ki morajo biti uveljavljeni pred začetkom izvajanja nove ureditve.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO:

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU:

Predlog zakona bo obravnavan po rednem postopku.

VI. PRILOGE:

osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona